

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

تَفْسِيرُ الدَّاعِيَةِ

DAVETÇİNİN TEFSİRİ

Seyfuddin el-Muvahhid

Düzenleyen: bilginDK
2018-07-04

1. CÜZ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Hak Yayınları

تَفْسِيرُ الدَّاعِيَةِ

DAVETÇİNİN TEFSİRİ

Şeyh Seyfuddin El-Muvahhid

Çeviren: İbrahim Özsoy

Cüz : 1

FATİHA - BAKARA: 1-141

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla;

Allah'a hamd olsun! O'na şükreder, O'ndan yardım ister, O'nun bağışlamasını dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden O'na sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak, kimi de dalalete düşürürse ona hidayet edecek yoktur. Şehadet ederim ki; Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki; Muhammed (s.a.s) O'nun kulu ve Rasulüdür. Salat ve selam ona, aline, ashabına ve kıyamete kadar bu yola tabi olanlara olsun...

Allah'ın kitabı Kur'an, insanların yegane kurtuluş kaynağıdır. Bu kitap, İslam'ı öğrenmek ve Allah'ın rızasına uygun olarak yaşamak isteyenlerin başvurmaları gereken ilk kaynaktır. Diğer kaynakların sıhhati de ona bağlıdır. Çünkü Kur'an, Allah'ın kullarından istediği imanı ve İslam'ı açıklayan, Allah'a nasıl ibadet edilmesi gerektiğini öğreten ve kendisine bağlı kaldıkları müddetçe insanları dünyada ve ahirette mutlu edecek yegane kitaptır.

Kur'an ayetlerini dört gruba ayırmak mümkündür.

1 - Gerçek manasını yalnız Allah'ın bildiği ayetler: Bu ayetlere Allah'ın kastettiği mana üzere iman etmek ve

onlar hakkında gereksiz yorum ve tevillerden kaçınmak gerekir. Çünkü bunlar müteşabih ayetler olup bunların muhkem ayetlere göre tefsir edilmeleri gerekir.

2 - Manasını yalnız alimlerin bilebileceği ayetler: Çünkü bu ayetleri doğru olarak anlayabilmek için ilim sahibi olmak gerekir.

Bu ayetlerin gerçek manasını ancak Kur'an ve hadis ilmine sahip olanlar anlarlar.

3 - Yalnız arapça bilenlerin anlaya bileceği ayetler:

Böyle ayetleri anlamak için arapçayı ve onun dil bilgisini çok iyi bilmek gerekir. Arapça bilmeyenler bu ayetlerden kastedilen manayı anlayamazlar.

4 - Arapçaya uygun olarak tercüme edildiğinde herkesin anlayabileceği ayetler:

Bu ayetleri okuyan kimselerin arapçayı bilip bilmemeleri önemli değildir. Kur'an ayetlerinin çoğu bu türdendir.

Müslümanların ve İslam'ı isteyenlerin hiç unutmamaları ve devamlı gözönünde bulundurmaları gereken çok önemli bir kaide vardır:

Kur'an arapçadır ve ancak arapça kaidelere göre açıklanır. Kur'an'ı en iyi bilen kişi, arapçayı en iyi bilendir.

Kur'an indiği zamanda yaşayan araplar bu dili çok iyi bildikleri için, Kur'an'ı da çok iyi anlayabiliyorlardı. Dile bağlı olmayan, anlayamadıkları şer'i hükümleri ise Rasullullah'a sorarlardı ve Rasullullah (s.a.s) de onlara Kur'an'ın kastettiği manayı açıklardı.

Zaman ilerledikçe ve arap olmayan kişiler İslam'a girince arapçayı iyi bilen müslümanların sayısı azaldı. Arapçayı bilenler azalınca Kur'an'ı bilen ve anlayanların sayısı da doğal olarak azaldı. Ayrıca ayetlerin nüzul sebebi ve açıklamalarına dair Rasullullah ve sahabelerden gelen söz ve haberleri bilenler de azaldı. Dolayısıyla müslümanlar Kur'an'ı, ilk indiği zamanda yaşayan müslümanların anladığı gibi anlayamaz hale geldiler. Bu sebeple Kur'an'ın tefsir edilmesine ihtiyaç duyuldu. Böylece insanların Kur'an'ı daha iyi anlamaları için tefsir kitapları yazan müfessirler ortaya çıktı.

Kur'an'ı en güzel şekilde tefsir eden müfessirler şu sıraya göre tefsir etmişlerdir:

1 - Kur'an'ı Kur'an ile tefsir etmişlerdir.

2 - Kur'an'ı Rasulullah'tan gelen sahih hadislerle tefsir etmişlerdir. Çünkü Rasulullah'ın sözleri Kur'an'ın açıklayıcısıdır.

3 - Kur'an'ı Rasulullah zamanında yaşayan, arapçayı çok iyi bilen ve Rasulullah'ın verdiği hükümleri çok iyi kavrayan, ilimde ilerlemiş sahabelerin sözleriyle tefsir etmişlerdir.

4 - Kur'an'ı arapça kaidelere göre tefsir etmişlerdir.

Kur'an'ı tefsir eden bir çok faydalı kitap yazılmıştır. Fakat müfessirler kitaplarında genellikle yaşadıkları yer ve zamanda ortaya çıkan meselelere yer vermişlerdir.

Bazı müfessirler sadece ayetlerden çıkan fıkhi ve amelî hükümlere önem vermiş, bazıları Kur'an'ın dili ve belagatı üzerinde durmuş, bazıları Kur'an'ı yalnız ayet, hadis veya sahabe sözleriyle tefsir etmiş, kimisi de sadece İbni Abbas, İbni Mesud gibi bazı sahabelerin yaptığı tefsirleri nakletmiştir.

Müfessirlerden kitaplarında sahih rivayetlere yer verenler olduğu gibi zayıf rivayetlere ve israiliyata yer verenler de olmuştur. Hatta bazıları sırf kendi fikirlerini, bağlı bulundukları mezhep veya tarikatın görüşlerini desteklemek için tefsirler yazmıştır. Bazıları daha da ileri giderek, Kur'an'ın batını manalar içerdiğini iddia etmiş ve Kur'an'ı uydurdıkları bu batını manalara göre, bazıları da felsefe, mantık ve kelam ilminin kaidelerine göre tefsir etmiştir. Bütün bunlar müfessirlerin bulundukları ortamdan ne kadar çok etkilendiklerini ortaya koymaktadır.

Beni bu tefsir kitabını yazmaya iten başlıca iki sebep vardır:

1 - Kur'an'ı çok güzel bir şekilde açıklayarak anlatan ve Kur'an hükümlerini sahih hadislerle dayanarak açıklayan tefsirler şüphesiz mevcuttur. Böyle tefsirleri yazan müslümanlardan Allah razı olsun. Fakat, bu tefsirler hem hacim olarak çok geniştir, hem de bazıları sadece belli konulara ağırlık vermiştir. Dolayısıyla zamanımızda bu

tür tefsir kitaplarından sahih bilgileri öğrenmek için ciltlerce kitap okumak gerekir. Bu da çok zaman alır. Bu sebeple böyle tefsir kitaplarını zamanımızda ancak belli kimseler okuyabilmektedir. İşte bu yüzden uslubunu çoğu insanın anlayabileceği ve okuması fazla vakit almayacak, sahih kaynaklara dayanan yeterli bir tefsir kitabı aradım. Maalesef bulamadım.

2 - Zamanımızın problemlerini tam olarak ortaya koyan ve onlara çözümler bulan, zamanımız insanların içine düştüğü küfrü ve şirki, bunlardan kurtulma ve korunma yollarını açıklayan bir tefsir kitabı aradım. Fakat maalesef böyle bir kitabı da bulamadım.

İşte bu sebeplerden dolayı, Allah'tan yardım isteyerek, herkesin okuyup anlayabileceği, lüzumsuz bilgiler içermeyen ve günümüzün problemlerini ortaya koyup bunları çözüme kavuşturacak bilgileri ihtiva eden bu tefsir kitabını yazmaya karar verdim.

Bu tefsiri hazırlarken, hata yapmamak için sahih kaynaklara dayanarak yazılmış bütün tefsir kitaplarını araştırmak gerektiğini, fakat bunun da çok zaman alacağını ve kolay olmayacağını biliyordum. Ancak günümüz insanları için böyle bir çalışmanın gerekli olduğunu ve buna şiddetle ihtiyaç duyduklarını gördüğüm için ne kadar ağır olursa olsun bu çalışmayı yapmaya karar verdim, Allah'a, bu ağır ve sorumluluk taşıyan işi bana hem kolaylaştırması hem de hatasız olarak en kısa zamanda bitirme yardım etmesi için devamlı dua ettim.

Ayetleri tefsir ederken şöyle bir metod kullandım:

1 - Ayetleri tefsir ederken, önce ayetler hakkında sağlam tefsirlerde geçen bütün görüşleri araştırdım ve ayetler hakkında bildirilen en sağlam görüşleri aldım. Birbirinden farklı da olsa sahih hadislerle dayanan bütün görüşleri kitabıma aktardım.

2 - Ahkam ayetlerini anlatan kaynak olabilecek sağlam tefsir ve ahkam kitaplarını okudum. Ahkam ayetlerinden çıkan hükümleri, bu hükümlerin nasıl çıktıklarını, bu konudaki dört mezhebin görüşlerini ve delillerini ayrı ayrı yazdım.

Bunu yaparken istedim ki, insanlar bir mezhebe tabi olurken, ona körü körüne tabi olmasınlar, kuvvetli olan görüşleri kendi gözleriyle görsünler ve sağlam görüşlere tabi olsunlar.

Fıkhi meselelerde özellikle, yalnız dört mezhebin görüşlerini aktarmamın sebebi, hem insanların çoğunun bu mezheplere bağlı olmasından, hem de genellikle dört mezhebin, diğer mezheplerdeki sahih görüşleri kapsamasındandır.

3 - Ayetlerin tefsirinde sahabelerin bu ayetler hakkındaki söz ve görüşlerine de önem verdim. Fakat tefsiri lüzumsuz yere uzatmamak için hangi görüşün hangi sahabeye ait olduğunu genellikle zikretmedim.

4 - En önemlisi, günümüzde alim geçinen bir çok tefsircinin saptırdığı, müslümanları yakinen ilgilendiren meseleleri, yeni çıkan şirk türlerini Kur'an ve sahih sünnet ışığı altında inceledim ve bu konulardaki Allah'ın hükmünü açıkladım.

Tağutlar günümüzde özellikle bu konular üzerinde hassasiyetle durmakta, kendilerine zarar vermeyecek, saptırıcı ve hakkı gizleyici tefsirler yazdırmaktadırlar.

Şüphesiz hakkı korkmadan söyleyen, tağutların heva ve heveslerine uymayan İbni Kesir, Fizilal'il Kur'an ve Edvaul Beyan gibi tefsir kitapları yazılmıştır. Bunlar her ne kadar yeterli olmasa da günümüzün bir çok şirkine ışık tutmuşlardır. Ancak böyle tefsirler hem hakkı saptıran tefsirler yanında sayıca daha azdır hem de bu müfessirler kitaplarında değişik mevzulara dalarak ve günümüzde üzerinde durulması gereken asıl meselelerden uzaklaşarak kitaplarını gereksiz yere çok genişletmişlerdir. Bu sebeple herkes bu kitapları okuma ve onlardan yararlanma imkanı bulamamaktadır.

Bütün bunları göz önünde bulundurarak, kitabımı yazarken, insanların fazla vaktini almayacak ve çoğunun anlayabileceği bir üslup kullanmaya gayret ettim ve sahih olan görüşlere yer verdim. En önemlisi, zamanımızın şirklerini, tağutların hikmetlerini ve müslümanları dinlerin-

den çıkartmak için takip ettikleri metotları açık bir şekilde belirttim.

Bu çalışmamı yaparken hata yapmamak için bütün gücümü kullandım, hak olan şeyleri, her ne pahasına olursa olsun göze alarak açıkça yazdım ve Allah'a dua ettim. Her zaman da edeceğim. Eğer isabet ettiysem, bu Allah'tandır. Fakat hata ettiysem, bu ancak bendendir.

Bu çalışmamın hakkı arayan, hakkı isteyen ve ihlasla İslama sarılmayı, hayatlarını yalnız onun ilkeleri doğrultusunda düzenlemeyi gönülden arzulayanlar için bir yol azığı olmasını temenni ediyorum.

Hidayete tabi olanlara selam olsun...

Bu tefsir çalışmasında faydalandığım kaynaklar şunlardır:

1 - Taberi Tefsiri

Ebul Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi
Hicri 224 - 310 yılları arasında yaşamıştır.

2 - Ruhul - Meani Tefsiri

Ebu'l-Fadl Şihabeddin es-Seyyid Muhammed el- Alusi
Hicri 127 yılında vefat etmiştir.

3 - Tefsiru'l - Maverdi

Ebul Hasen Ali b. Muhammed b. Habib el-Maverdi
Hicri 364 - 450 yılları arasında yaşamıştır.

4 - Kurtubi Tefsiri

Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed
el-Ensari el-Kurtubi

Hicri 671 yılında vefat etmiştir.

5 - Tefsiru'l - Kebir Mefatihul - Gayb

Muhammed er-Razi Fahraddin Ziyaeddin Ömer
Hicri 544 - 604 yılları arasında yaşamıştır.

6 - Beydavi Tefsiri

Nasıruddin Ebu Said Abdullah b. eş-Şirazi el-Beydavi
Hicri 791 yılında vefat etmiştir.

7 - Neseî Tefsiri

Ebul Berekat Abdullah b. Ahmed b. Mahmud en-Neseî
Hicri 701 yılında vefat etmiştir.

8 - İbni Abbas Tefsiri

Ebu Tahir Muhammed b. Yakup el-Firuzebedi
Hicri 817 yılında vefat etmiştir.

9 - Hazin Tefsiri

Alaaddin Ali b. Muhammed b. İbrahim el-Bağdadi
Hicri 725 yılında tefsirini bitirmiştir.

10 - Tefsiru'r - Razi Garaibu't - Tenzil Tefsiri

Muhammed b. Ebu Bekir Razi
Hicri 691'den sonra vefat etmiştir.

11 - Edvau'l - Beyan Tefsiri

Muhammed Emin b. Muhammed el- Muhtar eş-Şankıtiy
Hicri 1325 yılında doğmuştur.

12 - İbni Kesir Tefsiri

İmaduddin Ebul Fida İsmail İbni Kesir
Hicri 774 yılında vefat etmiştir.

13 - Fizilali'l - Kur'an Tefsiri

Seyyid Kutub
Miladi 1906 - 1966 yılları arasında yaşamıştır.

14 - Ahkamu'l - Kur'an

Ebu Bekir Muhammed b. Abdullah İbnul Arabi
Hicri 468 - 543 yılları arasında yaşamıştır.

15 - Ahkamu'l - Kur'an

Ebu Bekir Ahmed b. Ali er-Razi el-Cassas
Hicri 370 yılında vefat etmiştir.

16 - El - İhkam Fi Usuli'l - Ahkam

Ali b. Muhammed el-Amidi
Hicri 551 - 631 yılları arasında yaşamıştır.

17 - El - İhkam Fi Usuli'l - Ahkam

Ebu Muhammed Ali b. Hasan el-Endulusi
Hicri 383 yılında doğmuştur.

FATIHA SURESİ

Mekki'dir. İttifakla yedi ayettir.

Fatiha , bir şeyin başlangıcı demektir. Kur'an'ın başında bulunduğu için bu sureye Fatiha ismi verilmiştir.

Rasulullah (s.a.s) Ebu Said b. el Mualla'ya şöyle dedi:

«Sana öyle bir sure öğreteceğim ki o, Kur'an'daki surelerin en büyüğüdür. İşte o Elhamdulillahi Rabbi'l-alemin diye başlayan Fatiha suresidir. O Seb'u'l-Mesani (tekrarlanan yedi) dir. Ve bana verilen yüce Kur'an'dır. (Buhari)

Ebu Hureyre (r.a)'den Rasulullah (s.a.s)'in şöyle dediği rivayet olunmuştur:

«Allah (c.c) bir hadisi kudsisinde şöyle buyurdu:

«Ben, namazı benimle kulum arasında ikiye ayırdım. Kulum, kendisi ile ilgili kısmında dilediğini benden isteyebilir. Namazı kılan kul:

«Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.» dediğinde ben:«Kulum bana hamd etti.» derim. Kul:

«O, Rahman ve Rahimdir.» dediğinde ben: «Kulum beni methetti, övdü» derim. Kul:

«Din gününün malik (sahib)idir.» dediğinde ben: «Kulum benim yüceliğimi kabul etti.» derim. Kul:

«(Ey Allah'ım) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.» dediğinde ben: «Bu dilek benimle kulum arasındadır. Kulum benden dilediğini isteyebilir.» derim. Kul:

«Bizi doğru yola ulaştır. Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna, gazaba uğramış ve sapmışların yoluna değil» dediğinde ben: «Bu istek de yalnız kulumundur. Kulum benden dilediğini ister.» derim. (Müslim)

Fatiha suresi Kur'an'ın anasıdır. Çünkü Kur'an'ın ihtiva ettiği temel konuları ihtiva eder.

Kur'an tevhidi ihtiva eder. Fatiha da tevhidi ifade eder. Fatiha'nın ihtiva ettiği tevhid şöyledir:

«Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.»

Bu ayette, vermiş olduğu nimetlerinden dolayı bütün övgü ve hamdların sadece Allah'a yapılması gerektiği bildiriliyor. Allah'ın verdiği en büyük nimet; bu alemleri yoktan varetmesi ve içindekileri hem genel hem de özel olarak nimetleriyle terbiye etmesidir. «Alemlerin Rabbi » cümlesi bu manayı ifade etmektedir.

Allah (c.c) tevhidi:

«(Ey Allah'ım) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.» ayetiyle tamamlamış ve şirki her çeşidiyle temelinden söküp atmıştır.

Kur'an Allah'ın emrettiği şeyleri yapana mükafat ve cenneti vadeder. Allah'ın, emrettiği şeylerden yüz çevireni ve yasakladığı şeyleri yapana ebedi azab ve cehennemle korkutur. Fatıha'da bu mana vardır.

«Din gününün (ceza ve mükafat gününün) malik (sahib)idir.»

O gün, Allah'ın emirlerine itaat edenlere mükafaat, itaat etmeyenlere ise ceza vardır.

Yine Kur'an'da kalpleri canlandıran, nefisleri huzura erdiren, tevhidi ve imanı arttıran ve halis olan ibadeti açıklayan ayetler vardır. Fatıha'da da bu mana vardır.

«(Ey Allah'ım) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.»

Kur'an dünyada ve ahirette insanı mutlu edecek yolu gösterir. Fatıha'da geçen:

«Bizi doğru yola ulaştır» ayeti de bu manayı ifade etmektedir. Çünkü ancak bu yolda yürüyenler doğru yoldadırlar. Bu yolun dışındakiler ise sapık yoldadırlar.

Kur'an'da Allah'ın emrine boyun eğenlerin ve onun emirlerinden yüz çevirenlerin haberlerini ihtiva eden ayetler vardır. Fatıha'da:

«Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna...» ayeti, Allah'ın emirlerine boyun eğen ve onun gösterdiği yolda yürüyenleri ifade etmektedir.

Bu ayette Allah bize bazı ümmetlerden haber veriyor. Onlara Allah (c.c) doğru yolu bildiren şariat indirmiş, onlar da bu şariate tabi olup gösterdiği yolda yürümüşlerdi. Bizler de Allah (c.c)'nın övdüğü bu kişileri örnek almalıyız.

Allah'ın emrinden yüzçevirip gazabını hakedenler ve Allah'ın yolundan sapanlar ise;

«...gazaba uğramış ve sapmışların yoluna değil» ayetiyle ifade edilmiştir.

İSTIAZE (ALLAH'A SİĞİNMAK)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

«Kovulmuş olan şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım.»

Rasulullah (s.a.s) şöyle dua ederdi:

«Kovulmuş şeytandan, onun büyüklenmesinden, sihrinden ve çarpmasından Semî (işiten) ve Alim olan (herşeyi bilen) Allah'a sığınırım.»

(Ebu Davud, Nesei, Tirmizi, İbni Mace, Ahmed)

Euzu : Sığınırım , destek isterim , yardım isterim manalarına gelir. Sığınmak; bir kimsenin korkulan bir şeyden kaçarak, bu korkuyu üzerinden atabilecek birine baş vurmasıdır. Yalnız Allah'ın elinde olan meselelerde herhangi bir varlığa sığınmak, ona ibadet etmek demektir ve bu şirktir.

Allah : Allah'ın en büyük isimlerindendir ve Allah'dan başka hiçbir varlığa bu isim verilemez. İmam Ebu Hanife Allah lafzını İsmi Azam olarak isimlendirmiştir.

Allah; İbadeti hak eden yüce varlık manasındadır. İlah ise; İbadet edilen varlık demektir. Bu açıklamaya göre her ibadet edilen varlık Allah değildir, fakat ilahtır.

Şeytan : Alimler şeytan kelimesi hakkında çeşitli görüşler zikretmişlerdir. Bu görüşler şunlardır:

1 - Şeytan; uzaklaştı manasına gelen şatane kelimesinden türemiştir.

2 - Şeytan; günahından dolayı yanmak manasına gelen şiyt kelimesinden türemiştir.

3 - Şeytan; helak oldu manasına gelen şa'ta kelimesinden türemiştir.

Şeytan Türleri:

Şeytanlar iki çeşittir:

1 - Cinlerden olan şeytanlar.

2 - İnsanlardan olan şeytanlar.

Allah (c.c)'nun şu sözü bunu açıklamaktadır:

«Biz (sana yaptığımız gibi) her rasule de insan ve cin şeytanlarını böylece düşman yaptık.» (En'am: 112)

Allah'a giden yolu kapatan, insanları Allah'ın yoluna gitmekten alıkoyan, onları saptıran ve Allah'ın yasakladığı şeyleri yapmaya teşvik eden cinlerden şeytanlar olduğu gibi insanlardan da şeytanların olduğu ayette de açıkça görülüyor.

Şeytanlardan Korunma Yolları:

Cinden olan şeytanların zararı ancak ve ancak Allah'a sığınmakla engellenir. Çünkü Allah'tan başka hiçbir varlık bu şeytanların zararını engelleyemez.

İnsanlardan olan şeytanlar tabiatları gereği şeytanlıklarından vazgeçebilirler. Bu sebeple onlardan gelebilecek zararlar; onlara bir takım maddi ve manevi faydalar sağlayarak engellenebilir.

İnsanlardan olan şeytanların şerrinden korunabilmek için bu şekilde davranmak caizdir. Hatta onların şerrini engelleyebilecek güce sahip olan insanlardan yardım da istenebilir. Fakat bu konuda yapılması gereken en iyi şey; bütün tedbirleri aldıktan sonra yalnız Allah'a sığınmaktır.

Raciym : Taşlanmış manasına gelebileceği gibi, kovulmuş, öldürülmüş, sövülmüş, lanet edilmiş manalarına da gelebilir.

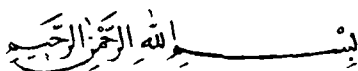
Kur'an'da bu manaların hepsini birden ifade eden Allah (c.c)'nin şu kavidir:

«Dediler ki: «Ey Nuh! Sen (bu söylediğinden) vazgeçmezsen muhakkak ki recmedilenlerden olacaksın.»

(Şuara: 116)

Bütün bu açıklamalar ışığında euzu nun ifade ettiği manayı şöyle açıklayabiliriz: Ben batılı süslü göstererek insanları hak yoldan saptırmaya çalışan, şeytani sıfatlara sahip bütün şer güçlerden Allah'a sığınırım. Çünkü bu gibi şeytani güçlerden beni ancak Allah kurtarır.

BESMELE

«Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...»

Bismillah : Allah'ın adıyla başlıyorum veya Allah'ın adıyla başla manasındadır. Her işe Allah'ın adıyla başlanması gerekir. Çünkü Allah'ın adıyla başlanmayan her amel eksiktir, bereketsizdir.

Rasulullah (sas) şöyle buyurdu:

«Besmele ile başlanmayan her iş eksiktir.»

(Ebu Davud)

Rahman ve Rahim kelimeleri rahmet kelimesinden türemişlerdir ve mübalağa ifade ederler.

Er-Rahman : fa'lan kalıbındadır. Sürekliliği ifade etmeyen bir sıfattır. Yani bir müddet var olup sonra kaybolan sıfatlar için kullanılır. Örneğin; Susuzluk, açlık, kızgınlık gibi kelimeler arapçada bu kalıp ile ifade edilirler. Kişi devamlı susuz, aç veya kızgın olamaz. Bu sıfatlar devamlılık arzetmez. İşte Allah (c.c)'nun bu sıfatı (yani rahman sıfatı) da sürekli değildir. Sadece dünyada geçerlidir. Allah (c.c) bu sıfatını dünyada hem kafirler hem de müslümanlar için gösterir. Dolayısıyla Rahman sıfatı, Rahim sıfatından daha kapsamlıdır.

Er-Rahim : faiyl kalıbındadır ve devamlılık ifade eden bir sıfattır. Allah (c.c)'nun bu sıfatı hem dünyada hem de ahirette sadece müslümanlara hastır.

HAMD

لِلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ●

1 - Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsus-tur.

Hamd : Allah (c.c)'u noksan sıfatlardan ve mahlukata benzemekten uzak tutmak, O'nu herşeyden çok sevmek ve layık olduğu şekilde yüceltmek demektir.

Allah hamdın yalnız kendisine has olduğunu belirte-rek, hamd etmenin bir ibadet olduğunu bildiriyor. Hamd sadece Allah'a yapılır. Çünkü burada tahsis (has kılma, özelleştirme) vardır.

Hamd ile şükür arasında anlam bakımından fark var-dır.

Şükür : Herhangi bir varlığa bir şey karşılığı olarak yapılan övgüdür. **Hamd** ise; karşılık beklemezsiniz, belli bir takım sıfatlardan dolayı bir varlığı övmektir.

Rab : Sahip, efendi, yoktan var eden, yarattıklarının yegane sahibi, yarattıklarını nimetiyle terbiye eden, besle-yen, yöneten, yardım eden ve hidayet edendir.

Rab kelimesinin başına el takısı gelince ve tek başına kullanılınca yalnız Allah için kullanılan bir isim olur. Al-lah'tan başkası için kullanıldığı zaman rab kelimesinden sonra ona bağlı başka bir kelime daha getirilmelidir. Yani isim tamlaması yaparak kullanılmalıdır. Örneğin; Evin sahibi manasına gelen rabbu'l-beyt kelimesi gibi

Alem : Alamet ten türemiştir ve yaratılmış olan her-şeyi ifade eder. Çünkü mevcut olan bu alem Allah'ın varlığına bir alamettir, bir işarettir.

ER-RAHMAN ER-RAHİM

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ●

2 - O, Rahman ve Rahimdir.

Er- Rahman : Dünyada mü'minlere ve kafirlere merhameti bol olan demektir. Bu isim yalnız Allah'a mahsusur. Ondan başka hiçbir varlığa isim veya sıfat olarak verilemez.

Er-Rahim : Dünya ve ahirette yalnız mü'minler için merhameti bol olan demektir. Bu isim başka varlıklar için sıfat olarak kullanılabilir. Örneğin; Falan kişi rahimdir denilebilir, fakat falan kişi rahmandır denilemez.

DİN GÜNÜNÜN SAHİBİ

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

3 - Din gününün malik (sahib)idir.

Din günü : Hesap (ceza ve mükafaat) günü demektir.

Allah (c.c), ahirette güneşin doğuşuyla batışı arasındaki geçen süre içerisinde (ki bu süreyi Allah kendisi tayin edecektir) bütün insanları hesaba çekecektir.

Malik : Sahib olan demektir. Malik kelimesi ahiret gününün sahibini bildirir.

Allah (c.c) yalnız hesap gününün değil herşeyin sahibidir. Ayette özellikle hesap gününün sahibi olduğunun belirtilmesi; dünyadaki şeyler hakkında başkalarının da sahiplik iddiasında bulunma ihtimalinin söz konusu olmasındandır. Fakat kıyamet günü böyle değildir. O gün yalnız Allah'ındır ve o gün tek söz sahibi de Allah'tır.

İBADET VE TEVHİD

إِنَّا لَكَ نَعْبُدُ وَإِنَّا لَكَ نَسْتَعِينُ

4 - (Ey Allah'ım) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım isteriz.

İyyake kelimesi meful olduğu halde öne alınıp, fiil olan **na'budu** nun sonra gelmesi ayrıca **ıyyake** keli-

mesinin iki kez tekrarlanması hasr (sınırlandırma) ifade eder. Böylece mana: hiçbir varlığa ibadet etmeyiz, ancak sana ibadet ederiz, hiçbir varlıktan yardım istemeyiz ancak senden yardım isteriz şeklinde olur. Bu mana; bağlılığın en son sınırını ifade eder. Dinin bütünü bu iki anlamın içinde toplanmıştır. Yani bu ayet; Lailahe illallah'ın manasını ifade etmektedir. Allah dışında ibadet edilen tüm varlıkları reddetmek «La ilahe»dir. Yalnız Allah'a ibadet etmek ise «İllallah»tır.

Bazı selef alimleri bu ayet hakkında: Fatiha Kur'an'ın sırrıdır. Fatiha'nın sırrı da bu ayettir derler.

Ayetteki na'budü kelimesi çoğulu ifade eder ve manası; bütün uzuvlarımızla (göz, kulak, el, ayak v.s.) sana ibadet ederiz demektir. Bu ayeti bu manayla okuyan kişi, Allah'ın dışındaki ilahları bütün uzuvlarıyla reddetmiş olduğunu ve ibadeti sadece tek olan Allah'a has kıldığını belirtmiş olur. İşte ancak bu şekilde yapılan ibadet tamdır ve Allah katında geçerlidir.

İbadet : Kelime olarak; boyun eğmek, itaat etmek ve küçüklüğünü kabul etmek demektir.

Şer'i manası ise; Allah'ın sevdiği, emrettiği, kabul ettiği ve razı olduğu bütün gizli ve açık amel ve sözlerdir. Bunlardan bazıları; iman, islam, ihsan, dua, korkmak, umut etmek, tevekkül etmek, ummak, gönülden saygı duymak, yönelmek, yardım istemek, sığınmak, yardımına çağırmak, kurban kesmek, adak adamak, hükmüne teslimiyet göstermek, namaz kılmak, zekat vermek, oruç tutmak, hacca gitmek, tevbe ve istiğfar etmek vs.

Bütün bu ve diğer ibadetler yalnız Allah'a yapılır. Melek de olsa nebi de olsa Allah'tan başka hiçbir varlığa ibadet yapılmaz. İbadet türlerinden bir tanesini Allah'tan başkasına veya Allah ile birlikte bir başkasına yapan kimse müşrik ve kafir olur. Allah, şirk üzere ölen kimseyi asla affetmeyecektir ve müşrik olarak ölenler cehennemde ebedi kalacaklardır.

Yardım İstemek:

«Ve yalnız senden yardım isteriz.»

Yalnız sana sığınıp yalnız senden yardım isteriz. Yalnız ibadete layık olan zata sığınılır ve yalnız ondan yardım istenir. İbadete layık olan zat ise sadece Allah'tır.

Bir insan yalnız Allah'ın elinde olan bir konuda Allah'tan başka bir varlıktan yardım isterse müşrik olur.

İnsanlar Allah'a ibadet etme ve Allah'tan yardım isteme konusunda şu hal üzere bulunurlar:

1 - Allah'a ibadet eden fakat Allah'ın istediği şekilde Allah'tan yardım istemeyenler.

Bu kimseler; Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınırlar, bütün ibadetleri ihlaslı olarak sadece Allah'a yaparlar ve Allah'ın şeriatına boyun eğenler. Fakat Allah'a tevekkül etmek (tam anlamıyla O'na güvenmek) ve O'ndan yardım istemek konusunda eksiklikleri vardır. Bu sebeple bu kişiler her zaman düşmanlarına yenik düşerler. Böyle kimseler kendilerine hayır isabet etmediginde veya bir şer isabet ettiğinde hep hallerinden şikayet ederler.

Onlar bu duruma; Allah'ın şeriatine ve emirlerine uydukları halde Allah'ın kaza ve kaderini tam anlamıyla kavrayamamaları, hakkı istemelerine rağmen, hakka ulaşmak için takip edilecek yolu bilememeleri sebebiyle düşmüşlerdir.

2 - Allah'tan yardım isteyen, O'na tevekkül eden, her zaman Allah'a ihtiyacı olduğunun şuurunda olan, Allah'ın kaza ve kaderine tam anlamıyla boyun eğen, fakat ibadeti Allah'a has kılma konusunda eksiklikleri bulunan ve şeriatin emir ve yasaklarına tam olarak uymayanlar.

Bu kimseler Allah'ın kaza ve kaderine Allah'ın istediği şekilde boyun eğmezler. Onların boyun eğişleri sadece bir takım dünyevi menfaatler elde etmek içindir. Hatta yapmış oldukları ibadetleri Allah rızası için değil menfaat elde etmek için yaparlar ve ibadetlerinin Allah'ın istediği şekilde olup olmamasına önem vermezler.

Bu müteallih (kendisinin Allah'a bağlı olduğunu iddia eden) ve bazı mülasavvıfların durumudur. Söz konusu

olan bu kimseler; Allah'ın kaza ve kaderine boyun eğen, bu konuda teslimiyetleri tam olan fakat Allah'ın emir ve yasaklarına tam olarak boyun eğmeyen kimselerdir. Böyle kimselerde keramet vb. gibi bazı harikulade olaylar görülebilir. Bununla beraber bu kimseler şeriate zıt olan amelleri işlemekten de geri durmazlar. Öyleki bunlardan bazıları daha da aşırı giderek şeriatın haram kıldığı şeyleri kendilerine mübah kılarlar. Hatta tevhid konusunda sapıklığa düşerek bütün mahlukatı Allah olarak görmeye başlarlar ve yaratılanla yaratıcı arasındabir fark görmezler. Bunların kafir olduklarında şüphe yoktur.

3 - Allah'a ibadetten ve O'na tevekkül ederek yardım istemekten yüz çevirenler.

Bu gruptaki insanlar iki türdür:

a - Dünya Ehli: Sadece dünya için çalışıp ahiretten yüz çeviren kimselerdir.

b - Din Ehli: İbadeti yalnız Allah'a has kılmayan ve O'ndan yardım istemeyen sapık dinlere mensup olan kimselerdir.

Allah (c.c) bu kimseler hakkında şöyle buyuruyor:

«Onlar zanna ve nefislerinin isteklerine tabi olurlar. Halbuki Allah'tan onlara doğru yolu gösteren apaçık bir hidayet rehberi gelmiştir.» (Necm: 23)

4 - Allah'ın emirlerine boyun eğerek yasakladığı şeylerden kaçınan, Allah'a O'nun istediği ve razı olduğu şekilde ihlasla ibadet eden, O'na hiçbir konuda şirk koşmayan, kaza ve kadere tam olarak teslimiyet gösteren ve yalnız Allah'tan yardım isteyip yalnız Allah'a tevekkül edenlerdir.

İşte bu sıfatlar, gerçek müslümanların sıfatıdır.

SIRAT-I MUSTAKİM

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

5 - Bizi doğru yola ulaştır.

Sırat-ı Mustakim (Doğru yol) : Rasullerin gösterdiği ve Allah'ın rızasına ancak bununla ulaşılacak yoldur. Bu yol; yalnız Allah'a ibadet etmek ve O'nun rasulü vasıtasıyla bildirdiği şeriate uymaktır. Kelime-i Şehadetin delalet ettiği mana da budur.

«Bizi doğru yola ulaştır» diyen kimse şöyle demiş olur:

Ey Rabbimiz! Yalnız sana ibadet eder senden başka ibadet edilen varlıkları reddederiz. Yalnız senden yardım isteriz. Çünkü yalnız senden yardım istenir. Ey Rabbimiz! İman ettiğimiz bu hak yoldan bizi saptırma. Bizi bu yolda sabit kıl. Ve bu yolda devamlı kalmamız için bize yardım et.

NİMET VERİLENLER

صِرَاطُ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

6 - Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna,

Nimet Verilenler: Nebi, sıddık, şehid ve salihlerdir. Allah'ın nimetleri iki çeşittir.

1 - **Genel olan nimeti;** mahlukatı yaratması, onlara rızık vermesi, onların dünyada sağ kalmalarını ve menfaatlerini koruyabilecek yollar göstermesidir.

2 - **Has olan nimeti;** hak eden kullarına hidayet etmesi, onları imanla terbiye etmesi, imanda muvaffak kılması, imanda sebat etmelerine yardımcı olması ve imana ulaşmalarına mani olan engelleri ortadan kaldırmasıdır. Yani, onları hayırda başarılı kılıp şerden korumasıdır. Bu nimet; ancak ihlaslı olarak Allah'ın istediği şekilde yalnız Allah'a yönelen, yalnız Allah'a ibadet eden ve şirkin her çeşidinden uzak duran kişiler içindir.

Bu açıklamalara göre ayetin manası şöyle olur:

Ey Allah'ım! Bize; razı olup cennetle mükafatlandırığın nebi, sıddık, şehid ve salihlerin yolunu açıkla, bize bu yolu göster, bizi bu yola ulaştır ve bu doğru yolda sabit kıl.

GAZABA UĞRAYANLAR VE SAPANLAR

غَيْرِ الْمَقْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

7 - Gazaba uğrayanların ve sapanların yoluna değil...

Gazaba uğrayanlar; hakikat kendilerine ulaştıktan sonra, bunu bile bile reddedip yüz çevirenlerdir. Bundan kasıt, yahudiler ve onların yolunda gidenlerdir.

Sapanlar ise; hak kendilerine ulaşmadığı için bilmeyerek haktan ayrılanlardır. Bundan kasıt; hristiyanlar ve onlar gibi olanlardır.

Buna göre ayetin manası şöyle olur:

Ey Rabbimiz! Bizi hakkı bildiği halde reddedenlerden veya bilmeyerek sapanlardan kılma. Bizi, hak kendisine ulaştığı zaman hemen ona tabi olanlardan, bilmeden sapmamak için hakkı öğrenmek isteyen ve bu yolda bütün gücünü kullanan kişilerden kıl.

Allah'ın razı olmadığı iki grup vardır ve bunlar ahirette kaybedenlerden olacaklardır.

Birincisi; hakkı öğrendikten sonra haktan yüz çevirip baba ve dedelerinin sapık dinine tabi olanlar.

İkincisi ise; hakkı bilmediği veya eksik bildiği için hak ile batılı ayıramayan, bundan dolayı doğru yolu bulamayanlar.

Burada bir kaide daha ortaya çıkmaktadır. Kişi hakkı öğrenmek için elinden geleni yapmalıdır. Öğrenmeye gücü yettiği halde hakkı öğrenmeyen ve bu şekilde bilmeyerek sapan kimseler Allah katında mazeretli değildir.

Amin: Ya Rabbi! Kabul et , icabet et demektir.

Hayır Ve Şer Allah'tandır:

Allah (c.c) altıncı ayette: «Nimet verdiklerinin yoluna» buyurarak nimeti kendisine nisbet etmiş ve tüm nimetlerle hayırların kendisinden olduğunu bildirmiştir. Ye-

dinci Ayette ise: «Gazaba uğrayan ve sapanların yoluna değil...» buyurarak gazaba uğramak ve sapıklık gibi şer olan şeyleri kendisine değil, bunları hak edenlere nispet etmiştir.

Bu manadaki ayetleri okuyan bazı kimseler, hayır olan şeyleri Allah'ın yarattığını, şer olan şeyleri ise Allah'ın yaratmadığını düşünebilirler. Fakat bu düşünce yanlıştır. Çünkü alemlerde mevcut olan bütün varlıkları, iyisiyle kötüsüyle Allah yaratmıştır.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«Allah herşeyi yaratmıştır.» (Furkan: 2)

Ayette geçen «herşey» genel bir kavramdır. İçine hem hayır olan hem de şer olan herşey girer. Şer de bu kainatta olan şeylerden bir şey olduğuna göre Allah şerri de yaratmış demektir. Dolayısıyla, hayır ve şer Allah' tandır. Onları Allah yaratmıştır.

Fakat şer konusunda açıklanması gereken bir incelik vardır: Kainatta mutlak şer, yani her yönüyle şer olan ve içinde hiç hayır bulunmayan hiçbir varlık yoktur. Çünkü Allah (c.c) mutlak şer olan hiçbirşey yaratmamıştır. İblis'in varlığı bu konu için güzel bir örnektir.

İblis insanlar için en büyük şerdir. Ancak İblis bile her yönüyle şer olan bir varlık değildir. Onun var olmasında da bir takım hayırlar vardır. Özellikle Allah'a iman edenler için İblis'in varlığı şer değil, bir hayırdır. Çünkü Allah (c.c) İblis'i insanlar ve cinler için bir imtihan olarak yarattı ve kendisine iman edip ona karşı gelenleri mükafaatlandıracağını bildirdi. Eğer İblis olmasaydı, ona karşı gelmek diye birşey olmayacağı için İblis'e karşı gelme-sevabı da olmazdı.

İşte bu yönüyle İblis'in varlığı mü'minler için şer değil hayırdır. Mü'minler ona karşı gelerek Rableri katındaki derecelerini yükseltirler. Bu ise onlar için bir hayırdır.

Görülüyor ki; Allah (c.c), her yönüyle şer olan ve kendisinde hayır bulunmayan hiçbir şey yaratmamıştır. Yarattığı varlıklarda bazı şer unsurlar bulunsun bile, bunun yanında mutlaka bir takım hayırlar da vardır.

İşte bu sebeple; **Kâfirlerin ve mü'minlerin başına ge-**

len herşey Allah'ın izni ve iradesiyledir. Allah'a duyulan saygı ve edepten dolayı, hayır olan şeyler Allah'a nisbet edilir. Fakat içinde şer bulunan şeyler, her ne kadar Allah'ın izni ve iradesiyle yaratılmışlarsa da, yine saygı ve edepten dolayı Allah'a değil, yapana nispet edilir denir.

FIKHİ HÜKÜMLER

A- Besmele Kur'an'dan Bir Ayet midir?

Alimler bismelenin Neml suresinin bir ayeti olduğunda ittifak etmişlerdir.

«O, Süleyman'dandır. O; bismillahirrahmanirrahimdir.» (Neml: 30)

Fakat Fatiha ve diğer surelerin başında geçen besmelelerin ayet olup olmadığında ihtilaf etmişlerdir.

İmam Şafii'ye göre hem Fatiha'nın hem de diğer surelerin başında geçen besmeleler birer ayettir.

İmam Şafii'nin bu konuda bir çok delili vardır. Bunlardan bazıları:

Enes (r.a)'ya Rasulullah (s.a.s)'in namazda nasıl Kur'an okuduğu soruldu. Enes (r.a) dedi ki: Onun okuması yavaş yavaş ve uzatmalıydı. Fatiha'yı şöyle okurdu

«Bismi'llahi'r-Rahmani'r-Rahim. El-hamdu lillahi Rabbi'l-alemiyn. Er-Rahmani'r-Rahim...» (Fatiha:1-7)» (Buhari)

Enes (r.a) şöyle dedi: Rasulullah (s.a.s) birgün aramızda iken uyudu. Sonra tebessüm ederek uykudan kalktı. Ona dedik ki: Ya Rasulallah! Seni güldüren nedir? Rasulullah (s.a.s):

«Az önce bana bir sure indi» cevabını verdi ve şöyle okudu: «Bismi'llahi'r-Rahmani'r-Rahim. İnnâ a'teyna kelkevser....» (Kevser: 1-3)» (Müslim, Nesei, Tirmizi)

İmam Malik'e göre; Fatiha'nın ve diğer surelerin başında geçen besmeleler ayet değildir. Besmele sadece bereket olsun diye okunur. Bir işe başlanırken Allah'ın adıyla başlanır. Kur'an okurken surelerin başında besmele çekmek de bunun gibidir.

Aişe (r.a) şöyle dedi: Rasulullah (s.a.s) namaza tek-birle başlardı. Namazda okumaya ise: El-hamdu lillah ile başlardı. (Müslim)

Enes b. Malik (r.a) dedi ki: Ben Rasulullah (s.a.s)'in, Ebu Bekir (r.a)'nın, Ömer (r.a)'nın ve Osman (r.a)'nın arkasında namaz kıldım. Namazlarına: El-hamdu lillahi Rabbi'l-alemiyn ile başlar, besmeleyi okumazlardı.

(Buhari-Müslim)

Müslim'in rivayetinde: Namazda okurken okuyuşun başında da sonunda da: Bismillahi'r-Rahmani'r-Rahim okumazlardı şeklinde geçmektedir.

İmam Ebu Hanife'ye göre; besmele Fatiha'dan bir ayet değildir. Fakat Kur'an'da geçen bir ayettir. Sureleri birbirinden ayırmak için gönderilmiştir.

Hanefiler şöyle derler:

Besmelenin Kur'an'da yazılı olması Kur'an'dan bir ayet olduğunu gösterir. Yoksa her surenin başında bir ayet olduğunu göstermez. Namazda Fatiha'yı okurken besmele ile başlanmayıp el-hamdu lillah ile başlanması gerektiğini ifade eden deliller, bismelenin Fatiha'dan bir ayet olmadığını gösterir.

Besmelenin ayetlerin bitişini gösteren bir ayet olduğunun delilleri şunlardır:

Sahabeler şöyle derlerdi: Biz bir surenin bittiğini ancak besmele söylendiği zaman anlardık. (Ebu Davud)

İbni Abbas (r.a) şöyle dedi: Rasulullah (s.a.s) bir surenin bittiğini ancak ona: Bismillahirrahmanirrahim indiği zaman anlardı.

(Ebu Davud, Hakim sahih senedle)

İmam Ahmed'in; bismelenin Fatiha'dan bir ayet olup olmadığına dair iki görüşü vardır. Bir görüşüne göre, besmele Fatiha'dan bir ayettir, diğer görüşüne göre ise Fatiha'dan bir ayet değildir.

B - Fatihanın Namazda Okunmasının Hükümü:

İmam Şafii, İmam Malik ve İmam Ahmed'e göre; namazda Fatiha okumak farzdır ve bu, namazın sıhhat

şartıdır. Dolayısıyla imkanı olduğu halde namazda Fatiha okumayan kimsenin namazı batıl olur.

Ubade b. Samit'ten Rasulullah (sav) şöyle buyurdu:

«Fatiha'yı okumayanın namazı yoktur.»

(Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace)

Ebu Hureyre (r.a)'den Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Kim namaz kılar da Fatiha'yı okumazsa namazı eksiktir, namazı eksiktir, namazı eksiktir, tam değildir.» (Tirmizi, Nesei, Malik)

İmam Ebu Hanife'ye göre; Fatiha okumak tek başına namaz kılan için vaciptir. Bu sebeple namazda Fatiha okumayan kimsenin namazı batıl olmaz. İmamın arkasındaki kişinin hem sesli hem de sessiz namazlarda Fatiha'yı okuması mekruhtur. Şayet okursa iyi bir şey yapmamış olur.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz»

(Müzzemmil: 20)

Bu ayete göre farz olan, namaz kılarken Kur'an'dan kolay geleni okumaktır.

«Fatiha okumayanın namazı yoktur» hadisinde «namazı yoktur»dan kasıt; batıl demek değil eksik demektir.

Bu şu hadise benzemektedir:

«Mescide komşu olan kimse mescidde namaz kılmazsa namazı yoktur.» (Ebu Davud, Tirmizi)

Bu hadisteki «namazı yoktur»dan kasıt fazilet ve sevap yönünden namazı yoktur demektir. Yoksa namazı batıl demek değildir.

«Namazda Fatiha okumayan kimsenin namazı eksiktir» hadisi ise Fatiha'nın farz olmadığını gösteriyor. Çünkü hadiste eksiktir deniyor batıldır denmiyor. Bir amelin eksik olması o amelin batıl olduğunu göstermez.

C - Bismelenin Namazda Okunmasının Hükümü:

İmam Şafii'ye göre; namazda Fatiha'yı okumak farz olduğu ve besmele de Fatiha'dan bir ayet olduğu için, Fa-

tiha'nın gizli okunduğu yerde gizli, açık okunduğu yerde açık okunması farzdır. Bu sebeble besmelesiz okunan Fatiha eksik olacağından kılınan namaz da batıl olur.

İmam Malik; besmeleyi Fatiha'dan ve diğer surelerden bir ayet olarak görmediği için sadece nafile namazlarda okunmasını caiz görmüş, farz namazlarda ise gerek Fatiha'nın başında gerekse diğer surelerin başında gizli veya açık olarak okunmasını caiz görmemiştir.

İmam Ebu Hanife'ye göre; besmele, kıraatin gizli veya açık okunduğu namazların her rekatında, gizli olarak Fatiha suresiyle birlikte okunur. Diğer surelerin başında okumak ise iyi bir şeydir. Fakat ne Fatiha'nın ne de diğer surelerin başında okunması şart değildir.

İmam Ahmed'e göre; ister sesli, ister sessiz namazda olsun bismelenin namazlarda gizli okunması gerekir. Sesli namazlarda bismelenin açık okunması sünnete muhaliftir.

D - İmama Tabi Olan Kimsenin Fatihayı Okumasının Hükümü:

İmam Şafii ve Ahmed'e göre; imamın arkasında namaz kılan kimsenin imam gizli veya açık okusun hiç farketmez, Fatiha'yı gizlice okuması farzdır. Çünkü namazda Fatiha'yı okumak farzdır. Bu sebeple Fatiha'yı okumayanın namazı batıl olur.

Ubade b. Samit'ten Rasulullah şöyle buyurdu:

«Fatiha'yı okumayanın namazı yoktur.»

(Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, İbni Mace)

Ebu Hureyre (r.a.)'den Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:
«Kim namaz kılar da Fatiha'yı okumazsa namazı eksiktir, namazı eksiktir, namazı eksiktir tam değildir.»

(Malik, Tirmizi, Nesei)

İmam Malik'e göre; kıraatin gizli okunduğu namazlarda imama tabi olan kimsenin gizlice okuması, kıraatin sesli okunduğu namazlarda ise hiç okumaması gerekir. Sesli namazlarda imamın arkasında okuyan kimse iyi yapmış sayılmaz. Fakat imamın arkasında olan kimse Fatiha'yı hiç okumazsa namazı batıl olmaz.

«Kur'an okunduğunda derhal susun ve onu dinleyin. Ta ki (Allah'ın rahmetiyle) esirgenmiş olasınız.»

(A'raf: 204)

Bu ayete göre Kur'an okunduğu zaman dinlenilmesi gerekir. O halde İmam'ın açıktan okuduğu rekatlarda, cemaatin Fatiha'yı okumayıp dinlemesi gerekir.

İmam Ebu Hanife'ye göre; ister sesli namazda ister sessiz namazda imamın arkasında namaz kılan kimsenin Fatiha okuması caiz değildir.

«Kur'an okunduğunda derhal susun ve onu dinleyin. Ta ki (Allah'ın rahmetiyle) esirgenmiş olasınız.»

(A'raf: 204)

Ebu Hureyre (r.a)'den Rasulullah (s.a.s)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

«İmamın okuyuşu, ona tabi olanların okuyuşu yerine de geçer.»

(İbni Ebi Şeybe)

E - Amin Demenin Hükümü:

Amin : Alimlerin ittifakıyla Kur'an'dan bir ayet değildir. Dua için kullanılan bir kelimedir ve Fatiha'dan sonra amin demek sünnettir.

Şaffi ve Hanbeliler'e göre; İmam ve cemaatin sesli namazlarda sesli, sessiz namazlarda sessiz olarak amin demesi sünnettir.

Ebu Hureyre (r.a)'den Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«İmam (namazda Fatiha okurken): «Gayril mağdubi aley him vele'd-dallin» dediği zaman siz de Amin deyin. Her kimin amin demesi meleklerin amin demelerine uyarsa, onun geçmiş günahları mağfiret olunur.»

(Buhari, Müslim)

Vail İbn Hucr (r.a) şöyle demiştir:

Rasulullah (s.a.s)'in, vele'd-dallin dedikten sonra amin dediğini duydum. Sesini yükseltirken elifi çekti.

(Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed)

Ebu Hureyre (ra) şöyle dedi:

Rasulullah (sas) namazda veledallin dedikten sonra yüksek sesle amin derdi. Öyleki, birinci saftakiler bunu duyardı. (Ebu Davud, İbni Mace)

Maliki ve Hanefiler'e göre; İmam ve cemaat hem sesli hem de sessiz namazlarda sessiz olarak amin der.

İbni Mesud (ra)şöyle dedi:

İmam dört şeyi gizli söyler; euza, besmele, amin ve rabbenale leke'l-hamd. (İbni Ebi Şeybe, Fethul Kadir)

F - Kur'an'a Bir Şey Eklemenin Veya Ondan Bir Şey Çıkarmanın Hükümü:

Kur'an'dan herhangi bir şeyi çıkarmak veya ona bir şey eklemek küfürdür. Öyleyse alimler besmeleyi (veya buna benzer şeyleri) Kur'an'a eklemekle veya çıkarmakla kafir olmazlar mı? diye bir soru sorulabilir.

Bu soruyu cevaplamadan önce şu kaideyi hatırlamak gerekir: Kur'an'dan olduğu ihtilafsız ve kesin olarak bilinen şeyleri Kur'an'dan çıkarmak veya Kur'an'dan olmadığı ihtilafsız ve kesin olarak bilinen şeyleri Kur'an'a eklemek küfürdür. Ancak Kur'an'dan olup olmadığı ihtilaf olan şeyleri Kur'an'a eklemek veya Kur'an'dan çıkarmak küfür değildir.

Alimler arasında besmelenin, Fatiha ve diğer surelerin başında geçen bir ayet olup olmadığı hakkında ihtilaf vardır. Bu sebeple Kur'an'dan olduğu kesin değildir. Dolayısıyla besmeleyi delillere dayanarak, surelerin başında geçen bir ayet olarak kabul edip Kur'an'a dahil etmek küfür olmadığı gibi, yine delillere dayanarak ayet kabul etmeyip Kur'an'dan çıkarmak da küfür değildir.

BAKARA SURESİ

Medine'de inmiştir. Sadece 281. ayeti Mina'da Veda haccında inmiştir. 286 ayettir.

İsmi bu surede geçen Musa (a.s)'ın, mucizelerinden biri olan ve İsrâfîloğullarının kendisi ile imtihan edildikleri inek (bakara) kıssasından almıştır.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«Evlerinizi kabir haline getirmeyin (nafile ibadet ve Kur'an okumayı bırakmayın). Şüphesiz şeytan Bakara suresinin okunduğu evden kaçır». (Müslim)

HURUF U'L- MUKATTAA

الـ

1- Elif, lam, mim.

Bu harfler Kur'an'da bazı surelerin başında bulunmaktadırlar. Bunlara hurufu'l-mukattaa denir.

Alimler bu harflerin tefsiri hakkında ihtilaf etmişlerdir. Bir kısım alimler Bunlar Kur'an'daki surelerin adlarıdır demiş, bir kısmı hiçbir te'vil yapmayıp bu harflerin manasını en iyi Allah bilir demiş, bir kısmı da Bu, Allah'ın inkarcılara bir meydan okumasıdır demiştir. Bu son görüş en kuvvetli olan görüştür. Şöyleki: Allah (c.c) bu harflerle başlayan surelerde, bu harflerin hemen akabinde Kur'an'ı zikretmiş, bununla: Şu gördüğünüz Kur'an sizin bilmiş olduğunuz harflerden meydana gelmiştir. Öyleyse bildiğiniz harflerden oluşan Kur'an'ın aynısını hatta bir suresinin benzerini getirin bakalım şeklinde inkarcılara meydan okumuştur.

Kur'an ile insanların sözleri arasındaki fark şudur:

Kur'an arapların kullandığı harflerden meydana gelmiştir. Ancak cansız sözler değildir. Ortaya koymuş olduğu üslupta bir hayat, bir canlılık vardır. Oysa insanların

sözleri öyle değildir. İnsanoğlu vücudun tüm organlarını birleştirerek bir suret meydana getirebilir, ama ona can veremez. Fakat Allah hem şekil verir hem de ona can verir. Harf ve kelimelerden meydana gelen beşer sanatıyla Allah'ın sanatı arasındaki fark, ölü cisimle hayat fışkıran ruh arasındaki fark gibidir. İnsanlar her ne kadar harflerden meydana gelen sözlere şekil vererek bir şey ortaya çıkarsalar da bu ortaya koymuş oldukları şeyde bir hayat, bir canlılık söz konusu değildir.

Ebced Hesabı ve Gayb:

Bu harflerle fitne, savaş ve bir takım olayların zamanlarının bilinebileceğini öne sürenler Kur'an'da olmayan şeyleri iddia etmekte ve uçulması gerekmeyen yerde uçmaya çalışmaktadırlar.

Kur'an'da geçen ayetlere birtakım rakamlar vererek bu rakamlarla (ebced hesabı ile) gelecekte olacak şeylerin bilinebileceğine dair Kur'an'da, Rasulullah (s.a.s)'in sahih hadislerinde ve sahabelerin hayatlarında geçen sahih bir rivayet yoktur.

İşte bu sebeble ebced hesabı yaparak ilerde olacak şeyleri bildiren ve bunun Kur'an'dan olduğunu iddia eden kimsenin ortaya attığı iddia batıldır. Bu iddiasını doğrulayacak sahih bir delil de yoktur.

Her kim böyle bir iddiada bulunur ve ilerde olacak şeyleri bildiğini söylerse, yalnız Allah'a ait olan gaybı bilme yetkisini kendisinde gördüğünden dolayı kafir olur.

MUTTAKİLER

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ •

2 - Kendisinde hiçbir şekilde şüphe bulunmayan bu kitap muttakiler için bir hidayet kaynağıdır.

Muttaki; Allah'tan sakınan demektir. Allah'tan sakınan kişi, Allah'ın emrettiği şeyleri yerine getirir ve yasakladığı şeylerden kaçınır.

Ayette geçen «kitap» kelimesinden kasıt, Kur'an'ı Kerim'dir.

Akl sahibi olan, düşünen ve hakkı isteyen kimseler Kur'an'ın Allah'tan olduğunda şüphe etmezler.

Kur'an dünyada hem müslümanlara hem de kafirlere doğru yolu gösterir. Fakat yalnız muttakiler tam anlamıyla ona bağlanır ve gerçek manada ondan istifade eder.

Hidayet :

Yol göstermek, doğru yola iletmek, irşad etmek demektir. Hidayet iki türlüdür:

1 - Doğru yolu gösterme hidayeti : İnsanlara doğru yolun, hakkın ne olduğunu, bunun nasıl elde edileceğini göstermek ve anlatmaktır. Bu, rasullerin, nebilerin ve diğer insanların yapabileceği hidayettir.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«(Ey Muhammed!) Muhakkak ki sen, doğru yola hidayet edersin.» (Şura: 52)

Rasulullah (sas) Ali (ra)'ye Hayber savaşında şöyle dedi:

«Allah'a yemin ederim ki, senin vasıtanla bir kişinin hidayete ermesi, senin için kırmızı develerden daha hayırlıdır.» (Buhari, Müslim)

2 - Doğru yola yöneltme, sevk etme hidayeti : Bir kimsenin hakka yönelmesini ve hak üzere kalmasını sağlamaktır. Bu sadece Allah (c.c)'a aittir. Ayette kastedilen hidayet de işte bu tür hidayettir.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«(Ey Muhammed!) Şüphesiz sen sevdiğini hidayete erdiremezsin, fakat Allah dilediğini hidayete erdirir. O hidayete erecekleri çok iyi bilir.» (Kasas: 56)

GAYBA İMAN

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

3 - O kimseler ki gayba iman ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden (Allah yolunda) infak ederler.

Allah (c.c) bu ve akabindeki ayetlerinde muttakilerin sıfatlarını sayıyor.

«O kimseler ki gayba iman ederler.»

İman : Kur'an ve sahih sünnette zikredilen ve inanılması gereken şeyleri şeksiz şüphesiz bir şekilde kesin olarak kalple tasdik, dille ikrar etmek, bu bildirilen şeyler gereğince amel edip bu şeylerin aksine hareket etmemek ve bu şeyleri bozacak hareketlerde bulunmamaktır. Allah'ın istediği manadaki iman ancak bu şekilde geçerli olur.

İman edilmesi gereken şeyler kalple tasdik edilir, dille söyleme imkanı olduğu halde dille söylenmezse, bu iman geçerli olmaz. Aynı şekilde iman edilecek şeyler kalple tasdik edilip dille ikrar edildiği halde bu iman edilen şeyleri bozacak veya geçersiz kılacak hareketlerde bulunmak da imanı geçersiz kılar.

Bu ayette bahsedilen **gaybe iman**; Allah'a, meleklerine, rasullerine, Kur'an'dan önce indirdiği kitaplarına, ahiret gününe, cennet, cehennem, hesap, mizan ve bunun gibi iman edilmesi gereken gaybi şeylere, görülmedikleri halde görüyormuşçasına inanmaktır. Bu gaybi gerçeklere inanan kimseler ahirette başlarına gelecek kötü şeylerden korunmak için Allah'ın razı olduğu şeylere yönelirler.

Gayb : Ga'ba fiilinin masdarı olup gözden ve duyulardan gizli olan, bilinmeyen anlamındadır. Bu sebeple duyulardan ve mahlukatın ilminden gizli olan herşey bu kelimeyle ifade edilir.

Gaybın Türleri:

1 - Sadece Allah'ın bildiği ve bu konuda melek, cin ve rasuller dahil hiç kimseye bilgi vermediği gayb,

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Gaybın anahtarları O'nun katındadır. O'ndan başkası onu bilemez. Karada ve denizde olanları yalnız O bilir.» (En'am: 59)

Bu ayete göre; gaybın ilmi sadece Allah'a aittir. Sadece Allah'ın bildiği bu konularda hiç kimse melek, cin, rasul dahi olsa söz sahibi değildir.

Kur'an'da, Allah'ın mahiyetini açıklamadığı, sadece varlığını ve ismini bildirdiği bazı gaybi gerçekler vardır.

Buhari'de geçen meşhur Cibril hadisinde, Cibril (a.s) kıyametin ne zaman kopacağını sorunca Rasulullah:

«Bu, Allah'tan başka hiç kimse tarafından bilinmeyen beş gaybi meseleden biridir» buyurdu ve şu ayeti okudu:

«Kıyametin saatini bilmek ancak Allah'a mahsusdur. Yağmuru o indirir. Rahimlerde olanı O bilir. Kimse yarın ne kazanacağını bilemez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, herşeyden haberdardır.» (Lokman: 34)

Bu ayete göre; kıyametin ne zaman kopacağını, yağmurun ne zaman yağacağını, doğacak olan çocuğun nasıl ve ne şekilde olacağını en ince ayrıntısına kadar, kişinin nerede ve ne zaman öleceğini ve bir kimsenin yarın ne kazanacağını yalnız Allah bilir. Bu konularda fikir beyan etmek, yorum yapmak tahminden başka birşey değildir ve bunlar imana yakışmayan davranışlardır. Bunların kesin olarak bilinebileceğini iddia etmek küfürdür.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«Sana: «Ruh nedir?» diye soruyorlar. De ki: «Ruh Rabbimin emrindedir. Size çok az ilim verilmiştir.» (İsra: 85)

Bu ayete göre; ruh da sadece Allah'ın bildiği gaybi bilgilerdendir. O halde ruhu, Kur'an ve sünnetin beyan ettiği sınırlar dışında tanımlamaya çalışmak ya da mahiyetini araştırmak boş ve yasak bir davranıştır.

Mü'minlere düşen; böyle konularda yorum yapmayıp onları Allah'ın bildirdiği şekilde tasdik etmektir.

İnsanların kalblerinden geçirdiği düşünce ve niyetler ancak Allah'ın bilebildiği gaybi bilgilerdir. Hiçbir kulun bu gibi şeyleri bilmeye veya bu gibi konularda fikir beyan etmeye kudreti ve izni yoktur.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Ben sizlere hem yerlerin hem de göklerin gizli olan şeylerini bilirim hatta açıkladıklarınızı ve gizlediklerinizi de bilirim diye söylemedim mi?»

(Bakara: 33)

Abdullah b. Utbe b. Mes'ud (r.a)'den şöyle rivayet edilmiştir. Ömer (r.a)'den işittim. O şöyle diyordu:

İnsanlar Rasulullah zamanında vahiy ile gizli hallerinden de sorumlu tutulurlardı. Rasulullah'ın vefatı ile vahiy kesilmiştir. Bugün sizi, gördüğümüz amellerinizden dolayı sorumlu tutarız. Bu yüzden kim bize hayır ve adalet gösterirse onu emin sayar ve güvenilir kabul ederiz. Onların gizli hallerini araştırmak bize düşmez. Gizli hallerinin hesabını Allah görür. Bize zahiren fena hâl gösterenlerden de emin olamayız. Niyetinin iyi olduğunu söylese bile ona inanmayız.

(Buhari)

Her kim kalbten geçenleri bildiğini iddia ederse:

a - Yalnız Allah'a ait olan gaybı bilme sıfatını kendisinde gördüğünden dolayı,

b - Kendisine vahiy geldiğini iddia ederek Allah (c.c)'nin vahyin kesildiğine dair haberini yalanladığından dolayı küfre girmiş olur.

2 - Allah (c.c)'nin vahiy yoluyla sadece rasullerden dilediğine bildirdiği gayb.

«Görölmeyeni bilen Allah görölmeyeni kimseye göstermez. Ancak rasullerinden razı olduğu, seçtiği kimseler müstesna. Çünkü onun önüne ve arkasına izleyiciler (koruyucu melekler) dizer.» (Cin: 26-27)

Bu ayette açıkca görölmüyor ki; Allah (c.c) bazı gaybi bilgileri seçmiş olduğu rasullerine bildirmiştir. Bu bilgilerden bazıları; geçmiş ümmetlere ait haberler ve gelecekte zuhur edecek bir takım olaylardır. Hatta bazı zamanlarda insanların kablerinden geçenleri Rasullerine bildirmiştir. Onlar da vahiy sayesinde bu gibi konularda insanlara haberler verebilmişler veya zahirde gösterdikleri alametlere rağmen insanlara kalblerinden geçenlerle hükmetmişlerdir. Fakat bu hal ancak Rasullere mahsus bir özelliktir.

Rasullerin haber verdikleri olayların gerçekliği muhakkaktır. Çünkü Rasullere gelen vahiy şeytanın etkisinden korunmuş olduğu için Allah'tan geldiği şekilde doğru olarak kalır. Bu sebeble rasullerin getirdiği, doğrudan vahye dayalı olan bilgi mutlak uyulması gereken doğru bilgidir.

3 - Allah (c.c)'nun rüya veya ilham yoluyla salih kimselere bildirdiği gayb. Tıpkı Ömer (r.a)'nın hadisesindeki gibi.

Ömer (r.a), hilafeti zamanında Sariye (r.a)'yu İslam ordusunun başında bir savaşa göndermişti. Kafirlerle savaş yapılan yer bir dağın eteği idi. Savaş esnasında müslümanlar biraz güçsüz kalmışlardı. Kafirler dağın arkasından gelip müslümanları haberleri olmaksızın kuşatmak ve onlara ani bir baskın yapmak istediler. Bu sırada Ömer (r.a), Medine'de cuma günü minberde hutbe okuyordu. Allah (c.c) Ömer (r.a)'ya savaş meydanını gösterdi. Ömer (r.a) müslümanların arkadan baskına uğrayacaklarını görünce: Ey Sariye! Dağa, dağa! diye seslendi. Allah (c.c) Ömer (r.a)'nın sesini Sariye'ye işittirdi. Bunun üzerine Sariye hemen tedbir alıp düşmanın baskınını önledi. Taarruza geçerek düşmanı bozguna uğrattı.

(İbni Esir - El-Kamil Fi't-Tarih, İbn Hacer - El-İsabe)

Bu hadiseden; Allah (c.c)'nun, Ömer (ra)'e ilham ederek gayb olan birşeyi bildirdiği anlaşılmaktadır.

Salih kimselerin rüya veya ilham yoluyla bildikleri bilgi uyulması gereken mutlak bilgi değildir. Çünkü bu kimselere bildirilen şeyler, rasullere gelen vahyin korunmuşu gibi şeytanlardan korunmamıştır. Bu sebeple insanlara, kendilerine gelen bilginin Allah'tan olduğunu söyleyemezler. Bu kimseler kendilerine ilham veya rüya yoluyla bildirilen şeyleri sadece kendi şahıslarında yaşarlar. Rüya ve ilhamlar şeri kaynak değildirler. Böyle bir kimsenin, kendisine ilham edilen şey vasıtasıyla gaybı kesin bir şekilde bildiğini iddia etmesi küfürdür. Çünkü kendisine gelen rüya veya ilhamın Allah'tan olduğu kesin değildir, şeytan karışmış olabilir.

4 - Cinlerin semadan çalarak kahin ve sihirbaz dostlarına bildirdikleri gayb.

Allah (c.c) ileride olacak bir takım olayları Levhi Mahfuzda görevli meleklerle yazdırır, melekler de bu haberleri birbirlerine aktarırlar. Rasulullah (s.a.s) gelmeden önce cinlerin bu haberleri almalarına mücade edilmişti. Fakat Rasulullah (s.a.s) rasul olarak gönderildikten sonra cinlerin semadan haber almaları kıyamete kadar yasaklandı ve sema haberlerini dinlemek isteyen cinler şihab adlı gök taşlarıyla kovalanmaya başlandı.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«Şimdi kim dinleyecek olursa kendisini gözleyen bir ateş (göktaşı) buluyor.» (Cin: 9)

Kendisine şihab (göktaşı) isabet etmeyip de kurtulan cinler semadan çaldıkları haberlere yüzlerce yalan katarak hemen sihirbaz ve kahin dostlarına ulaştırırlar. Bu kahin ve sihirbazlar da bunları insanlara anlatırlar. Bu söylediklerinden bazıları doğru çıkınca insanlar onların gaybı bildiklerini zannederler. Oysa bu haberler, Allah'ın meleklerle bildirmesiyle zaten gayb olmaktan çıkmıştır.

Aişe (r.a)'dan, Rasulullah (s.a.s)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

«Melekler, (bir bulut olan) Anane'ye inerler de gökte kaza ve hükmolunan bazı şeyleri görüşürler. Bu sırada şeytanlar kulak hırsızlığı yaparlar. İşittiklerini de kahinlere gizlice ulaştırırlar. (Cinler) bu haberlere yüz yalan da kendilerinden katarlar.» (Buhari)

Bu sebeptendir ki her kim kahin ve sihirbazlara gidip onların söylediklerini tasdik ederek inanırsa, insanı İslam milletinden çıkaran büyük küfür işlemiş olur.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Her kim falcıya, gaipten haber verene veya sihirbaza giderek onlardan birşey sorar ve onların söylediklerine inanarak tasdik ederse kafir olur.»

(Ebu Davud, Ahmed)

5 - Göremediğimiz veya duyu organlarımızla algılayamadığımız ya da bizden uzak olduğu için bilemediğimiz fakat cinler tarafından bilinebilen gayb.

Cinler Allah'ın kendilerine vermiş olduğu özellikten dolayı çok çabuk hareket edebilme vasfına sahiptirler. Bu sebeple bir yerde birşey olursa hemen ondan haberdar

olabilirler. Bizler ise ancak duyu organlarımızla şahit olduğumuz şeyleri biliriz. Başka bir yerde olan ve duyu organlarımızla algılayamadığımız şeyler ise bizim için gaybıdır.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Süleyman şöyle dedi: «Ey cemaat! Teslim olmuş olarak bana gelmelerinden önce hanginiz o kraliçenin tahtını yanıma getirebilir?» Cinlerden bir ifrit: «Sen yerinden kalkmadan önce sana onu getiririm, buna karşı güvenilir bir güce sahibim» dedi. Kitabın bilgisine sahip olan biri: «Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm» dedi. Süleyman, tahtı yanına yerleşmiş görünce: «Bu, şükür mü edeceğim yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınavan Rabbimin lütfundandır. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur, fakat nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir» dedi. (Neml: 38-40)

Ayette de bildirildiği üzere cinler Allah (c.c)'nin kendilerine vermiş olduğu özellik sebebiyle bir takım gaybi şeylerden haberdar olabilirler. Bizim için gayb olan böyle şeyleri cinler vasıtasıyla öğrenmeye çalışmak küfürdür. Çünkü bu gibi gaybi gerçekleri öğretecek olan cinler kafir olan cinlerdir ve kafir cinler müslümanı küfre sokmadan veya onu saptırmadan ona birşey vermezler. Müslüman cinleri ise bu konularda kullanmak mümkün değildir. Çünkü onlar bunu yapmanın küfür olduğunu bilirler.

Cinlerle irtibat kurma izni yalnız Süleyman (a.s)'a verilmiştir, ondan başkasına bu izin verilmemiştir.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Doğrusu insanlardan bazı kimseler cinlerden bazı kimselere sınırlardı da, (bu cinler) onları daha çok yorar (saptırır)lardı.» (Cin: 6)

Namazı İkame :

«Ve namazı dosdoğru kılarlar.»

Burada Allah (c.c) bu kimseler için yusallune (namazı kılarlar) demiyor. Bilakis yukımune's-salate (na-

mazı ikame ederler) diyor. Bir şeyi ikame etmek demek onu tam manasıyla yerine getirmek demektir. İşte bu muttaki kimseler de kıldıkları namazları; rükun ve şartlarını tam olarak yerine getirerek huşu içerisinde eda ederler. Allah da bu şekilde kılınan namazdan razı olur.

İnfak :

«Ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden (Allah yolunda) **infak ederler.**»

Rızık : Kişinin yediği, içtiği, giyip eskittiği şeylerdir.

Rızık veren Allah'tır. Kişiler Allah'ın verdiği rızık bir kısmını yine Allah yolunda infak ederlerse Allah'tan ecir kazanırlar. Bu, Allah'ın onlara verdiği rızık eksiltmez, bilakis bereketlendirir.

İnfak : Harcamak demektir.

Ayeti kerimede Allah (c.c)' nun bahsettiği infak sadece zekat değildir. Çünkü bu ayet indiğinde henüz zekat farz değildi. Bu hükmün içine hem zekat, hem Allah yolunda harcama hem de sadaka girer. Allah (c.c) ayette onlara rızık olarak verdiklerimizi değil, onlara rızık olarak verdiklerimizden infak ederler diyor. Bu da rızık olarak verilen şeylerin hepsinin değil, bir kısmının harcanmasının gerektiğini bildiriyor. Allah (c.c) bize rızık olarak verilenlerden hangi şeyleri infak etmemiz gerektiğini ise diğer bir ayetinde şöyle açıklıyor.

«Derler ki neyi harcayalım? De ki: **İhtiyaçtan fazlasını.**» (Bakara: 219)

Ayeti kerimede belirtildiği gibi zekatın farz kılınmasından önce müslümanlara farz olan, ihtiyaçlarından arta kalanını Allah yolunda harcamaktır.

Zekat farz kılındıktan sonra, zekat dışında, maldan belli bir miktar harcamak farz olmamakla beraber gereklidir. Çünkü Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Malda zekattan başka da hak vardır.» (Tirmizi)

KİTAPLARA VE AHİRET GÜNÜNE İMAN

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

4 - Onlar sana indirilene ve senden öncekilere indirilenlere iman ederler, Ahirete de yakinen inanırlar.

. Allah (c.c) şöyle buyuruyor: Ey Muhammed! İşte o muttakiler sana indirilen Kur'an'a ve senden önceki rasullere indirilen kitap ve sahifelere iman ederler.

Allah'tan gelen bütün kitaplar tevhid akidesini anlatırlar ve akaid konusunda aralarında hiçbir farklılık yoktur. Fakat şeriat konusunda farklılıklar olabilir.

Allah katından gelen kitaplara, Kur'an ve sahih hadislerde ismi zikredilenlere isimleriyle (Kur'an, İncil, Tevrat, Zebur), isimleri zikredilmeyenlere ise genel olarak iman etmek gerekir. Kur'an dışındaki kitaplar tahrif edilmiş olduğu için, onların Allah (cc)'ın indirdiği asıllarına iman etmek gerekir. Kur'an ise Allah tarafından korunduğu için kıyamete kadar baki kalacak ve yalnız ona bağlananlar kurtuluşa erecektir.

«Ahirete yakinen inanırlar»

Muttakiler ahirete (yani ceza gününe) şeksiz şüphesiz, sanki görüyormuşçasına inanırlar.

Ahiret gününe iman; ölümden sonra berzah (ölümden kıyamete kadar olan zaman ve bu zaman içinde olan tüm olaylar), ba's, haşr, hesap, mizan, sırat, cennet, cehennem, amellerine karşılık azab veya mükafaat göreceklerin acı veya lezzeti beden ve ruhlarıyla duyacaklarına inanmaktır.

Bu ayette geçen iman, sadece sözden ibaret bir iman değildir. Hem kalble hem de hareketlerle olan imandır. Yani rasullerin getirmiş oldukları kitaplarda anlatılan tevhide kalben inanmak ve gereklerini yerine getirmektir.

Eğer kişi ahirete inanmışsa ahiretteki azaptan kurtulmak ve mükafatı elde etmek için harekete geçer. Şayet kişi ahirete inandığını iddia ettiği halde azaptan kurtulmak ve mükafatı elde edebilmek için harekete geçmiyorsa onun bu iddiasında samimi olduğuna inanılmaz.

Bunu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz: Bir kimseye; Evinde yangın var dediğimizde, şayet kişi; Evet, evimde yangın var dediği halde kendisini ve ailesini kurtarmak için harekete geçmiyorsa, bu kişinin evinde yangın olduğuna inanmadığına veya onu ciddiye almadığına hükmedilir. Zira gerçekten inanmış olsaydı harekete geçerdi.

Gerçekten ahiret gününe inanan kimse dünyada iken ahirete hazırlık yapar ve bu şekilde amelleriyle de ahireti doğrular. Yani, ahirete imanı sadece sözde kalmayıp amelinde de yansır. Böylece bu kimsenin imanı kuru bir iddia olmaktan çıkar ve gerçek keyfiyetini bulur. Şayet iman sadece sözden ibaret olsaydı, kafirler bunu söylemekten çekinmezlerdi. Ama iman, inanılan şeyleri hayat pratiğine aktarmak anlamına geldiği için onlar buna iman etmemişlerdir.

İşte burada kastedilen iman sadece söz ile olan ve kuru bir iddiadan öteye geçmeyen iman değildir. Burada kastedilen iman hem kalple hem sözle hem de bu sözü tasdik eden amelle olan imandır. Allah'ın bizden istemiş olduğu iman da işte budur. Yani; hem söz hem kalp hem de bu sözü tasdik eden amelle yapılan imandır. Ahirete iman eden kişi ahiret için hazırlık yapar.

HİDAYET VE KURTULUŞ

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

5 - İşte onlar Rablerinden gelen bir hidayet üzerindedirler ve onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

Yukarıda sıfatlarını saydığımız muttaki kimseler, Rablerinin kendilerine hidayet ettiği ve hidayet üzere sabit kıldığı kimselerdir.

«...ve onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.»

Dünyada ve ahirette hem mutlu hem de kazançlı olacak kimseler ancak muttakilerdir.

Ayetlerin buraya kadar olan kısmı mü'minlerin sıfatlarını açıklamaktadır.

KAFİRLER

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

6 - Küfredenlere gelince, onlara ister (azapla) korkutarak tebliğ et, istersen hiç tebliğ etme farketmez. Onlar iman etmezler.

İnzar : Korkutarak haber vermek demektir. Korkutma olmazsa buna inzar değil il'am veya ihbar denilir.

Küfür : Birşeyi örtmek demektir. Hakkı örtüp kabul etmeyen kimseye kafir denir.

Allah (c.c) bu ve sonraki ayette Rasulullah'ın tebliğini kabul etmeyen veya ona hiç kulak vermeyen kafirlerden bahsediyor ve kafirlerin bu tavrına üzülen Rasülüne şöyle buyuruyor:

Ey Rasulüm! O küfredenlere; ister azapla korkutarak tebliğ et, istersen hiç tebliğ etme, farketmez. Onlar için sonuç değişmeyecektir. Onlara tebliğ etsen de etmesen de küfürlerinden vazgeçmezler. Onlar iman edici ve hakkı kabul edici değildirler. Üstelik hakkı hak olarak bilmektedirler ve bile bile sapmışlardır. Kişi bilmeyerek saparlardan ise, kendisine hak geldiğinde eğer ihlaslıysa onu alır. Oysa bunlar öyle değildir. Hakkı hak olarak bildikleri halde, hakkı sevmedikleri veya hoşlarına gitmediği için bile bile yüz çevirirler ve böylece saparlar. İşte böyle kimselere yapılan tebliğ fayda vermez. Çünkü kalpleri kararmıştır. Kendi yaptıkları amelleri de hak olarak görmektedirler. İşte bu kimseler iman' edecek değildirler. Bu yüzden onların senin tebliğini kabul etmemeleri seni üzmesin. Çünkü bu, kafirlerin genel tavrıdır.

KAFİRLERİN NİTELİKLERİ

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشْوَةٌ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

7 - Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerine de perde çekmiştir. Onlar için büyük bir azab vardır.

Bu ayette Allah (c.c) kafirlerin neden iman etmediklerini açıklamaktadır. Bu kafirler o kadar çok günah işlediler ki sonunda kalpleri köreldi. Artık kalplerine hak girmez oldu. Ve kalplerine yerleşmiş olan batıl da çıkmaz oldu.

Allah (c.c) kafirlerin kalplerini kilidi bulunan bir sandığa benzetiyor. Kilitlenmiş sandığın içine ne birşey girer ne de onun içinden birşey çıkar.

Bu kimseler artık iman etmezler. Çünkü Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiş, gözlerine de perde çekmiştir. Allah'ın kafirleri bu duruma düşürmesinin tek sebebi onların harama ve küfre çokça dalıp haktan uzaklaşmış olmalarıdır. Kalplerdeki günahlar çoğalınca onlardaki basiret nuru silinir. Artık iman böyle kalplere girecek bir yol bulamadığı gibi küfür de oradan bir çıkış yolu bulamaz. Şeytan batılı onlara bu şekilde süslü gösterdi. Onlar da hak yerine batılı seçtiler ve o kadar çok günah işlediler ki artık kalplerinde beyaz yer kalmadı. Tamamen karardı. Aynen şu hadiste geçtiği gibi.

Rasulullah (s.a.s) bu kimseler hakkında şöyle buyuruyor:

«Günahlar ardarda gelince kalbi kapatır. Günah onu kapatınca Allah tarafından kalp mühürlenir ve damgalanır. Bu takdirde iman kalbe girecek bir yol bulamadığı gibi onu küfürden kurtaracak bir kurtarıcı da bulunamaz.» (İbni Cerir Taberi)

Kulakları da böyledir. Onlar da mühürlenmiştir. Allah (c.c) işitme organı verdiği halde hakkı işitmezler, işitseler bile artık akledemezler. Duydukları şeyden öğüt almazlar

ya da hakkı istemedikleri için duymamazlıktan gelirler. Böylece işittikleri de kendilerine fayda vermez..

Gözlerinde de bir perde vardır. Perde hakkı görmelerini engeller. Bu yüzden bu gözler artık batıldan başka bir şey görmezler.

Allah'ın Küfre Rızası Yoktur:

Bu kafirler öyle bir duruma gelmişler ki kalpleri, kulakları mühürlenmiş, gözlerine perde çekilmiştir. Bu yüzden bu kimselere yapılan tebliğ artık fayda vermez olmuştur. Ayete ilk bakıldığında bu kimselerin sapmalarının sebebinin Allah olduğu zannedilebilir. Ancak böyle değildir. Kafirlerin bu hale gelmelerindeki tek sebep kendileridir. Yani kendileri böyle olmayı istemişler, Allah da onları istekleriyle başbaşa bırakmıştır. Onlar bilerek hakkı inkar etmişler ve o kadar çok günah işlemişlerdir ki, sonunda tamamen sapmışlardır. Dolayısıyla bu kimselerin Allah'a huccet olarak sunacakları: Ben duymadım, görmedim, anlayamadım sözleri Allah katında onlar için bir mazeret olmayacaktır.

İnatçı Kafirlerle Tebliğ Yapılmaz mı?

Kafirlerin hakka karşı olan bu şekildeki tutumları, onlara tebliğ yapmamıza engel değildir. Çünkü biz onların kalplerinin mühürlü olup olmadığı bilemeyiz. Bu yüzden böyle kimselere yine de tebliğ yaparız. Fakat neticede kabul etmeyebilirler. Bu sonuca üzülmememiz gerekir. Çünkü bunlar hakkı istememektedirler. Zira hakkı isteyen fakat hakkı bilmediği için sapan kimse, hak kendisine geldiğinde hemen ona bağlanır.

Allah (c.c)'nun kafirler hakkında ister korkutarak tebliğ et istersen hiç tebliğ etme farketmez şeklinde bir ibare kullanması Rasul'ünü teskin etmek içindir. Çünkü Rasullullah gerçekleri anlamayan ve gözünün önünde yavaş yavaş ateşe yuvarlanan insanları gördükçe üzülmüyor ve onları uyarmak için elinden geleni yapıyordu. Ama kafir-

ler öğüt dinlemiyorlardı. Bu da Rasulullah'ı çok üzüyordu. Allah (c.c) bu şekilde bir ibare kullanarak Rasulüne onların hakkı bildiklerini, ancak istemediklerini bu yüzden artık üzülmemesi gerektiğini bildiriyor.

Kafirlerin Azabı:

«Onlar için büyük bir azab vardır.»

İşte bu vasıflara sahip kafirlere büyük bir azab vardır. Çünkü bu kafirler büyük küfür ve günah işlemişler ve bunda öyle ileri gitmişlerdir ki artık yapılan tebliğ onlara fayda vermez olmuş ve kafir olarak yaşamaya devam etmişlerdir. Allah (c.c) bu gibi kimseleri ahirette büyük bir azabla cezalandıracağını bildiriyor.

MÜNAFIKLAR

Allah, bundan sonraki on üç ayette münafıklardan bahsediyor. Münafıklık olayının Medine'de Bedir savaşından sonra başladığına şahit olmaktayız. Mekke döneminde ise münafıklara rastlamamaktayız. O dönemde müslümanlar güçsüz oldukları için kafirler inançlarını açıkça beyan edebiliyorlardı. Müslümanlar Bedir harbinden sonra güçlenince kafirler iman etmemelerine rağmen, bazı menfaatler elde edebilmek ve müslümanlardan korunmak için iman ettiklerini söylediler. Bu yüzden Ankebut suresi hariç münafıklar hakkındaki bütün ayetler Medine'de inmiştir.

NİFAK

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَيَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

8 - İnsanlar içinde Allah'a ve ahiret gününe inandıklarını iddia edenler vardır. Oysa onlar mü'min değildirler. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Allah (c.c) mü'minlerden ve kafirlerden başka burada üçüncü bir tafdeden bahsediyor: Münafıklar!... Bunlar Allah'a ve ahiret gününe iman ettiklerini söyledikleri halde iman etmiş değillerdir. Yani; kalplerinde olmayı dille-riyle söylemişlerdir. Nifak iki çeşittir.

1 - İtikadi Nifak : Kalbi imanı tasdik etmediği halde diliyle inandığını söylemektir. Böyle kişilere dünyada müslüman hükmü verilir. Fakat bunların Allah katındaki hükmü kafirdir. Ayette geçen nifak türü de budur. Bunlar cehennemın en alt tabakasında bulunacaktır. Bu tür mü-nafıklar iki hal üzere bulunurlar:

a - İslam'ı dille kabul ettiklerini söyledikleri halde kalpleriyle kabul etmeyenler : Bunlar dilleriyle İslam'ı kabul ettiklerini her zaman söylerler. Fakat kalpleri küfür-dedir.

b - İslam'ı kalple tasdik etmedikleri halde dilleriyle bazen tasdik edip bazen yalanlayanlar : Bunlar dilleriyle İslam'ı kabul ettiklerini her zaman söylemezler. Nefislerine hoş gelmeyen bir hüküm geldiği zaman hemen o hükmü dilleriyle yalanlarlar. Fakat bu durum kendilerine sorulduğu zaman korktukları için söylemiş olduk-ları sözleri tevîl ederek, aslında kendilerine gelen hükmü kabul ettiklerini iddia ederler.

İşte bu ayet; insanın Allah katında müslüman olabil-mesi için sadece La ilahe illallah'ı söylemesinin ve mü'min olduğunu iddia etmesinin yeterli olmayıp bununla birlikte diliyle söylediği imanı kalbiyle yalanlamayıp tas-dik etmesinin ve hareketleriyle buna uygun amel etmesi-nin gerekli olduğunu gösteriyor.

2 - Ameli Nifak : Kalbi imanı tasdik ettiği ve imanın bütün şartlarını yerine getirdiği halde, nefesine uyduğun-dan veya bir takım sebeplerden dolayı haram olan bazı fi-illeri işlemektir. Yalan söylemek, emanete hıyanet etmek, sözünde durmamak vb. gibi. Bu nifak türü kişiyi İslam milletinden çıkarmaz. Fakat sahibine günahkar vasfını ka-zandırır.

MÜNAFIKLARIN MÜSLÜMANLARI ALDATMADAKİ GAYELERİ

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

9 - Allah'ı ve mü'minleri aldatmaya çalışırlar. Halbuki kendilerini aldatırlar da farkında olmazlar.

İtikadi nifak işleyen münafıklar niçin kalpleriyle inanmadıkları halde inandıklarını söylemektedirler?

Onların gayeleri; mü'minleri kandırarak ganimet vb. bir takım menfaatler elde etmek veya başlarına gelecek bir takım eziyetleri engellemektir. Bunun için de tek yol vardır: Müminler gibi inanıyor gözükmek... Böyle davranan bu münafıklar; mü'minleri aldatmak için çalışanın aynı zamanda Allah'ı da aldatmak için çalıştığının farkına varamamıştır. Çünkü Allah (c.c) mü'minleri o derece sevmektedir ki mü'min kullarına karşı takınılan tavır kendisine takınılmış saymaktadır. Bu münafıklar ancak kendilerini aldatırlar. Onların böyle davranmalarının sebebi; Allah'ı hakettiği şekilde tanımamış olmalarıdır. Şayet Allah'ı hakettiği şekilde tanımış olsalardı mü'minleri aldatmaya çalıştıklarında Allah'ı aldatmaya çalışmış ve bu şekilde Allah'ı karşılına almış olduklarını bilirlerdi. Oysa Allah onların kalplerinde olanı en iyi bilendir.

Bu ayet Allah'ın müslümanları ne kadar çok sevdiğini de göstermektedir.

MÜNAFIKLARIN KALPLERİNDEKİ HASTALIK

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

10 - Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah da hastalıklarını arttırmıştır. Yalan söylediklerinden dolayı onlara can yakıcı bir azab da vardır.

Münafıkların kalplerinde hastalık vardır. Cehalet ve hasetlerinden kaynaklanan şüphe hastalığı... Onların müminlere, iman ettiklerini söylemeleri sadece dilledir. Fakat kalpleri iman hususunda şüphe içerisindedir. İşte kalplerindeki bu şüphe nedeniyle münafıklık yapmak-tadırlar.

«Allah da hastalıklarını arttırmıştır.»

Allah bu kimselerin hastalıklarını onların nefislerine ağır gelen yeni yeni ayet ve hükümler indirerek daha da arttıracaktır.

«Yalan söylediklerinden dolayı onlara can yakıcı bir azab da vardır.»

Ve onlar münafıklık yaptıkları için can yakıcı azaba uğrayacaklar. Çünkü onlar yalan yere iman iddiasında bulunuyorlar, Allah'ı ve mü'minleri kandırmaya çalışıyorlar, onlara karşı tavrı takınıyorlar.

MÜNAFIKLARIN FESAT ÇIKARMALARI

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا

نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

11- Onlara yeryüzünde fesad (bozgunculuk) çıkar-mayın denildiğinde muhakkak ki bizler ıslah edicileriz derler.

«Fesad çıkarmak» ; şeriate uygun olmayan amel yapmak demektir. Fakat münafıklar, yaptıkları bozgunculuğun şeriate uygun olmayan bir hareket olduğunun şuurunda değildirler ve bunun bozgunculuk olmadığını iddia etmektedirler. Kafirler de münafıklar da; yaptıkları ameller yanlış da olsa, kötü de olsa bu yaptıkları amellerin kötü veya yanlış olduğunu kabul etmeyip onun doğru olduğunu iddia ederler. İddialar hiçbir zaman gerçekleri değiştirmez. Bu, açık ve net bir kaidedir. Üstelik insanlar hakkında da hüküm verilirken insanların getirmiş olduk-

ları iddialara değil gerçek durumlarına bakılır ve Kur'an ve sünnetin o meseledeki hükmü insanlara uygulanır.

Münafıklıklarından dolayı azabı hak eden bu kimsele-re: Yeryüzünde küfür işleyerek, küfrü yayarak ya da ka-firleri dost edinerek bozgunculuk çıkarmayın denildiğin-de onlar: Biz kafirlerle dostluk yaptığımız için bozguncu değiliz. Bizler ne küfür işlemekteyiz, ne de küfrü yay-maktayız Bizim kafirlerle ilişki ve dostluk kurmamızın sebebi kafirlerle müslümanların arasını düzeltmek içindir. Bu yüzden bizler bozgunculuk değil bilakis islah yapmış olmaktadır derler.

MÜNAFIKLARIN ŞUURSUZLUKLARI

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

12 - Fakat asıl bozgunculuk yapanlar kendileridir de bunun şuurunda değildirler.

İşte bu münafıkların islah edici olduklarını söylemeleri sadece kuru bir iddiadır. Çünkü yapmış oldukları ameller, ortaya koymuş oldukları iddiayı çürütmektedir. Bu yüz-den Allah (c.c) onlar hakkında:

Onlar her ne kadar islah edici olduklarını söylesele-r de aslında islah edici değil bilakis bozguncu kimselerdir. Fakat bunun şuurunda değildirler. Bu küfür amellerini ister bilerek ister bilmeyerek yapsınlar, onlar için sonuç değişmez. Artık onlar hakkı göremezler. Çünkü o kadar küfür işlediler, haktan o derece ayrıldılar ki hakkı ba-tıldan ayıramaz duruma geldiler. Hatta onlar artık kendi bozgunculuklarını islah olarak görmeye başladılar bu-yurmaktadır.

MÜNAFIKLARI GERÇEK İMANA DAVET

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنْتُمُ كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

13 - Onlara: «İnsanların iman ettiği gibi sizler de iman edin» denildiğinde: «Sefihlerin inandığı gibi mi inanacağız.» derler. Oysa asıl sefih kendileridir de bunu bilmezler.

Münafıklar; Rasulullah (s.a.s)'in sahabelerinin iman ettikleri gibi hem kalpleriyle hemde amelleriyle imana davet edilmekteler. Çünkü münafıklar kalpleri iman etmemiş, amellerinde bozguncu olan kimselerdir. Allah (c.c) münafıkları gerçek imana davet ederek:

Sizler de sahabeler gibi iman edin. İçiniz başka dışınız başka olmasın. İçiniz ve dışınız birbiriyle uyum sağlasın, aynı olsun. Böylece imanınız gerçek keyfiyetini bulsun buyurmaktadır.

«Sefihlerin inandığı gibi mi inanacağız.» derler.»

Sefih : Akıllı, bilgisi az, basit ve zavallı olan kimselerdir.

Münafıklar kendilerine yapılan iman çağrısını sefihlerin imanı olarak isimlendirmişlerdir. Bununla; Bilal, Ammar b. Yasir, Suheyb'ir-Rumi gibi fakir sahabeleri kastetmişler ve onları basit görmüşlerdir.

«Oysa asıl sefih kendileridir de bunu bilmezler.»

Gerçekte asıl akılsız ve sefih olan kimseler bu sözü söyleyen kimselerdir. Çünkü Allah'a ve O'na inanan müminlere karşı kibirlenip büyüklük taslayan kişi akılsızdır. Şayet onlar sefih olmasaydılar kendi zenginliklerinden, bulundukları mevki vb.'den dolayı müslümanların zayıflarına karşı üstünlük taslamazlar, kibirlenmezler, bilakis tevazu gösterirlerdi.

İslam'da kişinin değeri sahip olduğu zenginlik, makam, mevki v.b şeylerle değil yalnız sahip olduğu takva ile ölçülür. Münafıkların ölçüsü ise dünyalık makam ve mevkilerdir. Allah (c.c) bu yanlış ölçülerinden dolayı onları sefihlikle vafsediyor.

MÜ'MİNLERLE ALAY ETMELERİ

وَإِذَا الْقَوْمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ
قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ﴿١٤﴾

14 - Mü'minlerle karşılaştıkları zaman: «(Sizin gibi) iman ettik» derler. Fakat kendi şeytanlarıyla başbaşa kalınca: «Biz sizinle beraberiz, onlarla ancak alay edicileriz» derler.

Münafıklar, mü'minlerle karşılaştıklarında mü'minlerin, gizledikleri küfürlerini anlamalarından ve dolayısıyla kendilerine mürtedin cezasını uygulamalarından korktukları için onlara: Bizler de sizin gibi iman ettik. derler.

«Fakat kendi şeytanlarıyla başbaşa kalınca: «Biz sizinle beraberiz, onlarla ancak alay edicileriz» derler.»

Fakat kendi şeytanlarıyla (küfürde, nifakta liderleri olan kimselerle ki bunların çoğunluğunu yahudiler oluşturmaktaydı) biraraya gelip yalnız kalınca: Biz sizinle beraberiz, sizin gibi inanmaktayız, müslümanlara ise onlar gibi iman ettiğimizi söyleyerek onlarla alay edip onları kandırıyoruz derler.

ALLAH'IN MÜNAFIKLARLA ALAY ETMESİ

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

15 - Allah (bu şekilde yapmalarına karşılık) onlarla alay eder (ceza verir) ve onları azgınlıkları içerisinde bocalar bir vaziyette bırakır.

«Allah onlarla alay eder» ayetinin tefsiri hususunda alimlerin iki görüşü vardır:

1 - Allah (c.c) onlarla ahiret gününde alay edecektir. Şöyleki: Allah (c.c) ahiret günü onlara: Layık olduğunuz mekanınıza girin diyecek. Onlar da cennete gireceklerini

zannederek oraya girince kendilerini cehennemde bulacaklardır.

2 - Allah (c.c) onları ahirette dünyada iken yaptıkları alaylara karşılık olarak cezalandıracaktır.

Allah'ın Her Fiilinden Sıfat Türetilmez.

Bu noktada alimler önemli bir hususa işaret etmişlerdir. Allah (c.c)'nin her fiilinden sıfat türetilmez. Örneğin; ayette geçen «Yestehzi» Allah alay eder fiilinden yola çıkarak Allah'a müstehzi yani alay eden sıfatı verilemez. Fiili sıfatların tecelli etmesi Allah'ın dilemesine bağlıdır. Allah'ın her fiilinden, O'na ait zati sıfatlar türetilmez.

Allah'ın Münafıklara Mühlet Vermesi:

«Onları azgınlıkları içerisinde bocalar bir vaziyette bırakır.»

Allah (c.c) bu münafıklara mühlet verecek, onları serbest bırakacaktır. Onlar da haddi aşarak dalalet içinde kalacaklar, hakkı göremeyecekler, devamlı tereddüt ve hayretler içinde bulunacaklardır. Çünkü onlar haindirler. Mü'minlere karşı içlerinde kötü şeyler gizledikleri için devamlı korku, tereddüt ve şaşkınlık içinde kalırlar. Allah onların kalplerini mühürlemiş ve gözlerini kör etmiştir. Dolayısıyla doğruyu göremezler ve hidayete eremezler. Bunlar ne müslümanlar gibi iman ederler ne de kafirler gibi açıkca küfürlerini ilan ederler. Artık bu ikisi arasında bocalar dururlar. Allah da onları bu durumlarıyla başbaşa bırakır. Böylece hep bu şekilde yaşamaya devam ederler...

HİDAYETİ DALALETLE DEĞİŞTİRENLER

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانَُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

16 - İşte onlar hidayete karşılık sapıklığı satın almışlardır. Bu yaptıkları ticaret onlara kar sağlamamıştır. Onlar (yaptıklarından dolayı) hidayete erecek değillerdir.

Allah (c.c) burada münafıkların durumunu ticaret yapan bir kimseye benzetiyor. Onlar öyle kimseler ki İslam'ı vererek küfrü satın aldılar. Fakat bu yaptıkları ticaret ne kötü bir ticarettir.

«Bu yaptıkları ticaret onlara kar sağlamamıştır.»

Onların ticareti kazanç sağlamamıştır. Zaten bu, akıllı bir kimsenin yapacağı bir ticaret değildir. Çünkü, akıllı ve ticareti iyi bilen kimse böyle zararlı bir ticarete asla girmez.

«Onlar (yaptıklarından dolayı) hidayete erecek değillerdir.»

Münafıklar yaptıkları bu ticaret sebebiyle hem dünyada hem de ahirette kaybedenlerden olacaklar ve dünyada mutsuz, şaşkın bir vaziyette kalıp hidayeti asla bulamayacaklardır.

HAKİKİ MÜNAFIKLARIN DURUMU

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ،

ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٧﴾

17 - Onların durumu ateş yakan kimseye benzer. Ateş çevresini aydınlattığı zaman Allah onun ışığını giderdi ve karanlıklar içerisinde onları görmez bir vaziyette bıraktı.

Allah (c.c) hakiki münafıkların durumunu bir örnekle açıklıyor: Münafıklar kendilerini ve çevrelerini aydınlatacak bir ateş yaktılar. Yani; İslam'a girdiler.

«Ateş çevresini aydınlattığı zaman Allah onun ışığını giderdi.»

Burada kastedilen ateş İslam'dır. İslam'ın nuru onların çevresini aydınlattığı zaman Allah (c.c) İslam'ın nurunu onlardan giderdi

«...ve karanlıklar içerisinde onları görmez bir vaziyette bıraktı.»

Onları karanlıklar (küfür, şüphe ve korku) içerisinde bıraktı. Artık onlar hakkı hiçbir zaman göremeyeceklerdir. Bunun sebebi ise hakkı kabul edip sonra bundan yüz çevirmeleridir. Çünkü onlar şüphe ve nefislerine ağır gelen şeylerden dolayı küfre girmişlerdir. Allah bu şekilde onların yaktıkları ateşin nurunu giderince ateşten geriye sadece yakıcı sıcaklık kalır. İslam'a girip de daha sonra sapan bu gibi kimseler İslam'a hiç girmemiş kimselerden daha sapık ve daha aşağılık bir durumdadırlar.

MÜNAFIKLARIN NİTELİKLERİ

صُمُّ بُكْمٌ عُمْىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

18 - Onlar; sağırdılar, dilsizdirler, kördürler. Artık (hakka) dönmezler.

Münafıklar artık hakkı duyamayacak kadar sağır, hakkı söyleyemeyecek kadar dilsiz, hakkı göremeyecek kadar kör olmuşlardır. Bunların kulakları hakka karşı tıkanmış, gözleri hakka karşı kapanmış, dilleri de hakka karşı kilitlenmiştir. Bunlar bundan böyle hakka dönemeyeceklerdir. Bu duruma düşmelerindeki tek sebep; İslam'ı bilip kabul ettikten sonra onu terketmeleridir.

TEREDDÜT İÇİNDEKİLERİN DURUMLARI

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَّجْعَلُونَ أَصْنَعَهُمْ فِيهِ إِذَا نَهَمَ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

19 - Yahut onların durumu gökten şiddetli yağın yağmura (tutulın bir kimseye) benzer ki onda karanlık, gök gürültüsü ve şimşek vardır. Yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkırlar. Şüphesiz ki Allah kafirleri çepeçevre kuşatmıştır.

Allah (c.c) tereddüt içindeki münafıkların durumunu şu örnekle açıklıyor.

İslam'ı ve inen vahyi bir yağmur'a benzetiyor. Çünkü yağmur yağdığında toprağı diriltir. İslam da kişinin kalbine girince onu canlandırır ve harekete geçirir. Fakat şu da bir gerçek ki; yağmur beraberinde karanlıkları, gök gürültüsünü ve şimşekleri de getirir. Bu kaçınılmaz gerçek İslam'da da söz konusudur.

«...onda karanlık, gök gürültüsü ve şimşek vardır. Yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkırlar.»

Kur'an'ın içerisinde insan nefsinin hoşuna gitmeyecek ve münafıkları şüpheyne düşürecek hükümler vardır. İşte bu, Allah'ın karanlık olarak isimlendirdiğı şeyin ta kendisidir.

Ayetteki «gök gürültüsü»nden kasıt; Kur'an'ın içindeki tehditler, korkutmalar vb. şeylerdir.

Ayetteki «şimşek»ten kasıt; insanların yolunu aydınlatan Kur'an'ın içindeki nurdur.

«Yıldırımlar»dan kasıt ise; cihada yapılan çağrı ve Allah'ın ahirette şirk ve küfür işleyenlere vereceğı cezayı bildiren haberlerdir. Zira iman etmeyen kimselerde ölüm korkusuna yol açan şey ya cihada yapılan çağrı ya da ahirette görecekleri azabı hatırlatan ayetlerdir. İşte münafıklar bir cihad çağrısını duyduklarında yahut kendilerine ahiretteki azabı bildiren ayetler geldiğinde ölüm korkusuyla bunları duymamak için parmaklarını kulaklarına tıkayan kimseler gibi duymamazlıktan geliyorlardı.

«Şüphesiz ki Allah kafirleri çepeçevre kuşatmıştır.»

Allah ise onların bu yaptıklarını görmektedir. Onları çepeçevre kuşatmış ve bütün bu yaptıklarının karşılığını da verecektir.

MÜNAFIKLARIN KUR'AN KARŞISINDAKİ DURUMU

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطِفُ أَبْصَرَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ
وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ
وَأَبْصَرِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

20 - Şimşek neredeyse gözlerini alıp götürecekti. Onları aydınlattığı zaman ışığında yürürler. Fakat üzerilerine karanlık çökünce kalıverirler. Allah dileyseydi onların işitmelerini ve görmelerini giderirdi. Şüphesiz Allah herşeye kadirdir.

Kur'an'ın nuru bu münafıklara o kadar ağır geliyor ki sanki gözlerini alıp götürüyor. Kur'an, burada aydınlatan bir ışığa benzetilmiştir. Kuvvetli ışık en çok gözleri zayıf olan kimseleri rahatsız eder. Münafıkların da basiretleri zayıf olduğu için, Kur'an'ın nuru gözlerini kör edecek derecede onları rahatsız etmektedir.

«Onları aydınlatdığı zaman ışığında yürürler.»

Eğer onların hoşuna giden (öldürülmemeleri, müslüman kadınlarla evlenmeleri, miras ve ganimetten pay almaları vb. gibi) hükümler inerse buna sevinirler, İslam yolunda yürürler.

«Fakat üzerilerine karanlık çökünce kalıverirler.»

Nefislerine ağır gelen (cihad, kafirleri dost edinmeme, Allah yolunda malları harcama vb.) hükümler indiğinde hemen oracıkta kalıverirler.

«Allah dileyseydi onların işitmelerini ve görmelerini giderirdi.»

Münafıkların yaptıklarına karşılık bir ceza olmak üzere Allah (c.c) onları; hakkı duydukları halde onu anlayamayan, gördükleri halde basiretleri körelen kimselerden kılmaya ve böylece onları şüphe, şirk ve nifak karanlığında bırakmaya kadirdir. Allah (c.c) şayet onlara böyle yapacak olursa onlar öyle bir hale geleceklerdir ki kulakları duyduğu halde hakkı duyamayacak, gözleri gördüğü halde hakkı göremeyeceklerdir. Sonucun böyle olmasının sebebi; onların kulaklarını ve gözlerini Allah'ın istediği ve razı olduğu şekilde kullanmadıkları içindir.

«Şüphesiz Allah herşeye kadirdir.»

İşte bu münafıklar yaptıkları şeylerle Allah'ı aciz bırakamazlar. Çünkü Allah herşeye gücü yetendir.

Allah (c.c) münafıkları azabından ve şiddetinden sakındırmaya, onları çepeçevre kuşatmaya ve gözlerini ve kulaklarını gidermeye kadir olduğunu bildirmek için bu ayette kendisini herşeye gücü yeten varlık olarak vasıflandırmıştır.

Kur'an'da buraya kadar verilen örnekler her ne kadar münafıklar hakkında ise de, bunlar hakkı kabul edip sonradan reddeden kimseleri de kapsar.

Münafıkların Sıfatları:

Allah (c.c) bu ayetlerde münafıkları, on sıfatla sıfatlandırmıştır. Bu sıfatlar: Yalancılık, aldatma, hile, beyinsizlik, yeryüzünde fesat çıkarma, cehalet, sapıklık, müminlerle alay etme, şüphe ve tereddüt içinde bulunmaktır.

Akide Bakımından İnsanların Sınıflandırılması:

Buraya kadar olan ayetlerden anlaşıldığı üzere insanlar üç kısma ayrılmaktadırlar. Bir kısmı muttakilerdir ki bunlar ilk beş ayette nitelendirilmiştir. Bir kısmı kafirlerdir ki bunlar da altıncı ve yedinci ayetlerde nitelendirilmiş olanlardır. Son kısım ise münafıklardır ve sekizinci ayetten yirmi birinci ayete kadar olan ayetler onları anlatmaktadır. Münafıklar da iki kısımdır. Bir kısmı hakiki münafıklardır ki; işte haklarında ateş örneği verilenler bunlardır. Bir kısmı da tereddüt içerisinde kalan münafıklardır ki bazen iman parıltıları ortaya çıkar, bazen de kaybolur. İşte on dokuzuncu ve yirminci ayetlerde örneği verilenler de bunlardır.

İBADET YARATICININ HAKKIDIR

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

21 - Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki (O'na karşı gelmekten) sakınmış olabilesiniz.

Allah (c.c) burada tüm insanlara sesleniyor ve şöyle buyuruyor: Ey insanlar! Rasulünün gösterdiği şekilde Allah'a ibadet edin. Çünkü o sizin ve sizden öncekilerin Rabbidir. O Rab ki, sizi ve sizden öncekileri yarattı. Ve sizden sadece Rasulünün gösterdiği şekilde kendisine ibadet etmenizi istedi. Ancak böyle yaptığınız takdirde Allah'tan hakkıyla korkan, O'na karşı gelmekten korunmuş olan ve böylelikle cehennem azabından sakınan kimselerden olabilirsiniz.

Ey insanlar, ey ademoğulları diye başlayan ayetler genellikle Mekki, ey iman edenler diye başlayanlar ise genellikle Medeni'dir.

TEVHİD VE ŞİRK

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا
تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

22 - O (Allah) ki; yeryüzünü size bir döşek, göğü de bir bina kıldı. Gökten su indirip sizlere rızık olmak üzere ürünler meydana getirdi. (Bunları) bile bile artık Allah'a endad edinmeyin (eşler koşmayın).

Allah (c.c) devamla insanlara şöyle buyuruyor: Rabbiniz olan Allah; yeryüzünü yuvarlak olmasına rağmen açılmış bir yaygı gibi yaparak sizlerin içinde rahatlıkla dolaşabileceğiniz, ihtiyaçlarınızı rahatlıkla giderebileceğiniz, göğü de çeşitli eziyetlerden (yıldızlar, göktaşları, gezegenler, zararlı ışınlar vb. şeylerden) korunabileceğiniz bir şekilde yarattı. Üstelik bununla da kalmadı. Sizin için gökten su indirip bununla size rızık olmak üzere yerden ürünler çıkardı. Bundan hem kendiniz faydalanmaktasınız hem de hayvanlarınız faydalanmakta. Sizler bunu bilmektesiniz. Oysa sizler kafanıza göre hareket ediyor, Allah'a eşler koşuyorsunuz. Böylece Rabbiniz olan Allah'a O'nun gösterdiği şekilde ibadet etmiyorsunuz. Allah'a gerçekten inanmış ve O'ndan hakkıyla korkmuş olsanız kendi heva ve heveslerinize göre değil de Rasulünün göstermiş olduğu şekilde Allah'a ibadet ederdiniz. Sizler Allah'ın sizi ve sizden öncekileri yarattığını, yeryüzünü size bir döşek, göğü de bir bina kıldığını, gökten su indirip sizlere rızık olmak üzere ürünler mey-

dana getirdiğini bildiğiniz halde Allah'la birlikte taş, ağaç, güneş, ay, rasul, şeyh, cin, yıldız, melek veya başka varlıklara ibadet ederek bu varlıkları Allah'a denk tutmaktasınız.

Ayette geçen «**endad**» kelimesi nid (denk) kelimesinin çoğuludur. Nid ise bir mahlûğu Allah'a denk tutmaktır ki bu şirktir.

Allah'a denk tutmak : Yalnız Allah'a ait olan hak, sıfat ve yetkilerden herhangi birini Allah'tan başkasına aynen Allah'a verildiği gibi verilmesidir. İbadetlerden herhangi birini Allah'tan başkasına yapmak yalnız Allah'ın hakkı olan hüküm verme yetkisini Allah'tan başkasına vermek, Allah dışındaki bir varlığı Allah gibi kudretli görmek gibi...

Allah (c.c) bu ayetinde müşriklere seslenerek onlara; Siz varlık alemindeki benim rububiyetime delalet eden ayetleri apaçık gördüğünüz, benim rububiyetimi yakinen bildiğiniz halde bana denkler ve ortaklar tutmayın diyerek onları azarlıyor.

Allah (c.c) bu ayetinde Rububiyet tevhidini anlatarak kullarından uluhiyet tevhidini, yani yalnız yaratıcının hakkı olan ibadeti O'ndan başkasına yapmamalarını istemektedir.

Öldükten Sonra Dirilmenin Hak Olduğunun İspatı:

Bu iki ayet bizlere; ahiret gününde yeniden dirilişin var olduğunu üç şekilde göstermektedir:

1 - «Sizi ve sizden öncekileri yaratan» ayetinde Allah (c.c) bütün insanları yoktan varettiğini bildiriyor. O halde insanları yoktan vareden Allah onları tekrar diriltmeye de kadirdir. Çünkü bu ilkinden daha kolaydır.

2 - «Yeri bir döşek, göğü de bir bina kıldı» ayetinde, Allah (c.c) gökleri ve yerleri kendisinin yarattığını

bildiriyor. Gökler ve yerler yaratılış itibarıyla insandan daha büyük şeylerdir. Öyleyse böyle büyük şeyleri yaratan Allah onlara nazaran daha basit kalan insanı yeniden diriltmeye de kadirdir. Bu Allah'a daha kolaydır.

3 - «Gökten su indirip sizlere rızık olmak üzere ürünler meydana getirdi» ayetinde Allah (c.c) ölü olarak gözüken toprağa, yağmur göndererek yeniden can verdiğini bildiriyor. O halde bunu yapan Allah (c.c) insanı yeniden yaratmaya da kadirdir.

ALLAH'IN KUR'AN'LA MEYDAN OKUMASI

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾

23 - Eğer kulumuza (Muhammed'e) indirdiğimiz (Kur' an)'dan şüphe içinde iseniz onun bir suresinin benzerini de siz getirin. Allah'tan başka bütün şahitlerinizi de çağırın. Eğer sözünüzde doğrulardan iseniz (bunu yapın).

Allah (c.c)'nun bu ayette müşriklere apaçık bir meydan okuması vardır. Bu müşrikler Allah'a inanan kimselerdi. Fakat onların Muhammed (s.a.s)'in bir rasul olduğu ve getirdiği şeyin de Allah'tan olduğu hususunda şüpheleri vardı. Oysa Allah (c.c) bir mucize olmak üzere Rasülü Muhammed (s.a.s)'e Kur'an'ı bölüm bölüm indirdi. Allah (c.c) her rasülü beraberinde kendisinin rasul olduğunu belirten bir mucizeyle gönderir. Bu ayette de Rasulullah'a verilen en büyük mucizenin Kur'an olduğu belirtilmektedir. Çünkü Allah (c.c) müşriklere, bunun benzerini getirmeleri hususunda meydan okuyor.

«Allah'tan başka bütün şahitlerinizi de çağırın. Eğer sözünüzde doğrulardan iseniz (bunu yapın).»

Üstelik Kur'an'dan bir surenin benzerini meydana getirebilmek için Allah'tan başka yardımcı olarak çağırabilecekleri kim varsa onları da çağırımlarını istiyor ve şöyle buyuruyor:

Eğer kendinizin Allah'a hakkıyla inanan, Allah'tan gelen şeyleri hakkıyla kabul eden kişiler olduğunuzu ve Muhammed'e gelen şeyin Allah'tan olmadığını iddia ediyorsanız, iddianıza bir delil olmak ve bu iddianızı ispat etmek için onun getirdiğinin benzeri bir sure (en az üç ayet) getirin. Şayet böyle bir sure getiremiyorsanız ve ıhlash iseniz, Rasulüne tabi olun.

Kur'an'ın indiği zamanki araplar dil konusunda çok becerikli oldukları halde üç ayet bile getiremediler ve bu konuda aciz kaldılar. Dil konusunda o zamanki araplar kadar bilgi sahibi olamayan topluluklara gelince, şüphesiz onlar bu hususta daha acizdirler.

HIÇ KİMSE KUR'AN'IN BENZERİNİ GETİREMEZ

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

24 - Siz bunu yapamadınız ve asla da yapamayacaksınız. Öyleyse yakıtı insanlar ve taşlar olan, kafirler için hazırlanmış cehennem ateşinden sakının.

Allah (c.c) müşriklere hitab etmeye devam ediyor ve buyuruyor ki: Ey müşrikler! Boşuna uğraşmayın. Sizler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmeye kadir kimseler değilsiniz. Ne kadar uğraşırsanız uğraşın kıyamete kadar da bir benzerini asla getiremeyeceksiniz. Artık bu sözün

bir beşer kelamı olmayıp Allah kelamını olduğunu anlayın! Bu Kur'an'a inanmadığınız takdirde size hazırlanan sona bir bakın ve ondan sakının. Eğer Allah'ın Rasulüne ve ona indirilene inanmazsanız sonunuz; yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem ateşidir. Bunu bilin ve bir an önce Muhammed (s.a.s)'e tabi olun. Getirdiği şeylere iman edin. Çünkü bu ateş sizin gibi inkarcılar için hazırlanmıştır.

Cehennem Ateşinin Şiddeti:

Burada cehennem ateşinin şiddeti anlatılmaktadır. Öye bir ateş ki taşları eritebilecek sıcaklıkta bir ateş...

Rasulullah (sas) şöyle buyurdu:

«Sizin şu dünya ateşiniz, cehennem ateşinin yetmiş cüzünün bir parçasıdır.» Sahabeler:

Dünya ateşi kafirlere ve kötülere azab için herhalde yeter dediler. Rasulullah (sas):

«Cehennem ateşi dünya ateşi üzerine altmış dokuz kat fazla kılındı. Bunlardan her birinin sıcaklığı dünya ateşinin sıcaklığı kadardır.» (Buhari, Müslim)

Yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem kafirler içindir. Ateşinin şiddeti daha hafif olan cehennem ise günahkar müslümanlar içindir.

Burada her ne kadar cehennem sadece kafirler içinmiş gibi gözüксе de günahkar mü'minler de eğer Allah affetmezse cehennem ateşine gireceklerdir.

Cehennem iki kısımdır:

1 - Kafirler için hazırlanan cehennem : Bu cehennem yalnız kafirler için hazırlanmıştır. Onun en alt tabakası Derk-i Esfel'dir. Burası, azabın en şiddetli olduğu tabaka olup münafıklar için hazırlanmıştır.

2 - Günahkar mü'minler için hazırlanan cehennem : Burası Derki A'la olarak isimlendirilen cehennemin en üst tabakasıdır.

CENNET VE NİMETLERİ

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ
رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا
وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

25 - İman edip salih amel işleyenleri altlarından ırmaklar akan cennetlerle müjdele. Onlar Allah'ın verdiği ürünlerle rızıklandırıldıkları zaman: «Bunlar daha önceki rızıklandığımız ürünlerdendir, onlara benziyorlar» derler. Orada onlar için tertemiz eşler de vardır. Ve onlar orada temelli kalacaklardır.

Allah (c.c) kafirlerden ve onlara verilecek azabdan bahsettikten sonra mü'minlere verilecek mükafatı belirterek şöyle buyuruyor:

Ey Rasulüm! İstediğim şekilde iman edip amellerini de bu imanlarının gerektirdiği şekilde düzenleyen mü'min kullarımı müjdele! Onlar için cennetler vardır. Bu cennetlerde ağaçların ve odaların altlarından oluksuz, kanalsız (balıdan, süttten, sudan, şaraptan) akan ırmaklar vardır. Onlar oradaki ağaçların ürünleriyle rızıklandırılırlar. Onlara bu ürünlerden verildiğinde mü'minler bunu dünyada verilenlere benzetirler. Oysa verilen ürünler her ne kadar şekil ve isim bakımından dünyadakilere benzeseler de tatları değişiktir. Ayrıca onlara tertemiz eşler de vardır. O eşler; hayızdan, nifastan, kötü ahlaktan ve diğer bütün pisliklerden beridirler. İşte mü'minler bitmek tükenmek bilmeyen bu nimetlerin içinde sonsuza kadar yaşayacaklardır. Böylece mü'minlere cennetlerde ne bir sıkıntı,

ne bir açlık, ne bir susuzluk, ne bir korku, ne bir hastalık, ne de ölüm vardır. Onlar orada ebedidirler.

Allah (c.c) Kur'an'da müşriklerin ve kafirlerin durumlarını ve onların ahirette alacakları cezayı belirttiikten sonra mü'minleri ve onların cennetlerde görecekleri mükafatları anlatmaktadır. Allah (c.c)'nün ayetlerini bu şekilde dizmesi kullarının bu iki fırkayı birbirine kıyas ederek doğru yolu bulmaları içindir.

ALLAH'IN MİSAL VERMEKTEKİ GAYESİ

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ﴾

26 - Allah bir sivrisineği. ve hatta ondan (küçüklük veya büyüklük bakımından) daha üstün olanı misal vermekten çekinmez. Mü'minler bunun Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler. İnkâr edenlere gelince onlar: «Allah bunu misal vermekle ne demek istedi» derler. (Allah) bununla bir çok kimseye hidayet eder bir çok kimseyi de saptırır. Bununla fasıklardan başkasını saptırmaz.

Ayetin nüzul sebebi hakkında üç görüş vardır.

1 - Allah (c.c) daha önceki ayetlerde münafıklar hakkında örnekler vermişti. Münafıklar bunları duyduğunda: Allah bu gibi misaller vermekten yüce ve mü-

nezzehtir dediler. Bunun üzerine Allah (c.c) bu ayeti indirdi.

2 - Allah (c.c) müşriklerin halini sinek ve örümceğe benzeten ayetleri indirince müşrikler: Bunlar neden Kur'an'da zikrediliyor? Allah'ın kalamında böyle şeylerin bulunmaması gerekir dediler. Bunun üzerine bu ayet indi.

3 - Allah (c.c) bu ayeti dünya ve insanların durumunu gösteren bir örnek olarak indirmiştir. Bilindiği gibi sivri-sinek aç kalınca yaşar, doyunca ölür. Kur'anda örnek verilen insanlar da böyledirler. Onlar kir ve pislikle, yani günahla doldukça helake doğru giderler. Bunlardan uzak kalınca da iyilik ve esenlik içinde yaşarlar.

Kur'an'da insan aklının hikmetini kavrayamadığı bu gibi ayetler zikredilebilir. Allah (c.c)'nun yukarıdaki ayeti kerimesine benzeyen ayetlere karşı mü'minlerin ve kafirlerin tavırları farklı olmuştur.

«Müminler bunun Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler.»

Mü'minler bu gibi ayetleri ister anlasınlar ister anlamasınlar, ister hikmetini bilsinler, ister bilmesinler netice onlar için değişmez. Onlar herşeyiyle Allah'a teslim olmuş kimselerdir. Bu sebeple Rablerinden gelen şeyin hak olduğuna inanıp hiç bir tereddüt göstermeksizin kalp ve amelleriyle ona teslim olurlar.

«İnkâr edenlere gelince onlar: «Allah bunu misal vermekle ne demek istedi?» derler.»

Kafirler veya münafıklar ise bunun tam tersi tavır takınırlar. Onların Kur'an'a karşı şüpheleri olduğu için: Bu gibi misallere ne gerek var? veya Allah bu misallerle neyi murad etti? diyerek hemen itiraz ederler. Oysa Allah (c.c), insanların hikmetini kavrayamadığı böyle basit şeyleri misal vererek onları imtihan etmektedir.

«(Allah) bununla bir çok kimseye hidayet eder, bir çok kimseyi de saptırır.»

Bu imtihanın neticesinde de insanların bir kısmı sapıklığa düşmekte bir kısmı da hidayeti bulup onda sebat göstermektedir.

Fasık:

«Bununla fasıklardan başkasını saptırmaz.»

«Fasık»: Allah'ın emirlerinden ve O'na itaatten uzaklaşandır. Bu sebeple Allah'ın emirlerinden ayrılan kim olursa olsun fasık ismini alır. Bu kelime kafirler için kullanıldığı gibi günahkar mü'minler için de kullanılır. Bu ayette geçen fasık kelimesi kafirler için kullanılmıştır.

Allah (c.c) imtihanı arttırdıkça kafirlerin ve münafıkların sapıklığı da artar. Bu sebeble Allah onların sapıklıklarını daha da arttırır. Oysa Allah herkesi saptırmaz. Ancak fasık olan kimselerin sapıklığını arttırır. Bu sıfatı (fasık sıfatını) ise Allah'ın ayetleri karşısında itirazcı tavır takınan kimseler hak etmişlerdir. İşte bunlar kafir ve münafıklardır. Onlar Allah'ın emirlerine uymadılar. Allah'a, gönderdiği Rasulüne ve indirdiği hükümlerine itaat etmediler. Neticede küfrü imana, dünyayı ahirete tercih ettiler. Bu yüzden de Allah (c.c) tarafından; sapıklık içerisinde sapıklıkları artar bir şekilde yaşamaya terkedildiler.

FASIKLARIN NİTELİKLERİ

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

27 - Onlar Allah'a; yeminle destekleyerek verdikleri ahdi bozarlar. Allah'ın birleştirilmesini emrettiği bağları koparırlar ve yeryüzünde fesad çıkarırlar. İşte onlar kaybedenlerdendir.

Ayette geçen «Allah'a verilen ahid»: Yalnız Allah (c.c)' ya ibadet etmek, hiçbirşeyi O'na eş koşturmak, emrettiği şeyleri yerine getirip yasakladığı şeylerden kaçınmak ve gönderdiği rasullerin bildirdiği şeyleri tasdik etmek üzere verilen sözdür.

Allah'ın insanlardan aldığı ahdi üç tanedir:

1 - Adem (a.s)'ın bütün zürriyetinden rububiyetini ikrar etmeleri için aldığı ahid.

2 - Rasullerden tebliğ etmeleri için aldığı ahid.

3 - Alimlerden İslam'ı açıklamaları için aldığı ahid.

Kafir ve münaflıklar Allah'a vermiş oldukları sözü bozarlar. Onlar Allah'ın indirdiği Kur'an'a ve gönderdiği rasullerine uymaya, emirlerini yerine getirip nehiyelerinden kaçınmaya dair yeminle destekleyerek söz vermişlerdi. Ayette Allah (c.c) kendisine verilen sözü iki kelime ile ifade ediyor. Birincisi ahid, ikincisi misaktır.

«Misak» : Yeminle destekleyerek söz vermek demektir. Misak kelimesi ahid kelimesini kapsamına alır.

Ahid iki türlü olur:

1- Bozulabilecek olan ahid : Kişinin kendisini ilgilendiren ve bozulduğunda keffaret söz konusu olan ahid. Örneğin; yemin bir ahiddir. Yemin bozulduğunda keffaret gerekir. Fakat birşeyi yapmamak için yemin eden kimse daha sonra bunun yapılmasının daha hayırlı olduğunu görürse keffaretini vermek şartıyla yeminini bozmasında bir günah yoktur.

2- Bozulamayacak olan ahid : Kişinin yalnız kendisini değil başkasını da ilgilendiren ve bozulduğunda keffaretin yeterli olmadığı ahid. Örneğin; bir konuda başka birisiyle yapılan anlaşma, o kişi kabul etmedikçe ya da vazgeçmedikçe bozulamaz. Bu tür ahidler tek taraflı olarak bozulduğunda günah vardır. Kafirlerin bozmuş oldukları ahid de bu türdendir.

«Onlar Allah'ın birleştirilmesini emrettiği bağları koparırlar.»

O kafirler, Allah'ın birleştirilmesini emrettiği akrabalık bağı, mü'minlerle dostluk bağı, Allah'ın emirlerine bağlılığı ve genel olarak Allah'ın kesilmemesini emrettiği her türlü bağı keserler.

«Yeryüzünde fesad çıkarırlar.»

Onlar, Allah'ın emirlerini inkar ederek müslümanlara eziyet vererek, Kur'an hakkında şüpheler uyandırarak ve müslümanların İslam'ı tatbik etmelerini engelleyerek fesad çıkarırlar.

«İşte onlar kaybedenlerdendir.»

İşte onlar, bu hareketleriyle küfrü imana, dünyayı ahirete tercih etmişlerdir. Bu yüzden ahiret gününde kaybedenlerden olacaklardır. Dünyada elde ettikleri malları, mülkleri, çoluk ve çocukları onlara bir fayda sağlamayacaktır.

HAYAT VE ÖLÜM.

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ
ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

28 - Ölü iken size hayat veren Allah'ı nasıl inkar ediyorsunuz? Sonra (Allah) sizi yeniden öldürecek ve yeniden diriltecek. Sonra yine O'na döneceksiniz.

Allah (c.c) burada hayret ifade eden bir soru soruyor ve: Sizler yaratılmadan önce ölü idiniz. Hiçbirşey değildiniz. İşte bu durumda iken size hayat veren, sizi canlandıran Allah'ı nasıl inkar ediyorsunuz? buyuruyor. Bu soru azarlama ifade eden cevabı istenmeyen bir sorudur. Buradaki Allah'ı inkar, Allah yok demek değildir. Şüphesiz o müşrikler Allah'ın varlığını inkar etmiyorlardı.

Onlar Allah'ın varlığını ve bazı sıfatlarını kabul ediyorlardı. Fakat müşrikler Allah'ın istediği şekilde ibadet etmiyor ve O'na şirk koşuyorlardı.

«Sonra (Allah) sizi yeniden öldürecek ve yeniden diriltecek. Sonra yine O'na döneceksiniz.»

Allah (c.c) devamla şöyle buyuruyor: Allah sizleri cansız bir durumdan canlı bir duruma getirdi. Belli bir müddet yaşattıktan sonra sizleri tekrar öldürecek ve sonra yeniden diriltecek, sonra yaptıklarınızın hesabını vermek üzere tekrar kendisine döndürecektir

HERŞEY İNSAN İÇİN YARATILMIŞTIR.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ
إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

29 - O (Allah) ki; yeryüzünde ne var ne yok hepsini sizler için yarattı. Sonra göğe yöneldi ve onu yedi gök olarak düzenledi. O herşeyi en iyi bilendir.

Bu ayet öldükten sonra tekrar dirilmenin varlığına bir başka delildir.

Allah (c.c) insanlara şöyle hitap ediyor: Ey insanlar! Rabbiniz olan Allah dünyada görmüş olduğunuz herşeyi sizin menfaatiniz için yarattı. Sonra da göğe yönelip onu yedi gök halinde eksiksiz olarak düzenledi. İşte bu dünyada görmüş olduğunuz şeyleri sizler için yaratan ve göğü de yedi gök halinde inşa eden Allah sizleri de yeniden yaratmaya kadirdir. Çünkü O, herşeyi bilen ve herşeye gücü yetendir. Sizleri kıyamet gününde tekrar diriltilip işlediğiniz günahlarınızdan dolayı cezalandıracak ve işlediğiniz salih amellerinizden dolayı da mükafatlandıracaktır. Bu Allah'a kolaydır.

Şüphesiz insanlara bunca rızık ve nimetleri veren Allah, elbette onları tekrar diriltmeye de kadirdir.

Eşyada Aslolan İbahattır:

Bazı alimler ayetin:

«Yeryüzünde ne var ne yok hepsini sizler için yarattı» kısmından haram kılınmadığı müddetçe herşeyin helal olduğu hükmünü çıkarmışlar ve: Yeryüzünde yaratılan herşey insanların hizmetine sunulmuştur. Ancak haram olanlar müstesna. Hakkında haramlığına dair bir delil bulunmayan herşey helaldir. demişlerdir.

Önce Yerler mi Yoksa Gökler mi Yaratıldı?

Bazı alimler ayetin:

«Yeryüzünde ne var ne yok hepsini sizler için yarattı» kısmından haram kılınmadığı müddetçe herşeyin helal olduğu hükmünü çıkarmışlar ve: Yeryüzünde yaratılan herşey insanların hizmetine sunulmuştur. Ancak haram olanlar müstesna. Hakkında haramlığına dair bir delil bulunmayan herşey helaldir demişlerdir.

Yedi Gökler :

«Sonra göğe yöneldi ve onu yedi gök olarak düzenledi.»

Allah (c.c) bu ayetinde gökleri yedi gök olarak yarattığına dair bilgi vermektedir.

Allah (c.c) yedi gökleri yaratmış fakat bunlar hakkında detaylı bilgi vermemiştir. Çünkü Allah (c.c) insanlara onlar için ancak dünyada hilafet görevlerini yerine getirmelerine lazım olacak bilgileri verir. Onların pratik hayatlarında lazım olmayacak bilgileri vermez. Allah'ın, hakkında bilgi vermediği meseleleri öğrenmek için araş-

tırmak yasaklanmıştır. Böyle bir araştırma kişiyi bir sonuca götürmez ve zaman kaybetmesine sebep olur. Çünkü bu gibi şeyleri doğru bir şekilde öğrenme imkanı yoktur ve neticede kişiye zarardan başka birşey getirmez. Zira Allah (c.c) yedi gökler hakkında yeterli olacak bilgiyi kullarına vermiştir. Bu bilgiler ise çok azdır. O halde yedi gökler hakkında Kur'an'da ve sahih hadislerde bildirildiği kadarıyla iman etmek gerekir.

İster yedi gökler hakkında isterse diğer gaybi meselelerde ancak Allah'ın bildirdiği kadarıyla yetinmek gerekir. Çünkü O'nun bildirdiğinin dışında doğru birşey öğrenmek mümkün değildir. Bu sebeble hakkında fazla bilgi verilmeyen bu gibi gaybi şeyleri öğrenmek için araştırmak neticede doğru bir sonuç vermeyeceği gibi Allah'ın böyle yapan kimselere gazab etmesine de sebep olur.

Allah Nerededir:

Allah (c.c)'nın arşı yedi göğün üzerinde, kürsüsü de arşın üzerindedir. Bu sebeble Allah nerededir? diye sorulduğunda göktedir diye cevap verilmelidir. Çünkü Kur'an'da ve sahih hadislerde Allah'ın gökte olduğuna dair haberler vardır. Bazı kimseler Allah göktedir dediği için böyle diyenlere: Sizler Allah göktedir demekle O'nun gök içinde bir yerde olduğunu söylemektesiniz. derler.

Bu kimseler böyle söylemekle Allah göktedir sözünün ifade ettiği manayı anlamış değildirler. Çünkü ayet ve hadislerin ışığında Allah'ın gökte olduğunu söylemek Allah'a belli bir yer tayin etmek için değil O'nun Uluv (yükseklik) sıfatını belirtmek içindir. Bunun aksi bir düşünce yani; Allah'ın gök içinde herhangi bir yerde olduğunu söylemek Allah'a yer tayin ettiği ve O'na bir sınır çizdiği için küfürdür. Çünkü Allah yerden ve mekandan münezzehtir. O, zaten yerler ve gökler yaratılmadan önce vardı.

Kur'an buraya kadar mü'minler, kafirler ve münafıklar hakkında genel bir tablo çizdikten sonra insanın yaratılışı hakkında bilgi vermeye başlıyor.

ADEM (A.S) 'IN HALİFE OLARAK YARATILMASI

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً
قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

30 - Hani Rabbin meleklerle : «Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.» demişti. (Melekler) demişlerdi ki: «Ora da fesad çıkaracak, kanlar dökecek birini mi yaratacaksın. Oysa biz Seni hamd ile tesbih ve takdis etmekteyiz.» (Allah) : «Ben sizin bilmediklerinizi bilirim.» demişti.

Allah (c.c) meleklerle: Ben yeryüzünde bir «halife» yaratacağım. Yani benim emirlerime uyacak, onları insanlara bildirecek ve tatbik edecek bir varlık yaratacağım dedi.

Burada kasdolunan halife, sadece Adem (a.s) değildir. Onun zürriyeti de bu kelimenin kapsamına girer.

Bu ayetten meleklerin insandan önce yaratıldığı anlaşılmaktadır.

Meleklerin Adem'in Yaratılış Sebebini Sormaları

«(Melekler) demişlerdi ki: «Orada fesad çıkaracak, kanlar dökecek birini mi yaratacaksın. Oysa biz Seni hamd ile tesbih ve takdis etmekteyiz.»

Melekler de hayret ederek: Ey Rabbimiz! Yeryü-

zünde fesad (bozgunculuk) çıkaracak, kan dökecek bir yaratık meydana getirmendeki hikmet nedir? Oysa aklımızın aldığı kadarıyla buna hiç gerek yoktur. Üstelik bizler Seni hamd ile tesbih ve takdis de etmekteyiz, dediler.

«Hamd ile Tesbih»: Allah'ı her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederek ve yücelterek devamlı ona ibadet etmektir.

«Takdis»: Allah'ın ismini ve zatını her türlü maddi ve manevi pisliklerden arındırmak demektir.

Melekler, İnsanın Yeryüzünde Fesat Çıkarıp Kanlar Dökeceğini Nereden Biliyorlardı?

Meleklerin, Allah (c.c)'nin yeryüzünde yaratacağı insan cinsinin yeryüzünde fesat çıkarıp kanlar dökceklerini nereden bildikleri hakkında iki görüş vardır.

1 - İnsanlardan önce cinler yaratılmıştı. Cinler yeryüzünde fesat çıkarmış ve kanlar dökmüşlerdi. Bu yüzden melekler insanların da cinler gibi olacağını tahmin ettiler.

2 - Allah (c.c) bu yaratacağı yaratığın tabiatı hakkında meleklerle bilgi vermişti.

«(Allah); «Ben sizin bilmediklerinizi bilirim» demişti»

Allah (c.c) onlara cevap olarak buyuruyor ki: Sizin bu konudaki bildikleriniz çok azdır. Evet sizin dedikleriniz olacak ama yaratacağım varlığın (Adem'in) zürriyetinden rasuller, nebiler ve salihler de çıkacaktır. Ben sizlerin bilmediklerinizi de bilirim. Fakat sizler bunları bilmemektesiniz.

HİLAFET

Ayetin; «Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım» kısmından Allah'ın kanunlarını tatbik etmek için bir halife (büyük emir) tayin etmenin farz olduğu hükmü çıkmaktadır.

Bu ayetten halifenin insanlar için gerekli olduğu hükmü çıkmaktadır. Çünkü Allah insan cinsinden olan Adem'i yaratacağı zaman Ben bir insan yaratacağım değil, Ben bir halife yaratacağım buyurmuştur. Özellikle halife kelimesinin zikredilmesi insanlar için bir halifenin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Halifeyi Tayin Şekilleri:

1 - Rasulullah (s.a.s)'in işaretiyle.

Rasulullah'ın Ebu Bekir'i tayin etmesi böyledir. . Rasulullah (s.a.s) Ebu Bekir'i namaz emiri olarak tayin etmişti. Rasulullah'ın onu namaz emiri olarak tayin etmesinde onun büyük emirliğe (halifelığe) tayinine bir işaret vardır. Sahabeler de bunu bu şekilde anlayarak onu halife seçmişlerdir.

2 - Ehlü'l- hal ve'l-akd'in seçimi ile.

Ehlü'l- hal ve'l-akd müslümanların ileri gelen alimleridir. Ebu Bekir'i hilafete Ömer, Osman vb. gibi ilimde ilerlemiş kişiler seçmişlerdir.

3 - Bir önceki halifenin seçmesiyle.

Ebu Bekir (r.a)'nın Ömer'i halife tayin etmesi, Ömer (r.a)'nın de kendisinden sonra gelecek halifenin seçilmesi için altı kişi tayin edip, bunlardan birinin seçilmesini emretmesi gibi...

4 - Hilafetin güç kullanılarak ele geçirilmesiyle.

Abdu'l-Melik İbni Mervan'ın, Abdullah İbni Zübeyr b. Avvam'ı öldürerek hilafeti ele geçirmesi veya Emevi, Abbasi ve Osmanlı padişahlarından bazılarının yaptıkları gibi.

Hilafeti bu şekilde ele geçirmek her ne kadar İslam'a aykırı ise de, müslümanlar arasında fitne çıkmasını ve ayrılıkların olmasını önlemek için bu yolla halife olan kişiye Allah'ın emirlerini kabul edip uyguladığı müddetçe itaat edilir.

Hangi yolla olursa olsun halife olan bir kimse açık bir küfür işlemediği veya kendisini azletmediği müddetçe ölünceye kadar o makamda kalabilir. Halife için tayin edilmiş belirli bir süre söz konusu değildir.

İlk Halifenin Tayini Rasulullah'ın Emriyle mi Yoksa Ehlü'l-hal Ve'l-akd'in Seçmesiyle mi Olmuştur?

Şiilere göre, ilk halife Ehlü'l-Hal ve'l-Akd'in seçmesi ile değil, Rasulullah (s.a.s)'in açık bir emri ile tayin edilmiştir. Ve böyle devam edecektir.

Ehli sünnete göre, ilk halifenin tayini Rasulullah (s.a.s)'in işaretleriyle ve Ehlü'l-hal ve'l-Akd'in seçmesiyle olmuştur. Rasulullah (s.a.s) kendisinden sonra gelecek halifenin kim olacağını açık bir emirle bildirmemiş fakat buna işaret etmiştir. Bu işaret ise ancak kıyasla anlaşılabilir.

Sahabeler, Rasulullah (s.a.s) hasta iken kendi yerine Ebu Bekir (r.a)'yu müslümanlara namaz imamı olarak tayin etmesinden, kendisinden sonra gelecek halifenin Ebu Bekir (r.a) olmasına işaret ettiğini anlamışlar ve şöyle demişlerdir:

Rasulullah (s.a.s) Ebu Bekir (r.a)'yu sağlığında müslümanlara imam tayin ettiğine göre halifelige en layık kişi odur. Çünkü Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«Namazınızın kabul olmasını istiyorsanız en iyileriniz size namaz kıldırınsın» (Hakim)

Buna göre Rasulullah (s.a.s)'in, Ebu Bekir (r.a)'yu müslümanlara imam olarak tayin etmesi, onun bütün

müslümanların en faziletlisi olduğunu bilmesindendir. Bundan halifelige en layık kimsenin Ebu Bekir (r.a) olduğu anlaşılmaktadır.

0 a.s) ke

Rasulullah (s. ndisinden sonra gelecek olan halifeyi açık bir şekilde ismiyle bildirmemiştir. Eğer bildirmiş olsaydı bütün İslam ümmetinin bunu bilmesi gerekirdi. Çünkü bütün müslümanların halife tayin edilen kişiye itaat etmeleri farzdır. Kendisine itaatın farz kılındığı bir kişinin isminin kapalı bir şekilde bildirilmesi ve sonra da ona itaatın farz kılınması mümkün değildir.

Biz, Allah (c.c)'nun bize bildirmek istediği şeyleri ya akıl yoluyla anlarız ya da Allah (c.c)'nun bizzat verdiği haberlerden öğreniriz. Rasulullah (s.a.s)'den sonra Allah'ın istediği halifenin kesin bir şekilde kimin olması gerektiğini akıl yoluyla bilmek mümkün değildir. Rasulullah (s.a.s) de, kendisinden sonra kimin halife olacağını açık bir şekilde bildirmemiştir. Buna dair bir nass bulunsaydı, bize mütevatir yolla ulaşması gerekirdi.

Bütün müslümanları tek tek ilgilendiren halifelik gibi çok önemli bir olayın, haberi ahad yoluyla bildirilmesi ve sonra da tüm müslümanların bu yolla bildirilen halifeye itaat etmesinin farz kılınması mümkün değildir.

Çünkü bütün müslümanlar üzerine farz olan ve bunun yerine gerekirse Namaz, oruç, hac meselelerini yerine getirmedikçe kişiyi sorumlu tutan böyle...

bu haberi ahad yoluyla değil, mütevatir yol

Şayet bazı haberler ehli sennelerin, kimin halife olacağını açık bir şekilde kabul edilirse, o zaman hem Ebu Bekir (ra) hem Abbas (ra) hem de Ali (r.a)'nın halife olması gerekirdi. Çünkü her üçünün de halife olması gerektiğini bildiren rivayetler vardır. Ancak aynı anda üç halifenin bulunması mümkün olmadığı için böyle bir şeyin nasla sabit olması da mümkün olmaz.

Zaten Rasulullah'tan sonra Ali'nin, Abbas'ın veya Ebu Bekir'in halife olması gerektiğini açık bir şekilde ifade eden tüm rivayetler sahih olarak kabul edilebilecek haberi ahad seviyesine bile ulaşmamıştır.

Ebu Bekir (r.a) halife seçileceği sırada onu halife seçenlerin içerisinde Ali (r.a)'nın halife olmasını arzulayanlar da vardı. Bunlar; Haşimoğulları, Abdu Menaf-oğulları vb gibi kimselerdir. Eğer Rasulullah (s.a.s)'den sonra Ali (r.a)'nın halife olmasına dair açık bir nass olmuş olsaydı Ebu Bekir (r.a)'yu halife seçen topluluğun içerisinde bulunup da Ali (r.a)'nın halife olmasını arzulayanlar bu nassı hemen söylerlerdi. Çünkü nass böyle durumlarda gereklidir. Ali (r.a) bile Ebu Bekir (r.a)'ya beyat etmiş ve emirliği altına girerek ona tabi olmuştu. Bu konuyla ilgili olarak asıl kendisinin halife olması gerektiğine dair herhangi bir nass olduğunu söylememiştir.

Gerek Ebu Bekir (r.a)'nın, gerek Ömer (r.a)'nın, gerek Osman (r.a)'nın ve gerekse Ali (r.a)'nın hilafeti zamanında bile Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olacak kişinin Ali (ra) olması gerektiğine dair bir nassın varolduğu söylenmemiştir.

Bu dört halife zamanında ne Ali (r.a), ne Haşimoğulları, ne ehli beyte mensup olan bir kişi, ne de herhangi bir sahabe Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olacak kişinin Ali olması gerektiğine dair bir nassın olduğunu söylemişlerdir. Böyle bir nassın varolduğu iddiası ise ancak Ali (r.a)'den sonra ortaya çıkmıştır.

Şayet bu iddiayı ortaya atanların dedikleri gibi Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olacak kişinin Ali (r.a) olması gerektiğine dair Kur'an'da veya sahih sünnette nass varsa o zaman Ali (r.a) dahil bütün sahabeler ve Rasulullah (s.a.s)'in ehli beyti bu nassa göre hareket etmeyip Ebu Bekir (r.a)'yu halife seçmekle bu nassa muhalefet etmişlerdir. O halde bu iddia sahipleri Ali (r.a) dahil bütün sahabeleri ve ehli beyti vahye muhalefet, Allah'ın kalamını ve hakkı

gizlemek gibi suçlarla onları itham etmiş olurlar. Böyle bir suçlama onlar hakkında basit bir suçlama değildir. Allah'tan korkan bir kimse böyle bir iddiada bulunamaz.

Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olacak kişinin Ali (r.a) olması gerektiğini iddia edenlerin bu konuyla ilgili olarak Kur'an'dan ve hadislerden getirdikleri bütün delillere karşılık olmak üzere cevap yazmak ve bu iddiaların bir iftira olduğunu ispat etmek çok geniş bir meseledir. Bu kitapta takip ettiğim metoda uygun olmadığı için bu mesele üzerinde fazla durmak istemiyorum.

Bu konuyla ilgili olarak ortaya atılan iddialar ve onlara verilen cevapları açık ve ikna edici bir şekilde öğrenmek isteyen kimseler İmam İbn-i Teymiyye'nin bu konuda yazdığı Minhacü's - Sünne kitabını okusun.

Biz bu konuyla ilgili olarak burada Ali (r.a)'nın Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olması gerektiğini söyleyenlerin delil olarak gördükleri ve bazı ehli sünnet alimlerinin sahih olarak kabul ettikleri rivayetleri ele alacağız.

A - Ali (ra)'nın herkesin mevlası olduğunu bildiren hadis:

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım! Ali'yi mevla olarak kabul edenin mevlası sen ol, Ali'yi düşman olarak kabul edenin de düşmanı sen ol.»

Şiiler şöyle diyorlar: «Mevla» kelimesi lügatta; evla, yani daha üstün demektir. Rasulullah (s.a.s)'in: Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır sözünden kasıt: Ben kimden daha üstün isem Ali de ondan üstündür demektir. Demekki Ali (r.a) Rasulullah (s.a.s)'den sonra en üstün kişidir. Öyleyse Rasulullah (s.a.s)'den sonra itaat edilmeye en fazla layık olan da odur. Yani Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olması gereken kişi Ali (r.a)'dur.

Ehli sünnet alimlerinin bu iddiaya vermiş oldukları cevaplar:

1 - Bu hadis Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife olacak kimsenin Ali (r.a) olduğunu göstermez. Bu hadis mütevatir değildir. Kaldı ki bu hadisin sıhhati de alimler arasında ihtilafıdır. Ebu Davud es-Secistani ve Ebu Hatim er-Razi bu hadisin sahih olmadığını söylemişler ve bunu isbat etmek için şu hadisi delil olarak getirmişlerdir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Muzeyne, Cuheyne, Gıfar ve Eslem kabileleri insanlardan (müslümanlardan) ayrı olarak benim mevla-larımdır. Onlardan hiç birisinin Allah ve Rasulünden gayrı mevlası yoktur

Rasulullah (s.a.s)'in bu sözü ile Şiilerin delil aldıkları hadis arasında bir zıtlık vardır. Daha önceki hadiste Rasulullah (s.a.s) kimin mevlası ise Ali'nin de onun mevlası olduğu, bu hadiste ise Muzeyne, Cuheyne, Gıfar ve Eslem kabilelerinin Allah ve Rasulünden başka mevlası olmadığı söyleniyor. Eğer hadisten anlaşılması gereken mana Şiilerin iddia ettiği gibi olursa o zaman bu iki haberden birinin yalan olması gerekir ki yalan olan Şia'nın rivayetidir. Doğru olan ise Cuheyne hakkındaki rivayettir. Çünkü bu rivayet senet bakımından daha kuvvetlidir.

(Kurtubi - Ahkamu'l - Kur'an)

2 - Ali (r.a) hakkında rivayet edilen bu hadis sahih olsa bile bundan Rasulullah (s.a.s)'den sonra gelmesi gereken halifenin Ali (r.a) olduğu hükmü çıkmaz. Bu hadis ancak Ali (r.a)'nın ne kadar faziletli bir kişi olduğunu gösterir. Hadisteki **mevla** kelimesi veli anlamındadır. O zaman hadisin manası; Ben kimin velisi isem Ali de onun velisidir. şeklinde olur. Çünkü Allah (c.c) da şöyle buyuruyor:

«Allah, Cibril ve salih mü'minler onun (rasulün) mevlasıdır.»

(Tahrim: 4)

Ayetteki «**mevla**» kelimesinden kastedilen «**veli**» yani; «**dost**»tur. Öyleyse Rasulullah (s.a.s)'in bu sözüyle, Ali (r.a)'nın büyük bir fazilete sahip olduğu ve onun hem zahirinin (dışının) hem de batının (içinin) aynı olduğunu insanlara bildirmek istemiştir.

3 - Rasulullah (s.a.s)'in bu sözü söylemesinin belli bir sebebi vardı. Rasulullah, bu sözü Usame ile Ali (r.a) arasında ortaya çıkan bir tartışma sebebiyle söylemiştir.

Ali (r.a), Usame (r.a)'ya:

Ben senin mevlanım dedi. Usame (r.a) ise:

Hayır sen benim mevlam değilsin. Benim mevlam Rasulullah (s.a.s)'dir. dedi. Bu tartışma Rasulullah (s.a.s)'e ulaştığında Rasulullah (s.a.s):

«**Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır**» dedi.

(Kurtubi - Ahkamu'l- Kur'an)

Rasulullah (s.a.s)'in bu sözü söylemesinin sebebi Ali (r.a)'nın üstün bir kişi olduğunu bildirmektir. Görülüyor ki, Rasulullah (sas) bu sözü belli bir olay üzerine söylemiştir. Bu sözü genelleştirerek, Rasulullah (s.a.s)'den sonra Ali (ra)'nın halife olması gerektiği hükmünü çıkarmak yanlıştır.

4 - Rasulullah (s.a.s)'in bu sözü söylemesinin bir sebebi de Ali (r.a)'nın ifk olayı sırasında Aişe (r.a) hakkında söylediği sözdür. Ali (r.a) Rasulullah (s.a.s)'e Aişe (r.a) hakkında şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasulü! Allah seni zorda bırakmaz. Ondan başka kadın yoktur. Yine de sen onun hakkında cariyene danış.

(Buhari-Müslim)

Ali (r.a) bu sözü söylerken niyeti Aişe (r.a)'yı kötülemek değil, Rasulullah (s.a.s)'in üzüntüsünü hafifletmektir. Aişe (r.a) bu söze çok üzüldü. Münafıklar da bu olayı fırsat bilerek Ali (r.a)'ya laf atmaya ve ondan uzak olduklarını açıkca bildirmeye başladılar.

Bunun üzerine Rasulullah (s.a.s) münafıkları susturmak ve yalanlamak için Ali (r.a.) hakkındaki bu sözü söyledi.

Rasulullah (s.a.s)'in bu sözüne dayanarak bazı sahabeler şöyle demişlerdir:

Biz Rasulullah (s.a.s) zamanında bir kişinin müna-fık olup olmadığını Ali (r.a)'yı sevip sevmediğinden an-lardık.
(Kurtubi-Ahkamu'l-Kur'an)

B - Ali (r.a)'nın Rasulullah (s.a.s) yanındaki yeri-nin Harun (a.s)'ın Musa (a.s) yanındaki yeri gibi olduğunu bildiren hadis::

Rasulullah (s.a.s) Ali (r.a)'ya şöyle buyurdu:

«Senin yerin benim için Harun'un Musa'nın ya-nındaki yeri gibidir. Fakat benden sonra nebi yok-tur.»

Şiiler buna dayanarak şöyle iddia etmektedirler:

Harun (a.s)'ın Musa (a.s)'ın yanındaki yeri biliniyor-du. Musa ile nübüvete ortaklıklar ve Harun (a.s) Musa (a.s)'ın aynı zamanda öz kardeşiydi. Ali (r.a) ise ne ne-bi ne de Rasulullah (s.a.s)'in öz kardeşidir. Musa (a.s) Allah (c.c) ile konuşmak için Tur dağına gittiğinde Ha-run (a.s)'ı arkasında halife olarak bırakmıştı. Öyleyse Ali (r.a)'nın Rasulullah (s.a.s) yanındaki yerinin Harun (a.s)'ın Musa (a.s) yanındaki yeri gibi olması bu nokta-dır. Yani Rasulullah (s.a.s) kendisinden sonra Ali (r.a)'nın halife olmasını istemiştir.

Ehli Sünnet alimlerinin bu iddiaya vermiş oldukları cevaplar:

1 - Rasulullah (s.a.s)'in bu sözünden; kendisinin ölü-münden sonra gelecek olan halifenin Ali (r.a) olduğu hükmü çıkarılamaz. Çünkü Musa (a.s)'ın vefatından son-ra halife olan kişi Harun (a.s) değildi. Zaten Harun (a.s) Musa (a.s)'dan daha önce vefat etmişti. Musa'dan sonra halife olan kişi ise Yu'sa b. Nun'dur. Rasulullah (s.a.s)'in bu sözüyle kasdettiği Şia'nın iddia ettiği gibi olsaydı o zaman Rasulullah'ın: Senin yerin benim için Yu'sa'nın Musa'nın yanındaki yeri gibidir demesi gerekirdi.

Rasulullah (s.a.s) böyle birşey söylemediğine göre bu hadisten böyle bir hüküm çıkarmak mümkün değildir. Rasulullah (s.a.s) söylemiş olduğu bu sözle şunu demek istiyordu: Ben hayatta iken herhangi bir yere gittiğimde ailem ve müslümanlar için kendi yerime geride bıraktığım halifem yani vekilim sensin. Zaten Harun'un Musa (as) yanındaki hilafeti de bu şekildedir. Musa (a.s) Tur dağına çıktığında Harun (a.s)'ı geride kalanlar için sadece bir yönetici olarak tayin etmiştir.

2 - Rasulullah (s.a.s)'in bu sözü sebepsiz söylenmiş bir söz değildir. Rasulullah (sas) bu sözü şu olay üzerine söylemiştir:

Rasulullah (s.a.s) Tebuk gazvesine çıkmak istediği zaman Ali (r.a)'yu Medine'de bırakmıştı. Münafıklar bu olayı fırsat bilip Rasulullah (s.a.s)'in Ali (r.a)'yu Medine'de bırakıp yanına almamasının sebebinin onu sevmemesi ve değer vermemesi olduğunu söylediler ve bu sözlerini yaymaya başladılar. Ali (r.a) bu sözü duyunca ağlayarak Rasulullah (s.a.s)'in peşinden gitti ve ona yetişip münafıkların kendisi hakkında söylediklerini anlattı. Rasulullah (s.a.s):

«Onlar yalan söylemişler. Ben seni Musa Harun'u nasıl bırakmışsa öyle bıraktım. Senin yerin benim yanımda Harun'un Musa'nın yanındaki yeri gibi olsun istemez misin? Fakat benden sonra nebi yoktur.» dedi.

(Kurtubi-Ahkamu'l-Kur'an)

Eğer Rasulullah (s.a.s)'in Tebuk'e çıktığında Ali (r.a)'yu kendi yerine halife olarak bırakması öldükten sonra da kendisinin ardından halife olacağı anlamında olsaydı, Rasulullah (s.a.s)'in Medine'den çıktığı zamanlarda kendi yerine bırakmış olduğu bütün sahabelerinin ondan sonra halife olması gerekirdi. Çünkü Rasulullah (s.a.s) Medine'den savaş için her çıkışında kendisinin yerine geride kalacak bir sahabe tayin ederdi. Bunların arasında İbn Ümmü Mektum, Muhammed İbni Mesleme Ebu Seleme b. Abdu'l- Esed, Zeyd b. Harise gibi birçok sahabe vardı.

3 - Ayrıca Ebu Bekir ve Ömer (r.a) hakkında, Ali (r.a) hak kındaki bu rivayete benzeyen hatta bundan daha açık olan rivayetler vardır. Bunlardan bazıları:

Rasulullah (s.a.s), Muaz İbni Cebel'i Yemen'e vali olarak tayin ettiğinde sahabeler:

Ebu Bekir ve Ömer'i tayin etseydin dediler. Rasulullah (s.a.s) şöyle dedi:

«Ben her ikisinden de müstağni olmam (yani ikisine de ihtiyacım var).Onlar benim için başın, kulağı ve gözü gibidir.»

(Ebu Davud, Nesei, Tirmizi, İbn Mace)

Rasulullah (sas) şöyle buyuruyor:

Ebu Bekir ve Ömer yeryüzünde benim vezirlerimdir.» (Tirmizi)

«Ebu Bekir ve Ömer'in benim yanımdaki yerleri Harun'un Musa'nın yanındaki yeri gibidir.»

(Kurtubi- Ahkamu'l- Kur'an)

«Ebu Bekir nebiler hariç insanların en hayırlısıdır.» (Taberani- Kebir, İbn Adiyy- Kamil)

«Ebu Bekir ve Ömer nebiler ve rasuller hariç cennete girecek tüm insanların en hayırlısıdır.»

(Tirmizi, İbni Mace, Ahmed)

Eğer bu sözler, açık bir şekilde Rasulullah'ın ölümünden sonra halife olacak kişiyi tayin ediyorsa o zaman bu hak Ebu Bekir ve Ömer'e de verilmiştir. Ayrıca Rasulullah (s.a.s)'in Ebu Bekir ve Ömer (r.a) hakkında söylemiş olduğu bu sözler belli bir sebebe bağlı olarak söylenmiş sözler değildir. Halbuki Ali (r.a) hakkındaki sözü belli bir sebebe bağlı idi. Rasulullah (sas) bu sözü münafıkların Ali (r.a) hakkındaki kışkırtmalarından dolayı söylemiştir. Buna göre Ebu Bekir ve Ömer hilafete Ali'den daha layık kimselerdir.

4 - Rasulullah (s.a.s)'in Ali (r.a)'yu Tebuk seferinde geride vekil olarak bırakması onun bütün sahabelerden daha üstün olduğunu ve Rasulullah (s.a.s)'den sonra gel-

mesi gereken halifenin o olduğunu göstermez. Çünkü Rasulullah (s.a.s) hem bu olaydan önce hem bundan sonra Medine'de yerine birçok vekil tayin etmişti

Rasulullah (s.a.s) Ebu Bekir (r.a)'yu hac için emir olarak gönderdiğinde Ali (r.a)'yu bir hükmü tebliğ etmesi için Ebu Bekir (r.a)'nın arkasından gönderdi. Ali (r.a) Ebu Bekir'e yetiştiğinde Ebu Bekir ona:

Sen emir olarak mı yoksa bana tabi olmak için mi gönderildin? diye sordu. Ali (r.a) ise:

Hayır. Emir olarak gönderilmedim. dedi ve Ebu Bekir'e tabi oldu. Hatta onun arkasında namaz kıldı.

(Müslim, Siyeri İbni Hişam, İbn-i Esir)

Eğer sahabeler Rasulullah (s.a.s)'in Ali'ye söylediği bu sözden, Ali'nin bütün sahabelerden üstün olduğunu ve Rasulullah'ın kendisinden sonra gelecek olan halifenin Ali'nin olmasına işaret ettiğini anlasalardı ve Rasulullah (s.a.s)'in sözünden kastı özellikle bu olsaydı o zaman Ali (r.a)'nın Ebu Bekir (r.a)'ya tabi olmaması gerekirdi.

C - Rasulullah'ın Ali'yi kendisinden sonra halife olarak seçtiğini bildiren hadis:

Rasulullah (s.a.s) Ali (r.a)'ye şöyle buyurdu:

«Sen benim kardeşim, mirasçım ve öldükten sonra halifemsin. Aynı zamanda sen müslümanlar arasında hüküm vericisin.»

Şiiler bu hadisi delil olarak Rasulullah (s.a.s)'in Ali (r.a)'yu kendisinden sonra halife seçtiğini iddia etmiştir.

Ehli Sünnet alimleri bu iddiaya şu şekilde cevap vermiştir:

Bu rivayet sahih değildir. Hiçbir sahih kaynakta bulunmaz ve hiçbir muteber hadis alimi de bunun hakkında sahih dememiştir. Bu ve benzeri rivayetler sadece sahabelerin faziletlerini anlatan bazı kitaplarda geçer.

Ebu Na'im, Hatib'ul Havaziym gibi bazı alimlerin, sahabelerin faziletlerini anlatan kitaplarında bu tür rivayetlere rastlamak mümkündür..

Ehli sünnetin bütün alimleri bu tür kitaplarda geçen rivayetleri furuu fıkıh'ta bile delil olarak kabul etmezler. Temel meselelerden olan, hilafet meselesinde ise bu tür rivayetleri kabul etmeleri mümkün değildir.

D - İtra hadisi:

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

Ben size iki şey bırakıyorum; eğer onlara tutunursanız asla sapmazsınız. Bunlar Allah'ın kitabı ve ıtrati (ehli beytim)dir. Bunlar (Allah'ın kitabı ve ehli beytim) havzda bana kavuşuncaya kadar hiçbir zaman ayrılmazlar.» Ve şöyle dedi:

«Benim ehli beytim sizin için Nuh'un gemisi gibidir. Kim binerse kurtulur. Kim binmezse boğulur.»

Şiiler bu hadise dayanarak: Rasulullah (s.a.s)'in ehli beytine bağlanmamız gerekir. Ali (r.a) ise ehli beytin seyyididir. Bundan dolayı herkesin ona itaati farzdır ve Rasulullah (s.a.s)'den sonra halife o olmalıdır. diye iddiada bulunmuşlardır.

Ehli Sünnet alimleri bu iddiaya şu şekilde cevap veriyorlar:

Bu mesele ile ilgili **Sahihi Müslim**'de şöyle bir rivayet vardır:

Rasulullah (s.a.s) Ğadiri Hum'da şöyle buyurdu:

Ben size iki sakaleyni (yükü) bırakıyorum. Bunların birincisi Allah'ın kitabıdır. Sonra Allah'ın kitabını zikretti ona bağlanmaya teşvik etti. «İkincisi ise ıtrati (yani ehli beytim) dir. Bunlara karşı hareketlerinizde Allah'tan korkun ve Allah'ı hatırlayın» dedi ve bunu üç kere tekrarladı.

Bu hadisi **Tirmizi** de rivayet etmiştir. 'Tirmizi'de şu fazlalık vardır:

«Onlar (yani Kur'an ve ehli beytim) hiçbir zaman ayrılmazlar. Ta ki havza varıncaya kadar.»

Birçok alim Tirmizi'de geçen bu ibarenin zayıf olduğunu söylemişlerdir. Bu ziyadeyi sahih olarak kabul eden alimler ise rivayeti şöyle açıklamışlardır. Bu rivayetten kastedilen; Rasulullah'ın ıtrat'ı (yani ehli beyti) dir ki bunlar Haşimoğullarıdır. Rasulullah (sas)'ın ehli beyti hiç bir zaman sapıklık üzerinde birleşmezler, demektir.

Müslim'de geçen bu sahih rivayeti şu şekilde anlamak gerekir: Allah'ın Rasulü Muhammed (s.a.s) müslümanlara Kur'an'a bağlanmaları için vasiyette bulunmuştur. Rasulullah (s.a.s) bu vasiyyeti zaten daha önce veda haccında da söylemişti. Rasulullah (s.a.s) bu hadiste ehli beyte tabi olmayı emretmemiştir. Onlar hakkında:

Onlara karşı davranışlarınızda Allah'tan korkun ve Allah'ı hatırlayın.» buyurmuştur.

Rasulullah (s.a.s)'in müslüman ümmetine yapmış olduğu bu hatırlatma, daha önce onlara (ehli beytine) haksız davranışlarda bulunulmuş olmasından dolayı bundan sonra bu tür haksızlıklar yapılmasını önlemek içindir. Bu hadiste yeni bir emir, yeni bir şeriat bildirilmesi söz konusu değildir. Çünkü Rasulullah (s.a.s) böyle bir vasiyeti zaten daha önceden söylemişti. Ayrıca Rasulullah (s.a.s)'in ıtrat'ı Haşimoğulları'nın hepsidir. Bunların içine Abbas'ın çocukları, Ali'nin çocukları ve Haris'in çocukları da dahildir. Rasulullah (s.a.s)'in ıtrat'ı sadece Ali (r.a) değildir. Ayrıca Ali (r.a) Rasulullah (s.a.s)'in ehli beytinin seyyidi (en üstünü) de değildir. Yine İbn Abbas gibi Rasulullah'ın ehli beytinin alim olan kişileri Ali'nin her söylediğine ittiba edilmesi gerektiğini de söylemiş değillerdir.

Sahabeler de Ali'nin her söylediğine kayıtsız şartsız ittiba etmivorlardı. Ne sahabeler ne Haşim oğulları ne

de başkaları Ali'nin her sözüne ittiba edilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Ayrıca Rasulullah (s.a.s)'in ehlin-den gelen kimselerin çoğu İmam Malik, Ebu Hanife, İmam Şafii, İmam Muhammed gibi ehli sünnet alimlerine tabi oldular. Ehli beytten olup ehli sünnete tabi olanların sayısı şiiilere tabi olanların sayısından çok daha fazladır.

Son olarak; Ali (r.a) halife olacağını açık bir şekilde gösteren bütün rivayetler ya uydurma ya da zayıftır. Ayrıca Ebu Bekir'in halifelîği ehli beytin çoğu tarafından ve ehli sünnet alimlerinin icmasıyla kabul edilmiştir. Müslümanların icması ise, sahîh olsa bile haber ehad hadislerden daha kuvvetlidir.

Halife Olacak Kişide Aranılan Sıfatlar:

1 - Müslüman olmalı,

Allah (c.c) şöyle buyuruyor;

«Allah hiçbir zaman kafirlere, müslümanlar üzerinde bir yetki verecek değildir.» (Nisa: 141)

2 - Kureys'ten olmalı,

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Emirlerin kapısı Kureys'tir.» (Buhari)

«Bu emirlik Kureys'tendir. Allah'ın dinini ikame ettikleri müddetçe kim onlara karşı çıkıp düşman olursa, Allah onu yüzüstü cehenneme sokacaktır.»

(Buhari)

Halifenin Kureys'ten olması şart koşulmuştur. Fakat Allah'ın emirlerine itaat etmedikleri ve uygulamadıkları zaman, Allah'ın emirlerine itaat eden ve uyan kimseler bu makama daha layık olurlar.

3- Erkek olmalı,

Kadın halife olamaz. Bu hususta alimler arasında ittifak vardır.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Kadınları kendilerine emir seçen kimseler asla felaha eremezler.» (Buhari)

4 - Hür olmalı(köle olmamalı)

5 - Akıl-baliğ olmalı,

6 - Adaletli olmalı,

Fasık kişiyi halife tayin etmek uygun değildir.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Rabbi İbrahim'i bir takım kelimelerle denemiş, o da bunu yerine getirmişti. (Allah) : «Ben seni insanlara imam kılacağım» demişti. (İbrahim): «Zürriyetimden de (imam kıl, ya Rabbi!)» demişti. (Allah): «Zalimler benim ahdime asla ulaşamazlar.» dedi.»

(Bakara: 124)

7 - Yeterli ilme sahip olmalı,

Ayetlerden ve hadislerden hüküm çıkarabilecek seviyede, yani kadı seviyesinde olmalıdır.

8 - Sağlıklı bir beden yapısına sahip olmalı,

Kendisinde; devlet idaresinden aciz bırakacak körlük, sakatlık, sağırılık v.b gibi hastalık ve eksiklikler bulunmamalı.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Nebileri onlara: «Allah, Talut'u size bir melik olarak gönderdi.» dedi. Dediler ki: «O nasıl bize melik olabilir. Oysa biz melik olmaya ondan daha layıgız, ona mal olarak bir şey de verilmemiştir. (Nebileri) dedi ki: «Muhakkak ki Allah onu sizin üzerinize (melik) seçti ve hem ilim hem de vücut bakımından üstün kıldı. Allah mülkünü dilediğine verir. Allah geniş ilim sahibidir.» (Bakara: 247)

9 - Yeterli idari bilgi ve yeteneğe sahip olmalı,

Savaş tekniği ve ordu düzenleme konusunda bilgili olmalı. Müslümanları korumaya ve müslümanlara saldırıp zarar verenleri cezalandırmaya kadir olmalıdır.

10 - Hadleri tatbik konusunda duygusal olmamalı,

Mürtede verilecek ölüm, hırsıza verilecek el kesme, zina eden evliye verilecek recm gibi cezaları tatbik konusunda gevşek ve yumuşak olmamalıdır.

Halifenin Görevleri:

- 1 - Allah'ın hükümlerini tatbik etmek,
- 2 - Namazları kıldırmak,
- 3 - Zekat ve diğer vergileri toplamak,
- 4 - Kadıları (hakimleri) ve valileri tayin etmek,
- 5 - İslam devletindeki fertlerin malını ve canını korumak,
- 6 - İslam devletinin sınırlarını korumak,
- 7 - Orduları hazırlamak, seferberlik emri vermek; komutan tayin etmek ve gerekirse onlara komuta etmek,
- 8 - İslam devleti içinde zulme uğrayanlara veya ihtiyaç sahibi olanlara yardım etmek,
- 9 - İslam devletinde yaşayan fertler arasındaki ihtilaf-ları çözmek ve fitneleri engellemek,

Müslümanların Halifeye Karşı Olan Sorumlulukları:

1 - Bütün müslümanların, Allah'a ve Rasulüne karşı gelmediği müdetçe halifeye kayıtsız, şartsız, isteyerek veya istemeyerek itaat etmeleri gerekir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Müslüman devlet amirlerinin emirlerini dinlemek ve günah birşey emretmedikçe, onlara itaat ve icabet etmek farzdır. Günah olan birşeyi emrettiklerinde, onları dinlemek ve boyun eğmek yoktur.»

(Buhari, Müslim)

2 - Müslümanların halifeye nasihatta bulunmaları gerekir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Din nasihattir.» Sahabeler:

Ya Rasulallah! Kimin için? diye sordular. Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Allah için, Kitabı için, Rasulü için, müslümanların emiri için ve genel olarak bütün müslümanlar için.»

(Müslim)

İbnü'l-Ezrak dedi ki: İmama nasihat etmek ve ona itaat etmek farzdır. İman ancak bununla tamamlanır ve İslam da ancak bu şekilde sağlam kalır.

Halifeye nasihat etmek : Adaletli davranmayıp eziyet ettiklerinde yaptıklarına sabrederek, unuttuğunda hatırlatarak, sahip olmadığı bir sıfattan dolayı onu övmeyerek ve günah işlediğinde düzelmesi için Allah'a dua etmekle olur.

3 - Müslümanların halifeye vermeleri gereken zekat ve vergi gibi mali yükümlülüklerini eksiksiz olarak yerine getirmeleri gerekir.

4 - Müslümanların başına gelebilecek zararları defetmek için gereken ihtiyacı beytü'l mal karşılayamadığı zaman fertlerden maddi destek istenince bütün müslümanların halifenin bu çağrısına icabet etmeleri gerekir.

5 - Müslümanların daima halife için dua etmeleri gerekir.

Fadl İbn-i İyad dedi ki: Beytü'l malda bulunan malların tasarruf yetkisi bana verilseydi şöyle yapardım. Beytü'l malda bulunan en helal mallardan alıp güzel bir yemek yaptırır, sonra bu yemeğe salih ve imanda üstün olan takvalı kişileri davet ederdim. Bu yemeği yedirdikten sonra onlara: Haydi gelin, toplanıp hem emirimize hem de bize emir olarak tayin edilen kimselere, Allah'ın onları muzaffer kılması için dua edelim derdim.

İmam Ebu Bekir Tartuşi dedi ki: Selef şöyle derdi: Kabul olunacağını kesin bildiğimiz bir tek duamız olsa bile, bu duayı halifenin iyi olması için ederdik.

6 - Müslümanların halifeye silahla karşı çıkmamaları gerekir. Ancak açık bir küfür işlediği veya namaz kılmadığı zaman silahla karşı çıkılabilir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Her kim emirinden hoşuna gitmeyen bir durum görürse sabretsin. Emire bir karış kadar karşı gelen cahiliye ölümüyle ölür.»

(Buhari-Müslim)

7 - Müslümanların halifeyi kötülememeleri gerekir. Bir müslüman emirinden kötü birşey gördüğünde, vелеvki bu kötü şey; normal bir kimseden geldiğinde çok kötülenen ve yapan kimsenin azarlanmayı ve sövülmeyi hak ettiği birşey olsa bile müslümanın emirini kötülememesi ve düzelmesi için ona nasihatta bulunması gerekir. Eğer emir yapılan nasihatı kabul etmezse, o zaman müslüman bu meseleyi, emire nasihatta bulunmaları için hak-hukuk bilen İslam alimlerine bildirmelidir. Müslüman bir ferdin, Allah'ın kanunlarını tatbik ettiği ve namaz kıldığı müddetçe emirini kötülememesi, ondan gelen kötülöklere sabretmesi ve durumunu düzeltmesi için Allah'a dua etmesi gerekir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

Sizin imamlarınızın en iyisi; sizi seven, sizin de onları sevdiğidir. Sizin imamlarınızın en kötüsü; sizi sevmeyen sizin de onları sevmediği, size lanet eden sizin de ona lanet ettiğidir.»Sahabeler:

Ya Rasulallah! Onlara karşı gelelim mi? diye sordu. Rasulullah (s.a.s) bunun üzerine:

Namaz kıldıkları müddetçe hayır» buyurdu ve bunu üç defa tekrar etti. Sonra şöyle devam etti: **«Sizden birine bir emir tayin edildiğinde, şayet onun bir günah işlediğini görürse, işlediği günahı kötü görsün. Fakat hiçbir zaman ona itaatten vazgeçmesin.»**

(Müslim)

8 - Halifenin haklarına tecavüz edilmemesi ve haklarının elinden alınmaması gerekir.

Örneğin: Müslümanların; halifeye verilmesi gereken şeylerin ona verilmesine engel olmamaları, halifenin hakkı olan ikramları kendilerine almamaları ve halifenin kıymetini düşürecek saygısızlık yapmamaları gerekir. İslam'da aslanan halifenin; dilediği zaman konuşması, fertlerin ise konuşmak istedikleri zaman halifeden izin istemeleridir. Müslümanların bu hususta da halifenin hakla-

ına saygılı olmaları gerekir. Yine halifenin yetkisi dahi-
lindeki meselelerde, halife ile istişare etmeden hareket
etmemeleri gerekir.

9 - Halifenin ve özellikle müslümanların maslahatı-
nın söz konusu olduğu meselelerde hiçbir bilginin hali-
feden gizlenmemesi gerekir.

10 - Halifeye karşı terbiyeli olunması gerekir.

Şabi'den İbn-i Abbas'ın şöyle dediği rivayet olun-
muştur:

Babam bana şöyle dedi: Görüyorum ki bu adam (o
anda halife olan Ömer b. Hattab'ı kastederek) seni ken-
dine yaklaştırıp Rasulullah'ın yaşlı sahabelerinden daha
üstün tutuyor. Bu yüzden sana, emirine nasıl davranman
gerektiği hakkında dört şey öğütlüyeceğim.

Birincisi: Emirinin sırrını hiçbir zaman ifşa etme,

İkincisi: Emir, hiçbir zaman senin yalanını yakala-
masın (yani; ona hiçbir zaman yalan söyleme),

Üçüncüsü: Her zaman ona nasihat et,

Dördüncüsü: Onun yanında hiçkimsenin gıybetini
yapma.

Halifeye Karşı Çıkmanın Hükümü:

Bazı alimlere göre eğer halife; bid'at olan bir amel
işlemeye çağırırsa, onu indirmek için silahla karşı çık-
mak caizdir. Fakat cumhura göre, fitne çıkmaması için
halifenin çağırduğu veya işlediği bid'at açık küfür ol-
madığı müddetçe silahla karşı çıkmak caiz değildir.

Ubade b. Samit (r.a)'den şöyle rivayet edilmiştir:

«Rasulullah (s.a.s) Akabe gecesi biz ensarı (biat için)
davet etmişti. Biz de biat ettik. Rasulullah (s.a.s)'in biz
ensardan, üzerimize bir borç olarak aldığı ahit ve mi-
sakta şöyle biat ettik:

«Allah'ın ve Rasulü'nün emirlerini dinleyip onlara
neşeli veya kederli, kolay veya zor her halükarda ita-
at etmek ve Allah'ın kitabından kuvvetli bir delile

dayanarak açık bir küfrünü görmemiz müstesna, emir sahipleri kendi arzularını bizim nefislerimiz üzerine tercih etseler bile onlara itaat etmek ve isyan etmemek.» (Buhari-Müslim)

Fakat küfür derecesine varmayan çok büyük bir günah işlerse ona silahla karşı çıkma konusunda alimler arasında ihtilaf vardır. Bazı alimler itaat ve sabır hakkındaki nasslara dayanarak isyan etmeyi caiz görmemişlerdir. Nehyi anil münker nasslarına dayanan alimlerden bazıları her halukarda, bazıları ise şayet çok büyük bir zarara yolaçmadan başarılabilinecekse, bunu caiz görmüşlerdir.

Aynı Anda İki Halife Tayin Edilebilir mi?

Alimlerin cumhuruna göre aynı anda iki halife tayin etmek caiz değildir.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«İki halifeye biat edilirse sonuncusunu öldürün.»

(Müslim)

«Bir imama veya halifeye biat edip ona elini ve gönlünü veren kimse, elinden geldiğince ona itaat etmeli ve ondan emirliği almak isteyenler olursa, onların boynunu vurmalıdır.»

(Müslim)

Halifelik İçin Aday Olma Ve Propaganda Yapma:

Yönetimi ele geçirmek için aday olmak ve bu yolda propaganda yapmak, demokrasiyle işleyen sistemlerin özelliklerindendir. Demokrasi ise temelden İslam'a zıt bir sistemdir. Çünkü İslam'da hüküm vermek yalnız Allah'a aittir. Oysa demokratik sistemlerde hüküm vermek halka aittir. Bu yüzden demokrasi ile İslam bir arada yaşayamaz ve mutlaka birbiriyle çatışır. Müslümanlar bu meseleyi çok iyi bilmektedirler.

Burada şöyle bir soru akla geliyor: İslam'a göre demokrasi inancı küfürdür. Acaba demokrasi sistemindeki

lider seçme yöntemini müslümanlar arasında uygulamanın hükmü nedir? Örneğin; idareyi ele geçirince yalnız Allah'ın hükmünü tatbik edecek olan bir müslüman halife veya lider, yönetimi elde etmek için parti kurabilir mi? Veya demokratik sistemlerde olduğu gibi: Şayet beni seçerseniz şunları şunları yaparım diye propaganda yaparak liderliğe talip olabilir mi?

Böyle bir yöntemle lider seçmek iki sebepten dolayı İslam'da meşru değildir:

Birincisi: İslam sisteminde idareye talip olana asla idare verilmez.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«Emirlik isteyene ve bu hususta çaba harcayana emirlik vermeyiz.» (Buhari, Müslim)

İkincisi: Allah (c.c) insanların kendilerini övmelerini yasaklamıştır.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Kendinizi (övüp) temize çıkarmayın.» (Necm: 32)

Bu ayet ve hadisin hükmüne göre; emirliğe veya hilafete talip olmak ve bu yolda propaganda yapmak kesinlikle caiz değildir. Çünkü İslam'da aslolan idarecinin seçilmesidir, kendisini seçtirmesi değil.

Bu metodlardan biriyle halife seçilen bir kimsenin halifeliğinin geçerli olması için mutlaka Allah'ın hükümlerini tatbik etmesi gerekir. Fakat bu kişinin hilafeti ele geçirmek için takip ettiği metod meşru değildir, haramdır. Tıpkı zorla halifeliği ele geçiren kişinin takip ettiği yol gibi. Fakat fitne çıkmaması için bu tür yollarla hilafete gelenlerin halifeliği geçerli kabul edilir.

Halifenin Şeriatı Tatbik Edip Etmeme Konusunda Referanduma Gitmesi:

Günümüzde kendini müslüman zanneden bir takım devletlerdeki idareciler, batıya ve batı yanlısı devletlere, halklarının İslam'ı kendi istekleriyle seçtiklerini ispat için ülkelerinde: İslam'ı mı yoksa başka kanunları mı

istiyorsunuz? Şayet İslam'ı isterseniz İslam'ı tatbik edelim, başka bir kanunu isterseniz onu tatbik edelim diyerek halk oylaması adıyla bir seçim yapmaktadırlar.

Böyle bir seçime gitmenin hükmü nedir?

Bu seçim sonunda, halkın İslam'ı seçme ihtimali yüzde yüz olsa bile böyle bir seçime gitmek küfürdür. Ve bu devlette kontrolü ellerinde bulunduran idareciler İslam'ı tatbik etmek amacıyla olsa bile kendilerini haklı göstermek niyetiyle böyle bir seçime gittikleri için kafir olurlar. Çünkü böyle bir seçim teorikte bile olsa müslümanlar arasında İslam kanunlarından başka kanunlara tatbik hakkı tanımaktadır. Bu ise şirkin ta kendisidir. İslam'da hüküm verme hakkı yalnız Allah'ındır. Bu konuda en ufak bir payın dahi başka bir mahluka verilmesi ise apaçık şirktir.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Diyorlar ki: «Emir verme işinde bize bir pay var mıdır?» De ki: «Emrin tamamı Allah'a aittir.»

(Ali İmran: 154)

Halife Kendi İsteği ile İstifa Edebilir mi?

Bazı alimlere göre halifenin istifa etmesi caizdir.

Ebu Bekir (r.a) halife tayin edildiği zaman müslümanlara şöyle dedi:

Beni azledin, beni azledin. Sahabeler:

Seni ne azlederiz, ne de azlettiririz. Rasulullah seni dinimiz için imam olarak ileri sürdüğü halde seni nasıl geriye koyarsın? Rasulullah (s.a.s) senden dinimiz için imam olarak razı oldu, bizler nasıl razı olmayız? dediler.

(Kurtubi - Ahkamul Kur'an)

Ebu Bekir (r.a)'nın, kendisinin azledilmesini istemesi caiz olmasaydı sahabeler ona: Senin yaptığın caiz değildir derlerdi. Demek ki halifenin kendisini azletmesi caizdir.

Bazı alimlere göre halifenin kendisini azlettirmesi caiz değildir. Çünkü o müslümanları idare etme hakkını üzerine almıştır.

Halifenin Görev Süresi

İslamda halife belli bir süre için seçilmez. Seçilen halife ölünceye kadar görevde kalır. Yukarıda sayılan şartların hepsine haiz olmasa bile halife kendisini azletmediği müddetçe kendisinden daha yetenekli dahi olsa başka birisi onun yerine silah zoruyla geçirilemez.

ADEM (A.S)'A ÖĞRETİLENLER

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ
فَقَالَ أَنِ يُعْطُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

31 - Ve (Allah) Adem'e herşeyin ismini öğretti. Sonra onları meleklerle gösterdi ve dedi ki: «Eğer sizler doğrulardan iseniz bunların isimlerini bana haber verin bakalım.»

Ayette geçen «Adem» kelimesi Ediyim kelimesinden türemiş bir kelime olup toprağın yüzü, yeryüzü manasına gelmektedir.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«Biz insanları cıvık çamurdan yaratmışızdır.»

(Saffat:11)

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«Allah (c.c) yeryüzünün her tarafından alınan birer avuç topraktan Adem (a.s)'ı yarattı. İşte insanlar bu yüzden toprak gibi değişik değişiktir. Bazıları siyah, bazıları kırmızı, bazıları da beyazdır. Bazıları yumuşak, bazıları çirkef, bazıları da temizdir.»

(Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed, İbni Hibban, Beyhaki)

(Tirmizi bu hadis için hasen-sahib dedi. Hakim bu hadis için Buhari ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir, dedi.)

Allah (c.c)'nun Adem (a.s) gibi birkaç tane Adem yarattığına dair nakledilen rivayetlerin hepsi zayıftır.

Dillerin Ortaya Çıkışı:

«...Adem'e herşeyin ismini öğretti.»

Allah (c.c) Adem (a.s)'a ve nesline lazım olan herşeyin ismini öğretti. Bu isimlerle birlikte bütün dilleri de öğretti. Adem(a.s) de bu dilleri çocuklarına öğretti. Zamanla çocukları çoğalıp kabilelere ayrılınca her kabile kendilerine kolay gelen dili konuşmaya başladı. Zamanla diğer diller unutuldu. Ve böylece değişik değişik diller ortaya çıkmış oldu.

«Sonra onları meleklerle gösterdi ve dedi ki: «Eğer sizler doğrulardan iseniz bunların isimlerini bana haber verin bakalım.»

Allah (c.c), Adem(a.s)'a öğretmiş olduğu şeyleri meleklerle de gösterip isimlerini sordu. Onlara: «Eğer sizler doğrulardan iseniz bunların isimlerini bana haber verin bakalım.» dedi.

Buradaki «doğrulardan iseniz» sözünden kasıt: Eğer siz bu yarattığım yaratıktan daha alim ve bilgili olduğunuzu düşünüyorsanız bu eşyaların isimlerini bana söyleyin, bakalım demektir.

MELEKLERE VERİLEN İLMİN SINIRI

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

32 - (Melekler) Dediler ki: «(Ey Rabbimiz!) Seni tesbih ederiz. Senin bize bildirdiğinden başka ilmi-
miz yoktur. Muhakkak ki sen Alimsin, Hakimsin.

Allah (c.c) meleklerden eşyaların isimlerini saymalarını istediğinde melekler bunları bilemediler ve dediler ki: Ey Rabbimiz! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederiz.

«Senin bize bildirdiğinden başka ilmimiz yoktur»

Melekler şöyle devam etti: Bizim ilmimiz ancak bize öğrettiğin kadardır. Oysa sen ey Rabbimiz! Bu eşyaların isimlerini bizlere öğretmedin. Bu yüzden bunları bilmemiz mümkün değildir.

«Muhakkak ki sen Alimsin, »

Melekler sözlerini şöyle bitirdiler: Ey Rabbimiz! Ancak sen öğretilmeden ilim sahibi olansın

«Hakimsin.»

Ve yine sen doğruya isabet eden ve yarattıklarının maslahatını gözetensin.

ADEM (AS)' IN EŞYANIN İSİMLERİNİ MELEKLERE BİLDİRMESİ

قَالَ يَتَادُمُ أَنْبِيَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ
أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَغْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا
يُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

33 - (Allah) dedi ki: «Ey Adem! Onların (eşyalarının) isimlerini onlara (meleklerle) bildir!» (Adem) Onlara (eşyaların isimlerini tek tek) bildirince (Allah meleklerle) dedi ki: «Ben sizlere; hem yer(ler)in hem de göklerin gizli olan şeylerini bilirim, hatta açıkladıklarınızı ve gizlediklerinizi de bilirim diye söylemedim mi?»

Allah (c.c) meleklerden, Adem (a.s)'a öğrettiği eşyaların isimlerini söylemelerini isteyince onlar bu konuda bilgi sahibi olmadıklarından dolayı o eşyaların isimlerini söyle yemediler. Melekler böylece Allah'ın kendilerine bildirdiği kadar ilim sahibi olduklarını iyice anlamış oldular ve Allah (c.c)'nun Adem (a.s)'ı yaratmadaki hikmeti hakkında bir daha soru sormadılar. Üstelik Allah'ın herşeyi en iyi bildiğini söyleyerek O'nu tesbih ettiler. Alim ve Hakim sıfatlarıyla O'nu yücelttiler.

Allah (c.c) Adem (a.s)'a eşyaların isimlerini meleklere bildirmesini emretti. Adem (a.s) da Allah'ın öğrettiği eşyaların isimlerini tek tek meleklere bildirdi.

Allah Gizleneni de Açığa Vurulanı da Bilendir.

(Allah meleklere) dedi ki: «Ben sizlere hem yerlerin hem de göklerin gizli olan şeylerini bilirim hatta açıkladıklarınızı ve gizlediklerinizi de bilirim diye söylemedim mi?»

Adem (a.s) Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde eşyaların isimlerini sıralayınca, Allah (c.c) meleklere: Ben göklerin ve yerlerin gizliliklerini bildiğim gibi sizin dilinizle açığa vurduğunuz ve içinde gizlemekte olduğunuz şeyleri de bilirim. Bana gizli ve saklı hiçbirşey yoktur. Sizin gizliniz ve açığınız benim katımda eşittir dedi.

Ayette geçen «Açıkladıklarınız» kelimesi, meleklerin Adem (a.s) hakkında Allah'a söylemiş oldukları; Yer yüzünde kan dökcek, fesad çıkaracak birisini mi yaratacaksın? sözüdür.

Ayette geçen «gizledikleriniz» kelimesi hakkında ise iki görüş vardır:

1 - Allah (c.c) Adem'i yaratacağı zaman melekler dediler ki: Allah'ın yarattıkları içerisinde en alim ve en bilgili biziz. Allah bizden daha alim birini yaratmaz.

2 - İblis'in Adem'e karşı içinde gizlediği kin ve hasettir. İblis cin olmasına rağmen meleklerin arasında bulunmaktaydı. Bu sebeple buradaki Allah'ın hitabı her ne kadar meleklerseyse de İblis de bu hitaba dahildir.

MELEKLERİN ADEM'E SECDE ETMELERİ

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى
وَأَسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

34 - Hani bir zamanlar Meleklerle: «Adem'e secde edin!» demişdik. İblis hariç hepsi (hemen) secde ettiler. O ise kaçındı, büyüklük tasladı ve kafirlerden oldu.

Bu ayette melekler bir yaratığa secde etmekle emrolunmuşlardır. Buradaki «secde» ibadet secdesi değil, saygı ve yüceltme secdesidir. Saygı secdesi daha önceki ümmetlerin şeriatlerinde helaldi. Yakub ve oğullarının Yusuf'a secde etmesi gibi. Muhammed (s.a.s)'in şeriatinde ise bu secde türü yasaklandı.

Bir keresinde Muaz Şam'dan döndüğünde Rasulullah'a secde etti Rasulullah:

«Bu da nedir ey Muaz?» diye sordu, Muaz:

Ben Şam'a gittim. Onların, papaz ve patriklerine. secde ettiklerini gördüm. Kendi kendime bunu sana yapmamızın güzel olacağını düşündüm. dedi. Rasulullah şöyle buyurdu:

«Böyle yapmayınız. Şayet bir insanın bir insana secde etmesini emretseydim; üzerindeki haklarından dolayı kadının kocasına secde etmesini emrederdim.»

(Ebu Davud)

Allah (c.c) meleklerle, yaratacağı Adem (a.s)'in onlar-

dan daha bilgili olduğunu ispat ettikten sonra Adem (a.s)'ın kıymetini yüceltmek için meleklerin ona saygı secdesi yapmalarını emretti. Bu Adem (a.s) için ikram olduğu gibi zürriyeti için de bir ikramdır. Çünkü babaya yapılan ikram aynı zamanda çocuklarına da yapılmış sayılır.

Meleklerle İnsanlar Arasındaki Üstünlük Sıralaması:

Meleklerle insanlar arasındaki üstünlük sırasını şöyle belirtebiliriz:

İnsanlardan rasuller en üstündürler.

Bunlardan sonra üstünlük sırası şöyledir:

Meleklerden rasuller, salih mü'minlerden daha üstündürler. Salih mü'minler, normal meleklerden daha üstündürler. Normal melekler, günahkar mü'minlerden daha üstündürler.

İblis'in Secde Etmemesi:

«İblis hariç hepsi(hemen) secde ettiler.»

«İblis» Allah'ın rahmetinden ümidini kesen anlamındadır.

Allah meleklerle Adem'e secde etmelerini emrettiği zaman hepsi secde ettiler. Fakat yalnız İblis secde etmedi. Secde emri meleklerle olmasına rağmen, İblis onların arasında bulunduğu için onu da kapsamına almıştır.

«O ise kaçındı büyüklük tasladı ve kafirlerden oldu.»

Allah (c.c) secde etmelerini meleklerle emrettiğinde melekler arasında bulunan İblis bunu yapabileceği halde yapmadı. Bunu yapmamasının sebebi ise büyüklük taslamasıdır. İblis ateşten, Adem ise topraktan yaratılmıştı. Bu sebeple İblis kendisinin Adem (a.s)'dan üstün oldu.

ğunu söyleyerek büyüklendi ve emrolunduğu şeyi yapmadı. Allah'ın emrine karşı geldi ve kafirlerden oldu. Allah da onu cennetten kovdu.

İblis Melek miydi, Cin miydi?

İblis'in meleklerden olup olmadığı hakkında alimler arasında iki görüş vardır.

1 - İblis meleklerdendi. Çünkü ayette meleklerden illa (ancak) kelimesiyle istisna edilmiştir. Bu görüş zayıftır. Çünkü bir cinsten bir şey istisna edildiği zaman bu istisna edilen şeyin her zaman aynı cinsten olmasını gerektirmez.

2 - İblis cinlerdendi. Bu görüş sahihtir. Bu görüşü ileri sürenlerin delilleri şunlardır:

a - Allah (cc) Kehf suresinde İblis'in cinlerden olduğunu apaçık bir şekilde bildirmiştir:

«Meleklerle: «Adem'e secde edin» dedik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O cinlerdendi ve Rabbinin emrinin dışına çıktı. Sizler (kibir ve gurura kapılarak) Beni bırakıp onu ve zürriyetini dost mu ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. Bu, zalimler için ne kötü bir değiştirmedir.» (Kehf: 50)

b - Melekler nurdan cinler ise ateşten yaratılmışlardır.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Melekler nurdan, Cinler ateşten, Adem ise bildiğiniz gibi (topraktan) yaratılmıştır» (Müslim)

c - Melekler günah işlemeyen bir tabiata sahiptirler. Cinler ise günah işleyebilecek bir tabiata sahiptir.

«Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. Onun görevlileri katı, şiddetli, Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildikleri şeyleri yapan meleklerdir.» (Tahrim: 6)

d - Melekler yemez içmez ve çoğalmazlar. Cinler ise yer içer ve Kehf: 50 ayetinde belirtildiği gibi çoğalırlar.

ADEM (A.S)'IN CENNETE YERLEŞTİRİLMESİ

وَقُلْنَا يٰٓآدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

35 - Dedik ki: «Ey Adem! Sen ve eşin birlikte bu cennete yerleşin ve onun her yerinde istediğiniz her şeyden rahatça yiyin. Fakat şu ağaca yaklaşmayın. (Eğer yaklaşırsanız) zalimlerden olursunuz.

Allah (c.c), melekleri Adem (a.s)'a secde ettirdikten sonra Adem'e dedi ki: Ey Adem! Sen ve eşin birlikte bu cennete girin ve orada yerleşin. Orada yiyebileceğiniz türlü türlü rızık vardır. Bu rızıkları çaba göstermeden, yorulmadan dilediğiniz yerden rahatça elde edebilirsiniz. Ama şu göstereceğim ağaca kesinlikle yaklaşmayın. Şayet yaklaşırsanız emrime karşı çıkmış, verdiğim nimetleri gözardı etmiş ve dolayısıyla zalimlerden olmuş olursunuz.

Hız. Havva'nın Yaratılması:

Allah Havva'yı, Adem (a.s) cennete girmeden önce Adem (a.s.)'in eğri kaburgasından yaratmıştır. Daha sonra ikisini birlikte cennete koymuştur. «Havva» kelimesi; diri, canlı manalarına gelen hayy kelimesinden türetilmiştir. Canlı bir varlıktan yaratıldığı için Havva'ya bu isim verilmiştir.

Allah (cc) şöyle buyuruyor:

«Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini vareden ve ikisinden pek çok erkek ve kadın meydana getiren Rabb'inize hürmetsizlikten sakının»

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Kadın eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır.»

(Buhari, Müslim, Tirmizi)

Adem ve Eşinin Yerleştirildiği Cennetin Yeri:

Bu konu hakkında alimler arasında iki görüş vardır. Bazı alimlere göre, bu ebedi olan cennettir. Diğerlerine göre ise bu yeryüzünde olan bir cennettir. Bu görüşe sahip olan alimler; Burası ebedi olan cennet olamaz, çünkü oraya giren bir daha çıkmaz demişlerdir.

Bu konuda açık ve net bir nass yoktur. Zaten bu konuyu bilmemiz pratikte bize bir fayda da sağlamaz. En doğrusu bu meseleyi Allah'a havale etmektir.

Yaklaşılması Yasaklanan Ağaç:

«Fakat şu ağaca yaklaşmayın.»

Yaklaşılması emredilen ağacın hangi ağaç olduğu konusunda alimlerin çeşitli görüşleri vardır. Kimisi elma, kimisi buğday, kimisi hurma ağacı demiştir.

Alimler her ne kadar bu ağaç hakkında değişik görüşler belirtmiş olsalar da pratikte bunun bizler için bir faydası yoktur. Zira bu ağacın ismini bilmemiz bizim için faydalı olsaydı Allah (c.c) bunu bizlere bildirirdi. Öyleyse bu ağacın hangi ağaç olduğunu tayin etmek gerekmez. Bu hususta en güzel söylenmesi gereken söz: Doğrusunu en iyi Allah bilir demektir.

Zulüm:

«(Eğer yaklaşırsanız) zalimlerden olursunuz.»

Zalim kelimesi çok geniş anlamlı bir kelimedir. Zulüm, bir hak veya görevi ihlal etmektir. Zalim ise bir hak veya bir görevi ihlal eden kimsedir.

Allah'a isyan eden bir kimse üç temel hakka tecavüz etmiş olur.

İlk olarak, ibadete yalnız kendisi layık olan Allah'ın hakkına tecavüz etmiştir.

İkinci olarak, isyanına alet ettiği tüm eşya ve varlıkların haklarına tecavüz etmiş olur. Örneğin, insanların, işlerine yardım eden meleklerin ve zulüm sırasında kullanmış olduğu her şeyin hakkına tecavüz etmiş olur. Çünkü bunların hepsinin Allah'ın dileği doğrultusunda kullanılması gerekir.

Son olarak da kendi nefesine tecavüz etmiş olur. Çünkü kendi nefsinin de kişi üzerinde hakkı vardır. Kişi, nefsini ziyana uğramaktan koruması gerekirken Allah'ın emrine karşı gelirse azaba uğrar. Azaba uğrayınca da nefesine zulmetmiş olur. Bu sebeble Kur'an'da günah bir çok yerde zulüm olarak isimlendirilmiştir. Kur'an'da zulüm kelimesi bazen İslam'dan çıkaran küfür ve şirk manasında bazen de İslam'dan çıkarmayan günah manasında kullanılmıştır. Bu mana ancak siyakdan (konunun akışından) anlaşılır.

ŞEYTANIN CENNETE GİRMESİ VE ADEM İLE EŞİNİ KANDIRMASI

فَازَلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

36 - (Bunun üzerine) Şeytan onların ayağını oradan kaydırды ve bulundukları yerden onları çıkarttı. Dedik ki: «Birbirinize düşman olarak inin. Yeryüzünde belirli bir zamana kadar, sizin için rızınızı elde edeceğiniz bir yerleşme yeri vardır.»

Allah (c.c) Adem'e ve eşine cennete girmelerini, orada diledikleri şeyleri yiyebileceklerini söylemiş ve onlardan sadece bir ağaca yaklaşmamalarını istemişti. Bu sırada Adem'in yaratılışını hoş karşılamayan, secde etmekle emrolunduğu halde ona secde etmeyen, onu ve zürriyetini saptırmak için ahdeden şeytan boş durmadı. Adem (a.s)'ı ve eşini kandırma yollarını aradı. Sonuçta istediğini elde etti. Adem (a.s)'ın ve eşinin, yasak olan ağaçtan yemelerini sağlayarak ayaklarını kaydırttı ve günah işleterek içinde bulundukları nimetten onları çıkarttı.

İblis'in Adem ve eşine yasak olan ağaçtan yemeleri için nasıl telkinde bulunduğu hakkında iki görüş vardır.

1 - İblis, Adem'e secde etmediği ve dolayısıyla Allah'ın emrine karşı geldiği için cennetten çıkarılmıştı. Ama cennetten çıkarılması demek onun oraya tekrar giremeyeceği anlamına gelmez. Şeytan cennete girebiliyordu. Bizatihi cennete girerek Adem ve Havva ile yüz yüze konuşarak onları kandırdı.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Derken şeytan çirkin yerlerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı: «Rabbiniz, başka bir sebepten dolayı değil, sırf ikiniz de birer melek ya da ebedi kalıcılardan olursunuz diye sizi şu ağaçtan men etti» dedi. Ve onlara: «Elbette ben size öğüt verenlerdenim» diye de yemin etti. Böylece onların yanılmalarını sağladı. Ağacı(n meyvasını) tadınca çirkin yerleri kendilerine göründü ve cennet yapraklarını üzerlerine örtmeye başladılar. Rableri onlara seslendi: «Ben sizi o ağaçtan menetmedim mi ve şeytan size apaçık düşmandır, demedim mi?» (A'raf: 20-22)

Alimlerin çoğu bu görüştedir.

2 - İblis uzaktan vesvese verici bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği ile cennette olmasa bile uzaktan insanı etkiler. Nasıl ki miknatis bazı cisimleri uzaktan çekme özelliğine sahipse, İblis'in vesvesesi de böyledir.

Fakat bu meseleler bizim için gaybi şeylerdir. İblis'in Adem ve eşini saptırmak için cennete nasıl girdiğini ve onları nasıl saptırdığını kesin olarak bilemeyiz. Bu konuda Allah'ın ayetlerine ve sahih hadislerle dayanmayan, çoğu israiliyata ve uydurma hadislerle dayanan pek çok rivayet vardır. Mü'min olan kişinin; Kur'an'da ve sahih hadislerde bildirildiği kadarıyla yetinmesi gerekir.

Adem (a.s) Ve Eşinin Yasak Ağaçtan Yemeleri:

Bu konu hakkında alimlerin çeşitli görüşleri vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1 - Adem (a.s) cennette sarhoş olmuş ve sarhoşken yasak olan ağaçtan yemişti. Bu yüzden sarhoşken yaptığı şeyden sorumlu tutulmuş ve bu cezayı hak etmişti. Fakat bu görüş doğru değildir. Çünkü cennet içkileri insanı sarhoş etmez.

2 - Unutarak yemiştir. Bir insan normalde unuttuğu zaman ona sorumluluk yoktur. Fakat Adem (a.s) nebi olduğu için unutarak da olsa yaptığı hatadan sorumlu tutulur.

3 - Adem (a.s) tévil yoluna gitmiştir. Adem (a.s) Allah'ın bu ağacı haram olarak değil, mekruh olarak yasakladığını düşünmüş ve yediği zaman birşey olmayacağını zannetmişti. Bu görüş de doğru değildir. Çünkü Allah'ın yasak emri açıktır ve haramı ifade etmektedir.

4 - Adem (a.s), yenmemesi işaret edilen ağaçtan değil de aynı cinsten olan başka bir ağaçtan yemişti. Mesala yasaklanan ağacın elma ağacı olduğunu düşünelim. Adem (a.s) Allah'ın yasaklarken işaret ettiği elma ağacından değil, başka bir elma ağacından yemiştir. Yani Allah'ın yasak emrini belli bir ağaca has kılarak te'viline gitmişti. Fakat bu tevil nefsanî olduğu için kabul edilmemiştir. Zaten Adem (a.s)'ın Rabbim. Bizler nefsimize zulmettik sözünden bu anlaşılır.

5 - Adem (a.s) bilerek ve nefesine uyarak yemiştir. Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Andolsun, Biz önceden Adem'den ahid almıştık. O ahdimizi unuttu. Biz onda bir azim bulmadık.»

(Taha: 115)

Ayette geçen «unuttu» kelimesi saptı, bilerek günah işledi manasındadır. Allah (c.c) bunun için onu azarladı.

En kuvvetli olan görüş te budur.

6 - Şeytan önce Havva'yı kandırmış. Havva o ağaçtan yemiş ve herhangi birşey olmadığını görünce Adem'e yemesini söylemiş. Adem (a.s) da yemiş ve ikisi birden yedikleri için cennetten indirilmişlerdir.

Adem, Havva Ve İblis'in Yeryüzüne İndirilişi:

«Dedik ki: «Birbirinize düşman olarak inin.»

Allah onları bulundukları yerden, daha az değere sahip olan yeryüzüne indirdi.

Allah (c.c) Adem ve eşi ile birlikte İblis'i de yeryüzüne indirdi. Böylece yeryüzüne iki sınıf varlık inmiş oldu: İblis ile Adem ve eşi... İşte bu iki sınıf birbirine düşman olarak yeryüzüne indiler. İblis sadece Adem ve eşine düşman olarak yeryüzüne indirilmemişti. Düşmanlığı aynı zamanda Adem (a.s)'ın zürriyeti için de söz konusu idi.

«Yeryüzünde belirli bir zamana kadar sizin için rızınızı elde edeceğiniz bir karargah vardır.»

Allah (c.c) bu iki sınıfı yeryüzüne indirirken onlara dedi ki: Yeryüzüne inin. Orada size, belirli bir zamana kadar üzerinde barınacağınız, rızınızı elde edeceğiniz, öldükten sonra da orada kalacağınız bir karargah vardır. İnin ve kendinize orada bir karargah edinin. Orada geçiminizi sağlayın. Mahşer gününe kadar orada kalın.

ADEM (A.S)'IN TEVBESİ

فَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

37 - Adem, (tevbe etmek için öğrendiği) birtakım kelimelerle Rabbine tevbe etti. O (Allah) da tevbesini kabul etti. Muhakkak ki O, Tevvab'dır, Rahim'dir.

Allah (c.c) Adem (a.s)'a hertürlü kelimeyi öğretmişti. Hatta günah olan bir amel işlediğinde nasıl tevbe etmesi gerektiğini de öğretmişti. Adem (a.s) da Rabbin'den öğrendiği bu kelimelerle Rabbine tevbe edip O'ndan bağışlanma diledi. Allah da onun tevbesini kabul etti.

«Muhakkak ki O, Tevvab'dır»

Tevbe eden kullarının tevbelerini kabul edip günahlarını bağışlayandır.

«Rahim'dir»

Mü'min kullarına dünya ve ahirette merhamet edendir.

Tevbe : Geri dönmek ve işlediği günahtan pişman olup günahı terketmek ve itaate dönmek anlamına gelir. İnsan için kullanılınca, isyandan itaate dönmek, Allah için kullanılınca, tevbe edenin tevbesini kabul edip onu affetmesi anlamındadır.

Şer'i manası ise; işlenen günahtan pişman olup o günahı terketmek ve tekrar işlememek için karar almaktır.

Adem (a.s) Hangi Kelimelerle Tevbe Etti?

Alimlerin, Allah (c.c)'nın Adem (a.s)'a öğretmiş olduğu tevbe kelimelerinin neler olduğu konusunda sahih olabilecek iki görüşleri vardır.

1 - Bazı alimler; «(Adem ve Havva) dediler ki: «(Ey Rabbimiz!) Bizler nefislerimize zulmettik. Eğer sen biz-

leri bağışlamaz, bizlere rahmet etmezsen muhakkak ki bizler hüsrana uğrayanlardan oluruz.» (A'raf: 23) ayetini delil getirerek Allah (c.c)'nın Adem (a.s)'a öğrettiği tevbe kelimelerinin bunlardan ibaret olduğunu söylemişlerdir.

2 - Bazı alimler de: «Ey Rabbim! Senden başka ibadete layık ilah yoktur. Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamd ederim. Ey Rabbim! Ben nefsimi zulmettim. Beni affet. Sen affedenlerin en hayırlısıdır. Ey Allah'ım! Senden başka ibadete layık ilah yoktur. Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih eder ve yüceltirim. Ben nefsimi zulmettim. Benim tevbeni kabul et. Sen tevbe edenlerin tevbesini kabul eden ve Rahim olansın.» (Taberi)

diyerek tevbe ettiğini söylemişlerdir.

Bu konuda sahih olmayan şöyle bir rivayet vardır:

Adem (a.s): Allah'ım! Muhammed hakkı için beni affet demiş. Allah da; Muhammed'i nereden tanıyorsun demiş. Adem de; Cennetin kapısında Muhammedun Rasulullah yazısını gördüm demiş.

Bu ve bunun gibi görüşler uydurmadır ve sahih hiçbir rivayete dayanmamaktadır. Çünkü Rasulullah'ın hakkı için ya da Rasulullah'ın yüzü suyu hürmetine Allah' tan birşey istemek caiz değildir. Eğer Allah'tan birşey istenecekse hiçbir aracı tayin etmeden doğrudan Allah'tan istenmelidir.

Allah (c.c); kendisine yapılacak olan tevbenin ayet ve hadislerdeki tevbe kelimeleriyle yapılması gerektiğini öğretmiştir. Burada öğretilmiş olan tevbe kelimeleri sadece Adem (a.s)'a has birşey olmayıp onun zürriyeti için de geçerlidir.

**Niçin İblis Kafir oldu da
Adem (a.s) Kafir Olmadı?**

Allah (c.c) Adem (a.s)'ın işlediği suçu bağışladı. Ama İblis'in işlediği suçu bağışlamadı. Bunun sebebi; İblis,

Allah'ın emirlerine başkaldırmış ve O'nun vermiş olduğu emri yerine getirmemiştir. Onu topraktan, beni ise ateşten yarattın. Ateş topraktan daha üstündür şeklinde bir itirazda bulunarak ve Allah'ın vermiş olduğu emre itaat etmeyerek Allah'a noksan sıfat izafe etmiştir. Çünkü İblis bu itirazıyla: Allah böyle bir emir vermemeliydi. Bu emri vermekte hatalıdır demek istemiştir. Bu ise küfürdür. Üstelik kibrinden dolayı bu küfür ameline ısrar etmiş ve Allah'a tevbe etmemiştir. Bu yüzden de Allah (c.c) onun suçunu affetmemiştir.

Adem (a.s)'ın suçu böyle değildir. Allah (c.c) ona yasak ağaca yaklaşmamasını emrettiğinde o bu emre itaat etmişti. Fakat daha sonra nefsine uyarak Allah'ın bu emrine muhalefet etti. Ancak bu muhalefedinin hata olduğunu hemen anladı ve yaptığından pişman olarak kendisini affetmesi için Allah'a tevbe etti. Allah da onun tevbesini kabul edip onu affetti.

Demek ki suçlar farklı olunca suçlara verilecek cezaların da farklı olması gerekir.

Nebiler, alimlerin çoğuna göre nebi olmadan önce de büyük günah işlemezler. Fakat nebilerde zelle denen hatalar olabilir. Bu sebeble alimler Adem (a.s)'ın işlediği günahın büyük günah değil, küçük günah olduğunu söylemişlerdir.

ADEM (A.S)'IN CENNETTEN ÇIKARILMASI

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ
هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

38 - Dedik ki: «Hepiniz birlikte oradan (cennetten) inin. Benden sizlere hidayet geldiği zaman kimler benim hidayetime tabi olursa işte onlara korku yoktur ve ancak onlar üzülmeyeceklerdir.»

Ayette geçen «hepiniz»den kasıt; Adem, Havva ve İblis'tir.

Allah emrini pekiştirmek ve Adem ile soyunun ika-metinin cennette değil yeryüzünde olduğunu beyan et-mek için «inin» emrini tekrarlıyor.

Alimler Adem (a.s)'ın cennetten çıkarılış sebebi hak-kında ihtilaf etmişlerdir.

1 - Bazı alimler şöyle demişlerdir: Adem (a.s) an-cak suç işlediği için yeryüzüne indirilmiştir. Suç işleme-seydi cennette kalacaktı.

2 - Bazı alimler de şöyle demişlerdir: Allah Adem'i zaten dünya için yaratmıştı. Bunu: «Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım» ayeti teyid etmektedir. Bu yüzden Adem (a.s) günah işlese de işlemese de zaten yeryüzüne indirilecekti. Allah (c.c) Adem (a.s)'ı suç işlediği için yere indirmemiştir. Çünkü Adem (a.s)'ın işlediği suç İblis'in işlediği suç kadar büyük bir suç değildir. Ayrıca Allah, Adem (a.s)'ı yeryüzüne, işlediği suçtan tevbe ettikten son-ra indirmişti. Allah'ın Adem'i yeryüzüne indirmesinin se-bebi; onu terbiye ve imtihan etmek içindir. Doğru olan görüş de budur.

Adem (a.s)'ın İmtihan Ediliş Sebebi:

Adem (a.s) yeryüzünde yaşaması amacı ile yaratıl-mıştı. Bu gaye ile yaratıldı. Öyleyse niçin Adem cennet-te imtihan edildi? Ve sonra neden cennetten çıkarıldı?

Bunun sebebi; yeryüzünde halife olacak şahsı eğitmek, varlığında gizli bulunan kuvvetleri farkettermek, ona düş-manını tanıtarak sapıklıkla savaşa hazırlamak, acıları tat-tırmak, pişmanlığı ve tevbe'yı öğretmektir.

Allah'tan Gelen Hidayete Tabi Olmak:

«Benden sizlere hidayet geldiği zaman kimler be-nim hidayetime tabi olursa işte onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.»

Allah (c.c) Adem ve eşini yeryüzüne indirirken onlara dedi ki: Şayet sizlere benden doğru yolu gösteren bir vahiy, bir rasul gelirse ona hem kalp hem de hareketle tabi olun. Kim ona bu şekilde tabi olursa onun için ahiret gününde herhangi bir korku olmayacak ve o gün onlar üzülmecektir.

Allah (c.c), Adem (a.s) ve zürriyetine; Allah'ın gösterdiği şekilde Allah'a ibadet eden kimseye hesap gününde hiçbir korku olmayacağını apaçık bir şekilde bildirmiştir.

Allah'ın istemediği şekilde Allah'a ibadet eden kimse, ibadeti ne kadar çok olursa olsun ve kalbi ne kadar ihlasla dolu olursa olsun hidayet üzere değildir. Çünkü ayette açık bir ibare vardır:

«Benim hidayetime tabi olursa.»

Bu ibarede bir hasır (sınırlandırma) vardır. Yani; Sadece benim gösterdiğim yolda olanlar üzülmecektir, kendi heva ve heveslerine uyanlar değil demektir. Zaten ayette; «tebia» (tabi oldu) kelimesi geçmektedir. Bir şeye tabi olmak ancak gös terilen şeye kalb, söz ve hareketlerle uymakla mümkün olur. Yoksa sadece kalb ve sözle bağlanma, birşeye tabi olabilmek için yeterli değildir.

Bu ayette rasullere tabi olmaya işaret vardır. Çünkü Allah'ın hidayetine ancak rasullerin öğrettiği şekilde tabi olunur.

Adem (a.s)'ın Kıssasıyla İlgili Zayıf Rivayetlerin Tenkidi:

Adem (a.s)'a secde eden melekler hangi meleklerdi? Allah melekler ile nasıl konuştu? Adem ve eşi cennette ne kadar kaldı? Cennette hangi elbiseleri giydiler? Adem ve eşi nereye indirildi? Adem ve eşi çıplaklıklarını hangi yaprakla giderdiler?

Bu gibi konularda yapılan rivayetler sahih değildir. Bunlar ya İsrailiyata dayanmaktadır ya da zayıf rivayetlerdir.

Hakkında sahih rivayet bulunmayan bu ve benzeri meseleler hakkında yorum yapmayıp Allah'ın bizlere bildirdiği şekilde onlara iman etmek ve bu konularda Allah en doğrusunu bilir demek, imana yakışan en doğru harekettir.

İNKARCILARIN HALİ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

39 - Ve ayetlerimizi inkar edip yalanlayan kimseler ancak cehennem ehlidirler ve orada ebedi olarak kalacaklardır.

Allah (c.c) kendi hidayetine uyanların görecekları mükafatları belirttikten sonra rasulleri vasıtasıyla göndermiş olduğu hidayeti inkar eden, yalanlayan ve ona tabi olmayan kimselerin kıyâmet gününde cehennem ehlerinden olacaklarını ve orada sonsuza kadar kalacaklarını bildiriyor.

Ayet :

Ayet; işaret veya birşeyi belirten alamet manasına gelir. Kur'an'da bu kelime dört farklı anlamda kullanılmıştır.

1 - Tabiat hadiseleri anlamında; çünkü her tabiat hadisesi Allah'ın varlığına işaret eder.

2 - Rasullere verilen mucizeler anlamında; çünkü bu

mucizeler onların alemlerin Rabbinin elçileri olduklarını gösterir.

3 - Kur'an'ın bölümleri anlamında; çünkü bunlar sadece mutlak gerçeklere değil aynı zamanda kitabın sahibine de işaret etmektedir. Kitabın sadece konusu değil, kelimeleri, ifade tarzı ve üslubu da sahibine işaret eder.

4 - Vahiy anlamında. Bu ayette ayet kelimesi bu anlam da kullanılmıştır.

Bir yerde kullanılan ayet kelimesinin hangi anlamda kullanıldığı, konunun siyakından (akışından) anlaşılır.

Allah (c.c) Adem (a.s)'ın yaratılışını, meleklerin durumunu, İblisin durumunu, Adem (a.s)'ın suçunu, İblis, Adem ve Havva'nın cennetten yeryüzüne indirilişini haber vererek onlara doğru yolun ne olduğunu belirtip ona uyanların ve uymayanların sonlarının ne olacağını bildirdikten sonra İsrailoğulları ve yaptıkları hakkında bilgi veriyor.

İSRAİLOĞULLARI KISSASI

يٰۤاَيُّهَاۤ اِسْرٰٓءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيۤ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُواۤ بِعَهْدِيۤ
اَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَأِتٰى فَاَزْهَبُوْا

40 - Ey İsrailoğulları! Size vermiş olduğum nimetimi hatırlayın ve benim ahdimi yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Ve yalnız bendenkorkun.

İsrail : Yakub (as)'ın ismidir. Yakub ise İbrahim (a.s)'ın torunu ve İshak (as)'ın oğludur. İbranicede «İsra» kul, «il» ise Allah manasına gelmektedir. Yani İsrail Allah'ın kulu demektir ve ibraniceden arapçaya geçmiş bir kelimedir.

Allah (c.c) İsrailoğullarına sesleniyor ve diyor ki:
«Size vermiş olduğum nimetimi hatırlayın.»

Allah (c.c) İsrailoğullarına çeşitli nimetler vermişti. Bunlardan bazıları; onları Firavun ve askerlerinden kurtarması, nebilerin çoğunu onlardan yapması, onlara kitaplar indirmesi, taştan onlar için su çıkartması, onlara menn ve selva indirmesi, bulutu üzerlerine gölge yapması vs. dir.

Allah (c.c) vermiş olduğu bu nimetlerini İsrailoğullarına tekrar hatırlatıyor. Bu hatırlattığı kimseler, İsrail oğullarının sonraki nesilleri, yani; Rasulullah (s.a.s) zamanındaki yahudilerdir. Çünkü ikram her ne kadar baba ve dedeye yapılsa da çocuklarına da yapılmış sayılır.

«Ve ahdimi yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim.»

Allah (c.c) İsrailoğullarına nimetlerini hatırlattıktan sonra şöyle diyor: Sizin baba ve dedelerinize verdiğim bu nimetleri hatırlayın ve size emrettiğim şeyleri yerine getirin. Ve yalnız bana ibadet edip gönderdiğim bütün rasullere inanın. Eğer benim emirlerimi yerine getirirseniz ben de size verdiğim sözü yerine getirir ve sizi cennete koyarım.

Korkmak:

«Ve yalnız benden korkun.»

Benden başka hiçbir şeyden korkmayın. Bu ayet gösteriyor ki korkmak bir ibadettir. Çünkü ayette «**iyya-ye**» (yalnız bana) kelimesi geçiyor. Bu kelime hasr (sınırlandırma) ifade eder. Allah'ın yalnızca kendisine yapılmasını emrettiği herşey ibadettir. Bu ayette de Allah (c.c) yalnızca kendisinden korkulmasını emrediyor. O halde korkmak bir ibadettir. Bu da gösteriyor ki yalnız Allah'ın elinde olan birşeyden dolayı Allah'tan başkasından korkmak şirktir.

YAHUDİLERİ KUR'AN'A İNANMAYA DAVET

وَأَمِنُوا بِمَا أَنزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ
كَافِرِينَ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِنِّي فَاتَّقُونَ ﴿٤١﴾

41 - Size verdiğimiz (Tevrat'ı) tasdik edici olarak indirdiğimize (Kur'an'a) inanın. Onu ilk inkar eden sizler olmayın. Ayetlerimi az bir pahaya satmayın ve yalnız benden sakının.

Allah (c.c) İsrailoğullarına hitabına devam ediyor ve buyuruyor ki: Muhammed'e indirdiğimiz Kur'an'a iman edin. O Kur'an sizin elinizdeki Tevrat'ı, Tevrat'ta geleceği bildirilen Rasulü ve Tevrat'ın içindeki tevhidi tasdik eden bir kitaptır. O halde bu kitabı ehli kitaptan ilk inkar eden sizler olmayın.

Allah'ın Ayetlerini Satanlar:

«Ayetlerimi az bir pahaya satmayın.»

Allah (cc) şöyle devam ediyor: Dünya metayı ne kadar büyük olursa olsun ahiret metasına nazaran çok azdır. Bu sebeple dünya metasını elde etmek için ayetlerimi tahrif etmeyin, değiştirmeyin, saptırmayın, gizlemeyin.

Sakınmak:

«Ve yalnız benden sakının.»

Allah (c.c) şöyle devam ediyor: Sadece benden korkun. Çünkü bu elde etmek için uğraştığınız ve kendisi için ayetlerimi tahrif ettiğiniz dünya metayı ahirette sizleri benim azabımdan kurtaracak, koruyacak değildir. Şayet ayetlerimi tahrif ederseniz bu yaptığınıza karşılık kıyamet gününde azabı tadacaksınız. Hakiki zarar verecek olan benim. Bunu bilin ve yalnız benden korkun.

Bu ayet gösteriyor ki sakınmak bir ibadettir. Çünkü ayette «iyyaye» (yalnız bana) kelimesi geçiyor. Bu kelime hasır (sınırlandırma) ifade eder.

HAKKI GİZLEYENLER

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكُنْهُوَ الْحَقُّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

42 - Ve hakkı batılla karıştırmayın ve bile bile hakkı gizlemeyin.

Ayette geçen «hak»; gerçek Tevrat, «batıl» ise yahudilerin kendi heva ve heveslerine dayanarak uydurdıkları şeylerdir.

Allah (c.c) İsrailoğullarını ve onların alimlerini uyandırıyor ve diyor ki: Ey İsrailoğulları! Sizler gerçek Tevratteki hakka, kendi heva ve hevesinizden uydurduğunuz batılı karıştırıyorsunuz. Hatta Tevrat'ta geçen Muhammed ve onun risaleti hakkındaki bilgiyi de bile bile gizliyorsunuz. Bunları yapmaktan sakının. Çünkü böyle yapanlara ahirette tükenmeyen ve hafiflemeyen şiddetli bir azap vardır.

NAMAZ VE ZEKAT

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

43 - Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin ve rüku edenlerle birlikte rüku edin.

Allah (c.c) İsrailoğullarına; müslüman olup, şartlarını ve rükunlarını yerine getirerek huşu içerisinde namaz kılmalarını, zekat vermelerini ve rüku eden mü'minlerle birlikte rüku etmelerini emrediyor.

Yahudilerin şeriatında namaz vardı. Fakat namazla-

rında rüku yoktu. Rüku ancak Muhammed (sas)'in şeria-
tında vardır. O halde Allah (cc) ayette yahudilere «ru-
ku edin» demekle onlara: Ey Yahudiler! Önce müslü-
man olun, sonra müslümanlarla beraber yalnız müslü-
manların yaptığı bu rüku ibadetini yapın demek istiyor

Zekat kelimesi; artma ve temizlenme manalarına ge-
lir. Zekat verildiğinde malda zahiren eksilme gözükse
de aslında bu eksilme değil, artmadır. Yani; mal yönün-
den eksilme olsa bile sevab yönünden bir artma söz ko-
nusudur.

Temizlenme manasına gelince; zekat olarak verilmesi
gereken mal aslında fakirin hakkı olan bir maldır ve sa-
hibi olan kişinin mülkünden çıkmıştır. Eğer fakirin hak-
kı olan bu mal fakirlere verilmezse, sahibinin bütün ma-
lını kirletir. Mal ancak zekatı verilerek temizlenir.

HAKKI TAVSIYE EDİP KENDİSİ YAŞAMAYANLAR

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ نَتْلُونَ

الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

44 - Sizler kitabı okuduğunuz halde insanlara iyi-
liği emredersiniz de kendinizi unutur musunuz? Ar-
tık akletmez misiniz?

Allah (c.c) bu ayette yahudi alimlerine hitap ederek
şöyle diyor: Ey yahudi bilginleri! İnsanlara hakka uy-
malarını emrettiğiniz halde kendiniz hakka uymuyorsu-
nuz. Üstelik siz kitabı okuduğunuz halde bunları yapı-
yorsunuz. Siz hiç akletmiyorsunuz. Şayet akletseydiniz
bu yaptıklarınızdan dolayı büyük bir azaba uğrayaca-
ğınızı bilirdiniz. Sizin gibi bildiği halde sapanlar, bil-
meden sapan kimselerden daha kötüdür. Siz bu şekilde

davranarak Allah'ın dinine büyük zarar veriyorsunuz. Çünkü sizi örnek alan insanlar din konusunda ümitsizliğe düşer ve dinden nefret ederler, hakka bağlanmaya yanaşmazlar. İnsanları bu şekilde haktan soğutmak ise büyük bir cürümdür. Bunları düşünmez misiniz

Şu iyi bilinmelidir ki; başkasını hakka çağırıp, kendisi bununla amel etmeyen kimse, insanları aydınlatan fakat kendisini yakan kandile benzer. Takva sahibi olmayan fakat insanlara takvayı emreden kişi, hasta olduğu halde, kendisini tedavi etmeyen fakat başkalarını tedavi etmeye çalışan doktor gibidir.

Rasulullah (sas) insanlara iyiliği emreden fakat kendisi onunla amel etmeyen kimseler hakkında şöyle buyuyor:

«Kıyamet gününde bir adam getirilir ve cehenne-
me atılır ve bağırsakları parçalanır. Merkebin değir-
menin etrafında döndüğü gibi o da bağırsakları et-
rafında döner. Cehennem ehli onu izler ve ona; «Ey
falan! Sana ne oldu? Sen bize iyiliği emreder, kötü-
lükten nehyetmezmiydin?» der. O da;

«Evet, ben size iyiliği emreder fakat kendim yap-
mazdım, kötülükten nehyeder fakat kendim yapar-
dım» der.» (Buhari, Müslim)

Bu ayetteki hitap her nekadardır yahudi alimlerine ise de; ahireti kaybetmek pahasına, dünya metaından istifade etmek için yahudi bilginleri gibi davranarak nefsinin kölesi olan, hakkı tebliğ ettiği halde kendi nefsine tatbik etmeyen ve kendilerinin müslüman olduğunu iddia eden alimlerin hepsini kapsar. Bu gibi alimler Allah'ın dinine kafirlerden daha çok zarar verirler.

Bu sayılan karakterler yahudi alimlerinin karakterleridir. Bu sığata sahip olan her alim de yahudi alimlerinin karakterine sahip olmuş olur.

Allah (c.c) bu ayette bizlere İsrailoğulları zamanındaki yahudi alimlerinin durumlarının nasıl olduğunu haber veriyor.

Yahudi alimleri hakkında geçerli olan hükümler şüphesiz onlar gibi olan herkes için de geçerlidir. Günümüzde de yahudi alimlerinin karakterlerini taşıyan birçok alim taslağına rastlanmaktadır.

Zamanımızda artık İslam'ı kavramlar tahrif edilerek çok dar bir çerçeveye sokulmuştur, İslami kavramlar gerçekte Allah'ın sevmediği, razı olmadığı ve emretmediği kavramlar haline getirilmiştir. Dolayısıyla insanlar islam'ı, imanı, ibadeti, şirki, küfrü ve bu gibi İslami kavramları anlayamaz olmuş ve anlayamaz hale getirilmişlerdir.

Kur'an ve sünnet güneş gibi açık bir şekilde insanların gözlerinin önünde dururken ve üstelik İslami hükümler bu iki kaynakta net bir şekilde açıklanmışken acaba insanlar bu hale nasıl geldiler?

İnsanların bu hale gelmesinin en büyük sebebi; heva ve hevesine uyan ve dünya metai karşılığında İslami kavramların manalarını değiştiren alim taslaklarıdır.

Halbuki bunlar İslam'ı hiç gizlemeksizin veya değiştirmeksizin apaçık şekilde insanlara açıklasaydılar büyük bir ihtimalle insanların çoğu hakiki manada iman ederdi. Tıpkı yahudilerde olduğu gibi Eğer yahudi alimleri de hakiki manada imani hakikatlara bağlanıp bunları insanlara anlatsaydılar, büyük bir ihtimalle yahudilerin çoğu hatta hepsi iman ederlerdi. Rasulullah (s.a.s)'in haber verdiği gibi...

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Eğer on yahudi bana iman etmiş olsaydı bütün yahudiler iman ederlerdi.» (Buhari)

Günümüzdeki bu alimler veya alim taslakları, bu duruma nasıl düştüler? İslamı bildikleri, anladıkları halde niçin insanlara İslam'ı açık bir şekilde anlatmayıp gizlediler?

Çünkü tağutlar ve kafirler, İslam dininin silahla yıkılamayacağını, onu yıkmak için tek yolun İslam alimleri-

ni satın almak olduğunu iyi biliyorlardı. İslam düşmanı kafirler İslam alimlerini satın alabilmek için ellerinden geleni yaptılar. Bunda başarılı da oldular. İhlaslı olmayan alimleri satın aldılar. Bunlar sırf makam ve mevki elde etmek için insanları saptırmak gayesiyle tağutların istedikleri her fetvayı verdiler.

Bunun en açık örneği; Kur'an'ı ve onun hükümlerini bir kenara iterek Fransa ve İsviçre gibi batılı ülkelerden alınmış, heva ve heveslere dayalı kanunlarla insanlara hükmeden hakimleri ya da devlet adamlarını öven, onların müslüman ve kahraman olduklarını, onların peşlerine düşmek, onlara bağlanmak gerektiğini ve onlara bağlanmayan kimselerin vatan haini, İslam düşmanı olduğuna dair İslam adına fetvalar veren günümüz alim taslaklarıdır.

SABIR VE NAMAZLA YARDIM İSTEMEK

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا الْكَبِيرَةُ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾

45 - Sabır ve namazla (Allah'tan) yardım isteyin. Şüphesiz ki bu (namaz Allah'tan) korkan kimselerden başkasına (ağır) gelir.

Allah (c.c) takva sahibi mü'minlere şöyle buyuruyor: Allah'ın emrine uymak ve yasakladığı şeylerden kaçınmak için sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin.

Sabır : Nefsi, yapmak istediği şeyleri yapmaktan alıkoymaktır.

Namaz : İnsanı Allah(c.c)'ya en çok yaklaştıran ve hem kalp hem de hareketle yapılan ibadetlerden biridir... Allah'a yakın olan kişi Allah'dan daha çok korkar. Hakıyla namaz kılanlar Allah'ın emirlerine karşı gelmezler. Çünkü hakiki namaz insanı kötü şeyleri yapmaktan ve haktan ayrılıştırmaktan alıkor.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Muhakkak ki namaz ahlaksızlıklardan ve kötülüklerden alıkoyar.» (Ankebut: 45)

Bu şekilde hakiki manada namâz kılan kişi Allah'ın her emrini yerine getirir, hak olan şeyleri diğer insanlara da anlatır ve Allah'ın hükümlerini ilk olarak kendisine tatbik eder.

Müslüman, Allah yolunda başına gelen her türlü işkence, zorluk ve eziyetlere ancak sabırla karşı koyar, nefsinin istemediği şeyleri ancak sabırla yener. Fakat müslüman her zaman başına gelen zorluklara sabredebeyebilir. Çünkü insanda sabır belli bir noktaya kadardır. İşte bu noktadan sonra kişinin başına gelen eziyetlere, zorluklara ve işkencelere tahammül etmeyebilir. Kendisine sığınabileceği, derdini anlatabileceği ve onu kötülüklerden koruyabilecek bir kimse arar. İşte o anda kişinin Allah'la buluşması olan namaz devreye girer ve kişinin sabrının tükeneyeceği anda, ona destek olur, sabrını artırır. Çünkü namaz Rable buluşmadır. Kişi, hakkını eda ederek namaz kıldığında kendisinin yalnız olmadığını, Allah'ın kendisiyle her zaman beraber olduğunu, kendisinden yardımını esirgemeyeceğini ve başına gelenlere sabrettiğinde muhakkak yardım göreceğini bilir. Bu dünyada yardım görmeğe bile ahirette muhakkak sabrının mükafatını alacağını daha iyi anlar. Böylece kendisinde bir rahatlama ve bir güven meydana gelir. Bu aşamadan sonra artık onun için başına gelen eziyetlerin, işkencelerin, zorlukların bir önemi kalmaz. İşte bu sebeple beş vakit namaz müslüman için sıkıntılardan Allah'a sığınmakta güzel bir yoldur. Beş vakit namaz kişinin zorluklara maruz kaldığın da sabretmek veya sabrını arttırmak için uğradığı ve enerji takviyesi yaptığı istasyonlar gibidir.

Şu hadis de namazın önemini teyid etmektedir.

«Rasulullah (s.a.s) üzüldüğü zaman namaz kılar-
dı.» (Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed)

Namaz, yükü ağır olan bir ibadettir. Namaz ibadeti ancak münafıklara ağır gelir. Fakat Allah'tan korkan mü'min kimseler için namaz; sevimli ve kolay bir ameldir. Çünkü namaz Allah'la buluşmaktır. Allah'ı seven kimseye Allah'la buluşmak her zaman sevimli gelir. Çünkü seven bir kimse sevdiğiyle buluşmak için elinden geleni yapar. O halde kendilerine namaz ağır gelen kimseler imanlarını tekrar gözden geçirsinler.

Rasulullah (s.a.s)'in şu hadisi bize namazın mü'minler için ne kadar güzel ve önemli bir ibadet olduğunu göstermektedir.

Rasulullah (s.a.s) Bilal'e namaz için ezan okumasını söyleyeceği zaman

«Ey Bilal! Bizi rahatlat!» derdi. (Ebu Davud)

Bu hadisten Rasulullah ve kendisine tabi olan mü'minlerin, ancak namaz ibadetini yerine getirdikten sonra kendilerini rahat hissedebildikleri anlaşılmaktadır.

ŞEKSİZ ŞÜPHESİZ İMAN

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾

46 - Onlar Rablerine muhakkak kavuşacaklarını ve ona döneceklerini bilirler.

Allah için sabreden, Allah için namaz kılan ve namaz kendilerine sevimli gelenler, Allah'a kavuşacaklarına çok kesin inanırlar. Bu konuda hiçbir şüpheleri yoktur. Bu muttaki kimseler Allah'a muhakkak surette döndürüleceklerine ve dünyada işlemiş olduklarının karşılığını göreceklarine kesin olarak inanırlar.

Öldükten sonra dirilmeye şeksiz şüphesiz inanan ve yaptığı amellerin zerre kadar da olsa hesabını vereceğini bilen kimseler her attıkları adımı Allah'ı ve O'nun ahirette vereceği azabı düşünerek dikkatle atarlar.

İSRAİLOĞULLARINA VERİLEN NİMETLER

يٰۤاَيُّهَاۤ اِسْرَءِیْل اٰذْكُرُوْا نِعْمَتِیَ الَّتِیْۤ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَنِّیْ فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى الْعٰلَمِیْنَ

47 - Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetlerimi ve sizi (bir zamanlar) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.

Allah (c.c) muttaki kimselere hitabından sonra tekrar İsrailoğullarına dönüyor ve onlara daha önce dedelerine vermiş olduğu nimetleri hatırlatıyor.

Bu nimetlerden bazıları; Allah (c.c)'nun onları Fira-vun ve askerlerinden kurtarması, nebilerin çoğunu on-lardan kılması, onlara kitaplar indirmesi, taştan onlar için su çıkartması, menn ve selvanın onlara verilmesi, bulutun üzerlerine gölge yapmasıdır.

«...ve sizi (bir zamanlar) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.»

Allah onları Musa (a.s) zamanında bütün insanlardan üstün kıldı. Çünkü İsrailoğulları Musa (a.s)'a ve getir-diklerine iman ederek Allah'a itaat edip müslüman oldu-lar: Onların hakka tabi olmaları onları alemlerde üstün bir duruma getirdi.

ALLAH'TAN BAŞKA HİÇBİR VARLIĞIN
YARDIM EDEMEYECEĞİ GÜN

وَاتَّقُوا یَوْمًا لَا تَجْزِیْ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا یُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ
وَلَا یُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ یُنصَرُونَ

48 - Öyle bir günden sakının ki; o günde hiçbir kimse diğer bir kimse için bir fayda sağlayamaz, kim-seden şefaath kabul edilmez, kimseden fidiye alınmaz ve kimseye (hiçbir şekilde) yardım edilmez.

Allah (c.c) İsrailoğullarına verdiği nimetleri ve onları bir zamanlar alemlere üstün kıldığını hatırlattıktan sonra onlara çok dehşetli bir günü hatırlatıyor ve buyuruyor ki:

Size bunca nimetler verdim. Bunları sizler bilmektesiniz. Öyleyse gönderdiğim Rasulüme ve ona indirdiğim Kur'an'a iman edin ve ayetlerime karşı gelmeyin, insanları saptırmayın, ayetlerimi tahrif etmeyin. Çünkü öyle birgün gelecek ki o günde hiçbir kimse başkasının günahını yüklenip cezasını çekemeyecek. İnkarcılar için kimseden hiçbir şefaât kabul edilmeyecek. Müslümanlardan ancak şefaât edilmesine izin verdiğim kimselere şefaât olunacak. Kafirlerle vereceğim azab o derece dehşetli ve korkunç olacak ki kafirler ondan kurtulmak için bütün dünya nimetlerini fidiye olarak vermek isteseler de bu onlardan kabul edilmeyecek, onları bu azaptan kurtaracak bir yardımcı da bulunmayacak.

Şefaât :

Allah (c.c) bu ayetinde kafirlere hiç kimsenin şefaâtçi olamayacağını ve Allah'ın izni olmadan kimseye şefaât olunmayacağını açık bir şekilde bildirmiştir. Her kim, kafirler için şefaât hakkının varolduğunu veya günahkar mü'minlere, Allah'ın izni olmasa da bazı kimselerin şefaâtçi olabileceğini iddia ederse kafir olur. Çünkü kafirlere şefaât etme ve şefaât edilme hakkı verilmeyeceği gibi, Allah'ın izni olmadan günahkar müslüman da olsa hiç kimseye şefaât edilmeyecektir.

Kafirlere şefaât edilmeyecek kaidesinden sadece Rasulullah'ın amcası olan ve kafir olarak ölen Ebu Talib müstesnadır.

Buhari'nin rivayetine göre, Allah (c.c) Rasulullah (s.a.s)'e, kendisini müşriklere karşı koruyan Ebu Talib'e şefaât etmesi için izin verecek. Fakat Rasulullah'ın yapacağı bu şefaât onun cehennemden çıkmasına değil, aza-

bının hafifletilmesine vesile olacak ve Ebu Talib cehen-
nemde topuklarına varan ateş içerisinde beyni kaynar bir
şekilde azab görecektir.

Günahkar mü'minlere gelince; onlara ancak Allah'ın
kendilerine şefa'at izni verdiği rasuller, nebiler, salihler
ve şehidler gibi kimseler şefa'at edebilir. Bu kimseler
de ancak Allah'ın izin verdiği kimselere şefa'at edebilir-
ler. Fakat Allah izin vermedikçe, en seçkin kullar bile
kimseye şefa'at edemez. Çünkü şefa'at yetkisi ancak Al-
lah'a aittir. Öyleyse şefa'at sadece Allah'tan istenmelidir.

Ölmüş kimseler ister bir nebi ister salih bir kimse ol-
sun, direkt olarak asla onlardan şefa'at istenemez. An-
cak; Ey Allah'ım falan kimseyi eğer salihlerden ise ba-
na şefa'atçi kıl diyerek, Allah'a dua etmek caizdir.

FİRAVUN'UN ZULMÜ

وَإِذْ نَجَّيْنَاكَ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ
يَذَّبَحُونَ أَبْنَاءَكَ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكَ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ
مِّن رَّبِّكَ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾

49 - (Ey İsrail oğulları!) Hani sizleri Firavn'un (as-
kerlerinden) kurtarmıştık. Onlar, sizlere (işkence ve)
azabın en kötüsünü tattırıyorlardı. Erkek çocukları-
nızı öldürüyor, kadınlarınızı (ve kız çocuklarınızı) ise
sağ bırakıyorlardı. Bunda, Rabbinizden sizin için bü-
yük bir imtihan vardı.

Ayette geçen «Firavun» kelimesi bir şahıs ismi de-
ğil; padişah, kiswa, kayser, eyke, tubba, hakan gibi bir
ünvandır O zamanki Amalika kavminin reislerine bu ad
verilirdi.

Allah (c.c) İsrailoğullarına birtakım nimetler verdiği-
ni daha önceki ayetlerinde bir kaç kez vurgulamıştı. İşte
verdiği nimetlerden bir tanesi...

Allah (c.c) şöyle buyuruyor: Ey İsrailoğulları! Sizin dedelerinizi Firavun ve ordusundan kurtardık. Onlar dedelerinize çeşitli işkenceler yapıyordu. Erkek çocuklarınızı öldürüyor, kız çocuklarınızı ise hizmetçi ve cariye olarak kullanma gayesiyle sağ bırakıyorlardı. Firavun ve ordusunun size bu şekilde musallat olması, Allah'ın bir imtihanıydı. Bu imtihana sabrettiğiniz için Allah size Musa'yı rasul olarak gönderdi.

İsrailoğullarının Erkek Çocuklarının Öldürülmesinin Sebebi:

Firavun bir gün bir rüya gördü: Beyti Makdis tarafından çıkan bir ateş, tüm Mısır'ı kuşatmakta ancak, Kıpti halkını yakarken, İsrail oğullarına dokunmamakta idi. Bu rüya Firavun'u korkuttu ve kahinlerine bunun yorumunu sordu. Onlar da bu rüyayı: İsrail oğullarından bir erkek çocuk doğacak ve bu çocuk hem senin helakine hem de mülkünün senin elinden gitmesine sebep olacaktır şeklinde yorumladılar. Bunun üzerine Firavun doğan her erkek çocuğun öldürülmesini emretti.

Bela ve İmtihan:

«Bunda Rabbinizden sizin için büyük bir imtihan vardı.»

İmtihanlar kişinin Allah'a yakınlık derecesini belirler. Kişi Allah'a ne kadar yakın olursa, Allah'ın imtihanı da o derece artar. Allah tarafından imtihana tabi tutulan kimseler bu imtihana ne kadar sabrederlerse o derece başarılı olurlar. Bu sebeple Allah (c.c) kendisine iman eden bütün mü'min kullarını imtihan edecektir. Bunun neticesinde de, onların ne derece iman edip etmedikleri ortaya çıkacak ve buna göre Allah katında ya ceza ya da mükafat göreceklidir. İmtihan şerle olabileceği gibi hayırla da olabilir.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

«Her nefis ölümü tadacaktır. Biz sizi imtihan etmek için şerre de hayra da mübtela kılıyoruz ve (sonunda) bize döndürüleceksiniz.» (Enbiya: 35)

FİRAVUN'UN ZULMÜNDEN KURTULMALARI

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ نَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

50 - (Ey İsrailoğulları!) Hani sizin için denizi yarmıştık ve sizi (Firavun ve askerlerinden) kurtarmıştık. Firavun ve askerlerini ise gözlerinizin önünde boğmuştuk.

Allah (c.c) İsrailoğullarına, verdiği diğer bir nimetini şöyle hatırlatıyor: Ey İsrailoğulları! Hani bir zamanlar Firavun ve askerleri sizi takip etmişti de karşınıza deniz çıkmıştı ve sizler kaçacak bir yerin olmadığını görünce, Firavun ve askerleri tarafından yakalanacağınızı zannemiştiniz. İşte sizler böyle bir durumda iken katımdan sizlere bir ikram olmak üzere Rasulünüz Musa'nın asasıyla denizi yardırdım. Böylece siz yarılmış olan denizden geçip kurtulmuştunuz. Firavun ve askerleri de yarılmış olan bu denizden sizleri takip etmek için geçmek istediklerinde, yarmış olduğumuz denizi kapattık ve Firavun'u askerleriyle birlikte gözlerinizin önünde boğduk.

**Müslümanları Öldürenler, Öldürme
Emrini Verenler Gibi Suçludurlar:**

Yahudileri öldüren Firavun'un askerleridir. Onlar öldürme fiilini Firavun'un emirlerine itaat ederek yapıyorlardı. Allah (cc) ayette Firavun ve askerlerinin suçlarının aynı olduğunu bildiriyor. Bu ayetten şöyle bir hü-

küm çıkar: Tagut müslümanları öldürmek için kendisine itaat eden askerler kullanır. Müslümanları öldüren bu askerler, ister 'severek ve razı olarak, ister sevmeyerek ve razı olmayarak bu fiili işlesinler farketmez, aynı bu emri veren tagut gibi suçlu olmuş olurlar.

İşte bu sebeple Allah (cc) Firavun ve askerlerini aynı şekilde cezalandırdı. Hepsini suda boğarak helak etti.

Aşure Günü Orucu:

İsrail oğullarının Firavun'un zulmünden kurtuldukları gün hakkında İbn Abbas (ra)'den şöyle bir rivayet vardır: Rasulullah (s.a.s) Medine'ye geldiği zaman yahudilerin aşure (muharrem ayının 10.) günü oruç tuttuklarını gördü ve:

«Bugün niçin oruç tutuyorsunuz?» diye sordu. Yahudiler şöyle cevap verdiler:

Bugün güzel bir gündür. Allah'ın İsrail oğullarını düşmanlarından kurtardığı gündür. Bunun için oruç tutuyoruz. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.s):

«Ben Musa'ya sizden daha yakınım» diyerek o gün oruç tuttu ve müslümanların da oruç tutmalarını emretti. **(Buhari)**

Ramazan orucu farz kılındıktan sonra, Aşure gününde oruç tutmak nafîle ibadetlerden oldu.

BUZAĞIYA TAPMALARI

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ
وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

51 - (Ey İsrail oğulları!) Hani Musa'yı kırk günlüğüne, buluşmak için çağırmıştık. Fakat sizler onun ardından (hemen) buzağıya taptınız. (Böylece) sizler (nefislerinize zulmederek) zalimlerden oldunuz.

Allah (c.c) İsrail oğullarına verdiği nimetleri zikrettikten sonra, onların bu nimetlere karşı olan nankör-lüklerini hatırlatıyor ve diyor ki: Ey İsrailoğulları! Rasulünüz Musa'yı, ona Tevrat'ı vermek için Tur dağına, kırk günlük bir süre için çağırıştım. Fakat sizler onun ardından, hemen buzağıya tapmaya başladınız. Bu şekilde Allah'tan başka bir varlığa ibadet ederek nefislerinize zulmettiniz. Çünkü en büyük zulüm, ibadetleri Allah'tan başkasına yaparak Allah'a şirk koşturmadır.

Allah'ın Musa (as)'ı kırk günlük bir süre için çağırmasının hikmetini ancak Allah bilir.

BUZAĞIYA TAPANLARIN AFFEDİLMESİ

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

52 - Sonra (Ey İsrail oğulları!) Belki Allah'a şükredersiniz diye bundan (günahı işledikten) sonra sizi affettik.

Allah (c.c), buzağıya tapmalarının cezasını verdikten sonra İsrailoğullarını affediyor. Allah'ın onları affetmesi, Allah'ın nimetlerini hatırlamaları ve ibadeti yalnızca Allah'a has kılmaları içindir.

Allah'a şükretmek ; Vermiş olduğu nimetlerinden dolayı bunları hatırlayarak Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınmak, bütün ibadetleri yalnız Allah'a yapmak ve O'na hiçbir şeyi ortak koşturmadır.

MUSA'YA TEVRAT'IN VERİLMESİ

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

53 - (Ey İsrail oğulları!) Belki hidayete erenlerden olursunuz diye Musa' ya kitabı (Tevratı) ve Furkan'ı vermiştik.

Allah (c.c) İsrail oğullarının işledikleri günahı affettikten sonra hükümleriyle amel etmeleri için rasulleri Musa'ya kitap indirdi. «Kitap»tan kasıt; Tevrat'tır. Tevrat'ın diğer bir ismi de Furkan'dır.

«Furkan» : hak ile batılı ayıran şey demektir. Allah'ın, kitaplarında hak dediği şey hak, batıl dediği şey de batıldır. Allah'ın bütün kitapları hakkı batıldan ayırmak için gelmiştir. Bu sebeple Allah'ın bütün kitaplarına Furkan ismi de verilir.

Allah (c.c) İsrailoğullarına hakkı batıldan ayıran Tevrat'ı verdi ve onlara; Tevrat'a bağlanmalarını, ancak onun hükümlerine bağlandıkları taktirde doğru yolu bulacaklarını, beşer zihninden çıkarılmış heva ve heveslere dayalı hükümlere bağlandıklarında sapıklık ve dalalet içinde olacaklarını bildirdi.

BUZAĞIYA TAPANLARIN TEVBESİ

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

54 - Hani Musa kavmine demişti ki: «Ey kavmim! Sizler buzağıya tapmakla muhakkak ki nefislerinize zulmettiniz. Nefislerinizi öldürerek, sizi hiçbir örneğe ihtiyaç duymadan yaratan Allah'a tevbe ediniz. Bu sizin için, sizi hiçbir örneğe ihtiyaç duymadan yaratan Allah katında daha hayırlıdır. Böylece Allah tevbenizi kabul etmiştir. Muhakkak ki O, Tevvab'dır, Rahim'dir.

Musa (a.s) Tur dağından döndüğünde kavminin buzağıya tapar halde buldu ve onlara şöyle dedi: Ey kav-

mim! Ben sizleri iman üzere bıraktım ve Rabbimin çağrısına icabet ederek kırk günlük bir süre için Tur dağına gittim. Geri döndüğümde sizleri şirk içerisinde buldum. Sizler Allah'tan başka bir varlığa ibadet ederek, Allah'a şirk koşup nefislerinize zulmettiniz. Öyleyse sizleri hiçbir örneği ihtiyaç duymadan yoktan var eden Rabbinize tevbe edin ve bir daha O'na ortak koşmayın.

Tevbeniz ancak, sizlerden buzağıya tapmayanların buzağıya tapanları öldürmesiyle kabul olur. Bu her ne kadar babanın oğlunu, kocanın eşini, akrabanın akrabayı öldürmesi gibi zor ve nefse ağır gelen bir şey ise de kıyamet gününde Allah katında sizler için daha hayırlıdır. Ancak böyle yaparsanız Allah (c.c) tevbenizi kabul edecektir. Çünkü O, Tevvabdır, Rahimdir.

Musa (a.s)'ın şeriatinde şirk koşanların tevbesi, ancak kendilerini öldürmeleri ile kabul olunurdu. Rasulullah (sas)'ın şeriatinde ise bu hüküm kaldırılmıştır.

Ayette geçen «Bari» kelimesi hiç bir örneğe ihtiyaç duymadan yaratan anlamındadır.

«Muhakkak ki O, Tevvab'dır, Rahim'dir.»

«Tevvab» : Kullarının tevbelerini hemen kabul eden demektir.

«Rahim» : Merhameti bol olan, dünya ve ahirette yalnız mü'minlere merhamet eden demektir.

ALLAH'I AÇIKÇA GÖRMEK İSTEMELERİ

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمُوسَىٰ لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذْنَاكُمْ الصَّعِقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ

55 - (Ey İsrailoğulları!) Hani sizler demiştiniz ki: «Ey Musa! Biz Allah'ı apaçık bir şekilde görmedikçe sana inanmayız.» (İşte bu sözünüz sebebiyle Allah) sizleri birbirinizin gözleri önünde azaba uğratmıştı.

Allah (c.c) İsrailoğullarını ve onlara verdiği nimetleri zikrettikten sonra onların karakterleri hakkında da bilgi veriyor.

İsrail oğullarına, buzağıya tapmalarının cezası verildikten sonra, İsrail oğullarından seçkin yetmiş kişi, Allah'ın kendilerini affettiğini ve Musa'nın Allah'la konuştuğunu duymak için Musa tarafından Tur'a götürüldü. Tur dağına geldikleri zaman üzerlerini bulut kapladı. Bunun üzerine hepsi Allah için secdeye kapandı. Sonra Musa Allah ile konuştu. Bu konuşmaları duyan o yetmiş kişi Musa (a.s)'a: Ey Musa! Sen Allah'la mı konuştun yoksa başkasıyla mı? Bunu biz nereden bilelim? Buna, ancak Allah'ı apaçık bir şekilde görürsek inanırız dediler. (İbn Cerir Taberi)

«(İşte bu sözünüz sebebiyle Allah) sizleri birbirinizin gözleri önünde azaba uğrattı.»

İsrail oğullarının seçkin yetmiş kişisi Allah'ı açıkça görmeyi istemeleri üzerine Allah (c.c) azab olarak hepsini, her biri diğerinin ölümünü görür halde teker teker öldürdü.

ÖLDÜKTEN SONRA DİRİLTİLMELERİ

ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

56 - Ölümünüzden' sonra belki şükredersiniz diye sizleri yeniden dirilttik.

Musa (a.s), bu yetmiş seçkin kişinin Allah (c.c) tarafından cezalandırıldığını görünce Allah'a yalvardı ve dedi ki: Ey Rabbim! Bunlar İsrail oğullarının seçkin kişileridir. Onlara yeniden hayat ver ki benim seninle konuştuğuma ve senin onların tevbelerini kabul ettiğine açık birer delil olsunlar ve bana şahitlik etsinler.

Böylece Allah (c.c) belki şükrederler, Allah'tan istenmemesi gereken şeyleri bir daha istemezler ve Rasullerine artık zorluk vermezler diye onları teker teker diriltti ve onlardan her biri diğerinin dirilişini gözleriyle görüyordu

BULUT MENN VE SELVA NİMETLERİ

وَضَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى
كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا
أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

57 - Sizlerin üzerine bulutları gölge yaptık, sizlere menn ve selvayı indirdik. Rızık olarak verdiğimiz temiz şeylerden yiyin (dedik). Onlar bize zulmetmediler bilakis kendi nefislerine zulmettiler.

Allah (c.c) İsrailoğullarına Kudüs'e girmeleri için emir verdi. Musa (a.s) Allah'ın bu emrini İsrailoğullarına bildirince, onlar Firavun'un baskı ve zulmünden duydukları korkuyu hala içlerinden atamadıkları için: Ey Musa! Sen ve Rabbin birlikte oraya girin dediler. Bu isyancı tavırlarından dolayı Allah (c.c) onları kırk yıl çölde kaybolmuş bir vaziyette dolaştırarak cezalandırdı.

Çölde geçirdikleri kırk yıllık süre içerisinde Allah (c.c) onlara türlü türlü nimetler verdi. İşte Allah (cc) onlara verdiği bu nimetleri de hatırlatıyor.

İsrail oğulları çölde iken sıcaktan çok etkileniyorlardı. Bu sebeple Allah (c.c) katından bir ikram olmak üzere bulutlar gönderip güneşin yakıcı sıcağından İsrailoğullarını korudu.

«...Sizlere menn ve selvayı indirdik.»

Ayrıca onlara hiç zorlanmadan, çalışmadan ve hiçbir çaba göstermeden elde edebilecekleri rızıklar verildi. Bunlar menn ve selvadır.

Menn : Bal gibi olan tatlı bir sıvıdır. Allah (cc) bunu, gökten onlara indiriyor ve İsrail oğulları da bu sıvıyı su ile karıştırarak içiyorlardı.

Selva : Bıldırcına benzeyen ve eti çok lezzetli olan bir kuştur.

«Rızık olarak verdiğimiz temiz şeylerden yiyin (dedik). Onlar bize zulmetmediler bilakis kendi nefislerine zulmettiler.»

Allah (c.c) indirdiği rızıkların helal ve temiz olanlarından yemelerini İsrailoğullarına bildirdikten sonra diyor ki: Ey İsrail oğulları! Muhakkak ki sizler Musa'ya karşı gelerek, ona zorluk çıkararak ve Allah'ın emrini yerine getirmeyerek bize zulmetmiş olmadınız. Bilakis kendi nefislerinize zulmetmiş oldunuz. Bu yüzden Allah (c.c) tarafından büyük bir cezaya uğratıldınız.

ŞEHRE GİRİŞ EMRİ VERİLMESİ

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا
وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ
وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ

58 - Dedik ki: «Şu şehre (Kudüs'e) girin ve orada dilediğiniz şeylerden rahatça yiyin. (Onun) kapısından secde ederek girin ve : «Günahlarımızı bağışla» deyin de günahlarınızı bağışlayalım. (İşte) biz, muhsinlerin mükafaatını böyle kat kat verimiz.

Bu olay Musa'dan çok sonra olmuştur. Fakat Kur'an İsrailoğullarının tarihini bir bütün olarak değerlendiriyor ve İsrail oğullarının eski-yeni, uzak-yakın bütün geçmişlerine aynı gözle bakıyor. Gerçekten de İsrailoğullarının tarihi hep muhalefet, inatçılık, isyan ve sapmalarla doludur.

İsrailoğulları çölde kırk yıllık bir süre geçirdikten sonra, Allah (cc) nebileri vasıtasıyla bu kez onların çocuklarına: Bu şehre (Kudüs'e) girin. emrini verdi. Onların çocukları, babaları gibi zillet ve ezilmişlik içinde olmadıkları için, hiç korkmadan kendilerine verilen bu emri yerine getirdiler ve o şehre girmek için çaba sarfettiler, sonunda zafere ve nimete ulaştılar. Üstelik, girdikleri şehrin rızıklarından yiyip içmelerine de izin verildi.

«(Onun) kapısından secde ederek girin ve: «Günahlarımızı bağışla» deyin de günahlarınızı bağışlayalım.»

Allah (c.c) verdiği nimet ve zafere teşekkür olmak üzere onlardan, Beytül Makdis'e girerken eğilerek girmelerini ve: Ya Rabbi günahlarımızı bağışla! Bizleri affet diye dua etmelerini istedi. Böyle yaptıkları takdirde bütün işledikleri günahları örtüp onları affedeceğini bildirdi.

«(İşte) biz muhsinlerin mükafatını böyle kat kat veriyoruz.»

Ancak ihsan sahibi kimseler Allah'a daha çok ibadet ederler. Bu yaptıklarına karşılık olmak üzere kıyamette onların mükafatı hiçbir eksikliğe uğratılmadan kat kat verilecektir.

Muhsin : Allah'ı görüyormuş gibi Allah'a ibadet eden demektir. Bu kimseler, her türlü şirk ve haramlardan kaçınırlar, farz ve nafileleri de yerine getirirler.

VERİLEN EMRİ DEĞİŞTİRMELERİ

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

59 - Zulmedenler kendilerine söylenen sözü başka bir sözle değiştirdiler. Biz de fasıklık yaptıkları için zulmedenlerin üzerine gökten bir azab indirdik.

Ayette geçen «zulm» ve «fisk» kelimeleri küfür anlamındadır.

Allah (c.c) onlara, Beytül-Makdis'in kapısından eğilerek ve: (Hıtta) Ya Rabbi günahlarımızı bağışla! Bizleri affet diyerek girmelerini emrettiği halde bu nankör kimseler, Beytül-Makdis'in kapısından kışları üzerinde sürünerek girdiler ve: (Hıtta yerine Hınta) buğday istiyoruz diyerek Allah'ın kelamını değiştirdiler ve zalimlerden oldular. Allah da buna karşılık üzerlerine gökten azab indirerek onları helak etti. Çünkü bu kimseler Allah'ın emrine itaat etmemiş ve Allah'ın emri dışına çıkmışlardı.

İşte her kim Allah'ın kelamını kendi menfaatine, heva ve hevesine uygun şekilde değiştirirse İsrailoğullarının karakterine sahip olmuş ve Allah'ın azabını haketmiş olur.

Kur'an'ı Hevalarına Göre Yorumlayanlar:

Allah (c.c)'nın indirmiş olduğu Kur'an, arapça bir kitaptır. Bu sebeble arapçanın verdiği manaya göre tefsir edilir. Her kim Kur'an'ı arapçaya göre tefsir etmez veya Kur'an'da olmayan şeyleri Kur'an'a ekler veya bir kelimesini bile ortadan kaldırırsa, İsrailoğullarının yapmış olduğunu yapmış, dolayısıyla kafir, zalim ve fasıklardan olmuş olur.

Muhkem ayetlere, sahih hadislerle veya İslam'ın genel prensiplerine aykırı olmadığı müddetçe, Kur'an ayetleri zahiri manalarına ve arapça kaidelere göre açıklanır. Aksi halde Allah'ın kelamı değiştirilmiş ve İsrailoğulları gibi yapılmış olunur.

TAŞTAN SUYUN ÇIKARILMASI MUCİZESİ

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ
 الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ
 أُنَاثٍ مَّشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي
 الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

60 - Musa kavmi için su istemişti de ona : «Asanla taşa vur» demiştik. (O, taşa vurunca) ondan on iki göze fışkırmıştı. Her fırka kendi içeceklerini (gözeyi) bildi. (O halde) Allah'ın rızkından yiyin, için ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın.

İsrailoğulları çölde yaşadıkları dönemde susuz kaldılar. Ve Musa (a.s)'dan su istediler. Musa (as) da Allah'tan kendilerine su vermesini istedi. Allah (c.c) Musa'ya bir taş göstererek: Asanla bu taşa vur dedi. Musa (a.s) o taşa asasıyla vurunca o taştan on iki göze fışkırdı. Allah (c.c) bu gözelerin sayısını on iki yaptı, çünkü İsrail oğulları on iki kabileye ayrılmışlardı. Bu on iki kabile Yakub (a.s)'ın on iki torunundan meydana gelmiş kabilelerdir. Her kabileye bir göze verildi ve her kabile kendi gözesini bilerek ondan su içti.

Rızık :

«(O halde) Allah'ın rızkından yiyin, için ve yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın.»

Allah (c.c) verdiği helal rızıkları yiyip içmelerinde onları serbest bıraktı. Ancak onlara; Allah'ın haram kıldığı şeyleri helal kılarak, helal kıldığı şeyleri de haram kılarak yeryüzünde bozgunculuk çıkarmamalarını emretti.

Allah (c.c) İsrail oğullarına türlü türlü rızıklar vermiştir. Allah (c.c) insanın ömrünü belirlediği gibi rızkını da belirlemiştir. İnsanın ömrü bittiği zaman ölüm ne bir saat geri kalır ne de bir saat ileri gider. İşte rızık da böyledir. İnsanın rızıkı biter bitmez ömrü de biter. Hiç kimse diğer bir kimsenin rızkını ne arttırabilir ne de eksiltebilir. İnsan çaba ve ameliyle kendisine verilecek rızıkı arttıramayacağı gibi bir başkasına verilecek rızkın verilmesini de engelleyemez.

Bazı hadislerde kimi amellerin yapılmasıyla rızkın artabileceğine işaret vardır. Bu hadislerde kastedilen rızkın artması; rızkın bereketinin artması manasındadır. Yoksa rızkın bizatihi artması demek değildir. Çünkü Allah (c.c), kişi için rızkını önceden takdir etmiştir. Bu anlamda rızık ne artar ne de eksilir.

İnsanın rızkını temin etmek için çalışması farzdır. Ama bu çalışma nisbetinde rızık verilmeyebilir. İnsanın kazancı rızık demek değildir. İnsanın rızıkı ancak yediği, içtiği ve giyip yıprattığıdır. Rızık helal yoldan kazanılabileceği gibi haram yoldan da kazanılabilir. Çalışarak kazanılabileceği gibi hiç çalışmadan da kazanılabilir. Ama Allah'ın bizden istediği; rızıkı helal yoldan ve çalışarak kazanmaktır. Bu şekilde yapmayan kişi rızkını meşru yollardan çalışarak elde etmediği ve tembellik yaptığı için günahkar olur ve ahirette ceza görecektir.

NİMETE NANKÖRLÜK ETMELERİ

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمْوِسَىٰ لَنْ نُّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ
يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا
وَعَدَسِهَا وَبَصِلِهَا قَالَ أَتَسْتَبِدُّونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ
بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَآسًا لَّتُمْ

وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ
 اللَّهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ
 النَّبِيَّيْنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

61 - Sizler (Musa'ya) dediniz ki: «Ey Musa! Bizler bir tek çeşit yemeğe sabredemiyoruz. Rabbine dua et de bizler için yerin bitirdiği sebzedен, acurdan, mercimekten, sarmısaktan ve soğandan ürünler versin.» (Musa) dedi ki: «Sizler böyle aşağı olan şeyleri onlardan daha hayırlı olanlara tercih mi ediyorsunuz? Öyleyse istediğiniz şeylerin bulunduğu herhangi bir şehre inin. (Böyle yapmalarından ötürü) üzerlerini alçaklık kapladı, devamlı ihtiyaç içinde kaldılar ve Allah'ın gazabını hakettiler. Bu, Allah'ın ayetlerini inkar etmelerinden, haksız yere (kendilerine gelen) nebilerini öldürmelerinden, asi olmalarından ve sınırı aşmalarındandır.

Allah (c.c) İsrailoğullarına men ve selva'yı rızık olarak verdi. Fakat Allah'ın nimetlerine karşı sürekli nankörlük eden İsrailoğulları bu kez de Allah'ın kendilerine vermiş olduğu men ve selva gibi Allah katından gelen nimetleri hiçe sayıp, onları beğenmeyerek rasulleri Musa'ya dediler ki: Ey Musa! Bizler men ve selvaya artık sabredemiyoruz. Devamlı aynı şeyleri yemek bizlere sıkıntı veriyor. Rabbine dua et de bizler için yerden biten sebzedен, yeşillikten, acurdan, mercimekten, sarmısaktan ve soğandan versin dedi.

«(Musa) dedi ki: «Sizler böyle aşağı olan şeyleri onlardan daha hayırlı olanlara tercih mi ediyorsunuz? Öyleyse istediğiniz şeylerin bulunduğu herhangi bir şehre inin.»

Musa (a.s) onların Allah'ın nimetlerine nankörlük et-

tüklerini görünce: Sizler muhakkak ki Allah'ın şu an sizlere verdiği değerli nimetleri onlardan daha değersiz olan şeylerle değiştirmek isteyen düşüncesiz, akılsız kimselersiniz. Bu istediğiniz şeylerden her yerde çokca vardır. Bunları elde etmek için Allah'a dua etmeye gerek yoktur. Herhangi bir şehre inin orada bu istediğiniz şeylerden çokca bulabilirsiniz.

Ayette geçen «Mısır» kelimesini alimlerin bir kısmı herhangi bir şehir olarak tefsir ederken diğer bir kısmı da Firavun'un yaşamış olduğu Mısır şehri olarak tefsir etmiş ve demişlerdir ki: Musa (a.s) İsrailoğullarının Allah'ın vermiş olduğu menm ve selvaya sabredemediklerini, eski hallerini özlediklerini görünce onlara daha önceden yaşadıkları Mısır şehrine gitmelerini ve orada istedikleri şeyleri bulabileceklerini söyledi.

«(Böyle yapmalarından ötürü) üzerlerini alçaklık kapladı, devamlı ihtiyaç içinde kaldılar...»

İsrailoğulları Allah'ın kendilerine vermiş olduğu nimetleri basit nimetlerle değiştirdikleri için üzerlerini zillet kapladı ve alçaklık, hakirlik içinde, devamlı muhtaç olarak düşük bir seviyede yaşadılar.

«...ve Allah'ın gazabını hakettiler. Bu, Allah'ın ayetlerini inkar etmelerinden, haksız yere (kendilerine gelen) nebilerini öldürmelerinden, asi olmalarından ve sınırı aşmalarındandır.»

İsrailoğullarının Allah'ın gazabına uğramaları; Allah'ın indirdiği ayetleri inkar etmelerinden, onlara karşı gelmelerinden, Allah'ın hükümlerini tatbik etmemelerinden, hak ile batılı birbirine karıştırmalarından, yalnız Allah'a ait olan hak, sıfat ve yetkileri başkalarına vererek haddi aşmalarından ve öldürülmeleri caiz olmadığı halde, nebilerini haksız yere öldürmelerindendir.

Nebi kelimesinin manası hakkında değişik görüşler vardır. Bir görüşe göre; Nebe' kökünden gelmektedir ve habër veren demektir. Başka bir görüşe göre; yol manasındadır, yani Allah'a giden yol demektir. Diğer bir görüşe göre; nübüvvetten gelmektedir ve yüksek mertebeli demektir.

Allah Katındaki Üstünlük:

Yahudiler haktan ayrıldıkları, hakkı değiştirdikleri ve Allah'ın hükümlerini saptırdıkları hâlde yine de kendilerinin doğru yolda olduklarını, diğer insanlardan daha üstün olduklarını ve sadece kendilerinin cennete gireceklerini iddia ederler. Fakat onların bu iddiası hiçbir zaman doğru yolda olduklarını ve diğer insanlardan daha üstün olduklarını göstermez.

Allah (c.c)'nun bir kavimden razı olması, o kavmin özelliklerine ya da belli bir ırktan olmasına bağlı değildir. Üstünlüğün belli bir kavme bağlı olmakla hiçbir alakası yoktur. Kim Allah'ın istediği şekilde O'na iman eder, emir ve yasaklarına riayet eder ve salih amel işlerse, Allah katında üstünlüğe sahib olur. Allah (c.c) böyle kimseleri gerek dünyada gerek ahirette muhakkak mükafaatlandıracaktır.

YAHUDİ HRİSTİYAN VE SABİİLERİN İMANI

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّبِيَّةَ
مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

62 - Muhakkak ki müminlerden ve yahudi, hristiyan ile sabiilerden her kim Allah'a ve ahiret gününe

inanıp (müslüman olup) salih amel işlerse Rableri katında onlar için mükafat vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

Selman-ı Farisi (ra), İslam'dan önceki dindar arkadaşlarının hükümleri hakkında Rasulullah (sas)'e soru sordu. Bunun üzerine Allah (cc), Bakara: 62 ayetini indirdi. **(Müslim)**

Allah (c.c) bu ayette yahudi, hristiyan ve sabiilerden bahsediyor.

Yahudi : Yakub (a.s)'ın büyük oğlunun ismi Yahuda'dır. Bu yüzden onun soyundan gelen kimselere yahudi denmiştir. Diğer bir görüşe göre Yahudi kelimesi; Allah'a döndü, tevbe etti anlamına gelmektedir. İsrail oğulları buzağıya tapmaktan vazgeçip tevbe ettikleri için bu olaydan sonra Musa (a.s)'a tabi olanlara yahudi ismi verilmiştir.

Nasara (Hristiyanlar) : Bir görüşe göre, İsa (a.s)'a bağlı olanlar, onu destekleyenler anlamındadır. Başka bir görüşe göre bu ismi, İsa (a.s)'ın yaşadığı Filistin'deki Nasıra kasabasından almışlardır.

Sabii : Birşeyden çıkıp, başka birşeye giren manasındadır. Hristiyanlık ve yahudilikten çıkıp meleklerle tapanlara sabii denir. Sabiilerin ehli kitaptan bir topluluk olduğu da söylenmiştir. Bir başka ve tercih edilen görüşe göre sabii; yahudi ve hristiyan olmayan, arapların şirklerini reddeden ve kendileri de şirk koşmayan muvahhidlerdir. Bu görüş doğruya daha yakındır. Çünkü müşrikler müslümanlara da sabii diyorlardı.

«...her kim (müslüman olup) Allah'a ve ahiret gününe inanıp salih amel işlerse Rableri katında onlar için mükafat vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.»

Rasulullah (s.a.s) gelmeden önce yaşayan bu sayılan kimselerden her kim kendi rasullerine tabi olarak Allah'a hakkıyla iman etmiş, imanında şek ve şüphe etmemiş, aynı şekilde ahiret gününe de inanmış ve rasullerinin gösterdiği şekilde salih amel işlemişse, Allah katında yaptıklarının karşılığını hiç bir eksikliğe uğratılmaksızın alacaktır. Üstelik kıyamet gününde onun için bir korku olmayacak ve üzülmeyecektir de...

Ayette geçen «mü'minler»den kasıt; Rasulullah'a inanan müslümanlardır. Rasulullah (s.a.s) geldikten sonra ona bağlanmayıp eski dinlerinde kalan yahudi, hristiyan ve sabiiler bu hükme girmezler.

Allah (cc) bu ayette, Rasulullah (sas) rasul olarak gönderilmeden önce yaşamış olan yahudi, hristiyan ve sabiilerden salih amel işleyenlerin, işlemiş oldukları amellerin karşılığını alabilmelerinin üç şarta bağlı olduğunu bildiriyor:

1 - Allah'a İman Etmek : Allah'a iman, Allah'ın istediği şekilde olmadıkça hiçbir zaman kabul edilmez. Allah (c.c)'nun istediği şekilde iman etmek ise ancak, gelen rasullerin öğrettiği gibi iman etmekle gerçekleşir. Çünkü rasullerin gönderiliş gayelerinden biri de Allah'a nasıl iman edileceğini öğretmektir. Rasullerin vermiş olduğu bilgiler dışında, başka şeyleri Allah'a izafe ederek Allah'a iman edenin imanı geçersizdir. Allah (c.c), insanların heva ve heveslerinin istediği şekilde kendisine iman etmelerinden razı değildir ve bu şekilde iman eden kimselerin imanlarını asla kabul etmez. Allah'a iman konusunda rasuller arasında hiçbir farklılık yoktur. Hepsisi Allah (c.c) hakkında aynı bilgileri vermiştir. Bu sebeple, bir kimsenin imanının Allah'ın istediği şekilde olup olmadığını anlamak için, o kişinin imanı son rasul Muhammed (s.a.s)'in bizlere öğretmiş olduğu imanla mukayese edilir. Kişinin imanı, Rasulullah (s.a.s)'in öğrettiği imana uygunsa geçerlidir, uygun değilse asla geçerli olmaz.

Şu da unutulmamalıdır ki; Allah'ın istediği iman, Muhammed (s.a.s) de dahil olmak üzere gönderilen tüm rasullere iman etmeyi gerekli kılar. Muhammed (s.a.s)'in son rasul olduğuna, hem insan hem de cinler için gönderildiğine ve şeriatının kıyamete kadar baki kalacağına iman etmeyen kimse Allah'a iman etmiş sayılmaz.

Oysa, Rasulullah (sas)'in rasul olarak gönderildiği dönemde yaşayan yahudi, hristiyan ve sabiiler böyle bir imana sahip değildiler. Bu şekilde iman etmiş olsaydılar ancak o zaman imanları geçerli olurdu.

2 - Ahirete İman Etmek : Allah ancak rasullerinin öğrettiği şekilde ahirete iman edenin imanını kabul eder. Bütün rasuller ahirete imanla ilgili olarak aynı haberleri vermiştir. Bu konuda da aralarında hiçbir farklılık yoktur. İşte bu sebeple şunu söyleyebiliriz: Ancak son rasul Muhammed (s.a.s)'in öğrettiği şekilde ve getirmiş olduğu bilgiler dahilinde ahirete iman edenin imanı geçerlidir.

Yoksa yahudilerin iddia ettiği gibi; cennetin yalnız yahudilere ait olduğuna veya hristiyanların iddia ettiği gibi; cennetin yalnız hristiyanlara ait olduğuna ya da yahudilerin cehennemde ancak bir kaç gün kalacaklarına iman etmek, Allah'ın istediği şekilde ahirete iman etmek değildir. Allah (c.c) böyle delilsiz olarak, kendi heva ve heveslerine göre ahirete iman edenlerin imanını asla kabul etmez.

3 - Salih Amel İşlemek : Bir amele salih denilebilmesi için, o amelin Allah'ın rızasına uygun olarak, Allah'ın istediği şekilde yapılmış olması gerekir. Rasulullah (s.a.s) rasul olarak gönderilince onun şeriatı, önceki tüm rasullerin şeriatlerini iptal etmiştir. Artık Allah katında geçerli olan salih amel, sadece Rasulullah'ın öğrettiği ve gösterdiği şekilde yapılmış olan salih amellerdir. Önceki rasullerin gösterdiği şekilde yapılan ameller artık geçerli değildir.

Bir takım kimselerin bazı kimseleri veli edinerek, on-

ların adetlerini salih amel olarak kabul edip bu amelleri işlemeleri de Allah (c.c) katında geçerli değildir. Yine bir takım kimselerin tembellikleri sebebiyle İslam'ı öğrenmeyip kendi heva ve heveslerine göre amel işlemeleri Allah rızası için yapılsa bile geçerli olmaz.

Her kim: Yahudi, hristiyan ve sabiiler, tahrif edilmiş kitaplarına göre iman eder ve kendi şeriatlerine göre amel ederlerse, müslüman sayılırlar, Muhammed (s.a.s)'e iman etmeseler bile Allah onların amellerini kabul eder ve cennete koyar diye bir hüküm verirse bu ayete muhalefet etmiş olur. Çünkü böyle bir hüküm veren kişi, ayeti hiç anlamamıştır. Eğer kişi bu hükmü bilerek vermişse, hem apaçık olan Allah'ın bu ayetine hem de; «Allah katında din İslamdır» ayetinin hükmüne zıt bir hüküm verdiği için kafir olur. Zaten böyle bir hüküm veren kişi ya cahildir, ya da İslam'ı bozmak isteyen bir münafıktır.

Ayette söz konusu olan kimseler, Rasulullah (sas) gelmeden önce yaşamış kimselerdir. Rasulullah (s.a.s) geldikten sonra onun şeriatı diğer bütün şeriatleri neshetti. Bu sebeple herkesin Rasulullah'ın şeriatine tabi olması gerekmektedir. Kıyamet gününde kendisi için korku olmayacak ve üzülmeyecek kimseler ancak Rasulullah (s.a.s)'in şeriatine tabi olanlardır.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Nefsim elinde olana yemin ederim ki, yahudi olsun, hristiyan olsun bu ümmetten herhangi bir kimse benim risaletimi işitir fakat sonra, kendisiyle gönderdiğim şeye iman etmezse, mutlaka cehennemliklerden olur.» (Müslim)

Rasulullah (sas) Ömer (r.a)'nın elinde Tevrat yapraklarını görünce çok kızdı ve şöyle buyurdu:

«Eğer Musa sağ olsaydı, bana uymaktan başka bir şey yapmazdı.» (Ebu Ya'la, Ebu Davud et- Tayalisi)

TUR DAĞININ ÜZERLERİNE KALDIRILMASI

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا
آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

63 - (Ey İsrailoğulları) Hani sizlerden (Tevrata sım-sıkı bağlanmanız için) yeminli söz almıştık ve Tur dağını üzerinize kaldırmıştık «(Allah'a karşı gelmekten) sakınanlardan olmanız için size verdiğimizize (Tevrata) kuvvetle sarılın ve içinde olanları hatırdâ tutun (demiş-tik)»

Allah (c.c) İsrailoğullarına kendilerinden aldığı sözü hatırlatıyor ve diyor ki: Ey İsrail oğulları! Tevrat'a sım-sıkı bağlanmak ve içindeki hükümleri uygulamak üzere bize yemin ederek söz verdiniz. Fakat Tevrat'ın içindeki hükümler nefislerinize ağır gelince, bir kenara atarak hükümlerini uygulamamaya niyet ettiğinizde, belki öğüt alıp tekrar Tevrat'a tabi olursunuz diye Tur dağını üzerinize kaldırdık. Şayet Tevrat'ın hükümlerini uygulamaysaydınız o dağ üzerinize inecekti. Öyleyse Allah'ın hükümlerine sım-sıkı bağlanın, onları uygulamada tereddüt etmeyin, gevşemeyin ve o hükümleri hiç unutmayın.

Eğer dünya ve ahirette Allah'ın azabından korunmak, Allah'tan korkanlardan ve itaat edenlerden olmak istiyorsanız Allah'ın emirlerine hemen teslim olun, onları değiştirerek bozmayın ve hayatınıza tatbik edin.

Allah emirlerini uygulanması için indirir. Bu emirler ne kadar ağır olursa olsun gerçek manâda iman eden mü'minler, hiç tereddüt etmeden hem zahiren hem batınen onları uygular ve bu hususta hiç bir itiraz, hiçbir eksiklik göstermezler, hiç bir tevil yoluna gitmezler, bu emirleri unutmazlar ve devamlı hatırlayarak uygularlar. Allah'ın emirlerini uygulamak ancak gerçek manada iman etmeye-ye-nlere ağır gelir.

Cennete girmek, cenneti kazanmak sadece bir kaç sözle elde edilebilecek birşey değildir. Cennet ancak; Allah'ın emirlerine sınıksız bağlanarak, bu yolda can, mal, çocuk, eş ve akraba gibi bütün sevilenler feda edilerek kazanılır.

Kimler İslama Girmek İçin Zorlanır?

Bazı kimseler şöyle diyebilirler: Mademki İslamda zorlama yok, öyleyse Allah (cc) Tur dağına İsrailoğullarının üzerine kaldırarak, İslam'a girmeleri için onları neden tehdit etti ve zorladı?

Bunlara şöyle cevap verilir: Sizler İslam'ın bu kaidesini yanlış anlıyorsunuz. İslamda gerçekten zorlama yoktur. Ancak bu, müslüman olmayan ve kendilerine henüz İslam anlatılan kimseler için geçerli bir kaidedir. Yani İslama hiç girmemiş olan kişi, İslam'ı veya başka bir din seçmekte serbesttir. Fakat İslamı kendisine din edinmiş olanlara veya İslamı kendisine din edindikten sonra din-den dönen mürtedlere tekrar İslama girmeleri için zorlama yapılır. İşte sizin bahsettiğiniz; İslamda zorlama yoktur kaidesi, böyle kimseler için geçerli değildir. İsrailoğulları daha önce müslüman idiler. Fakat sonra irtidat ettiler. Bunun üzerine Allah (cc), tekrar İslam'a dönmeleri için Tur dağına üzerlerine kaldırdı. İmana dönmeleri için onları zorladı.

İSRAİL OĞULLARININ AHDİ BÖZMALARI

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾

64 - Bundan sonra sizler yine gerisin geriye döndünüz. Eğer Allah'ın üzerinize fazlı ve rahmeti olmasaydı muhakkak hüsrana uğrayanlardan olurdunuz.

Tevrata sımsıkı bağlanmaya ve emirlerini uygulamaya dair Allah'a yeminle söz verdikten sonra, İsrail oğulları bu sözlerinden döndüler. Fakat daha sonra hatalarını anladılar ve Allah'a tevbe ettiler. Allah (c.c) da belki aklederler diye fazlından bir ikram olmak üzere onlara merhamet ettiğinden dolayı tekrar tevbelerini kabul etti. Eğer Allah (cc) tevbelerini kabul etmeseydi ve onları affetmeseydi dünya ve ahirette kaybedenlerden ve azaba uğrayanlardan olurlardı.

CUMARTESİ GÜNÜ YASAĞINI İHLAL ETMELERİ

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾

65 - İçinizden sebt (cumartesi) gününü ihlal edenleri muhakkak bilmişsinizdir. İşte onlara: «Aşağılanmış maymunlar olun» dedik.

Allah (c.c) cumartesi gününü İsrail oğulları için dinlenme ve tatil günü kıldı ve o gün çalışmalarını yasakladı. Allah (c.c) onları imtihan etmek için, özellikle tatil günleri olan cumartesi gününde balıkları onların bulundukları yerdeki denize gönderiyordu. Diğer günlerde ise balıklar o denize gelmiyordu. Bu sebeple İsrail oğulları hile yapıp ağlarını cuma gününden denize attılar, pazar günü olunca da topladılar. Böylece cumartesi günü denize gelen balıkları avlamış oldular ve Allah'ın koyduğu avlanma yasağını ihlal ettiler.

Onlar sırf dünya metanını elde etmek, midelerini bu dünya metayıyla doldurmak için Allah'ın emrini hiçe saydılar ve terketttiler. İradelerini kullanmadılar. Allah (c.c) da onları iradesi olmayan, sırf midesi için yaşayan zelim ve aşağılanmış maymunlara çevirdi.

İradelerini kullanmadan yaşayanlar, ancak hayvanlara benzerler. Çünkü insanlarla hayvanları birbirinden ayıran en belirgin özellik, insanların iradelerini kullanabilme yeteneğine sahip olmaları, hayvanların ise bu yeteneğe sahip olmamalarıdır.

İsrailoğullarından ceza olarak maymuna çevrilenler, aç ve susuz olarak yeryüzünde ancak üç gün dolaşabildiler. Onlardan hiçbir üreme meydana gelmedi ve nihayet hepsi öldü. Allah (cc), emirlerine isyan edenlere, onları yerine getirmeyenlere işte böyle ağır ve dehşetli cezalar verir.

Her kim, böyle bir takım dünyalık menfaatler sebebiyle Allah'ın emirlerini bir takım tevillerle yerine getirmesse, akibeti İsrail oğullarınıninkinden pek farklı olmayacaktır. Allah'ın azabı er veya geç onları yakalayacaktır. Dünyada olmazsa bile, ahirette mutlaka...

ALLAH'IN CEZA VERMESİNİN HİKMETİ

فَعَلَّانَهَا نَكَلًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلَفَهَا وَمَوْعِظَةً

لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

66 - İşte bu cezayı, o anda şahid olanlar ve daha sonra gelecek kimseler için bir ibret, muttakiler için de bir öğüt kıldık.

Allah (c.c), İsrail oğullarının maymuna çevrilmeleri olayını, hem bu olaya şahit olanlara hem de daha sonra gelecek nesillere, emirlerine itaat etmeyen ve onları bozanlara vereceği cezayı bildirerek bir ibret, Allah'tan korkanlar için ise bir öğüt kıldığını bildiriyor. Çünkü ancak Allah'tan korkan kimseler öğüt alır ve öğütlerden istifade eder. Böyle olaylar Allah'tan korkmayan kimselerin ise küfür ve inkarını daha da artırır.

Ey Allah tarafından kendilerine öğüt verilen, fakat bu öğütlerden ders almayan kimseler! Ahirette büyük bir azaba uğrayacağınızı bilin ve gerçekten Allah'tan korkanlardan olmak istiyorsanız hal ve hareketlerinizi Allah'ın emirlerine göre düzenleyin.

Allah (c.c) İsrail oğullarını sebt (cumartesi) günleri çalışmamakla imtihan etti, fakat onlar bu imtihanı başaramadılar. Allah (cc) da onları hor ve hakir maymunların suretine çevirerek azaba uğrattı.

Allah (c.c) israil oğullarına ikramda bulundu, azgınlık ettikten sonra tevbe edince onları affetti, gönderdiği rasul ve nebilere itaat etmelerini emretti. Fakat onlar isyankar, azgın, sapık ve aşağılık karakterleri sebebiyle her zaman haktan yüz çevirdiler ve yaptıklarının cezasını da daima gördüler. Ahirette de göreceklerdir.

BAKARA KISSASI

Allah (c.c) İsrailoğullarının karakterlerini daha iyi ortaya koymak için Bakara kıssasını indirdi.

«Bakara» kıssasının özü şudur: İsrail oğullarından çocuğu olmayan bir adam vardı. O, akrabalarından birinin çocuğunu evlatlık olarak almıştı. İşte o çocuk büyüyünce, bu adamın mirasını bir an önce eline geçirebilmek için onu öldürdü. Cesedini de başka birisinin kapısının önüne koydu. Dolayısıyla adamı kimin öldürdüğü tesbit edilemedi ve İsrailoğulları arasında ihtilaf çıktı. Bunun üzerine ihtilafı çözmesi için Musa (as)'ya baş vurdular. Musa (a.s) da onlara bir inek kesmelerini söyledi.

Musa (a.s)'ın bu isteğinden kasıt; kesilen ineğin bir parçasıyla öldürülen kişiye vurarak Allah'ın izniyle onu diriltmek ve ona kendisini kimin öldürdüğünü sormaktır.

Şüphesiz Allah (cc), inek kesilmeden de adamı kimin öldürdüğünü direkt kendisi ortaya çıkarabilirdi. Hatta Musa (a.s) da, Allah'ın mucizesi olarak öldürenin kim

olduğunu vahiyle bildirebilirdi. Ancak, Allah (c.c) İsrail-oğullarını imtihan etmek için inek kesmelerini vahyetti. Fakat İsrail oğulları, yerine getirmeleri istenen emirdeki hikmeti kavrayamadılar ve Rasullerine karşı isyancı bir tavır takındılar.

İNEK KESMEKLE EMROLUNMALARI

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً

قَالُوا أَنَسْخِذْنا هَٰذَا هُزُؤًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

67 - Hani Musa kavmine şöyle demişti: «Muhakkak ki Allah bir inek kesmenizi emrediyor.» Dediler ki: «Sen bizimle alay mı ediyorsun?» (Musa) dedi ki: «(Sizinle alay ederek) cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım.»

İsrailoğulları, öldürme konusunda aralarında çıkan ihtilafa çözmek için Musa (as)'ya baskıurdular. Musa (as) lafi-lara bir inek kesmelerini soyladı. Fakat onlar Musa (a.s)'ın isteğini kendi istekleriyle alakasız görünce: Ey Musa! Biz sana, öldürülen kişiyi kimin öldürdüğünü bulasın diye geldik. Ama sen bizden alakasız bir şey yapmamızı istiyorsun. Yoksa bizimle alay mı ediyorsun? dediler.

«(Musa) dedi ki: «(Sizinle alay ederek) cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım.»

Musa (a.s) da onlara: Ben Rabbimden gelen hakkı asla gizlemem ve bu konuda şaka da yapmam. Bana bir mesele sorulduğunda, o meseleye ilgisi olmayan cevaplar vermem. Çünkü ben Allah Rasulüyüm ve cahillerden değilim. Ancak cahiller kendilerine hakikati sorulan sorulara alakasız cevaplar verir. Ben sizlerle alay edici de-

ğilim. Böyle yaparak cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım. diye cevap verdi.

İsrail oğullarının aşağılık ve inatçı karakterleri bir kez daha gözlerimizin önüne serilmekte... Onlar, Rasulleri Musa'ya gelerek ihtilaf ettikleri meseleyi çözmesini istediler. Rasulleri de o meselenin çözümü için onlara yol gösterince hemen onu yalanlayıp ona hakaret ettiler.

Bu, imanın onların kalplerine tam manasıyla yerleşmemiş olduğunu göstermektedir. Şayet iman kalblerine yerleşmiş olsaydı Rasullerinin söylediği şeyi itiraz etmeden hemen yaparlardı. Şayet iman kalplerine yerleşmiş olsaydı Musa'yı yalanlamaz ve onunla alay etmezlerdi, bilakis böyle yapmaktan utanır ve çekinirlerdi.

Rasullerine karşı böyle bir tavır takınmaları, onların akılsız ve iman etmemiş kimseler olduklarını göstermektedir. Şayet akıllı ve gerçek manada iman edenlerden olmuş olsaydılar, Rasulleri; Bir inek kesin diye emir verdiği zaman hemen onu yerine getirirlerdi ve bu onlar için daha hayırlı olurdu. Çünkü Rasulleri onlardan sıradan, herhangi bir inek kesmelerini istemişti. Fakat onlar kendi durumlarını kendileri zorlaştırdılar.

İnek Keskmele Emrolunmalarındaki Hikmetler:

Allah'ın, İsrail oğullarına inek kesmelerini emretmesinin hikmeti hakkında çeşitli görüşler vardır. Bunlardan ikisi şöyledir.

1 - İsrail oğulları daha önce buzağıya tapmışlardı. Bu yüzden buzağıya karşı bir zaafı vardı. İşte bu zaafı ortadan kaldırmak için Allah (c.c) onlardan bir inek kesmelerini istedi.

2 - İsrail oğulları; öldükten sonra insanların ruhlarının ineklere geçtiğine inanırlardı. İşte bu inancı yıkmak için Allah (c.c) onlardan bir inek kesmelerini istedi.

Allah (c.c) onlardan, hiçbir özelliği olmayan sıradan

herhangi bir inek kesmelerini istemişti. Fakat yahudiler itaatkar bir karaktere sahip olmadıkları için, hemen bir inek bulup kesme işini yerine getirmediler. Bilakis bu konuda Rasullerini sıkıştırdılar, buna karşılık Allah da onları sıkıştırdı.

İNEĞİN MAHİYETİ HAKKINDA SORU SORMALARI

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ
لَا فَارِضٌ وَلَا يَكْرُءُ وَأَنْتُمْ بَيْنَ ذَلِكَ فَأَفْعَلُوا مَا
تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

68 - Dediler ki: «Rabbine dua et de bize onun (ineğin) ne olduğunu bildirsin» (Musa): «Muhakkak O (Allah) diyor ki: «O inek ne fazla yaşlı ne fazla genç ikisi arasında bir inehtir.» (Musa) artık emredildiğiniz şeyi yapın.» (dedi).

İsrailoğulları Rasulleri Musa'yı zora koşmak için dediler ki: Rabbine dua et de bize onun nasıl bir inek olduğunu bildirsin.

Onların; «Rabbine dua et» demeleri çok çirkin bir sözdür. Sanki Musa'nın Rabbi başka, kendilerinin rabbi başkadır. Oysa Allah (cc) onların da rabbiydi ve Rab-bimize dua et diyebilirlerdi. Fakat onlar nankör ve kaba kimselerdi. Dilleriyle Allah'a ve rasulüne iman ettiklerini söylüyorlardı, fakat iman kalblerine yerleşmemişti.

«Muhakkak O (Allah) diyor ki: «O inek ne fazla yaşlı ne fazla genç ikisi arasında bir inehtir.»

Takındıkları bu tavra rağmen Musa (a.s) istediklerini yaptı ve kesilecek inek hakkında bilgi vermesi için Allah'a dua etti. Allah (cc) da inek hakkında: O inek orta yaşta, güçlü, kuvvetli bir inehtir buyurarak vasıflarını bildirdi.

«(Musa): artık emredildiğiniz şeyi yapın.»(dedi).»

Allah (cc), ineğin vasıflarını zikrettikten sonra, Musa (as), İsrailoğullarına: Artık emredildiğiniz şeyi yapın dedi. Buna rağmen İsrailoğulları Allah'a ve onun Rasulüne teslim olmuyor, emrolundukları şeyi yerine getiriyor ve hala oyalayıcı sorular sormaya devam ediyorlar.

İşte bu davranışları, onların hakiki manada iman etmemiş olduklarını ortaya koymaktadır. Gerçekten iman eden kişi, Allah ve Rasulünün emrine derhal tabi olur ve tatbik eder. Fakat İsrailoğullarında maalesef böyle güzel bir karakter mevcut değildir.

İşte her kim, Allah'ın rasulü Muhammed (s.a.s)'in getirmiş olduğu şeyleri tasdik etmez, onlarla amel etmez veya bu konuda tereddüt ederse, İsrail oğullarına benze-miş, onların karakterine sahip olmuş ve kafirlerden olmuş olur.

İNEĞİN RENGİ HAKKINDA SORMALARI

قَالُوا اَدْعُ لِنَارِكَ يَبْنَ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ

اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّظْرَيْنِ ﴿٦٩﴾

69 - Dediler ki: «Rabbine dua et de bize onun rengini bildirsin.» (Musa) dedi ki: «Muhakkak O (Allah) diyor ki: O sapsarı bir inehtir, rengi bakanlara sevinç verir.»

İsrail oğulları terbiyesizliklerine, itaatsizliklerine, saygısızlıklarına yine devam etti ve bir önceki ayette söylemiş oldukları sözü tekrar söyleyerek bu kez Musa'dan ineğin renginin ne olduğu hakkında bilgi istediler. Musa (as) da onlara; O, rengi koyu sarı olan ve bakanların hoşuna giden bir inehtir diye cevap verdi.

İNEĞİN MAHİYETİ HAKKINDA İKİNCİ KEZ SORU SORMALARI

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشْبَهُ عَلَيْنَا وَإِنَّا
إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

70 - Dediler ki: «Rabbine dua et de bize onun ne olduğunu (iyice) açıklasın. Bize göre bütün inekler birbirine benzerler. Eğer Allah dilerse muhakkak bizler hıdayete erenlerden oluruz.»

İsrailoğulları ineğin mahiyeti hakkında soru sormaya devam ediyorlar ve daha önce takınmış oldukları terbiyesiz tavrı yine takınıyorlar.

Bu kez Musa'dan, inek hakkında daha geniş bilgi vermesini istediler. Mazeret olarak da bütün ineklerin birbirine benzemesini getirdiler. Yani; Sayılan vasıflarda birçok inek olduğunu, bu sebeple kesilmesi istenen inek hakkında daha detaylı bilgi verilmesi gerektiğini ve bu bilgi verilince Allah'ın izniyle ineği bulup keseceklerini söylediler.

Eğer söyledikleri sözün sonucunu Allah'ın dilemesine bağlamamış olsalardı, Allah (cc) aradıkları sıfatlara sahip ineği bulmalarına izin vermeyecekti. İnşallah dedikleri için Allah (c.c), ineği bulmalarına izin verdi.

İNEĞİ KESMELERİ

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ
مُسْلِمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا آلَتَنَّا حِثًّا بِالْحَقِّ فَدِّمْ بِهَا وَمَا
كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

71 - (Musa) dedi ki: «Muhakkak O (Allah) diyor ki: «O inek zillete uğramamış, çift sürmemiş, toprak sulamamış bir inektir. Onda alaca (renk) da yoktur». Dediler ki:«İşte şimdi sen hak olan şeyle geldin.» Ve onu (ineği) kestiler. Az kalsın bunu yapamayacaklardı.

İsrailoğulları, inek kesmenin Allah'tan bir emir olduğunu biliyorlardı. Ama şüphe ediyorlardı. Daha en başta: Bizimle alay mı ediyorsun? demişlerdi.

Inek hakkında Musa (a.s)'ya bir çok soru sorarak dilettiler. Musa (as)'ın kendilerine vermiş olduğu cevapların Allah'tan geldiğini bildikleri halde itirazcı ve inkarıcı tavırlarını sürdürdüler. Nihayet Musa (a.s) son olarak inek hakkında şu bilgiyi verdi: Bu inek, daha önce sayılan vasıfları üzerinde bulunduran, aynı zamanda kendisinde herhangi bir eksiklik bulunmayan, çift sürmemiş, tarla sulamamış ve rengi alacalı olmayan yani her yeri sarı olan bir inektir.

«İşte şimdi sen hak olan şeyle geldin.» Ve onu (ineği) kestiler. Az kalsın bunu yapamayacaklardı.»

Onlar, sanki daha önce nebileri hakkı söylememiş gibi, yapılan en son açıklamadan sonra: İşte şimdi bize hakkı getirdin dediler. İşte bu şekilde nebilerini sıkıştırdıkları için ceza olarak, Allah da onları sıkıştırdı. Kolay bulamayacakları vasıflarda bir inek kesmelerini emretti ve bu ineği bulmayı onlara zorlaştırdı.

Uzun müddet aradıktan sonra, bu vasıflara sahip ineği bir delikanlıda buldular. Inek o delikanlıya babasından miras kalmıştı. Bu yüzden onu satmak istemedi. Fakat, kesildikten sonra derisini dolduracak kadar altın verilmesi şartıyla ineğini sattı. İsrailoğulları bu şartla ineği alıp kestiler. Ama az kalsın bunu yapamayacaklardı. Yani, bu vasıflarda bir inek bulamayacak ve Allah'ın emrini yerine getiremeyeceklerdi.

Allah (c.c) kesilmesi gereken ineğin vasıflarını zikrettikten sonra ineğin niçin kesilmesi gerektiğini de belirtiyor.

İNEK KESMEKLE EMROLUNMALARININ SEBEBİ

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَرَأْتُمُ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

72 - Hani siz bir nefsi öldürmüştünüz de (sonra) onun (katili) hakkında birbirinizle tartışmıştınız. Oysa Allah gizlediğiniz şeyleri ortaya çıkarır.

Allah (c.c) İsrail oğullarına diyor ki: Hani bir zamanlar sizden biriniz bir kimseyi öldürmüş ve cesedini de başka birinin kapısının önüne bırakmıştı. Sonra siz katilin kim olduğu hakkında ihtilafa düşmüş ve suçu birbirinize atmıştınız. Bunun üzerine Ben, içinizden kimin haklı olduğunu ortaya çıkarmak için size bir inek kesmeyi emrettim. Şüphesiz ki ben gizlediğiniz şeyleri açığa çıkarmaya güç yetiririm.

İNEĞİN BİR PARÇASIYLA ÖLÜYE VURULMASI

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُخَيِّ اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ

ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

73 - «O ineğin bir parçasıyla ona (ödürülene) vurun» dedik. Allah ölüleri işte böyle diriltir. Belki akledersiniz diye ayetlerini sizlere işte böyle açıklıyor.

İsrail oğulları ineği kestikten sonra Allah o ineğin bir parçasıyla ölüye vurmalarını emretti. Fakat, ineğin hangi parçasıyla ölüye vurulduğu hakkında ihtilaflar vardır. Aslında bunu bilmemizin bize hiçbir faydası da yoktur. Eğer bunda bir fayda olsaydı Allah (cc) bunu bize bildi-

nirdi. Bu konuda yorum yapmak zaman kaybetmekten başka birşeye yaramaz.

İşte bu parçayla ölüye vurulunca ölü olan kimse dirildi ve kendisini kimin öldürdüğünü haber verdi. Sonra tekrar öldü.

Allah (c.c) ölüleri diriltmeye kadir olduğu gibi, ahirette insanları yeniden diriltmeye de kadirdir. Allah (c.c)'nin bu mucizeleri insanlara göstermesindeki sebep; insanların bunları görüp düşünerek akletmelerini ve gerçek manada iman etmelerini, rasullerine tam teslimiyet göstermelerini sağlamaktır.

KALPLERİNİN TAŞTAN DAHA KATI HALE GELMESİ

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً
وَإِنْ مِنْ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا
يَشْقُقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةٍ
اللَّهُ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

74 - Bu olaydan sonra kalpleriniz yine katılaştı. Öyleki taş gibi hatta ondan daha da katı kesildi. Fakat öyle taşlar vardır ki arasından nehirler fışkırır. Ve (yine öyle taşlar vardır ki) onlar yarılır da aralarından su çıkar. (Öyle taşlar da vardır ki) Allah korkusundan düşüp yuvarlanır. Allah yapmakta olduklarınızdan habersiz değildir.

İsrail oğulları bir çok mucize görmelerine rağmen yine de azgınlıklarından dönmediler. İmandan yüz çevirdiler. Küfürlerinde ısrar ettiler.

Küfür ve günah işlemleri, Allah'ın emirlerini unutmaları ve O'nun emrine uygun hareket etmemelerinin sonucu olarak kalpleri katılaştı. Bu gibi kimselerin kalplerine

artık iman giremez. Çünkü onların kalpleri taştan daha da sert bir hale gelmiştir. Halbuki öyle taşlar vardır ki Allah onlardan nehir çıkarır, öyle taşlar vardır ki içlerinden su fışkırır, öyle taşlar da vardır ki Allah korkusundan düşüp paramparça olurlar.

«Allah yapmakta olduklarınızdan habersiz değildir.»

Taşlar bile Allah'ın emrine boyun eğip O'na itaat ediyorlar. Fakat insanların çoğu Allah'ın emrini hiçe sayıyor ve o emirlere teslim olmuyorlar. Allah şüphesiz bu yapılanlardan habersiz değildir ve muhakkak bu yaptıklarına karşılık onları cezalandıracaktır.

YAHUDİLERİN TEVRAT'I TAHRİF ETMELERİ

﴿أَفَنظَمُونَ أَن يُؤْمِنُوا بِالْكِتَابِ وَقَدْ كَانُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ
يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

75 - (Ey mü'minler)! Siz onların (sizin iman ettiğiniz gibi) iman etmelerini mi arzuluyorsunuz? Oysa onlardan, Allah'ın kelamını işitip de anladıktan sonra bile tahrif edenler vardı.

Allah (c.c) bundan önceki ayetlerde İsrail oğullarına verdiği nimeti ve onların karakterlerini anlattıktan sonra mü'minlere hitap ediyor ve diyor ki: Ey mü'minler! Siz onların, sizin iman ettiğiniz gibi iman etmelerini mi arzuluyorsunuz?

Ayette belirtilen yahudiler Rasûlullah (s.a.s) dönemindeki yahudiler değil onlardan önce gelmiş olan atalarıdır. Fakat Rasûlullah (s.a.s) dönemindeki yahudiler de atalarının yoluna uyup onları adım adım takip etmekteydiler.

Rasûlullah (s.a.s) zamanında bazı mü'minler yahudiler

rin kendileri gibi iman etmelerini çok arzuluyorlardı. Fakat karakterlerinden dolayı onların iman etmeleri çok zordu. Bu sebeple Allah (c.c) yukarıdaki ayeti indirerek mü'minleri uyardı ve onlar iman etmedikleri için üzülmemeleri gerektiğini bildirdi.

«Oysa onlardan, Allah'ın kelamını işitip de andıktan sonra bile bile tahrif edenler vardır.»

Bundan sonra Allah (c.c) yahudi alimlerinin bazı karakter ve özelliklerinden bahsediyor: Onlar Allah'ın ayetlerini; bildikleri, duydukları ve bu ayetlerin Allah'tan geldiğine şahit oldukları halde onları tahrif ederler. Onlar, Allah'ın ayetlerini gizleyerek, manasını saptırarak ve ayetleri bizzat değiştirerek tahrif etmişlerdir.

Halbuki onlar, bu ayetlerin vermiş olduğu manaları anlamakta ve onları tahrif etmenin küfür olduğunu, böyle yapmanın Allah'a karşı gelmek olduğunu çok iyi bilmekteydiler. Fakat sırf dünyevi menfaatler elde etmek ve kendilerine rüşvet veren kimselere yaranmak için Allah'ın ayetlerini tahrif ettiler.

Allah (c.c), bu özelliklerinden dolayı onların iman etmelerinin zor olduğunu iyi bildiği için mü'minleri uyarıyor.

YAHUDİLERDEN OLAN MÜNAFIKLAR

وَإِذَا الْقَوَالِذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا اتَّخَذُوا نَهْمُ بِمَافَتْحَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

76 - (Yahudi münafiklar) mü'minlerle karşılaştıklarında: «Biz sizin gibi iman ettik» derler. Birbirleriyle başbaşa kalınca da (onların ileri gelenleri): «Allah'ın (Tevrat'ta) size açtığı (bildirdiği) şeyleri Rabbiniz katında aleyhinizde bir delil olsun diye mi onlara söylüyorsunuz? Hiç akletmiyor musunuz?» dediler.

Allah (c.c) bu ayetinde bir takım yahudilerden bahsediyor. Bu yahudiler Muhammed (s.a.s)'e inanarak İslam'ı kabul ettiklerini söylemişlerdi. Oysa bunlar müslüman kimşeler değillerdi. Onlar sadece münafıklık yapıyorlar ve mü'minlerle karşılaştıklarında: Biz sizin gibi iman ettik, çünkü bizler Muhammed (s.a.s)'in geleceğini Tevrat'ta okumuştuk, gelince de hemen ona iman ettik diyorlardı.

Birbirleriyle başbaşa kalınca da (onların ileri gelenleri): «Allah'ın (Tevrat'ta) size açtığı (bildirdiği) şeyleri Rabbiniz katında aleyhinizde bir delil olsun diye mi onlara söylüyorsunuz? Hiç akletmiyor musunuz?» dediler.»

Fakat, akıl hocalarıyla veya ileri gelenleriyle başbaşa kaldıklarında, ileri gelenleri onlara: Siz ne yapıyorsunuz? Tevrat'ta geçenleri niçin anlatıyorsunuz? Böyle yaparsanız, Allah (c.c) bunları sizin aleyhinize delil olarak getirir. Hiç düşünüp akletmiyor musunuz? diyorlardı.

İşte bu ayeti kerime yahudilerin akıllılık kavramını nasıl anladıklarını gösteriyor. Onlar, Tevrat'taki haklı açıklamayıp gizledikleri takdirde, bunların Allah (c.c)'ta rafından aleyhlerine delil olarak getirilmeyeceğine inanıyorlardı.

İşte onların Allah hakkındaki inançları buydu. Onlar Allah'ı gaybleri bilmekten aciz insanoğluna benzetiyorlardı. Aslında onların akıllılık zannettikleri akılsızlığın ta kendisiydi. Çünkü onlar akıllı olmuş olsaydılar, Allah'ın noksan sıfatlardan beri olduğunu bilirlerdi. Zira Allah (c.c) onların gizlediklerini de açığa çıkardıklarını da ince ayrıntısına kadar bilir.

ALLAH GİZLİYİ DE AÇIĞI DA BİLENDİR.

﴿وَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾

77 - Onlar, Allah'ın onların gizlediklerini de açıkladıklarını da bildiğini bilmezler mi?

Yahudilerin Allah (cc) hakkındaki ilimleri işte bu kadardır. Oysa onlar Tevrattaki hükümleri açıklasalar da açıklamaları da muhakkak Allah (c.c) yaptıklarını bilmektedir. O yahudiler Allah'ı gerçek manada tanımış olsaydılar Allah'ın, gizlediklerini de açıkladıklarını da bilmeye kadir olduğunu bilirdi.

TAKLİTÇİ ÜMMİ YAHUDİLER

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَظُنُّونَ

78 - Onlardan bir kısmı ümmidir. Kitabı (Tevratı) bilmezler. Bütün bildikleri (boş) ümitten başka birşey değildir ve onlar ancak zanla hareket ederler.

Allah (c.c) yahudi alimlerinden sonra burada yahudilerin ikinci bir kısmından bahsediyor, ümmilerden...

Ümmi: Okuma ve yazması olmayanlara denir.

Yahudilerin büyük bir kısmı Tevrat'ı okumayı ve yazmayı bilmezlerdi.

Yahudiler iki kısım idiler:

Birinci kısım; yahudi alimleridir. Bu kimseler Tevrat'ı çok iyi bilirlerdi. Fakat bu alim geçinen kimseler sırf dünyalık menfaat ya da rüşvet aldıkları kimseleri kayırmak maksadıyla Allah (c.c)'nun ayetlerini gizlemiş, onların manalarını saptırmış, onları değiştirmişlerdir.

İkinci kısım kimseler; Ümmi olanlardır. Bu kimseler Tevratı okumayı ve yazmayı bilmezlerdi. Ancak alim edindikleri kimselerin sözlerine uyarlar, onların anlattıkları kadarıyla Tevrat hakkında bilgi sahibi olurlardı. Bu alim taslakları ise onlara kuru bir ümitten başka bir şey

vermezlerdi. Cahil olan bu kimselere: Sizler Allah'ın sevgili kullarısınız, Allah'ın sevdiği kimselersiniz, sizler cehennemde en fazla yedi gün kalıp sonra cennete gireceksiniz gibi sözler söyleyerek onları ümitlendirirlerdi. Cahil olan bu kimseler de hiç itiraz etmeksizin, meselelerin aslını araştırmaksızın alim sandıkları bu kimselerin sözlerine sanki Allah ve Rasulünden gelmiş nasslar gibi bağlandılar. Onların sözlerini kendi hayatlarını düzenleyici kaideler haline getirdiler. Oysa öğrenip de kendisiyle amel ettikleri bu şeyler; zandan ve Allah'a iftiradan başka birşey değildi. Onlar sahte alimlere bağlanıp onları taklit etmekle hayatlarının en büyük hatasını yaptılar. İkinci kısım dediğimiz bu kimseler de suçluluk bakımından birincileri gibidirler.

ALLAH'IN KELAMINI TAHRİF EDENLER

قَوْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُوبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كُتِبَتْ أَيْدِيهِمْ وَقَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْتُوبُونَ

79 - Kitabı kendi elleriyle yazıp sonra (bu yazdıkları şeyler için): «Bu Allah katındandır» diyerek onu az bir pahaya satanlara (ahirette) büyük bir azab vardır. (O kitabı) elleriyle yazdıklarından ötürü de onlara (ahirette) büyük bir azab vardır. (Aynı zamanda kitabı satarak) kazandıklarından dolayı da onlara (ahirette) büyük bir azab vardır.

Allah (c.c) yahudilerin ikinci grubunu bildirdikten sonra birinci gruba tekrar dönüyor ve onlar için ahirette büyük bir azabın var olduğunu bildiriyor. Çünkü onlar Tevrat'ta içindeki gerçek ayetleri heva ve heveslerine uygun olarak yazdıkları kendi sözleriyle değiştirmişler ve ikinci gruba

ki kimselere (ümmilere): Bunlar Allah katındandır, bunlara uymanız gerekir demişlerdir. Bunu dünya metayı kazanmak için yapıyorlardı. Oysa dünya metayı, ahiret metayı yanında çok daha küçük ve değersizdir. İşte bu değersiz olan şeye itibar edip Tevrat ayetlerini kendi yazdıklarıyla değiştirdiler. Yaptıkları bu iş gerçekten çok kötü bir işti. Bu yüzden Allah (c.c) onları ahirette çok büyük bir azaba uğratacaktır. Dünyada Tevrat'ı tahrif ederek elde ettikleri kazançlar ahirette kendilerine bir fayda sağlamayacak ve Allah (c.c) bu küfür amelleri sebebiyle onlara çok büyük bir azab tattıracaktır.

Satılmış Alim Taslakları ve Taklitçiler:

Allah (c.c) bu surenin 75. ayetinden 79. ayetine kadar iki sınıf insandan bahsetmiştir.

1 - Dünya metayı için bilerek Allah'ın ayetlerini tahrif eden, saptıran ve gizleyenler. Bunlar alim konumundaki kimselerdir.

2 - Alim denilen kimselere; söyledikleri şeylerde hiçbir delil sormaksızın, araştırmaksızın, düşünmeksizin körü körüne bağlanıp onların söylediklerini kayıtsız şartsız tatbik eden kimseler. Bu kimselerin Allah'a yaptıkları bütün ibadet ve amelleri körü körüne taklitten ibarettir. Yine bu kimseler tabi oldukları alimlerden başka kimsenin sözünü, Allah'tan ve Rasulünden gelmiş olsa bile kabul etmeyen, reddeden kimselerdir.

Bu iki sınıf insan Rasulullah (s.a.s) zamanında vardı. Aynı insan tipleri zamanımızda da vardır. Bu gibi insanların iman etmeleri çok zordur. Birinci grupta bahsettiğimiz kimseler zaten dünya metasını, heva ve hevesinin arzuladığı şeyleri elde etmek için Allah'ın ayetlerini saptırarak, değiştirerek, gizleyerek tahrif ederler. Onlar bunu, yaptıklarının küfür olduğunu bilerek yaparlar. Bu sebeble Allah (c.c) onların kalplerini mühürlemiştir. Artık iman

etmeleri çok zordur. İman ancak hakkı öğrendiği zaman hemen ona bağlanan kalplere girer. Bu kimseler ise hakkı öğrenmişler fakat ona bağlanmamışlardır. Bu yüzden iman etmeleri çok zordur.

İkinci grup ise; körü körüne taklitleri ve cehaletleri yüzünden kalpleri ve basiretleri körelmiş, gerçekleri göremez duruma gelmiş kimselerdir. Onların hayatlarını alim diye bağlandıkları kimselerin söyledikleri sözler şekillendirir. Hata yapabilme özelliğine sahip olan bu alim taslaklarının söyledikleri her sözü Allah'tan olup olmadığına bakmaksızın, araştırmaksızın, düşünmeden kabul edip sanki Allah ve Rasulünün sözüymüş gibi hayatlarına aktarırlar. İşte bu gibi kimselere Allah ve Rasulünün bildirmiş olduğu hakikatler hatırlatılınca onları kabul etmezler. Böyle kimselerin de düzelmeleri çok zordur. Bunların düzelebilmeleri ancak kendilerini yönlendiren alim taslaklarının düzelmesiyle mümkün olur.

Yahudilerde var olan bu iki sınıfa günümüzde de rastlamak mümkündür.

Birinci grup; satılmış alim taslaklarıdır. Bunlar Yahudi alimlerinin Tevrat'ın ayetlerini değiştirerek tahrif ettikleri gibi Kur'an'ın ayetlerini değiştirmek suretiyle tahrif edememişlerdir. Çünkü Allah (c.c) bu Kur'an'ı kıyamet kadar korumayı kendi üzerine almıştır. Ancak onlar Kur'an ayetlerinin manalarını saptırarak tahrif etmişlerdir. Bu alim taslakları sırf dünya metai elde etmek için ayetlerin manalarını saptırmak suretiyle onlardan çıkan hükümleri değiştirmişler ve böylece Allah (c.c)'nin ayetlerini kullanarak insanları Allah yolundan alıkoymuşlardır.

İşte bu kimseler, Fransa ve İsviçre gibi batılı ülkelerden alınan, heva ve hevesin ürünü olan kanunları tahrif edip Kur'an'ı ve sünneti bir kenara atan kafir hükümlerinin istedikleri zaman, istedikleri şekilde döndürdükleri bir çarklardır.

Onlar, bu kafir hükümdarların küfürleri güneş gibi açık olduğu halde bunların müslüman olduklarını, onlara itaat edilmesi gerektiğini, onların ulu'l emr olduklarını, onları ortadan kaldırmaya çalışanların vatan haini, millet düşmanı olduğunu Kur'an ve sünnetten kafalarına göre deliller getirerek isbatlamaya ve bu suretle insanları aldatmaya çalışırlar.

İkinci grup ise; ölçüsü olmayan, cahil kimselerdir. Bunlar yukarıda vasıfları sayılan alimlere bağlanarak öyle bir duruma gelmişlerdir ki onlar için ayet ve hadisler birşey ifade etmez olmuştur. Onlar, alim zannettikleri kimseler ne derlerse onu doğru kabul etmişlerdir.

Bu alim taslakları onlara; bir takım söz ve amellerle cenneti garantileyeceklerini söylemişlerdir. Sahte alimlerin söyledikleri bu sözler cahil kimselerin nefislerinin hoşuna gitmiş ve bu cahiller onların safsatalarına sımsıkı bağlanmışlardır. Tıpkı yahudi alimlerinin: Bizler Allah'ın oğullarıyız, sevgilileriyiz, cehennemde ancak yedi gün kalıp sonra cennete gireceğiz diyerek cahillere vaadlerde bulundukları ve o cahillerin de buna itibar ettikleri gibi, günümüz alim taslakları da insanları cennetle kandırarak vaadlerde bulunmaktadırlar. Cahil kimseler de bu vaadlere kanarak onların gösterdiği şekilde hayatlarını düzenlemektedirler. İşte bu amel ve inançları sebebiyle böyle kimselerin hidayete ulaşmaları da birincileri kadar zordur.

AHİRET AZABININ SAYILI GÜN OLACAĞI İDDİASI

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَنْبَاءًا مَعْدُودَةً قُلْ
أَتُخَذَتْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ فَلَنْ يُخْلَفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

80 - (Yahudiler) dediler ki: «Sayılı birkaç gün dışında bize ateş asla dokunmayacaktır.» (Ey Muhammed!) de ki: «Allah katından (buna dair) bir söz mü aldınız? (Dediğiniz doğru ise) Allah sözünden dönmez. Yoksa siz Allah hakkında bilmediğiniz birşey mi söylüyorsunuz?

Allah (c.c) bu ayeti kerimesinde yahudilerin düşüncesini ortaya koyuyor. Onlar kendilerine sayılı birkaç gün dışında cehennem ateşinin dokunmayacağını iddia ediyorlardı. Ayetin «sayılı günler» kısmını alimlerin bir kısmı kırk gün, bir kısmı da yedi gün olarak tefsir etmiştir.

Kırk gün diyenler: Allah (c.c) Musa'yla kırk günlük bir süre için sözleştiğinde Musa'nın kavmi onun hemen ardından kırk gün buzağıyı ilah edinerek Allah'a şirk koşmuştur. Bu yüzden yahudilerin sayılı günler den kasıtları işte bu şirk işlemiş oldukları kırk gündür. dediler.

Yedi gün diyen alimler: Yahudiler dünyanın yedi bin yıldan ibaret olduğunu ve her bin yılda işlemiş oldukları günahlara karşılık sadece bir gün ceza göreceklerini söylüyorlar. dediler.

Yahudilerin böyle delilsiz mesnedsiz bir iddiada bulunmaları onların karakterlerini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Onlar kitap ve sünnetten hiç bir delile dayanmaksızın sırf kafalarından uydurdıkları şeyleri sanki Allah'tan gelmişçesine Allah'a nispet ederler.

«(Ey Muhammed!) de ki: «Allah katından (buna dair) bir söz mü aldınız? (Dediğiniz doğru ise) Allah sözünden dönmez.»

Oysa Allah (c.c) bu konuda onlara hiç bir söz vermemiştir. Şayet vermiş olsaydı Allah (c.c) muhakkak sözünü yerine getirirdi.

«Yoksa siz Allah hakkında bilmediğiniz birşey mi söylüyorsunuz?»

Yahudiler böylesine bir iddia ileri sürerek Allah (c.c.)'ya ve O'nun dinine haksız yere iftira atmış oldular. Yahudilerin karakterleri işte budur.

Cennet Tacirleri

Kim olursa olsun, ilmi ne kadar çok olursa olsun söylediği sözü bir ayete ya da sahih bir hadise dayandırmayan kişinin sözü, geçersizdir. Her kim Kur'an'a ve sahih sünnete dayanmadan bir şeyin İslam'dan olduğunu söylerse Allah (c.c.)'ya iftira etmiş ve yahudilerin karakterine sahip olmuş olur.

Günümüzde cahil insanlar İslam'danmış gibi anlatılan şeylere Allah ve rasulünün sözüymüş gibi inanıp bağlandılar. Sonuçta İslam dini öyle bir hale geldi ki İslam alimi olarak ortaya çıkan sahte alimcikler bir kaç dua, bir kaç ayet okumakla insanların cenneti garanti edeceklerini söyleyip bu şekilde insanları uyutarak İslam dininin basit şeylerden ibaret olduğu inancını yaydılar. Böylece tağutlara ve kafirlere büyük bir hizmet yaptılar.

Bu alim taslakları ve onlara bağlı olanlar böyle şeyler söylemekle Allah (c.c.)'ya daha çok yaklaşacaklarını zannettiler. Tıpkı Rasulullah (s.a.s.) zamanındaki müşriklerin putlara taparken Allah (c.c.)'ya yaklaşıma niyeti taşıyarak şirk koşmaları gibi.

Kişinin niyeti ne kadar temiz olursa olsun, sadece temiz niyeti kişiyi kurtarmaz. Allah katında insanı kurtaracak şey; amelleri hem yalnız Allah rızası için hem de Allah'ın istediği ve Rasulullah'ın gösterdiği şekilde yapmaktır.

GÜNAH İŞLEYEN KİMSELERİN DURUMU

بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ
فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

81 - Hakikat şu ki; kim seyyie (şirk) işler ve hataları (günahları) kendisini kuşatırsa işte onlar ateş halkıdır. Orada temelli kalacaklardır.

Yahudilerin delilsiz olarak Allah'a nisbet ettikleri şeyler Allah (c.c.)'ya iftiradan başka birşey değildir.

Şu açık bir gerçektir ki; her kim şirk ve günah işler de işlemiş olduğu şirk ve günahlarından tevbe etmezse işte bu kötü ameller o kişinin kalbini çepeçevre kuşatır. Sonuçta bu kalbe ne iman girer ne de şirk o kalpten çıkar. Tevbe etmeden bu hal üzere ölen kimse ateş ehlidir ve o ateşte sonsuza dek kalır.

Kişî haram olan ameli helal saymayarak işlerse kafir olmaz. Bununla beraber eğer kişî devamlı günah işlerse ve bu günahları işlerken Ben nasıl olsa bu günahları işlemekle kafir olmam. derse farkında olmadan, kalbinde Allah'ın haram kıldığı şeylere karşı bir küçümseme veya hafif görme hissi gelişmeye başlar. Bu küçümseme olayı zaman geçtikçe nefis ve şeytanın kandırmasıyla büyür. Günah işlemeye devam ede ede sonunda kişinin günah işlerken kalbinde duyduğu sıkıntı da azala azala yok olur. Bu gibi kimselerin ise her an için günah ve küfür işlemeleri mümkündür. İşte ayette geçen «hataları (günahları) onu kuşatırsa»dan kasıt budur.

Günah İşleyen Kimse Ne Zaman Kafir Olur?

Günah işleyen kimsenin müslüman kalabilmesi için üç şart gerekir. Bu şartlardan birisi eksik olursa İslam'dan çıkar ve kafir olur.

1 - Günahın haram olduğuna inanmalıdır. Bir günahı helal görerek işleyen kimse, Allah'ın bir hükmünü kabul etmeyip değiştirdiğinden dolayı kafir olur.

Allah (c.c), hükmünü kabul etmeyen ve ondan razı olmayan kimselerin kafir olacaklarını şu ayetinde açıkça bildirmektedir:

«Hayır! Rabbine and olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip sonra senin verdiğin hükmü işlerinde bir sıkıntı duymadan kabul etmedikçe asla inanmış olmazlar.» (Nisa: 65)

2 - Günah işlediğinden dolayı kalbde sıkıntı duymalıdır. Günahı işleyen kişi kalbinde sıkıntı duymazsa kafir olur.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Kim işlediği iyilikten dolayı sevinir ve işlediği günahı dolayla üzüntü duyarsa işte o mü'mindir.»

(Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed)

3 - İşlenen günah meşrulaştırılmamalıdır.

Kişinin bir günahı meşrulaştırması; işlediği günahı dile haram gördüğü halde ameliyle helal gördüğünü ifade etmesidir.

Örneğin: Bir kişi içki haramdır dediği halde meyhaneye açar veya meyhaneye açılmasına izin verirse, içki içilmesini meşrulaştırmış, dolayısıyla Allah'ın bir haramını hareketiyle helal görmüş olur.

Bunun gibi bir kişi: Faiz haramdır der, fakat faizle çalışan bankalar açar veya açılmasına izin verirse yine Allah'ın haram kıldığı faizi helalleştirmiş yani meşrulaştırmış olur.

Buna benzer bir başka örnek Rasulullah (s.a.s)'in şu hadisinde açıkça görülmektedir:

Bera (r.a) şöyle rivayet etmiştir:

Dayım Ebu Bureyde elinde sancak olduğu halde yanımdan geçti. Nereye gidiyorsun? diye sordum. Dedi ki: Rasulullah (s.a.s) beni, babasının hanımıyla evlenen birini öldürüp malını da ganimet olarak almam için gönderdi. (Ebu Davud, Tirmizi, Nesei, İbni Mace, Ahmed)

Hadisteki kişi, üvey annesiyle cinsi münasebette bulunarak haram bir fiil işlediğinden dolayı öldürülmemiştir. Çünkü üvey annesiyle cinsi münasebette bulunan, yani zina eden bir kişinin malı ganimet olarak alınmaz. An-

cak kafir olan kimselerin malı ganimet olarak alınır. Bu kişi Allah (c.c) onun üvey annesiyle cinsi münasebette bulunmasını haram kılmasına rağmen, bu münasebeti helal kılan evlilik akdini yaptığı için kafir olmuştur. Zira üvey annesiyle cinsi münasebette bulunan kişi kafir değil günahkar olur. Bu kişi üvey annesiyle, nikah yapmayıp da cinsi münasebette bulunsaydı ona kafirlere uygulanan hüküm uygulanmazdı. O halde bu kişinin kafir olmasının sebebi; üvey annesiyle cinsi münasebette bulunması değil, onunla cinsi münasebeti helal (meşru) kılan bir hareket olan evlilik akdini yapmasıdır.

SALİH AMEL İŞLEYENLERİN MÜKAFATI

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

82 - İman edip salih amel işleyenlere gelince işte onlar cennet halkıdır. Orada sonsuza dek kalacaklardır.

İman edip iman gerektirdiği salih amelleri işleyen, imanları laftan ibaret olmayıp hayatlarının her yönünü İslam'a göre düzenleyenler ve imanı bozacak her türlü söz, inanç ve amelden kaçınanlar, işte yalnız bunlar cennet ehlidirler. Orada temelli kalacak olanlar da onlardır.

Allah (c.c) bu ve bundan önceki ayetinde iki sınıf insandan bahsediyor:

1 - Hak Yolda Olanlar : Bunlar; Allah (c.c)'nin istediği şekilde iman eden, bu iman gerektirdiği salih amelleri işleyen ve imanı bozacak söz, inanç ve amellerden sakınan kimselerdir.

2 - Batıl Yolda Olanlar : Bunlar; yalnız Allah'ın hakkı olan ibadetlerin hepsini veya bir kısmını veyahut bir tanesini Allah'tan başkasına veya Allah'la beraber bir başkası-

na yapan veya Allah'ın yasakladığı şeyleri çokça yaptıkları için kalbleri mühürlenmiş ve tevbe etmeden şer üzere ölen kimselerdir.

İSRAİLOĞULLARINDAN ALINAN AHİD

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ

وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

83 - Biz İsrail oğullarından: «Allah'tan başkasına ibadet etmeyin. Ana-babaya, yakınlar, yetimlere, miskinlere iyilik edin. (Bütün) insanlara iyi söz söyleyin. Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin.» diye yeminle destekleyerek verdikleri söz almıştık. (Bundan) sonra pek azınız hariç (sözünüzden) döndünüz ve sizler (yine de) yüz çevirip durmaktasınız.

Allah (c.c) İsrailoğullarından yeminle almış olduğu bir sözü daha burada hatırlatıyor. Alimler bu sözün ne zaman alındığına dair iki görüş ileri sürmüşlerdir.

Allah (c.c) bu sözü;

1 - Musa (a.s)'a Tevrat'ı indirdiği zaman almıştı.

2 - Tur dağına İsrailoğullarının üzerine kaldırdığı zaman almıştı.

Allah (c.c) onlardan: Yalnız Allah (c.c)'ya ibadet etmeye, ibadetlerden hiçbirini Allah'tan başkasına yapmama, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaya, Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetmeye, anne ve babaya, yakınlar, küçükken babası ve annesi ölmüş yetimlere, hiçbir şeyi olmayan ve üstelik insanlardan istemeye de çekinen mis-

kin kimselere iyilik yapmaya, bütün insanlara iyiliği emredip kötülükten sakındıracak güzel sözler söylemeye, kafir olsa bile Allah'a, Rasulüne ve İslam'a savaş açmayan kişilere iyi davranmaya, onların hakkını vermeye ve namazı bütün şart ve rükunlerini yerine getirerek huşu içerisinde kılmaya, zekatı hakkıyla vermeye dair söz almıştı.

«(Bundan) sonra pek azınız hariç (sözünüzden) döndünüz ve sizler (yine de) yüz çevirip durmaktasınız.»

İsrailoğulları bu emirleri yerine getirmek için yeminle destekleyerek söz vermelerine rağmen çoğu sözlerini tutmamışlardır. Zaten onların babaları ve dedeleri de sözlerini tutmamışlardı.

BİRBİRLERİNİ ÖLDÜRME MELERİNE DAİR ALINAN AHİD

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
أَنفُسَكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾

84 - Yine sizden; birbirlerinizin kanınızı dökmeme-niz, birbirinizi yurtlarınızdan çıkartmamamıza dair yeminle destekleyerek vermiş olduğunuz kesin bir söz almıştık. Sonra siz de bunu birbirinize şahid olduğunuz halde kabul etmiştiniz.

Allah (c.c) bu ayetinde İsrailoğullarından almış olduğu sözlerden birini daha hatırlatıyor.

Allah (c.c) yahudilerden kendileriyle aynı dine sahip olan kimselerin kanlarını akıtmamaları ve birbirlerini yurtlarından çıkartmamalarına dair yeminle destekledikleri bir söz almıştı. Üstelik onlar Allah (c.c)'ya bu sözü verirken de birbirlerine şahid idiler.

İSRAİLOĞULLARININ AHDİ BOZMALARI

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا
 مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
 وَإِنْ يَأْتِوكُمْ أَكْسَرَىٰ تُفْدُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ
 إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ
 بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ
 فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَوْمَ الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ
 وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

85 - Sonra sizler yine o kimselersiniz ki; birbirinizi öldürüyor, içinizden bir grubu yurtlarından çıkarıyor, onlara karşı günah ve düşmanlık yapmak için yardımlaşıyordunuz. Eğer onlar esir olarak size gelirlerse onlarla fidyeleşiyordunuz. Halbuki onları (yurtlarından) çıkarmak size haramdı. Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkar mı ediyorsunuz? Sizden böyle yapan kimselerin cezası dünyada zelil olmak, ahirette ise şiddetli bir azaba uğramaktır. Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.

İsrailoğulları birbirlerini öldürmeyeceklerine dair Allah (c.c)'ya söz vermelerine rağmen yine de birbirlerini öldürdüler ve içlerinden bir grubu yurtlarından çıkardılar. Onlar, haram olduğunu bildikleri halde birbirlerine saldırdılar ve haksız olarak saldıranları desteklediler.

Medine'de yahudiler iki gruba ayrılmıştı. Bir grup Evs kabilesini, diğer bir grup da Hazreç'i destekliyordu. Evs'i destekleyenler; Beni Kurayza yahudileri, Hazrec'i destekleyenler ise; Beni Kaynuka ve Beni Nadir yahudileri idi.

Evs ve Hazreç arasında savaş olduğu zaman, onları destekleyen yahudiler birbirlerini öldürürler ve bulundukları yerden çıkarırlardı. Oysa Tevrat'ta böyle yapmaları haram kılınmış ve kendilerinden yeminli söz alınmıştı. Fakat onlar Allah (c.c)'nin emrine ve O'na verdikleri söze uymadılar. Kendi esirlerini Allah'ın emri diye fidye vererek kurtardılar. Aslında bunları esir etmeleri ve yerlerinden çıkarmaları helal değildi.

«Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkar mı ediyorsunuz? Sizden böyle yapan kimselerin cezası dünyada zelil olmak, ahirette ise şiddetli bir azaba uğramaktır.»

İsrail oğulları Tevrat'ın bir kısmına iman edip bir kısmını inkar ettiler. Onların iman ettikleri şey; esirlerin fidye ile kurtarılması, reddettikleri ise; birbirlerini öldürmeleri ve yurtlarından çıkarmamalarına dair emir idi.

Her kim bu şekilde yapar, Allah'ın indirdiği ayetlerin bir bölümünü tatbik eder bir bölümünü tatbik etmezse, hem dünyada zillet altına düşer hem de kıyamet gününde şiddetli bir azaba uğrar.

Burada iki şey dikkatimizi çekmektedir:

1 – Allah (c.c)'nin müslümanlardan; indirdiği şeylerin hepsine bağlanmalarını ister. Bir kısmına bağlanıp bir kısmını reddetmek hepsini reddetmekten daha kötüdür ve hem dünyada zillet hem de ahirette büyük bir azaba sebep olur.

2 – Yahudilerin Tevrat'ın bir kısmına iman edip bir kısmını inkar etmeleri sadece sözle iman yahut sözle inkar edip reddetmek değildir. Yahudiler sözde bütün Tevrat'a iman ettiklerini söylediler. O yahudilere birbirlerini öldürme yahud yerlerinden çıkarmanın hükmü sorulduğunda buna haram derlerdi. Her ne kadar sözle bunu söyleseler de birbirlerini öldürmeleri ve birbirlerini yerlerinden çıkartmaları, sözle kabul ettikleri şeyleri hareketleriyle reddettiklerini göstermektedir.

Yine iman ettikleri; esirleri fidye ile kurtarma hükmü de sözlü bir iman ve kabul değil hareketle gösterilen bir iman ve kabuldü.

İşte Allah (c.c)'nun bütün mü'minlerden istediği şey apaçık bir şekilde bu ayette bildiriliyor: Allah'tan gelen şeylere iman ancak, Allah'tan gelenlerin hepsini pratikte uygulamakla gerçekleşir. İman kuru bir iddiadan ibaret değildir. İman ancak; iman edilen şeyleri hayatta tatbik etmekle gerçekleşir. İman bu şekilde gerçekleşmezse sonuç; hem dünyada zillet hem de ahirette büyük bir azab olur.

Kur'an'ın Bir Kısımına İnanıp Bir Kısımını İnkâr Edenler:

Zamanımızda İslam ülkeleri diye isimlendirilen bir takım devletler vardır. Bu devletlerde tatbik edilmekte olan kanunların çoğu; İsviçre, Fransa gibi batılı ülkelere ve bir kısmı da (miras ve evlenme gibi kanunlar) İslam'dandır. İslam ülkeleri denen bu devletler ancak 'başlarındaki tağutlara zarar vermeyecek kanunları İslam'dan alırlar. Bu şekilde yaparak müslüman olduklarını söylerler ve cahil halkı aldatırlar.

Bir ülke ancak Kur'an'ı tam olarak ve eksiksiz tatbik ederse müslüman devlet sıfatını alır. Yoksa yahudilerin yaptığı gibi yapıp da Kur'an'ın bir kısmını tatbik edip bir kısmını reddetmekle İslam ülkesi olunamaz. Böyle yapan devletler dünyada zillet altındadırlar. Bugün bu ülkeler fiili olarak askeri bir işgal altında olmasalar bile batının kontrolü altına girmiş, dünyada zelil bir duruma düşmüşlerdir. İşte böyle İslam'a zıt olan kanunları koyanlar, bunları destekleyenler, onlara karşı nemelazımcı tavır takınanlar ve buna rağmen müslüman olduklarını iddia edenler dünyada zelil olacak, ahirette ise ebedi bir azaba uğrayacaklardır. Onların dünyada zelil olduklarına şahidiz.

Böyle devam etmeleri halinde ahirette şiddetli ve ebedi bir azaba uğrayacaklarından ise hiç şüphemiz yoktur.

«Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.»

Allah (c.c) işlenen her şeyi bilir ve zerre kadar da olsa işlenen bütün suçların cezasını verecektir. O kafirler; Allah'ın, yaptıklarını bilmekten gafil olduğunu zannetmesinler.

DİNİNİ DÜNYA METAI KARŞILIĞINDA SATANLAR

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ
عَنَّهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

86 - İşte onlar dünya hayatını ahiret karşılığında satın almışlardır. Onlardan azab hafifletilmez ve onların yardımcıları da yoktur.

İşte Allah'ın ayetlerinin bir kısmını tatbik edip bir kısmını tatbik etmeyenler; ancak dünya ve dünya metanı elde etmek için ahireti satan kimseler gibidirler. Ahireti gerçek manada isteyen kimseler böyle davranmazlar. Ancak baki olmayan, fani olan dünya metana önem veren ve ahirete şeksiz şüphesiz inanmayan kişiler bunu yaparlar.

«Onlardan azab hafifletilmez ve onların yardımcıları da yoktur.»

Allah (c.c) ahirette böyle kişilerin azabını hafifletmeyecek. Onlar kendilerini gittikçe artan bir azab içinde bulacaklardır. Onların azabında hafifleme olmayacağı gibi onlar için ölüm ve hayat da olmayacaktır. Azabın içinde ölümle hayat arasında yaşayıp gideceklerdir. Onları bu azabtan Allah'tan başka hiç kimse kurtaramaz.

MUSA'DAN SONRA RASULLER GÖNDERİLMESİ

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ
وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ
فَفَرِّقَا كَذَبْتُمْ وَفَرِّقَا تَقْتُلُونَ

87 - Musa'ya kitabı (Tevrat'ı) vermiş ve onun ardından rasuller göndermiştik. Meryem oğlu İsa'ya da açık deliller (mucizeler) vermiş ve onu Ruh'u'l-Kudüs'le desteklemiştik. Bir rasul nefislerinizin hoşuna gitmeyen birşeyi size getirdiği zaman hemen büyüklük taslamadınız mı? (Üstelik) siz onların bir kısmını yalanlayıp bir kısmını da öldürdünüz.

Allah (c.c) bu ayetinde yine yahudilerin karakterlerini ortaya koyuyor.

Allah (c.c) yahudilere rasul olarak göndermiş olduğu Musa'ya, kitap olarak Tevrat'ı vermişti. Musa'nın ardından da onlara birçok rasul ve nebiler göndermişti. Gönderilmiş olan nebi ve rasullerin çoğu İsrail oğullarından gelmiştir.

Ruhu'l-Kudüs:

«Meryem oğlu İsa'ya da açık deliller (mucizeler) vermiş ve onu Ruh'u'l-Kudüs'le desteklemiştik. Bir rasul nefislerinizin hoşuna gitmeyen birşeyi size getirdiği zaman hemen büyüklük taslamadınız mı? (Üstelik) siz onların bir kısmını yalanlayıp bir kısmını da öldürdünüz.»

Allah (c.c) yahudilere son rasul olarak İsa (a.s)'ı

göndermiş, rasullüğüne bir delil olmak üzere ona; ölüleri diriltme, hastaları iyileştirme gibi mucizeler vermiş ve onu Ruh'ul-Kudüs'le yani; Cibril (a.s) ile desteklemişti.

Cibril (a.s)'a «**Ruh**» isminin verilmesi; Allah'tan getirildiği vahyin kalpleri canlandırıp hayat vermesinden dolayıdır. «**Kudüs**» kelimesi ise iki manaya gelmektedir.

1 - Allah (c.c)'nın bir sıfatıdır.

2 - Temiz manasındadır.

Birinci manaya göre Ruh'ul-Kudüs Allah'ın yarattığı ruhlardan bir ruhtur. İkinci manaya göre ise Ruh'ul-Kudüs temiz ruh demektir.

Yahudiler nefislerinin hoşuna gitmeyen, heva ve heveslerine ağır gelen şeyler getirdikleri için gönderilen rasullere tabi olmadılar ve getirdikleri şeyleri kabul etmediler. Hatta rasullerin getirdiği şeylere karşı kibirlenerek büyüklük tasladılar ve onlardan yüzçevirdiler. Bazen daha da ileri giderek rasullerin bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da öldürdüler.

Yalnız Allah'ın Kanunları Fıtrata Uygundur:

Allah (c.c) yahudilerin düştükleri hatalara düşmemeleri için müslümanlara onların yaptıkları şeyleri hatırlatıyor ve Rasullerine karşı böyle bir tavır takınmamalarını istiyor. Fakat görüyoruz ki bu hatırlatmalar pek fayda vermemiştir. Maalesef günümüzde, bir zamanlar İslam ülkesi iken bugün İslam şeriatinin yürürlükten kaldırıldığı, yerine heva ve heveslere uygun, nefislerin hoşuna giden kanunların bulunduğu ülkelerde bazı hakimlere rastlamaktayız. Bu hakimler heva ve hevesten kaynaklanan kanunlarla insanlara hükmetmelerine rağmen hala müslüman olduklarını iddia edebilmektedirler. Kendilerinin müslüman olduğuna inanan cahil halk da bunlara tabi olunca; Allah (c.c) İsrailoğullarını zillete uğrattığı gibi bu kimseleri de zillete uğratmış ve onları birbirine düşür-

müştür. Onlar böyle yapmalarından ötürü hem dünyayı hem de ahireti kaybetmişlerdir. Böyle şeyleri ancak akılsızlar yapar.

Akıllı olan kimse heva ve hevese dayandığı için devamlı değişen kanunlara değil, sabit ve fıtrata uygun olan vahye bağlanır. Çünkü insanın heva ve hevesi değişkendir. Kişi bazen sevinçli, bazen kızgın, bazen rahat, bazen de yorgun olur ve kişinin ruhi durumuna göre verdiği hükümler de değişir. Halbuki Allah (c.c)'nin koyduğu kanunlar sabit ve insan fıtratına uygun olan, insanları hem dünyada hem de ahirette mutlu edecek kanunlardır. Bu kanunları bir kenara atıp heva ve hevesten kaynaklanan kanunlara uymak insana dünyada mutsuzluktan başka birşey kazandırmaz ve ahirette de büyük bir azabın verilmesine sebep olur.

KALPLERİ KİLİTLİ OLANLAR

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا

مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

88 - (Yahudiler) dediler ki: «Kalblerimiz kilitlidir.» Allah onlara bu küfürlerinden ötürü lanet etmiştir. (Bu yüzden) onların ancak az bir kısmı iman eder.

Muhammed (s.a.s) Allah tarafından rasul olarak gönderilince yahudiler dediler ki: Bizim kalblerimiz kapalıdır. Bize anlattığın şeylerden hiçbir şey anlayamıyoruz. Bizim bildiğimiz şeyler bize yeter. Sana ve getirdiğin şeylere ihtiyacımız yoktur.

Yahudiler bu sözü; Rasulullah (s.a.s)'i ümitsizliğe düşürmek için söylüyorlardı. Çünkü bu sözlerin akabinde Rasulullah (s.a.s)'in ümitsizliğe düşüp artık tebliğ yapmayacağını zannediyorlardı.

«Allah onlara bu küfürlerinden ötürü lanet etmiştir. (Bu yüzden) onların ancak az bir kısmı iman eder.»

Yahudiler; Allah (c.c)'nın ayetlerini reddedip onlara bağlanmadıkları için Allah (c.c) tarafından lanetlendiler ve böylece Allah'ın rahmetinden uzak kaldılar. Artık onların çoğu iman etmez ve hidayet de onların kalplerine girmez. Çünkü onlar; küfrü hidayete tercih ettiler. Tevrat'ta bildirilenlerin bir kısmına iman edip bir kısmını da inkar ettiler. İman ettikleri genellikle nefislerinin hoşuna giden hükümler, iman etmedikleri ise genellikle nefislerinin hoşuna gitmeyen hükümlerdi.

KUR'AN'I İNKAR ETMELERİ

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا
مِّنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ
مَّا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

89 - Allah katından onlara verilen kitabı (Tevratı) tasdik edici olarak bildikleri bir kitap (Kur'an) kendilerine gelince (hemen) onu inkar ettiler. Oysa daha önce inkarcılara karşı onunla yardım istemekteydiler. (Böyle yaptıkları için) Allah'ın laneti kafirlerin üzerine olsun.

Allah (c.c) yahudilere Tevrat'ı indirmişti. Tevrat'ta ileri bir zamanda yeni bir rasulün geleceği bildirilmekteydi. Bu yüzden yahudiler gelecek olan bu rasulü beklemekteydiler. Hatta müşriklere; gelecek olan bu rasulle onları yeneceklerini söylemekte ve bu rasulün bir an önce gelmesi için Allah'a dua etmekteydiler. Ne zaman ki bekledikleri o rasul geldi ve beraberinde Tevrat'ı ve İncil'i tasdik edici olan Kur'an'ı getirdi işte o zaman ona ve getir-

diklerine iman etmeyip reddettiler. Böylece kafirlerden oldular. İşte Allah'ın laneti böyle kafir kimselere şiddetli olur.

Tevessül:

Bazı kimseler bu ayeti delil alarak; hayatta iken olsun ölümünden sonra olsun, Rasulullah (s.a.s) ile tevessül etmenin caiz olduğunu ileri sürmektedir.

Onlar; Bu ayete göre: Ya Rabbi! Rasulullah (s.a.s)'in hakkı için bana yardım et! diyerek Allah'a dua edilebilir derler ve bu görüşlerini desteklemek için şu rivayeti de delil gösterirler:

Abdul Melik b. Harun b. Antara babasından, o da Said ibni Cübeyr'den, İbni Abbas'ın şöyle dediğini nakletmiştir: Hayberli yahudiler Gatafanlılarla zaman zaman savaşırlardı. Karşı karşıya geldikleri savaşlardan birinde yahudiler bozguna uğradılar. Bunun üzerine:

Ya Rabbi! Son zamanda göndereceğini vadettiğin ümmi rasul Muhammed (s.a.s)'in hakkı için müşriklere karşı bizi muzaffer eyle!

İbn Abbas sözüne devam ederek şöyle dedi: Bundan sonra yahudiler karşı karşıya geldikleri her savaşta bu duayı yaparak Gatafanlıları bozguna uğratiyorlardı. Fakat Allah (c.c) Rasulullah (s.a.s)'i rasul olarak gönderince onu reddettiler. Bunun üzerine Bakara: 89 ayeti nazil oldu.

Tevessülün bu şekilde caiz olduğunu iddia edenler şöyle derler: Bu ayet ve bu rivayetten anlaşılıyor ki; daha gelmeden önce Rasulullah (s.a.s) ile tevessül ediliyordu. Öyleyse, hem Rasulullah'ın hayatında hem de vefatından sonra bu şekilde dua etmek caizdir.

Bu iddiayı ileri sürenlere şöyle cevap verilir: Yahudiler Allah'a; Ya Rabbi! Son zamanda göndereceğini vadettiğin ümmi rasul Muhammed (s.a.s)'in hakkı için müş-

riklere karşı bizi muzaffer eyle! diyerek dua etmiyorlardı. Bilakis, onlar müşriklere;

Son zaman rasulü gönderildiğinde onunla beraber sizlere karşı savaşacağız ve sizleri mağlup edeceğiz diyor ve Allah'a: Ya Rabbi! Son Rasulü gönder de, biz onunla birlikte şu müşriklere karşı savaşalım ve onları yenelim! diyerek dua ediyorlardı.

Bütün müfessirler, ayetin nüzul sebebi ile ilgili olarak bu rivayeti nakletmiş ve yalnız bu rivayeti sahih görmüşlerdir. Zaten Kur'an'ın lafzı da bu rivayeti desteklemektedir. Allah (c.c) yahudiler hakkında;

«Onlar daha önce onunla (yesteftihun) yardım istemekteydiler» buyuruyor.

Ayette geçen «yesteftihun», istiftah kelimesinden gelmektedir ve istinsar manasındadır. «İstinsar» ise; Fethi ve muzaffer olmayı talep etmektir.

Rasulullah (s.a.s) ile fethi ve muzaffer olmayı talep etmek ise; Allah'tan, Rasulullah (s.a.s)'in gönderilmesini ve onunla kafirlere karşı savaşarak muzaffer olmayı talep etmek demektir.

Yesteftihun kelimesinin manasının bu olduğunu şu ayet desteklemektedir.

«Eğer (teftiftihun) feth istiyorsanız, işte size feth nasib oldu.» (Enfal: 19)

Bu ayet açıkça gösteriyor ki, istiftah kelimesi fethi ve muzaffer olmayı istemek demektir. Yoksa, onların iddia ettikleri gibi; Rasulullah (s.a.s) hakkı için Allah'tan zafer istemek demek değildir. Eğer manası böyle olsaydı, onlar bu şekilde her dua ettiklerinde muzaffer olmaları gerekirdi. Halbuki durum böyle değildir. Onlar yaptıkları savaşlarda yenilgiye de uğramışlardı.

Üstelik İbn Abbas (r.a)'dan gelen bu rivayet şaz bir rivayettir ve müfessirlerin bu ayet hakkında sahih olarak zikretmiş oldukları bütün rivayetlere muhaliftir.

Onların bu rivayetini Hakim, Müstedrek'inde nakil

olarak zikretmiştir. Fakat hadis alimleri böyle bir rivayet naklettiği için ona karşı gelmiş ve onu suçlamışlardır. Çünkü bu rivayetin senedinde Abdullah ibn Harun vardır. Bütün alimler bu adam hakkında; O, güvenilir değildir, yalancıdır demiştir.

Bu rivayetin sahih olmadığıнын bir başka delili ise Bakara: 89 ayetinin kendisidir. Bütün müfessir ve siyer alimlerinin ittifakıyla bu ayet, Medine yakınlarında yerleşmiş bulunan Beni Kaynuka, Beni Kureyza ve Beni Nadir hakkında nazil olmuştur. Cahiliye döneminde iken onların bir kısmı Evs'e, bir kısmı da Hazrec'e müttefik idi. Medineliler müslüman olduktan sonra Rasulullah (s.a.s) Medine'ye hicret edip İslam devletinin temelini atınca, Medine çevresinde bulunan yahudilerle de antlaşma yaptı. Fakat bir müddet sonra antlaşmayı bozdular, bunun üzerine Rasulullah (s.a.s) de onlara savaş açtı. Önce Beni Kaynuka sonra da Beni Nadir kabilesiyle savaştı ve bu olaylar üzerine Haşr suresi nazil oldu.

Bütün bu tarihi açıklamalardan sonra Bakara: 89 ayetinin Hayberli yahudiler ile Gatafanlılar hakkında nazil olduğunu ileri sürmek apaçık bir yanlışlıktır. Üstelik onların rivayetine göre; yahudiler bu duayı okuyunca Gatafanı yenmişlerdir. Fakat şu bir gerçektir ki; yahudilerin Gatafanlıları yendiğini, bu rivayeti uyduran yalancı kimse hariç hiçbir alim nakletmemiştir.

Onların zikrettikleri rivayet sahih olsa bile Rasulullah (s.a.s)'den önceki müşrik yahudilerin yaptıkları, bütün alimlerin ittifakıyla bizim şariatimizde delil olamaz.

GAZAB ÜSTÜNE GAZABA UĞRAMALARI

بِشِّمَا أَشْتَرَوَاهُ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ

اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يُنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

فَبَاءُ وَيَغْضَبُ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٨٩﴾

90 - Allah'ın kullarından dilediğine fazlından bir şey (vahiyy) indirmesine hased edip Allah'ın indirdiği şeyleri inkar edenlerin nefislerini karşılığında sattıkları şey ne kötüdür. (Bu sebeble) gazab üstüne gazaba uğradılar. Kafirlerle (işte böyle) alçaltıcı bir azab vardır.

Yahudiler, gelen rasulü ve getirdiği şeyleri kabul etmedikleri için küfre girdiler ve böylece nefislerini küfür karşılığında sattılar.

İnsan, nefisini ya Rahman'a ya da şeytana satar. İnsan, nefisini Rahman'a satmazsa şeytana satmış olur. Nefisini şeytana satan ve hidayete karşılık küfrü tercih eden ne kötü bir iş yapmıştır.

İşte yahudiler nefislerini şeytana satıp küfrü satın almış kimselerdir. Onlar, geleceğini çok iyi bildikleri rasul geldiği zaman, sırf kendi kavimlerinden değil de araplardan geldiği için hased ve zulümle onu inkar ettiler.

«(Bu sebeble) gazab üstüne gazaba uğradılar.»

Fakat Allah (c.c) onların bu hareketini karşılıksız bırakmadı. Böyle yapmalarından dolayı onları gazab üstüne gazabla cezalandırdı. Onlar önceden de gazaba uğramışlardı. Çünkü onlar; İsa (a.s)'ı da inkar etmiş, ona inanmamış, Uzeyr için Allah'ın oğlu, Allah için ise; Allah'ın eli sıkıdır demişlerdi. Bu yüzden Allah tarafından gazaba uğratılmışlardı. Yeniden gazaba uğramalarının sebebi; Rasulullah (s.a.s)'i ve getirdiği şeyleri tasdik etmemeleridir.

«Kafirlerle (işte böyle) alçaltıcı bir azab vardır.»

İşte hakkı reddeden ve ona uymayan kimseler aynı yahudiler gibi kafirdirler ve cezaları dünyada zillet ahirette de can yakıcı azaptır.

İnsanlara verilecek olan azab iki türlüdür:

1 - Kafirlerle Verilecek Azab : Bu, hem çok şiddetli hem de onları alçaltıcı ve zelil edici bir azaptır.

2 - Günahkar Mü'minlere Verilecek Azab : Mü'minleri günahlarından temizlemek için verilecek azaptır. Fakat bu mü'minleri alçaltan ve zelil eden bir azab değildir.

İrkçılık :

Bu ayette İsrail oğullarının batıl olan bir düşüncesi zikredilmekte : İrkçılık... Onlar Muhammed (s.a.s)'in rasul olarak geldiğini çok kesin bildikleri ve onun gelişini bekledikleri halde, sırf yahudilerin içinden değil de arapların içinden çıktı diye onu ve getirdiklerini reddettiler.

Muaz b. Cebel (r.a)'nın yahudilere söylemiş olduğu sözler de bunu teyid etmektedir.

Muaz b. Cebel (r.a) yahudilere şöyle demişti:

Sizler daha önce bir rasulün geleceğini söylüyordunuz. Hatta onunla düşmanlarınızı altedeceğinizi iddia ediyordunuz. İşte beklediğiniz o rasul geldi. Niçin hala ona iman etmiyorsunuz? Onlar dediler ki:

Biz bu kimseyi tanımıyoruz. Bizim gelmesini beklediğimiz kimse bu değildir. (Siyer-i İbni Hişam)

İşte yahudi karakteri! Hak olan şey sırf kendi ırk ve kabilelerinden olan bir kimseden gelmediği için ona bağlanmaktan kaçındılar.

İşte müslümanları yahudi ve kafirlerden ayıran en büyük özelliklerinden birisi! Müslüman, hak kimden gelirse gelsin, kim getirirse getsin, ona hak olduğu için inanır ve getiren kişiyi tasdik eder. Halbuki yahudiler ve diğer kafirler, gelen şeyin hak olduğunu kesin olarak bilseler bile, getiren sırf kendi milletlerinden olmadığı için onu reddederler, ona bağlanmazlar.

NEBİLERİ HAKSIZ YERE ÖLDÜRMELERİ

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا
 أَنزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ، وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
 لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنْتُمْ
 مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

91 - Onlara Allah'ın indirdiğine iman edin denildiğinde: «Biz ancak bize indirilene iman ederiz» derler. Kendilerine verilen (Tevrat)'i tasdik eden hak (bir kitap) olduğunu gördükleri halde onu (Kur'an'ı) inkar ederler. De ki: «Eğer mü'minlerden (olduğunuzu iddia ediyor) iseniz (öyleyse) niçin daha önce (sizlere gelen) Allah'ın nebilerini öldürüyordunuz?

Yahudilere Kur'an'a iman etmeleri söylenince: Biz ancak bize inen Tevrat'a inanırız. Tevrat'tan sonra gelen kitapları reddederiz. dediler. Oysa onlar iyi biliyorlardı ki indirilen Kur'an, daha önce gelen Tevrat'ı tasdik eden, onun içinde bulunan hakkı doğrulayan bir kitaptı.

«De ki: «Eğer mü'minlerden (olduğunuzu iddia ediyor) iseniz (öyleyse) niçin daha önce (sizlere gelen) Allah'ın nebilerini öldürüyordunuz?»

Onlar şayet gerçek manada Tevrat'a iman etmiş olsaydılar daha önce onlara gönderilen nebi ve rasulleri haksız yere öldürmezlerdi. Demek ki bunların imanı sadece sözden ibarettir. Kalblerinde ise imandan bir eser bile yoktur. Şayet kalbleriyle iman etmiş olsalardı; bu çirkin cürümü işlemez, hak olan şey kendilerine gelir gelmez hemen onu kabul ederlerdi.

MUSA'NIN MUCİZELERLE GELMESİ

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ
مِّنْ بَعْدِهِ ۚ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

92 - Musa sizlere (apaçık) mucizelerle geldi. (Oysa siz Musa'nın Tur'a gitmesinden) sonra buzağıyı ilah edindiniz. (Böyle yaparak) sizler (ancak nefislerinize) zulmettiniz.

Her gelen rasul beraberinde; insanların kendisinin hak rasul olduğunu anlamaları için bir de mucize getirir. İşte Musa (a.s) da bu rasullerden birisi idi. O da; asa, elinin beyazlaşması, her tarafı kan gölüne çevirmesi, gökten çekirgeler, kurbağalar indirmesi gibi mucizelerle gelmişti. İsrail oğulları da bunların hepsine şahid olmuştu.

«(Oysa siz Musa'nın Tur'a gitmesinden) sonra buzağıyı ilah edindiniz. (Böyle yaparak) sizler (ancak nefislerinize) zulmettiniz.»

Buna rağmen, Rasulleri ne zaman kırk günlük gibi kısa bir müddet için onlardan ayrılıp Allah'la buluşmak üzere Tur'a gitti, işte o zaman hemen buzağıyı ilah edinerek ona tapmaya başladılar. Bu şekilde buzağıyı ilah edinmek suretiyle nefislerine zulmettiler.

İSRAİLOĞULLARININ AHDİ BOZMALARI

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا
مَاءَ اثْنَيْنِ كُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ
يَسْمَا يَا مُرْكُكُمْ بِهِ ۚ إِيْمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

93 - Sizden yeminle desteklenmiş söz almış Tur'u da üzerinize yükseltmiştik. «Size verdiğimiz kuvvetle sarılın ve onu dinleyin» (demiştik). (Buna karşılık) dediniz ki: «Biz işittik ve isyan ettik.» (Böylece) küfürleri sebebiyle buzağı sevgisi kalblerine iyice içirildi (işlendi). (Ey Muhammed!) de ki: «Eğer inananlardan iseniz bu imanınız size ne kötü birşey emrediyor!»

Allah (c.c) Tevrat'a bağlanmaları ve Musa'ya itaat etmeleri için İsrailoğullarından yeminli söz almış, üzerlerine de Tur dağını yükseltmişti. Şayet iman etmemekte diretselerdi Tur dağı hemen üzerlerine iniverecekti. Onlardan; ihmalsiz, tevilsiz ve sağlam bir şekilde, zahiren ve batınen teslim olarak Tevrat'a bağlanmaları ve onu hayatlarına uygulamaları istenmişti. İmanları ancak bu şekilde geçerli olacaktı.

«(Buna karşılık) dediniz ki: «Biz işittik ve isyan ettik.»

Onlardan istenilen bu şeye karşılık: Bizler işittik, anladık, kabul ettik dediler. Fakat bu söylediklerini hareketleriyle yalanladılar. Zira hareketleriyle: İsyan ettik diyorlardı. Onlar Musa'ya ve getirdiği Tevrat'a inandıklarını ve Tevrat'ın içindekileri kabul ettiklerini söylediler. Fakat lisanı hallerinde (hareketlerinde) bunun aksini göstererek Musa'ya ve getirdiği Tevrat'ın hükümlerine karşı geldiler. Şu bir gerçektir ki lisanı hal ile red, dil ile redten daha kötüdür.

«(Böylece) küfürleri sebebiyle buzağı sevgisi kalblerine iyice içirildi (işlendi).»

Hareketleriyle inkar ettikleri için Allah (c.c) onların kalblerine buzağı sevgisini iyice yerleştirdi. Artık kalbleri buzağı sevgisinden başka birşey hissetmez oldu. Bunun sebebi Allah (c.c) değil bizzat kendi işledikleri küfür

amelleridir. Çünkü onlar yanlarında bulunan rasulleri Musa ile Harun'u dinlemediler. Onlara isyan ederek küfür amel işlediler ve kafir oldular. Böylece Allah da onların kalblerini buzağı sevgisiyle doldurdu.

«(Ey Muhammed!) de ki: «Eğer inananlardan iseniz bu imanınız size ne kötü birşey emrediyor!»

Onlar bunu yaparken Tevrat'a iman ettiklerini söylüyorlardı.

Yahudiler aynı şeyi Rasulullah (s.a.s) geldiğinde de söylediler. Biz Tevrat'a iman ettik. Bu sebeple Kur'an'a ve onu getiren rasule inanamayız dediler.

Onların Kur'an'ı ve gelen rasulü inkarları Tevrat'a iman iddialarıyla zıtlık arz ediyor. Çünkü Tevrat'a gerçek mana da iman etmiş olsalardı gelen Rasulü ve getirdiği şeyi yalanlamaz, hemen tabi olurlardı. Demek ki onların bu imanı hakiki iman değildi. Şayet gerçekten iman etmiş olsalardı imanları onları böyle kötü bir amele sevketmezdi.

Allah (c.c) bu ayetinde gerçek imanın ne olduğunu bildiriyor. Gerçek iman; hak olarak gelen şeyleri sadece sözle kabul etmek değil, onları hem dille tasdik etmek, hem de hayat pratiğine aktarmaktır. Gelen hakkı hayat pratiğine yansıtmayan kişi ne kadar iman ettiğini söylerse söylesin, o iman etmiş değildir. O ancak İsrailoğulları gibi iman iddiasında bulunan kafirlerden birisidir.

ÖLÜMÜ TEMENNİ ETMELERİ İÇİN MEYDAN OKUMA

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

94 - (Ey Muhammed!) De ki: «Eğer Allah katında ahiret yurdu(nun nimetleri) diğer insanların değil de sadece sizin ise, (şayet bu iddianızda) doğrulardan iseniz hemen ölümü temenni edin.»

Yahudiler: Bizler Allah'ın sevgili kullarıyız. Bu yüzden cennete bizden başkası giremeyecektir. Cennet ancak bizim içindir. şeklinde bir iddiada bulunuyorlardı.

Allah (c.c) da Rasulüne, onların bu iddialarına cevap olarak şöyle demesini emretti: Ey yahudiler! Eğer cennetin sadece sizler için olduğunu iddia ediyorsanız (ki siz bunu iddia etmektesiniz) ve böyle bir imana gerçekten sahibseniz; o halde hemen ölümü isteyin. Bakalım sözünüzde doğrulardan mısınız? Çünkü cennet dünya ile mukayese edilemeyecek kadar güzel ve rahattır. Öyleyse oraya bir an önce kavuşmak için ölümü temenni edin!

Görüyoruz ki Allah (c.c), Rasulünden yahudilere meydan okumasını istiyor. Fakat yahudiler bu meydan okumaya karşılık vermediler. Çünkü onlar dünya hayatını daha çok sevmektedirler. Ölümü istediklerinde ve öldüklerinde işledikleri küfür amelleri sebebiyle ahirette büyük bir azaba uğrayacaklarını çok iyi bilmekteydiler.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Onlar ölümü temenni etseydiler hemen ölürlerd ve cehennemdeki yerleri onlara gösterilirdi.»

(Ahmed, sahih senedle)

ÖLÜMÜ TEMENNİ ETMEK İSTEMEYİŞLERİ

﴿لَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾

95 - Elleriyle işlemiş oldukları (günahlar ve küfürler) sebebiyle onu (ölümü) hiçbir zaman temenni etmezler. (Muhakkak ki) Allah zalimleri en iyi bilir.

Yahudiler her ne kadar kendilerinin cennet ehli olduklarını iddia etmişlerse de kendilerine yapılan ölümü temenni etme teklifini hiçbir zaman kabul etmemişlerdir. Çünkü onlar biliyorlardı ki şayet ölümü temenni ederler

se işledikleri günahlar ve küfürler yüzünden kendilerini cehennemde bulacaklardı. Bu sebeble hiçbir zaman onlar ölümü temenni etmezler.

«(Muhakkak ki) Allah zalimleri en iyi bilendir.»

Allah (c.c) bu gibi zalimleri, hakkı bildiği halde gizleyenleri, iman etmeyenleri, imanı dünya hayatıyla değiştirenleri, hakka davet eden kimselere eziyet edenleri, hakkın yayılmasını engellemeye çalışanları çok iyi bilir ve bu gibi kimselerin cezasını er geç verecektir.

İşte böyle kafir kimseler hiçbir zaman ölümü temenni etmezler. Onlar hayatı herşeyden daha çok severler. Çünkü bilirler ki, öldüklerinde işlemiş oldukları küfürlerin karşılığını muhakkak göreceklerdir.

HAYATA OLAN AŞIRI DÜŞKÜNLÜKLERİ

وَلَنَجْذِبَهُمْ أَكْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوةٍ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا يَوْمَئِذٍ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرَحِّزٍ
مِّنَ الْعَذَابِ ۖ إِنَّ يُعَمَّرُ ۖ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

96 - Ve andolsun ki (Ey Muhammed! Sen) onları, (yahudileri) bütün insanlardan ve (hatta) müşrik olanlardan daha ziyade yaşamaya istekli bulacaksın. Onlardan herbiri bin sene yaşatılmasını azru eder. Halbuki onun (bu kadar) çok yaşatılması kendisini azabtan asla uzaklaştırmaz. Allah yapmakta olduklarınızı en iyi görendir.

Yahudilerin hayata bağlılıkları diğer bütün insanlardan daha fazladır. Onlar yaşadıkları dünya hayatının nasıl olduğuna hiç bakmazlar. Nasıl yaşarlarsa yaşasınlar; ister zelim olarak ister hayvanlar gibi olsun, yeterki dünya ha-

yatını yaşasınlar, zelillik ve hayvan seviyesine düşmek onlar için hiç önemli değildir. Dünyaya karşı bu şekildedeki aşırı istekleri onları hayvanlardan daha aşağı bir duruma getirmiştir. Fakat bunun farkında değillerdir. Çünkü onlar dünyada yaşamaya önem verdikleri kadar başka hiçbirşeye önem vermezler ve ahiret hayatını hiç düşünmezler.

Öyleyse bu gibi kimselerin, şuuru olmadan hareket eden ve yaşantıları sadece yemek, içmek ve çoğalmaktan ibaret olan hayvanlardan farkları nedir ki? Bu kimseler bu hayatı elde etmek için neleri var neleri yoksa hepsini feda etmeye hazırdırlar ve bunu yapmaktan da çekinmezler. Fakat onların Allah katında da mü'minler katında da hiçbir değerleri yoktur. İşte onlar ateş ehli olan değersiz kimselerdir.

«Onlardan herbiri bin sene yaşatılmasını azru eder.»

Yahudi ve mecusilerden bin yıl yaşamak isteyenler vardır. Böyle düşünmek ve bunu istemekle kendilerine azab olunmayacağını zannederler. Oysa kaçınılmaz bir gerçek vardır; insan ne kadar yaşarsa yaşasın sonunda ölüm onu yakalayacaktır.

«Halbuki onun (bu kadar) çok yaşatılması kendisini azabtan asla uzaklaştırmaz.»

Küfür üzere ölenler hakettikleri azabla karşılaşacaktır. Azabın bu gibi kimselerden uzaklaştırılması mümkün değildir,

«Allah yapmakta olduklarınızı en iyi görendir.»

Çok iyi bilinmesi gerekir ki; Allah (c.c) kişinin zahiri ve batini bütün hareketlerini insanlar bilmeseler bile bilmektedir ve yaptıklarının karşılığını muhakkak verecektir.

CİBRİL'E DÜŞMANLIKLARI

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ، عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ

97 - (Ey Muhammed) de ki: «Kim Cibril'e düşman olursa Muhakkak (iyi bilsin) ki kendinden evvelkileri (kitapları) tasdik edici ve mü'minler için hidayet ve müjdenin ta kendisi olan (Kur'an)'ı Allah'ın izniyle senin kalbine O (Cibril) indirmiştir.

Rasulullah (s.a.s) geldiği zaman yahudiler Rasulullah (s.a.s)'i ve getirmiş olduğu Kur'an'ı reddettiler. Bu hareketlerine bahane olabilecek bir gerekçe aradılar. Nihayet Rasulullah (s.a.s)'e gelerek kendisine vahyi kimin getirdiğini sordular. Rasulullah (s.a.s) de onlara kendisine vahyi getirenin Cibril olduğunu söyledi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.s)'i ve getirdiği şeyleri reddettiler. Çünkü onların inançlarına göre; Cibril yahudi düşmanıydı. Cibril onlara azab etmek için gelirdi. İşte bu sebeble Cibril'in kendisine vahiy getirdiği kimseyi ve gelen vahyi inkar ettiklerini söylediler.

Enes (r.a) şöyle rivayet etmiştir:

Rasulullah (s.a.s)'in Medine'ye gelmesi haberi Abdullah b. Selam'a erişmişti de o hemen Rasulullah'a gelerek:

Ey Muhammed! Ben sana üç soru soracağım ki, bunların cevaplarını yalnız Rasul olan bilir dedi.

Kıyamet alametlerinden ilki nedir? Ehli cennet, cennette ilk önce hangi yemeği yiyecekler? Çocuk ne cihetle babasına benzer, hangi sebeple de ana soyuna çeker? diye sordu. Rasulullah (s.a.s):

«Bu meseleleri sen gelmeden önce Cibril bana haber vermişti.» buyurdu. Abdullah b. Selam:

Cibril mi? dedi. Rasulullah (s.a.s):

«Evet» dedi. Abdullah b. Selam:

Cibril melekler içinde yahudi düşmanıdır. dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.s) Bakara: 97-98 ayetini okudu (ve sorularını cevaplandırdı.) (Buhari)

«Muhakkak (iyi bilsin) ki kendinden evvelkileri (kitapları) tasdik edici ve mü'minler için hidayet ve müjdenin ta kendisi olan (Kur'an)'ı Allah'ın izniyle senin kalbine O (Cibril) indirmiştir.»

Allah (c.c) Kur'an'ı Cibril vasıtasıyla Rasulünün kalbine yerleştirmişti. Ayette geçen «kalb» kelimesi bilinen et parçası manasında değil idrak manasındadır. Cibril Rasulullah (s.a.s)'e ayetleri söylemiş ve bu ayetler Rasulullah (s.a.s)'in belleğinde yer etmişti. Cibril'in bu şekilde Rasulullah (s.a.s)'e getirmiş olduğu Kur'an, Tevrat'ı ve İncil'i tasdik edici bir kitaptı. Üstelik bu kitap; sadece mü'minlere bir hidayet kaynağı, yol gösterici ve müjdeleyici idi. İman etmek istemeyenler ise bu kitaptan hiçbir öğüt almazlar ve ondan gerçek anlamda istifade edemezler. Ancak imanı isteyen ve imana kalbini açık tutan kimseler bu kitaptan istifade edebilirler.

ALLAH'A, MELEKLERİNE VE RASULLERİNE DÜŞMAN OLANLAR

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ
وَمِيكَائِيلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾

98 - (Her) kim Allah'a, meleklerine, rasullerine, Cibril'e ve Mikail'e düşman olursa, muhakkak (iyi bilsin) ki Allah (da o) kafirlerin düşmanıdır.

Allah'a, meleklerine, rasullerine, Cibril ve Mikail'e düşman olan kimseler iyi bilmelidirler ki Allah (c.c) da onların düşmanıdır.

Allah (c.c), insanın yaratıcısı ve onun tek ilahıdır. İbadetlerin hepsi yalnız O'na yapılır. Melekler Allah'ın kullarıdır. Allah'ın emirlerine bir an olsun itaatsizlik etmezler. Allah'tan aldıkları emirleri hemen iletmeleri gereken yerlere iletirler. Cibril ve Mikail de bu meleklerdendir ve diğerleri gibi Allah'ın emirlerini anında yerine getirirler. Allah (c.c)'nun göndermiş olduğu rasuller de kendilerine bildirilen şeyleri harfiyyen yerine getirirler. İşte her kim Allah'a, meleklerine, rasullerine, Cibril ve Mikail'e düşman olursa bilsin ki Allah da bu gibi kafir kimselerin düşmanıdır. Allah (c.c)'nun düşman olduğu kimseler için kurtuluş yoktur. Onlara çok büyük bir azab vardır.

Allah (c.c)'nun bu ayette önce melekleri daha sonra da meleklerden oldukları halde Cibril ve Mikail'i ayrıca zikretmesi; bu iki meleğin sahip oldukları değeri iyice teyid etmek içindir.

İNKARCI FASIKLAR

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا

الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾

99 - Ve andolsun ki (ey Muhammed!) Biz sana apaçık ayetler (deliller) indirdik. Onları fasıklardan başkası inkar etmez.

Allah (c.c) rasulü Muhammed (s.a.s)'e hitap ederek buyuruyor ki: Ey Muhammed! Biz sana apaçık ayetler, işaretler, mucizeler verdik.

Allah (c.c)'nun rasulüne indirmiş olduğu açık ayet ve deliller; Kur'an ayetleridir. Bu ayetler içinde daha önceki rasuller ve İsrailoğulları ile ilgili gerçek haberler vardır. İşte bu gerçekleri ancak İsrailoğullarının büyük alimleri bilebilmekteydi. Ancak hiç okuması yazması olmayan

Muhammed (s.a.s)'in, sadece yahudi alimlerinin bilebildikleri bu gerçekleri haber vermesi, ancak Allah'ın ona öğretmesi ve vahyetmesiyle mümkündür. Rasulullah'ın bunları haber vermesi bir mucizedir. Fakat bu gerçekler yahudilere bildirilince hemen inkar edip yalanladılar.

«Onları fasıklardan başkası inkar etmez.»

Kur'an'ın apaçık olan bu hakikatlerini ancak fasıklar, yani; tabiatı bozuk ve haktan uzak olanlar inkar ederler. Tabiatı bozuk kimseler, heva ve heveslerine uyarak sırf dünya metanını arzuladıkları için böyle davranırlar. Selim fıtratlı ve tabiatı temiz olan kimseler ise bu hakikatleri inkar etmez, onların doğruluğunda şüphe etmez ve onları olduğu gibi kabul eder. Çünkü bu deliller güneş gibi açık ve gerçektir.

Bu ayette geçen «fasık» kelimesi kafir anlamındadır.

İSRAİLOĞULLARININ AHDİ BOZMALARI

أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَاهِدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

100 - Onlar ne zaman bir söz verseler içlerinden bir grup o sözü bozup atıvermedi mi? Hayır! Onların çoğu iman etmezler.

Bu ayetteki hitap yahudileredir. Yahudilerin karakterlerinden birisi de; söz verip sonra onu yerine getirmemeleridir. İster Rasulullah (s.a.s) zamanındaki yahudiler olsun, ister onların dedeleri olsun, yahudilerin karakteri budur. Çünkü onların tabiatları bozuktur. Bu sebeple onların çoğu hakka tabi olmaz ve iman etmez.

Gerçekler onların heva ve heveslerine zıt düştüğü zaman, hak olduğunu bilseler bile onlara iman etmez ve tabi olmazlar. Bu onların tabiatlarıdır. Verdikleri ahdi, hevalarına ve menfaatlerine zıt gelince hemen bozarlar.

Müslümanlar bu kötü tabiattan uzak kimselerdir. Verdikleri ahde, bunu müslümanlardan bir köle verse bile, hep birlikte vefa gösterir ve yerine getirirler. Şu tarihi olay da bu gerçeğe şahittir:

Amr İbnu'l-As, Ömer b. Hattab'a şöyle bir haber gönderdi: Ey mü'minlerin halifesi! Bir köye gittik. Orada sadece bir köle müslüman oldu. Müslüman olan bu köle köy halkına: Size dokunulmayacaktır diyerek söz verdi. Senin bu konudaki görüşün nedir? Ömer b. Hattab (ra) ona şöyle haber gönderdi:

Vefakar kimse söz verdiği zaman onu yerine getirendir. (İbn Arabi-Ahkamul Kur'an)

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyuruyor:

«Müslümanların en basiti bile bir söz verse, bütün müslümanların bu sözü yerine getirmesi gerekir.» (Ebu Davud, İbni Mace)

İşte müslümanların karakteri budur. En basitleri bile söz vermiş olsa onların hepsi birden verilen bu söze vefa gösterir.

Yahudiler ise bozuk tabiatları gereği, değil kendilerinden herhangi birinin verdiği sözü yerine getirmek, bizzat kendilerinin vermiş olduğu sözü bile yerine getirmezler, onu bile bozarlar.

RASULULLAH'I İNKAR ETMELERİ

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ

بَدَّلُوا بَيْنَهُمْ الْأَسْبَابَ وَكَانَ اللَّهُ وَرَاءَ

ظُهُورِهِمْ كَانَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

101 - Onlara Allah katından, ellerinde olanı (Tevrat'ı) tasdik eden bir rasul (Muhammed) gelince, kitap verilenlerden bir kısmı, sanki bilmiyorlarmış gibi, Allah'ın kitabını arkalarına attılar (ona iman edip onunla amel etmediler).

Yahudiler Rasulullah'ın bütün vasıflarını Tevrat'ta okumuşlardı ve onu kendi öz oğullarını tanır gibi tanıyorlardı. İşte! Vasıflarını bildikleri Rasulullah (sas) onlara Tevrat'ı tasdik edici olarak geldiği zaman, onu ve getirdiklerini kendi heva ve heveslerine zıt düştüğü için reddettiler ve böylece Tevrat'ın içindeki hükümleri de bir kenara atmış oldular. Tevrat'ta gelecek rasulle ilgili hiçbir bilgi yokmuş ve bunları bilmiyorlarmış gibi davrandılar, böylece Tevrat'ın bu konu ile ilgili hükümlerini pratikte uygulamadılar.

SİHİR

وَاتَّبِعُوا مَا تَنَلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَنَ وَمَا كَفَرَ
 سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
 السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هِرُوتَ وَمَرْوَتَ
 وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ
 فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ
 وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ
 مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ
 مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَئِنَّ مَا اشْتَرَوْا بِهِ
 أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

102 - (Yahudiler Tevrat'ın içindeki gerçekleri bırakıp şeytanların Süleyman'ın hükümdarlığı hakkında söylediklerine uydular. Oysa Süleyman (sihir yaparak) kafir olmamıştı. Fakat şeytanlar (sihri yaparak) kafir ol-

muşlardı. Onlar (şeytanlar) Babil'de, (insanları imtihan etmek için) indirilmiş iki melek olan **Harut ve Marut'** un öğrettiği sihri insanlara da öğretiyorlardı. Oysa o ikisi (Harut ve Marut) insanlara: «Muhakkak ki biz, (Allah katından) bir imtihanız, (sihri, hakkı batıldan ayırmanız için öğretiyoruz) sakın (sihir yaparak) **kafir olmayın» demedikçe (sihirden) hiçbirşey öğretmezlerdi.** (Babil halkı) o ikisinden, kendisiyle karıyla kocanın arasını ayıracak şeyler öğreniyorlardı. Fakat (yaptıkları bu sihirle) Allah'ın izni olmadan hiçkimseye bir zarar veremezler. Kendilerine zarar verecek olan ve faydalı olmayan şeyler öğreniyorlardı. Şüphesiz onu satın alanın ahiretten bir nasibi olmadığını (çok iyi) biliyorlardı. Nefislerini karşılığında sattıkları şeyin ne kötü olduğunu keşke bilselerdi!

Bu ayetin nüzul sebebi hakkında birçok rivayetler vardır. Fakat zayıf ve israiliyattan olan bu rivayetlerin çoğu, ya Süleyman (a.s)'a, veya meleklere iftira atmakta, ya da Allah'ın diğer ayetlerine zıt düşmektedir.

Ayette geçen «**şeytanlar**»dan kasıt; kafir cinlerdir.

Allah (c.c) bu ayetinde yahudilerin ellerinde bulunan kitabı bir kenara atarak tabi oldukları kötü bir ameli zikrediyor: **Sihir....** Yahudiler Rasulullah (s.a.s)'in risaletini Tevrat'ta hak olarak buldukları halde, Tevrat'ın ayetlerini bir kenara atıp onu ve getirdiklerini yalanladılar, Süleyman (a.s)'ın mülkü hakkında şeytanların uydurdukları şeylere ve öğrettikleri sihre tabi oldular.

Süleyman (a.s) şeytanların uydurdukları ve yahudilerin de iddia ettikleri gibi sihirbaz değildi. O, Allah'ın hükümlerini insanlara tebliğ eden bir rasuldü ve sihir yaparak kafir olmamıştı. Fakat şeytanlar sihir yaparak kafir olmuş ve insanlara da öğreterek onları bu çirkin ameli işlemeye teşvik etmişlerdir.

Allah (c.c) Babil şehrine Harut ve Marut adı verilen

iki melek indirmişti. Yahudilere bu iki meleğin ismi zikredilince bunlar onlara hiç yabancı gelmedi. Çünkü onların bu iki melek hakkında bilgileri vardı.

Allah'ın bu melekleri indirmesindeki hikmet, insanları imtihan etmektir. Bu iki melek insanlara, hakkı batıldan ayırmak için sihir öğretiyor ve sihri öğretmeden önce: Biz sizler için birer imtihanız. Bu sihri size, hak ile batılı, mucize ile sihiri birbirinden ayırd edebilesiniz diye öğretiyoruz. Sakın öğrendiğiniz bu sihri kullanarak kafir olmayın diyorlardı.

O dönemdeki insanların sihri öğrenmeleri küfür değildi. Çünkü sihir o kadar yaygınlaşmıştı ki insanlar neyin sihir, neyin rasullerin getirdiği mucize olduğunu ayırd edemez olmuştu. Fakat insanların sihir yapmalarına izin verilmemiş ve sihir yapanların kafir olacağı bildirilmişti.

Şeytanlar, Harut ve Marut'un öğretmiş olduğu sihri yapmaları için insanları teşvik ettiler ve onların da kendileri gibi kafir olmalarını sağladılar.

İnsanlar; hak ile batılın arasını ayırdetmek için öğrendikleri sihri, karı ile kocanın arasını ayırmak gibi kötü işlerde kullanmaya başladılar. Ancak, Allah'ın izni olmadan kimseye zarar veremezler.

Zaten ayette belirtilen sihir de; karı kocanın arasını açmaya çalışmak, insanlar arasında fitne ve fesat tohumlarını ekmek, bir takım şeytani usullere başvurarak insana istemediği şeyi yaptırmak gibi şeylerdir.

Muhammed (s.a.s)'in ümmeti için sihri öğrenmeye de yapmaya da izin yoktur. Her kim sihri öğrenir, öğretir, öğrenmesine ve yapılmasına izin verir, uygular veya inanırsa kafir olur.

Allah (c.c)'nın ayette zikrettiği Harut ve Marut'un melek mi yoksa insan mı oldukları veya kendilerine birşey indirilip indirilmediği hakkında alimlerin çeşitli görüşleri vardır. Bu görüşleri şöyle zikredebiliriz:

1 - Bazıları ayette geçen melekeyn (iki melek) keli-

mesini melikeyn (İki kral) şeklinde okumuşlar ve demişlerdir ki: Babil'de insanlara zulmeden azılı iki kral vardı. Bunlar sihri biliyorlar ve insanlara da öğretiyorlardı.

2 - Bazıları Melekeyn den önce gelen ma unzile deki ma yı olumsuz olarak düşünmüşler ve ayeti: İki meleğe birşey indirilmedi şeklinde tefsir etmişlerdir. Bazıları da ma yı ismi mevsul olarak düşünmüşler ve ayeti: İki meleğe indirilen (sihir) şeklinde tefsir etmişlerdir.

3 - Bazıları da ayeti Ve ma unzile al el melekeyn kısmını ve ma kefere Suleyman dan sonra okumuşlar ve ayeti: İki meleğe birşey indirilmemişti şeklinde tefsir ederek bu iki meleğin Cibril ve Mikail olduğunu söylemişlerdir. Bunlara sihirden herhangi birşey verilmemişti. Ayetin kalan kısmını ise: Ve lakinne'-ş-şeyatıyne keferu yuallimune'n-nase's-sihra bi babile Harut'a ve Marut şeklinde okuyarak ayetin bu kısmını: Oysa şeytanlar (sihri yaparak) kafir oldular. (Yaptıkları sihri) insanlara öğretiyorlardı. (Sihri) Babil'de Harut ve Marut adındaki (azılı iki kimseye de öğretiler.) şeklinde tefsir etmişlerdir.

«Onlar (şeytanlar) Babil'de, (insanları imtihan etmek için) indirilmiş iki melek olan Harut ve Marut'un öğrettiği sihri insanlara da öğretiyorlardı.»

Şeytanlar işte böylece insanları kandırarak onları sihre teşvik ettiler ve bu sihri ancak insanlara zarar vermek için kullandırttılar. Şeytanların kandırmasıyla sihri öğrenenler bunu, karıyla kocanın arasını ayırmak, insanlar arasına kin ve düşmanlık sokmak için kullandılar.

«Fakat (yaptıkları bu sihirle) Allah'ın izni olmadan hiçkimseye bir zarar veremezler.»

Allah'ın ayette geçen «izni», emri değildir.

Allah'ın izni olmadan hiç birşey olmaz. Eğer sihirbaz sihriyle bir zarar verirse, bu ancak, Allah'ın izin vermesiyle olmuştur.

Allah'ın böyle şeylere izin vermesindeki hikmetlerden biri de insanları imtihan etmek içindir. Bunun dışında bilmediğimiz başka hikmetler de olabilir.

Allah'ın bazı kimselerin başka kimselere zarar vermesine izin vermesi, zararlı olan şeyin yapılmasını emrettiği anlamına gelmez. Çünkü, Allah (c.c) küfür olan amelleri yaratmış ve yapılmasına izin vermiştir ama asla bu amellerin işlenmesini emretmemiştir ve buna rızası da yoktur. Aynı şekilde Allah (c.c) zarar veren şeylerin yapılmasına izin verir fakat böyle amellerin yapılmasını emretmez ve yapılmasına rıza göstermez.

«Kendilerine zarar verecek faydalı olmayan şeyler öğreniyorlardı. Şüphesiz onu satın alanın ahiretten bir nasibi olmadığını (çok iyi) biliyorlardı.»

Allah (c.c) o zamanki insanların sihri öğrenmelerine izin vermiş fakat sihir yapmalarını yasaklamıştı. Kim sihir yaparsa, dünyada bir kar elde edemeyecek ve ahirette de ziyana uğrayacaktır. Üstelik onlar, sihir yapanın ahiretten bir payı ve bir nasibi olmadığını da bilirler.

«Nefislerini karşılığında sattıkları şey ne kötüdür. (Bunu) keşke bilselerdi!»

Onlar şeytana uyarak nefislerini karşılığında sattıkları sihrin ne kadar kötü olduğunu bilselerdi bunu yapmazlardı. Şayet bu kimseler gerçek manada iman etmiş olsalardı ve gereği gibi Allah'tan korksalardı karşılığında nefislerini sattıkları bu sihir amelinin ne kötü birşey olduğunu bilirlerdi.

Bu ayete genel olarak baktığımızda görüyoruz ki, sihir vardır. Alimlerin çoğunluğu sihrin gerçek ve var olduğu, bir göz aldatmasından ibaret olmadığı görüşündedir.

Rasulullah'a Sihir Yapılması:

Aişe (r.a)'dan; Beni Züreyka yahudilerinden; Lebiyd İbn'ul A'sam denen bir adam Rasulullah (s.a.s)'e sihir yaptı. Hatta Rasulullah (s.a.s)'a, işlemediği şeyler işlemiş gibi

hayal ettirildi. Nihayet günün birinde, yahut gecenin birinde Rasulullah (s.a.s) dua etti, sonra tekrar bir daha dua etti. Sonra bana şöyle dedi:

«Ey Aişe! Sorduğun şey hakkında Allah (c.c) bana fetva verdi: Bana iki kişi (Cebrail ile Mikail) geldi ve biri baş ucumda, diğeri ayak ucuma oturdu. Sonra baş ucumdaki, ayak ucumda oturana yahut ayak ucumdaki, başucumda oturana hitaben: «Bu zatın hastalığı nedir?» diye sordu. O da: «Sihir yapılmıştır» diye cevap verdi. Diğeri: «Sihri kim yapmış?» diye sordu. Diğeri cevaben: «Lebid İbn-i A'sam» dedi. Sonra: «Sihri nereye yaptı?» diye sordu. O da: «Bir tarakla saç döküntüsüne ve bir de erkek hurma tomurcuğunun içine» diye cevap verdi. «Nerede yapılmıştır?» sorusuna da: «Zu Envan kuyusunda» diye cevap verdi.» Sonra Rasulullah (s.a.s) ashabından bazı kimselerle beraber çıkarak bu kuyuya gitti. Döndükten sonra bana:

«Ya Aişe! Allah'a yemin ederim ki o kuyunun suyu kına gibi kırmızımtıraktır. Etrafındaki hurma ağacının uçları da şeytanların başları gibidir» buyurdu. Bunun üzerine ben: Ya Rasulallah! Sen o sihrî çıkarıp yakmadın mı? diye sordum. Rasulullah (s.a.s):

«Sihri çıkarmakla halk arasında şerri yaymayı hoş görmedim. Kuyunun kapatılmasını emrettim de kuyu örtüldü.» buyurdular. (Müslim)

Fakat yapılan bu sihir, Rasulullah'ı dünya ile ilgili işlerde etkilemiştir, hanımlarına yaklaştığını unutması gibi. Yoksa bu sihrin vahiy gibi konularda her hangi bir etkisi olmamıştır.

Sihrin Gerçekten Tesiri Var mıdır?

Alimler sihrin gerçekliği hakkında ihtilaf etmişlerdir. Sihir gerçekten varolan birşey mi yoksa el çabukluğu ile yapılan bir hokkabazlık mıdır? Ehli sünnet vel cemaat alimlerinin çoğu sihrin varolduğu ve tesirinin de bulunduğu görüşündedirler.

Ehli sünnetten bazı alimler ile Mu'tezile alimleri sihrin gerçekte olmadığı, ancak göz aldatmacası, saptırma ve el çabukluğu ile yapılan bir hareket olduğu görüşündedirler.

Sihri Öğrenmek Ve Öğretmek Mübah mıdır?

Bazı alimler: Sihri öğrenmek mübahtır. Eğer mübah olmasaydı, yeryüzüne gönderilen melekler (Harut ve Marut) onu öğretmezlerdi demiştir.

(Bu görüşü Fahrüddin er-Razi benimsemiştir.)

Alimlerin cumhuru ise: Sihri öğrenmek ve öğretmek küfürdür. Zira Kur'an-ı Kerim, sihri kötölemiş ve onun küfür olduğunu açıklamıştır. Kur'an'ın bu açıklamasına rağmen nasıl helal olabilir? demiştir. Doğru olan görüş de budur.

Sihirbaz Öldürülür mü?

İmam Ahmed İbn Hanbel, İmam Ebu Hanife ve İmam Malik'e göre sihrî öğrenen ve yapan kafir olur tevbe ettirilmeden öldürülür.

İmam Ebu Hanife (r.a): Sihirbazın yaptığı sihir kesin olarak bilinirse tevbe davet edilmeden öldürülür. Onun: Sihri terkederek tevbe ettim sözü de makbul değildir. Sihirbaz, sihir yaptığını açıklarsa onu öldürmek helaldir. Müslüman bir köle veya hür bir zımmi: Biz sihir yapıyoruz diye itirafta bulunurlarsa onların da öldürülmesi helaldir diyor.

İbn Şüca ise: Erkek ve kadın sihirbazlarla ilgili şeri hükümler, mürted kadın ve erkek hakkındaki hükümler gibidir diyor.

İmam Malik (r.a) şöyle diyor: Sihir yapan müslüman ise tevbe davet edilmeden öldürülür. Kalben mürted olmuş bir kişi müslüman olduğunu açıklasa bile bu

tevbe ettiğine dair bir delil değildir. Yalnız ehli kitap (hristiyan ve yahudi) sihirbazları müslümanlara zarar vermedikleri sürece öldürülmez.

İmam Ahmed b. Hanbel (r.a)'e göre ise: Bir kimse sihir yaparak adamı öldürsün veya öldürmesin küfrüne hüküm verilir. Ehli kitaptan olan sihirbazlar, müslümanlara zarar vermedikleri müddetçe öldürülmezler.

İmam Şafii (r.a)'ye göre: Sihri helal saymadıkça sihirден dolayı sihirbazın küfrüne hüküm verilmez. Sihri helal sayarak öğrenir veya yaparsa kafir olur. Fakat sihriyle herhangi bir müslümanı öldürmeyi kasederse had-den öldürülür.

İmam Şafii (r.a)'in tekfir etmediği sihirbazlar ancak sihrin bir türüyle uğraşanlardır. Bu gibi kimseler sihirle uğraşırken İslam'ın temel şartlarını bozmamalıdır. Örneğin; el çabukluğu denilen illüzyon sihrin bir türüdür. Fakat bu tür sihirle uğraşan kişi: Yapmakta olduğum bu şeyi el çabukluğuyla yapıyorum. Herhangi birşey icad da etmiyorum diyor ve bunu nasıl yaptığını insanlara anlatıyorsa bu kişinin yaptığı sihir İmam Şafii'ye göre küfür değildir.

Fakat kişi gerek illüzyon ve gerekse diğer sihir türlerinden birisini yapsa ve bu yaptığı sihirle insanlara büyük bir güce sahip olduğunu ve bununla gaybi bildiğini söylerse bu olay zaten imanı bozucu bir hareket olduğu için İmam Şafii dahil bütün alimlere göre küfürdür.

Ancak bazı kadınların; kahve falına bakarak veya iskambil kağıdı falına bakarak ileride olacak şeyleri bildir-mesi gibi sihirден sayılan şeyleri yapan kişi üç mezhebe göre bu yaptığını şaka olarak yapsa bile kafirdir. Şafii'ye göre ise; eğer yapan kişi: Ben şaka yapıyorum, oynuyorum, bu söylediklerim kesin olacak şeyler değil der ve bu yaptıklarını haram sayarak yaparsa kafir olmaz.

Sihirde Allah'ı değil de cin, yıldız ve şeytanları yüceltmek ve yalnız Allah'ın yapabildiği şeyleri onlara isnad etmek icma ile küfürdür.

Sihirden Sayılan Şeyler:

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«İyafe, Tark, Tıyara sihirden sayılır.»

(Ahmed - Ebu Davud - Nesei, sahih senedle)

İyafe : Bazı kuşların isimlerini veya seslerini uğurlu veya uğursuz saymak.

Tark : Kumda çizgiler çizmek suretiyle bakılan faldır.

Tıyara : Uğura ve uğursuzluğa inanmaktır.

İbn-i Abbas (r.a)'den Rasulullah (s.a.s)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

«Müneccimlikle (yıldız falına bakmakla) biraz ilgilenen sihirle uğraşmış olur.» (Ebu Davud, sahih senedle)

Ebu Hureyre (r.a)'den Rasulullah (s.a.s)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

«Kim düğüm düğümler ve ona üflerse sihir yapmış olur. Kim sihir yaparsa şirk koşturmuş. Kim bir menfaat sağlamak veya bir zararı defetmek için birşey takarsa Allah (c.c) bu kişinin dileğinin yerine getirilmesini taktığı şeye bırakır.»

(Nesei rivayet etti ve hasen dedi.)

Sihri Bozmak:

Cabir (r.a) diyor ki: Sihri bozmak hakkında Rasulullah (s.a.s)'e sorulduğunda şöyle buyurdu:

«O da şeytanın işidir.»

(Ahmed - Ebu Davud, sahih senedle)

Katade, İbn-i Müseyyib'e şöyle sordu:

Bir kimseye sihir yapıp karısından ayırmak isteseler sihri bozsun mu, yoksa durumu kabul ederek karısından ayrılсын mı? **İbn-i Müseyyib** de:

Sihri bozdurmak da bir mahzur yoktur. İyi maksatla hareket ediliyor. Faydası dokunan şeyler yasaklanmamıştır. cevabını verdi. (Buhari)

Sihir İki Şekilde Bozulur:

Birincisi : Sihri yine sihirle bozmak. İşte şeytanın işi olan ve Rasulullah'ın yasakladığı amel budur. Burada, sihir bozan da, yapan da şeytanın hoşuna gidecek işlerle ona yaklaşırlar ve böylelikle ya insanı sihirlerler ya da mevcut sihrin etkisinden kurtarırlar.

İkincisi : Sihri ilaçlarla, mübah dualarla veya Kur'an-ı kerim okumakla bozmaktır. İslam'ın cevaz verdiği de işte budur.

GERÇEK MÜ'MİN SİHİR YAPMAZ

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَآتَقُوا لِمَثُوبَةٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّا
كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

103 - Onlar (Allah'a istediği şekilde) iman edip (O'ndan) hakkıyla korksalar Allah katında (onlara verilecek) sevab (onlar için) daha hayırlı olurdu. (Bunu) keşke bilselerdi.

İşte bu sihri öğrenip yapan kimseler Allah'a gerçek manada iman edip O'ndan gereği gibi korksalar o sihri öğrenip yapmayı istemezler ve Allah'ın kendilerine ahirette vereceği hayrı tercih ederlerdi. Fakat bu kimseler bunu düşünüp idrak edemeyecek kadar düşüncesiz kimselerdir.

KAFİRLERE BENZEMEKTEN SAKINMAK

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا
أَنظُرْنَا وَاسْمَعُوا لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

104 - Ey iman edenler! (Sakın): «Raina (bize bak) demeyin. «Unzurna (bizi kolla) deyin ve (Allah'ın emirlerini) dinleyin (pratikte onları hayatınıza uygulayın. Şüphesiz) kafirler için elem verici (şiddetli) bir azab vardır.

Allah (c.c) bu ayeti kerimesinde hem kalb hem de dille-riyle tam manada iman eden ve bu imanlarını pratiğe aktaran mü'min kimselere hitap ederek, onları kafirlerin kullandığı bir kelimeyi kullanmaktan nehyediyor. İşte bu raina kelimesidir.

Bu söz: bize bak veya anlamamız için bize fırsat ver manalarına gelir. Mana itibarıyla doğru bir sözdür ve kullanılmasında bir sakınca yoktur. Allah (c.c)'nun mü'minlere bu sözü kullanmayı yasaklamasının sebebi; ister yahudi, ister hristiyan, isterse müşrik olsun kafirlere ait olan bir takım hal ve hareketlerden mü'minleri sakındırmaktır.

Çünkü, söylenirken değiştirilmeye müsait olduğu için, özellikle yahudiler, Rasulullah (s.a.s)'ı aşağılamak için bu kelimeyi kullanıyorlardı. İşte yahudiler, bu kelimeyi dillerini biraz bükerek değişik şekilde söylediler. Söyledikleri bu yeni kelime raina'nın verdiği asıl mananın aksine, alay ve hakaret ifade etmekteydi.

Müslümanlar da bu kelimeyi güzel bir söz olduğu düşüncesiyle asıl manasını kastederek ve hiçbir değiştirme yapmaksızın Rasulullah için kullandılar. Fakat Allah (c.c) bu sözü kullanmamaları için mü'minleri uyardı ve özellikle yahudiler tarafından kullanılan böyle sözleri söylememelerini emretti.

Görülüyor ki; bu ayette mü'minlere, kafirlerin kullanmış olduğu sözleri kullanmamaları için bir uyarı vardır. Buradaki yasak her ne kadar sözle ilgili ise de, aynı şekilde kafirlerin yaptıkları amel ve hareketleri yapmayı, bayram ve matemlerini kutlayarak onlara benzemeyi de kapsamaktadır. İslam dini böyle amelleri mü'minlere yasaklanmıştır. Çünkü kim bir kavme benzerse o da onlar gibi olur.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

«Kim bir kavme benzerse o da onlardandır.»

(Ebu Davud)

Allah (c.c) mü'minlere kullanmamaları gereken kelimeleri bildirdikten sonra onun yerine asıl kullanmaları gereken kelimenin ne olduğunu öğretiyor ve diyor ki:

«Unzurna (bizi kolla) **deyin.**»

Allah (c.c) mü'minlere raina kelimesinin ifade ettiği manayı ifade eden ve manası dil bükülerek değiştirilemeyecek bir yapıya sahip olan bir kelime öğretiyor ve onlardan raina yerine unzurna demelerini istiyor.

«Unzurna» kelimesi: bizi gözet , anlamamız için bize açıkla , bizi kolla , bize fırsat ver gibi manalara gelir.

Allah (cc) mü'minlere asıl kullanmaları gereken kelimeleri bu şekilde öğrettikten sonra kendilerine asıl görevlerini hatırlatıyor:

«(Allah'ın emirlerini) **dinleyin** (pratikte onları hayatınıza uygulayın.)»

Mü'minlere düşen görev; Allah'a her konuda kayıtsız şartsız itaat edip, emirlerine zahiren ve batınen teslim olmaktır.

«(Şüphesiz) **kafirler için elem verici (şiddetli) bir azab vardır.**»

Her kim Allah'ın emirlerine itaat etmezse ve hareketlerinde kafirlere benzerse o kimse kafirdir ve Allah (cc) tarafından büyük bir azabla cezalandırılacaktır. Bu kimse iman iddiasında bulunsun ve İslam'ın bildirmiş olduğu şeylerin çoğunu hayatında tatbik etse de kafirlere benzemekten vazgeçinceye kadar mü'min değildir, kafirlerdendir.

İşte, niyetleri kafirlere benzemek olan böyle kimsele-
rin bilmeleri ve unutmamaları gereken acı gerçek!

«Kafirler için elem verici (şiddetli) bir azab vardır.»

Bu ayetten üç hüküm çıkmaktadır:

1 - Bir kaç manaya gelen, fakat kullanan kişinin tavırlarından; yerici ve alay edici manada kullanıldığı anlaşılan kelimelerin iyi olan manaları alınmaz, söyleyen kişinin tavrına bakarak hüküm verilir ve ona göre o kişiye gerekli ceza uygulanır.

Mü'minlerin böyle bir kaç mana ifade eden kelimeleri kullanmaktan uzak durmaları gerekir.

2 - Mü'minlere düşen; özellikle kafirler tarafından kullanılan söz ve yapılan hareketlerin ne mana ifade ettiğini, ne şekilde hangi niyetle söylenip yapıldığını araştırmadan böyle söz ve hareketleri söylememek ve yapmamaktır.

3 - İslam düşmanı kafirler İslam dinine hakaret etmek, onu alçak düşürmek için özellikle o dinin temsilcileri olan lider ve alimleri hedef alırlar. Yahudilerin Rasulullah'a karşı takındıkları tavırlar bunu açıkca göstermektedir. Mü'minler bu gibi hususlarda çok dakik hareket etmeli ve İslam'ın temsilcileri olan emir ve alimlere karşı kafirlerin takındıkları tavrı takınmamalıdır.

Yahudiler Rasulullah'a hakaret ederek İslam diniyle alay etmek istiyorlardı. Günümüzde ise İslam düşmanları gerek sözlerle gerek hareketlerle, müslüman lider ve alimleri hedef alarak İslam'la alay etmek istemektedir. İslam'ı kendisine dava edinen her ferdin ard niyetli böyle kimsele- re alet olmaması gerekir.

EHLİ KİTAP VE MÜŞRİKLERİN MÜ'MİNLERE OLAN DÜŞMANLIKLARI

مَا يَوْذُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ
أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

105 - Kitap ehlinde ve müşriklerden (olan) kafirler; Rabbiniz'den size bir hayır indirilmesini arzulamazlar. (Oysa) Allah rahmetiyle dilediğini kuşatır. (Şüphesiz ki) Allah çok büyük fazilet (ikram, lütuf) sahibidir.

Allah (c.c) mü'minlere yapmaları gereken şeyleri bildirdikten sonra kitap ehlinin ve müşriklerin, mü'minlere hakkında kalblerinden geçen düşüncelerini haber veriyor.

İster kitap ehlinde isterse müşriklerden olsun, kafirler mü'minlere Allah katından bir hayrın gelmesini, az dahi olsa istemezler. Zahiren, söz ve hareketleriyle mü'minler için hayır istiyorlarmış gibi görünseler de, aslında kalben, gerçek mü'minlere, sırf imanlarından dolayı bir hayrın gelmesini istemezler. Onların kalplerinde daima mü'minlere karşı kin ve hased vardır. Fakat kafirlerin bilmediği bir nokta daha vardır:

«(Oysa) Allah rahmetiyle dilediğini kuşatır. Allah (Şüphesiz) çok büyük fazilet (ikram, lütuf) sahibidir.»

Kafirler mü'minlere karşı kalblerinde ne kadar kin ve hased beslerlerse beslesinler Allah (cc) dilediği kuluna risalet verir, dilediği kulunu derecelerle yükseltir, dilediğini de dilediği hayırlarla mükafatlandırır. Böyle yapmak Allah'a kolaydır ve Allah (cc) kafirlerin isteklerine uygun olarak hareket etmez. O, ancak hakeden kimselere büyük rahmet, ikram ve fazilet verir.

Allah (c.c)'ın bu ve sonraki ayetleri indirmesinin sebebi şudur; Allah (c.c) Kur'an'ı Kerim'de helal ve haramı içeren bazı ayetler indirdi. Daha sonra da bu ayetlerin bir kısmını hikmeti icabı değiştirdi.

Yahudiler Allah (c.c)'nın, indirmiş olduğu ayetleri bu şekilde değiştirmesini tuhaf karşıladılar ve müslümanlara: Nasıl bir din üzeresiniz? Bir hüküm geliyor, daha sonra gelen bu hüküm değiştiriliyor. Bu din şüphesiz ki Allah'ın dini olamaz dediler.

Onların bu tavırları bazı müslümanlar üzerinde etkili oldu. Bu müslümanlar Rasulullah (s.a.s)'e gelerek yahudilerin söylemiş oldukları sözler hakkında soru sordular. Allah (c.c) da bunun içindir ki mü'minlere yahudi ve müşriklerin düşüncelerinin ve gayelerinin neler olduğunu bildirdi. Çünkü bu kimselerin mü'minlere imanlarından dolayı o kadar kinleri var ki, az da olsa onlara bir hayır gelmesini istemezler. Allah (c.c) mü'minlere işte bu şekilde, yahudi ve müşriklerin niyetlerini bildiriyor ki; artık dikkatli olsunlar ve onlarla ilişki kurduklarında nasıl bir tavır takınacaklarını bilsinler.

Çünkü Allah (c.c) mü'minleri seçerek onlara İslam nimetini verdi. Mü'minler de, Allah'ın kendilerine en büyük ikram olarak sunduğu İslam nimetini, kafirlerin sinsi emellerine alet etmemeli, onu terketmekten sakınmalı ve bu dine sımsıkı sarılmalıdırlar.

Müslümanların İslam dinine sımsıkı sarılabilmeleri ve onu kaybetmemeleri için şu iki noktaya dikkat etmeleri gerekir:

1 - Elde ettikleri İslam nimetinin ne kadar büyük ve değerli bir nimet olduğunu idrak etmek,

2 - Allah'ın verdiği nimetleri kaybettirmek için kafirlerin bütün güçlerini kullanacaklarını bilmek.

Ehli Kitabın, Müşriklerden Ayrı Tutulmaları:

Allah (c.c) bu ayette ehli kitabı diğer müşriklerden ayrı tutmuştur. Ehli kitabın bu şekilde diğer müşriklerden ayrı tutulmaları onların müşrik olmadıkları anlamına gelmez. Çünkü onlar da müşriktirler. Onların diğer müşriklerden ayrı tutulmalarındaki sebep; kestiklerinin yenilmesi, cizye vermeleri şartıyla İslam devletinde bulunmaları, kadınlarıyla evlenmesi gibi bazı sebeplerden dolayıdır.

NASİH VE MENSUH

﴿ مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾

106 - Biz bir ayeti(n hükmünü) kaldırırsak veya onu(n hükmünü Rasulullah'a) unutturursak (muhakkak) ondan daha hayırlısını veya onun bir benzerini getiririz. (Ey Muhammed! Yoksa sen) Allah'ın herşeye kadir olduğunu bilmez misin?

Yahudilerin, bazı ayetlerin değişmesini delil göstererek müslümanları şüpheye düşürmek için soru sormaları ve bazı müslümanların da şüpheye düşerek kendilerine sorulan şeyler hakkında Rasulullah'a gelip bilgi istemeleri üzerine Allah (c.c) bu ayeti indirdi.

Allah (c.c) bu ayetiyle mü'minlere; dilerse dilediği ayetin hükmünü, onun tilavetini kaldırmayıp hükmünü değiştirerek veya Rasulullah (s.a.s)'e unutturarak kaldırabileceğini ve yerine ondan daha hayırlısını veya onun bir benzerini indirebileceğini bildirmektedir.

Gelen ayetin öncekinden daha hayırlı olması veya benzerinin getirilmesi üç şekilde olur:

1 - Ağır olan hükmün hafifletilmesi ile; gece namazının farzdan nafilaya indirilmesi gibi. Bunun hikmeti, cömert olan Allah'ın, emrini hafifletmesine rağmen kullarına rahmet olarak bu amelin ecirini çoğaltmasıdır.

2 - Yeni hükmün şekil olarak ağır fakat ahiretteki sevab açısından daha büyük olmasıyla; önceden bir kaç gün tutulan farz orucun, Ramazan ayında bir ay tutulması gibi.

3 - Herhangi bir hükmün ağırlaştırma ya da hafifletme olmaksızın başka bir hükümle değiştirilmesiyle; kiblenin Kudüs'ten Ka'be'ye çevrilmesi gibi.

Nesh Hangi Konularda Olur?

Geçmiş ümmetler hakkındaki haberlerde, gelecekte olacak olaylara dair haberlerde, hareket metodu ve akaidle ilgili konularda nesh olmaz. Nesh ancak helal ve haram konularında olur.

Kur'an'da Mensuhun Kısımları:

Kur'an'da mensuh başlıca altı kısımda belirtilmiştir:

1 - Yazılışı kaldırılan ve yerine başka birşey gelmeyen fakat icma ile hükmü baki kalan ayetler; recm ayeti gibi.

2 - Yazılışı ve okunuşu kaldırılmayan fakat başka bir ayetin hükmüyle hükmü kaldırılan ayetler, icma ile her iki ayetin yazılışı ve okunuşu Kur'an'ı Kerim'de bulunur. Mensuhun en yaygın şekli budur; vefattan sonraki iki iddet ayeti gibi.

3 - Yazılışı ve hükmü kaldırılan, ezberlenmesi de kalplerden silinen ayetler. Bu şekildeki nesh ancak sahih hadislerle bilinir; Tevbe suresi büyüklüğünde bir surenin indirilip sonra kaldırılması gibi.

4 - Yazılışı ve hükmü kaldırılan fakat kalplerden ezberlenmesi silinmeyen ayetler. Bu nesh türü ancak haberi ahad yoluyla bilinir; süt kardeş olmanın bir emme ile mi yoksa beş emme ile mi olacağı gibi.

5 - Bir illete binaen bir amelin yapılmasını farz kılan, fakat daha sonra illetin kalkmasıyla hükmü kalkan, ancak okunuşu ve yazılışı kalan ayetler;

«Onlara harcadıklarını verin.» (Mümtahine: 10) ayetindeki hüküm, Kureyş müşrikleriyle yapılan barış anlaşmasından dolayı emredilmişti. Daha sonra illet olan barış anlaşması kalkınca, bu hükümler de kalktı. Fakat ayet Kur'an'da kalmıştır.

6 - Ayetten anlaşılan mana neshedilmesine rağmen,

neshedilen ayetin manasıyla beraber Kur'an'da bulunması şeklindeki nesh.

Allah (c.c)'nin şu kavli gibi:

«**Sarhoşken namaza yaklaşmayın**» (Nisa: 43)

Bu ayetten namaza yaklaşmadığında sarhoşluğun caiz olduğu anlaşılır. Ancak bu anlam Allah (c.c)'nin şu kavliyle neshedilmiştir.

«**Artık vazgeçtiniz mi**» (Maide: 91)

Bu ayet içkiyi haram kılmıştır. Sarhoşluk ise içkidendir. Dolayısıyla bu ayet sarhoşluğu da haram kılmıştır. Fakat: «**Sarhoşken namaza yaklaşmayın**» ayeti neshedildiği halde manasıyla beraber hala okunmaktadır.

Nesh Neyle Olur?

1 - Kur'an'ın Kur'an ile neshedilmesi, bu icmayla sabittir.

2 - Sünnetin Kur'an ile neshedilmesi, alimlerin çoğu bunu kabul etmiştir. Örneğin; sünnetle sabit olan namazda Kudüs'e yönelme emri Kur'an'la neshedilmiştir.

3 - Kur'an'ın mütevatir sünnetle neshedilmesi, bu konuda alimler arasında ihtilaf vardır.

4 - Sünnetin sünnetle neshedilmesi, bu konuda alimler arasında ihtilaf yoktur.

5 - Kur'an'ın icma, icmanın icma ve kıyasın kıyas ile neshedilmesi, bu konularda nesh caiz değildir.

Neshi İnkâr Edenlerin Hükümü:

Neshi inkâr edenin kastı; icma ile kabul edilmiş bir hüküm inkâr etmek veya icma ile, belli bir zaman mübah kılınmış ancak daha sonra haramlığı kesinleşmiş bir şeyin hükmünü haram ya da belli bir zaman haram kılınmış ancak daha sonra mübahlığı kesinleşmiş bir şeyin hükmünü mübah kabul etmemek ise kafir olur.

Mesela, icma ile hükmü kaldırılmış içki ayetleri gibi ayetlerin hükümlerinin kaldırılmadığını, bu konu ile ilgili bütün ayetlerle amel edilebileceğini, içkinin haramlığını kaldırarak iddia eden kişi kafir olur. Çünkü içkinin en son hükmü haramdır. Merhale gereği diyerek çok kısa bir müddet için dahi olsa içki hakkında inen ilk hükümlerle amel etmek Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını da haram demek olacağından küfürdür.

Fakat, içki ile ilgili ayetler birbirini neshetmez, bunlar merhale icabı nazil olmuştur ancak, önceki hükümlerle amel edilemez, en son inen ayetin hükmüne göre amel edilmesi gerekir diyerek içkinin haram olduğunu kabul eden kimse, alimlerin tarif ettikleri neshi reddetse de kafir olmaz. Çünkü, Allah (cc) hakkında bir delil indirmedigi için teorideki tanım farklılıkları önemli değildir. Önemli olan; Allah'ın haram kıldığını haram, helal kıldığını da helal kabul etmektir. Bu konuda herhangi bir değişiklik yapmayan kimse kafir olmaz.

Mekki ve Medeni Ayetlerin Tesbiti:

Nasih ve mensuhu anlamak için ayet ve hadislerin tarihi ile ilgili bilgileri bilmek gerekir. Şu bir kaidedir; önceki nas daima sonraki nas ile neshedilir. Kur'an'daki ayetlerin diziliş sırasına itibar edilmez. Kur'an'ın dizilişinde nesheden nesholunandan önce gelebilir.

Ayetlerin Mekki mi yoksa Medeni mi olduklarını tesbit etmek için şu hususları göz önünde bulundurmada fayda vardır.

1 - İçinde Ey İnsanlar! lafzı bulunan ve Ey İman edenler! lafzı bulunmayan ayetler genellikle Mekkidir.

2 - İçinde Kella lafzı bulunan ayetler genellikle Mekkidir.

3 - Bakara ve Ali İmran sureleri dışında, başında hurufu mukattaa harfleri bulunan sureler Mekkidir. Ra'd suresinde ihtilaf vardır.

4 - Ankebut suresi dışında, içinde münafıklar ın zikri geçen sureler Medenidir.

5 - Farzları belirten ayetlerin çoğu ve hadleri belirten ayetlerin tamamı Medenidir.

6 - İçinde daha önceki ümmetlere dair haberler bulunan surelerin çoğu Mekkidir.

7 - Müşriklerin yenileceğini bildiren ve onlardan yüz çevirmeyi emreden ayetler genellikle Mekkidir.

Nesh : Lugat manası: Değiştirme, taşıma, silme, kaldırma demektir.

Tahsis : Hükümü genel olan bir nassın daha sonraki bir delil, bir işaret veya bir icma ile hükmünün, lafzın kapsadığı bütün fertlere değil de, belirli fertlere has olduğunun belirtilmesidir.

Tahsis ;kastedilen şeyleri belirtmek, nesh ise amellerin zamanının bitip başlama tarihini belirtmektir.

İstisna : İstisna harflerinden sonra gelen hükmün, istisna harflerinden önce gelen genel hükümden çıkarılması veya istisna edilmesidir.

Nesh ancak nesheden nass, nesholunan nassdan ayrı olduğu zaman olur. Tahsis ise hem bitişik, hem ayrı olabilir. İstisna ise ancak daha öncekine bitişik olduğunda mümkün olur.

Nesh İle Bida Arasındaki Fark : Allah (c.c) farz kıldığı şeyleri bilir. Yine bu farzı ne zaman kaldıracığını, birinci farzı nesheden hükmün ne zaman geleceğini, bu ibadetin süresinin ne zaman biteceğini de bilir. Ona hiçbirşeyin ilmi gizli değildir. O işlerin sonunun nereye varacağını bilir. Herşey O'nun katındaki Ümmü'l kitapta yazılıdır.

Bida ise bunun tam tersidir. Çünkü o yaratılmışların sıfatıdır. İnsanlar işlerin sonunun nereye varacağını bilmezler. Misal olarak: Bir adam, diğer bir kişiye emir verip: şu işi yap dese, adam o işi yapmaya başladıktan

sonra, emreden kişi yaptırdığı işin aksinin daha uygun olduğunu ve yaptırdığı işin, yapılmamasının daha evla olduğunu anlayabilir. Kişi birinci emri verdiğinde ikinci emir hiç kalbinde yoktu. Kendisi için iyi olanın ancak ilk emrettiği şeyden dönmek olacağını bilmiyordu.

Bununla birlikte o iki emirden hangisinin kendisi için hayırlı olacağını da bilmez, birinciye devam etmek mi daha hayırlıdır yoksa ikinciye başlamak mı? Bilakis o tercihlerini ancak zanna aklın ürünü olan kıyasa ve geçmiş tecrübelerine dayanarak yapar. Kıyasta yanlış yapan ve bu konuda hataya düşen çoktur. Bu aklın eşyaların hakikatını anlama hususunda aciz olmasından dolayıdır. Çünkü eşyanın hakikatını anlamak, yarattıklarına değil yalnız Allah'a ait olan bir sıfattır. Gaybı bilen Allah'u Teala yücedir.

Bazı alimler de şöyle der: İnsanların çoğunun nesh ile bida arasındaki farkı bilmemelerinden dolayı tasavvufçulardan ve usulcülerden Ebu Müslim İsfehani gibi bir kısım taife neshin Kur'an'da caiz olmadığını iddia etmişlerdir. Fakat daha önceki şeriatlerin neshini kabul etmişlerdir. Onların dedikleri Ey falan sen verdiğin haberlerde hem doğru hem yalan söylüyorsun diyen kişinin sözü gibidir. Bunun sebebi onların yalnız Allah için caiz olan nesh ile yaratılmışların bir sıfatı olan bida arasındaki farkı kavramamış olmalarındandır. Kur'an'da neshi inkar eden kişi bida ile nesh arasındaki farkı anlasaydı bu bozuk olan inancında n dönerdi.

Allah (c.c) mü'minlere bu şekilde Kur'an'da nasih ve mensuh olabileceğini bildirdikten sonra Rasulüne hitaben:

«(Ey Muhammed! Yoksa sen) Allah'ın herşeye kadir olduğunu bilmez misin?» buyuruyor.

Allah (c.c) bu müslümanlara seslenerek onlara: Bili-
niz ki Allah herşeye kadirdir. O, insanların maslahatını onlardan daha iyi bildiği için onların maslahatı icabı helal ve haram hükümlerini istediği gibi değiştirebilir, buyuruyor.

Buradaki hitap her ne kadar Rasulullah (s.a.s.)'e ise de asıl hitap mü'minleredir. Çünkü Rasulullah (s.a.s) Allah (c.c)'nun herşeye kadir olduğunu zaten biliyordu. Oysa Allah (c.c), mü'minleri düştükleri şüpheden iyice kurtarmak için Allah'ın herşeye gücünün yettiğini bildiriyor. Böylece mü'minler Allah (c.c)'nun bir ayeti neshedip onun yerine yenisini getirebilmeye de kadir olduğunu daha iyi anlamış ve kafirlerin sapturmalarından emin olmuş oldular.

MÜLKÜN SAHİBİ ALLAH'TIR

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾

107 - (Ey Muhammed!) Bilmez misin ki; yer(ler)in ve göklerin mülkü Allah'ındır. (Şüphesiz ki) sizin için Allah'dan başka ne bir veli (dost) ne de bir yardımcı vardır.

Burada hitap yine her ne kadar Rasulullah'a ise de asıl hitap yahudilerin sözlerinden etkilenen müslümanlardır.

Allah (c.c) müslümanlara kendisinin yerlerin ve göklerin sahibi olduğunu hatırlatıyor. Bütün yerler ve gökler yalnız O'nundur. O dilediği gibi bunları yönetme hakkına sahiptir ve herşey O'nun hükmü altındadır. Göklerde nasıl yalnız O'nun kanunları geçerliyse yeryüzünde de O'nun kanunları geçerlidir ve tatbik edilmelidir. Bu hak O'ndan başka hiç kimseye verilemez. Çünkü O, bu yerin sahibidir. Yeryüzünde tasarruf ve kanun koyma hakkına yalnız O sahiptir. Her kim Allah'ın sahip olduğu hüküm verme yetkisini kendisinde görürse; Allah'ın hükümlerini değiştirdiği için, ben ilahım demese bile ilahlık taslamış ve bu yerin sahibi olduğunu iddia etmiş olur.

Allah'tan Başka Dost Ve Yardımcı Yoktur:

«(Şüphesiz ki) sizin için Allah'dan başka ne bir veli (dost) ne de bir yardımcı vardır.»

İnsanlar iyi bilsinler ki; her kim yalnız Allah'ın hakkı olan ibadetlerden herhangi birisini Allah'tan başkasına yapar ve özellikle de hüküm verme yetkisini Allah'tan başkasına verir veya Allah'ın hükümlerini uygulamayıp, nefesine göre koyduğu hükümleri uygulamada kendini yetkili görürse, onları dünyada ve ahirette Allah'ın azabından kurtaracak ne bir dost ne de bir yardımcı vardır.

CAİZ OLMAYAN SORULAR SORULMAMALIDIR

أَمْ تَرِيدُونَ أَنْ نَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِنْ
قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ الْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ
السَّبِيلِ

108 - (Ey mü'minler!) Yoksa siz, (yahudiler tarafından) daha önce Musa'ya sorulduğu gibi Rasulünüze soru mu sormak istiyorsunuz? Kim imanı küfürle değiştirirse (şüphesiz o, tek olan) dosdoğru yoldan sapmıştır.

Allah (c.c) bu ayetinde mü'minleri uyarak; yahudilerin kendilerini aldatmalarına fırsat vermemelerini ve aldanarak; onların rasulleri Musa'ya soru sordukları gibi kendilerinin de rasulleri Muhammed (s.a.s)'e soru sormalarını bildiriyor.

Yahudiler Musa'ya: Ey Musa! Bize Allah'ı açık bir şekilde göster. diyerek, Allah'ı görmek istemişlerdi. Allah (c.c) mü'minleri bu konuda uyarak, rasulünden böyle şeyler istememelerini ve ona yersiz sorular sormamalarını bildiriyor.

Ayetteki hitabın kimlere olduğu hakkında değişik görüşler vardır. Bir rivayete göre hitap, Rasulullah (s.a.s) zamanındaki müslümanlardır. Bir başka rivayete göre ise hitap, Rasulullah (sas) zamanındaki yahudilerdir. Allah (c.c) onları, daha önce dedelerinin Musa (a.s)'a çeşitli sorular sordukları ve ondan Allah'ı göstermesini istedikleri gibi, Rasulullah'tan isteklerde ve taleplerde bulunmaları ve bu şekilde sorular sormamalarını bildiriyor. Bir başka rivayete göre, ayetteki hitap müşriklerdir. Mekke müşrikleri Rasulullah (s.a.s)'den dağları yürütmesini, nehirler akıtmasını, ölüleri diriltmesini, altın veya gümüş hazineler getirmesini ve bunun gibi şeyler yapmasını istemişlerdi. Allah (c.c) bu ayetiyle o müşrikleri uyarıyor ve onları bu gibi şeyler istemekten sakındırıyor. -

İster yahudilerin kendi rasullerine, ister müşriklerin Rasulullah'a bir takım isteklerde bulunarak soru sormalarının gayesi; hakkı öğrenip iman etmek için değil, sırf rasulleri sıkıştırıp üzme içindir. İşte her kim hakikati öğrenmek için değil de sırf tartışma olsun veya karşı tarafı yenmek niyetiyle böyle caiz olmayan sorular sorarsa yahudilerin ve müşriklerin karakterine sahip olmuş olur.

İmanı Küfürle Değiştirenler:

«Kim imanı küfürle değiştirirse (şüphesiz o, tek olan) dosdoğru yoldan sapmıştır.»

Her kim Allah (c.c)'nın istediği imanı yerine getirmeyip gerekleriyle pratikte amel etmez ve böylece küfrü imana tercih ederse işte o kimse tek olan doğru yoldan, Allah'ın yolundan, yani; İslam'dan sapmıştır.

Bu ayetten anlaşılıyor ki bir tek doğru yol vardır. O da Allah (c.c)'nın son din olarak gönderdiği ve kendisinde hiçbir eksiklik bırakmadığı İslam dinidir. Bu yolun dışındaki yollar ise batıl ve sapıktır ve bu yollara tabi olanlar da sapık kimselerdir.

· EHLİ KİTABIN MÜ'MİNLERE OLAN KİNİ

وَذَكِّرْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ رَدُّوكُمْ مِنْ بَعْدِ
إِيمَانِكُمْ كَفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ
لَهُمُ الْحَقُّ فَأَعْفُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

109 - Ehli kitaptan çoğu, hak kendilerine apa-
çık belli olduktan sonra, sırf içlerindeki hasedden do-
layı, sizi imanınızdan vazgeçirip küfre döndürmek is-
terler. (Öyleyse) Allah'ın emri gelinceye kadar onları
affedin ve (yaptıklarına) göz yumun. Muhakkak ki Al-
lah herşeye kadirdir.

Allah (c.c) bu ayetinde kitap ehli olan yahudi ve hris-
tiyanların müslümanlara karşı tavır ve niyetlerini açık-
lıyor. Onlar; mü'minlerin üzerinde bulunduğu yolun hak
olduğunu bidikleri ve gelen rasulu çok iyi tanıdıkları hal-
de sırf kötü tabiatlarından ve mü'minlere olan hasedlerin-
den dolayı onların imandan sonra küfre dönmelerini aşırı
bir şekilde arzularlar. Onların çoğu bu zihniyete sahip
kimselerdir.

Merhale Gereği Kitab Ehline Mühlet Verilmesi:

Allah (c.c) mü'minlere kitap ehlini iyi tanımaları, bu
hatırlatılanları kafalarına iyice yerleştirmeleri ve bu kim-
selere karşı hazırlıklı olmaları gerektiğini bildiriyor ve:

«(Öyleyse) Allah'ın emri gelinceye kadar onları af-
fedin ve (yaptıklarına) göz yumun.» buyuruyor.

Allah (c.c) bu ayette mü'minlere şu an kitap ehlinin
eziyet ve kötü düşüncelerini affedip göz yummalarını bil-

diriyor. Fakat bu, sürekli değil Allah (c.c)'nun emri ge-
finceye kadar olan bir ertelemedir. Allah (c.c)'nun gele-
cek emri ise onların öldürülmeleri veya cizye vermeleri
şartıyla müslümanların hükmü altına girmeleridir.

Bu ayet İslam'ın hakim kılınmasında belli bir merha-
lenin hükmünü bildiriyor. Yoksa bazılarının iddia ettiği
gibi neshedilmiş bir ayet değildir.

«Muhakkak ki Allah herşeye kadirdir.»

Müslümanların bilip unutmamaları gereken birşey da-
ha vardır ki hiçbirşey Allah'a ağır gelmez ve O herşeye
kadirdir, gücü yetendir.

NAMAZ VE ZEKAT

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ
تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾

110 - Namazı dosdoğru kılın ve zekatı verin. Ken-
diniz için hayır olarak ne hazırladıysanız Allah ka-
tında onu bulursunuz. Muhakkak ki Allah yaptıklarınızı
en iyi görendir.

Namazı dosdoğru kılmak; rukun ve şartlarını yerine
getirerek huşu içersinde kılmak demektir.

Allah (c.c) birçok ayetinde namaz ile zekatı birarada
zikretmiştir. Bu iki ibadet İslam'ın temel ibadetlerinden-
dir. Namaz beden ile yapılan, zekat ise mal ile yapılan
ibadetlerin en önemlileridir.

Amellerin Karşılığının Verilmesi:

**«Kendiniz için hayır olarak ne hazırladı iseniz Al-
lah katında onu bulursunuz.»**

Allah (c.c) mü'minlere namazı kılıp zekatı vermeyi emrettikten sonra kendilerine önemli bir konuyu hatırlatıyor. İman ettikten sonra yapılan her amel mü'minin kendisi içindir. Çünkü hakiki manada yapılan ibadetin, Allah (c.c) katında hiçbir zerresi karşılıksız kalmayacak ve ahirette kişi için kat kat mükafat verilmesine vesile olacaktır. Her kim hayır amel işlerse karşılığında hayır alacak, her kim de kötülük işlerse hiç eksiksiz yaptığının karşılığı olan azabı görecektir.

«Muhakkak Allah yaptıklarınızı görür.»

Allah (c.c) gizleneni de açığa vurulanı da muhakkak görür. Bu yüzden mü'min kimseler Allah (c.c)'ya karşı gelmekten sakınsınlar ve bilsinler ki bütün yaptıkları şeyleri insanlardan gizleseler bile Allah (c.c) onları muhakkak görmektedir. Yine Allah yapılan hiçbir şeyi karşılıksız bırakmayacaktır.

YAHUDİ VE HİRİSTİYANLARIN CENNET HAYALLERİ

وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ
تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ

111 - (Yahudiler) : «Yahudilerden başkası cennete giremez dediler.» (Hristiyanlar da) : «Hristiyanlardan başkası cennete giremez.» dediler. Bu onların kuruntusudur. (Ey Muhammed!) De ki: «Eğer (iddianızda) doğrulardan iseniz (o halde sağlam ve açık) bir delil getirin.»

Allah (c.c) bu ayetinde yahudi ve hristiyanların bir iddiasından bahsederek şöyle diyor:

(Yahudiler): «Yahudilerden başkası cennete giremez» dediler. (Hıristiyanlar da): «Hıristiyanlardan başkası cennete giremez.» dediler.

Ayetin bu kısmında yahudi ve hristiyanların düşünce tarzları açık bir şekilde ortaya konmuştur. Yahudiler dediler ki: Ancak yahudiler cennete girecektir, başkaları değil. Oysa yahudiler kendi kitaplarında gerek İsa (a.s)'a, gerek ona verilen İncil'e, gerekse Muhammed (s.a.s)'e iman etmeleri ve tabi olmaları gerektiğini okumuşlardı. Hristiyanlar da: Ancak hristiyanlar cennete girecektir, başkaları değil. dediler. Onlar da, kendilerine indirilen İncil'de, daha önceki Tevrat'a, onu getiren Musa'ya ve daha sonra gelecek olan Muhammed (s.a.s)'e iman etmeleri gerektiğini okuyup öğrendikleri halde yine de geçersiz iddialarda bulundular. Bu yüzden Allah (c.c) onların iddialarının boş bir iddia olduğunu söyledi.

Delilsiz İddia Geçersizdir:

«Bu onların kuruntusudur. (Ey Muhammed!) De ki: «Eğer (iddianızda) doğrulardan iseniz (o halde sağlam ve açık) bir delil getirin.»

Yahudi ve hristiyanların ortaya koymuş oldukları şeyler kuruntularından, düşüncelerinden, hayallerinden ortaya çıkmış boş ve asılsız iddialardan ibarettir. Bu kimselelerin sözlerinin iddiadan öteye geçememesi, söylemiş oldukları söze bir delil getirememelerinden dolayıdır. Allah (c.c) bu sebeple onlardan iddialarına delil olabilecek bir şey getirmelerini istiyor. Şayet sözlerini delille desteklerlerse ancak o zaman doğru kimselerden olacaklarını bildiriyor. Fakat onlar sözlerine bir delil getiremediler.

Bu gösteriyor ki; sağlam ve açık bir delile dayanmaksızın söylenen her söz veya ortaya atılan her iddia birer hayal ürünüdür. Önemli olan ortaya bir iddia atmak değil, onu sahih bir delille ispat etmektir. Hak iddia eden

kimsenin, iddiasını sahih delille desteklemesi gerekir. Sahih delille desteklenmeyen iddialar ise her zaman batıl ve yanlışır.

Zamanımızda da yahudi ve hristiyanların iddialarına benzer iddialarda bulunan kimseler vardır. Üstelik bu kimseler bu iddialarını sahih bir delile dayandırmadan İslam'a mal etmeye çalışırlar. Oysa hakiki manada iman edip insanlara hakkı tebliğ etmeyi kendisine görev edinmiş kimseler, birşey söylediklerinde muhakkak onu Kur'an ve sahih sünnetten bir delile dayandırır, böylece boş ve geçersiz iddialar yerine hak olan ve delile dayanan sözleri insanlara naklederler.

Allah (c.c)'nun kabul ettiği dine iman etmeyi isteyen ve doğruyu arayan herkes ancak Kur'an ve sahih sünnete dayanan sözleri kabul etmelidir. Kur'an ve sahih sünnete dayanmayan iddialar her ne kadar İslam'a mal edilirse edilsin veya bu iddiaları söyleyen kişi her kim olursa olsun, bu sözlere ve onları söyleyenlere bağlanmak caiz değildir. Zaten Allah (c.c)'dan korkan, hak dini insanlara anlatmakta samimi olan kişi İslam hakkında birşey anlattığı veya söylediği zaman muhakkak o şeyin gerek Kur'an'dan gerekse sahih sünnetten delilini verir.

AMELLERİN KABUL ŞARTI

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

112 - Hayır (onların iddia ettiği gibi değil ancak) kim (amellerini) muhsin olarak (Allah'ın gösterdiği şekilde yaparak) yüzünü (ihlaslı bir şekilde) Allah'a teslim ederse işte (bu yaptıklarının) eciri Allah katında verilecektir. Onlar için (ahirette) bir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

Allah (c.c) yahudi ve hristiyanların düşünce tarzlarını bildirdikten sonra bütün şeriatlerde varolan ve dinin temeli olan önemli bir kaideyi zikrediyor. Bu; işlenen amele karşılık olmak üzere sevab verilebilmesi için iki şartın aynı anda var olması kaidesidir. Şayet bu şartlardan bir tanesi eksik olursa amel geçersiz olur ve karşılığında sevab verilmez. Bu iki şart ise;

1 - Ameli Yalnız Allah rızası için yapmak.

Ayette geçen:

«Kim yüzünü (ihlaslı bir şekilde) Allah'a teslim ederse» den kasıt budur.

2 - Ameli Allah'ın istediği, rasullerine öğrettiği ve rasullerinin de insanlara gösterdiği şekilde yapmak.

Ayette geçen: «**Muhsin olarak**» tan kasıt budur.

Yahudiler, hristiyanlar ve İslam'dan başka dinlere mensup olanlar; yaptıkları ibadetleri Allah için de yapsalar ve bu konuda ihlaslı da gözükseler, ibadetlerini Allah'ın Rasulüne öğrettiği şekilde yapmadıkları müddetçe yaptıkları ameller geçersizdir ve o amellere karşılık ahirette de bir mükafat alamayacaklardır. :

İslam alimleri ve İslam dinine mensub olan kimseler için de aynı şeyler geçerlidir. Onlar da ibadetlerini Allah için yapsalar ve niyetleri bu konuda sağlam da olsa amellerini Allah (c.c)'nun istediği, Rasulullah (s.a.s)'e öğrettiği ve Rasulullah (s.a.s)'in de müslümanlara gösterdiği şekilde yapmadıkları müddetçe işlemiş oldukları ameller boş ve geçersizdir.

Abdestsiz veya secdesiz namaz kılmak, İslam'ın hakim olması için Rasulullah (s.a.s)'in göstermediği yollara başvurmak veya kafirlerin kanunlarını kabul etmek suretiyle şirk işleyerek parti kurup bu yolla İslam'ı hakim kılmaya çalışmak gibi ameller her ne kadar Allah rızası için yapıldığı iddia edilse ve bu konuda niyet ne kadar sahih de olsa, Allah (c.c)'nun istediği, Rasulüne öğrettiği ve rasulünün de müslümanlara gösterdiği şekilde olmadı-

ğı için boş ve batıl olur. Halis niyet sahibini Allah katındaki azabtan kurtaramaz.

Bunun tersini düşünecek olursak yani; Allah'ın istediği, rasullerine öğrettiği, rasullerinin de insanlara gösterdiği şekilde ibadet yapıp bu ibadeti, yalnız Allah rızası için yapmamak da ibadeti geçersiz kılar. Tıpkı münafıkların ve riyakar kimselerin yapmış olduğu ibadetler gibi. Zahirde müslüman gözüken bu gibi kimseler her ne kadar ibadet yapıyor gözükseler ve ibadetlerini Rasulullah (s.a.s)'in göstermiş olduğu şekilde yapsalar da yaptıkları ibadetleri sadece Allah rızası için yapmadıklarından dolayı, yaptıklarının Allah katında hiçbir değeri olmayacak ve onlara hiçbir sevab verilmeyecektir.

Allah'ın kullarından istediği şey; O'nun emirlerine kayıtsız şartsız hem kalble hem de amelle boyun eğip teslim olmak ve bu teslimiyeti de ancak O'nun rasulleri vasıtasıyla öğretmiş olduğu düsturlar çerçevesinde ortaya koymaktır. İşte ancak böyle kimseler yalnız Allah'ın hakkı olan ibadet yetkisini O'na tanır ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Bunu hem sözlerinde hem de hareketlerinde ortaya koyarlar. Bu gibi kimseler Allah'a yaptıkları ibadetleri heva ve heveslerine, sahih olmayan delillere göre değil Allah'ın Kur'an'ı Kerim'de gösterdiği, Rasulullah (s.a.s)'in sahih hadislerinde öğrettiği şekilde yaparlar.

«İşte (bu yaptıklarının) eciri Allah katında verilecektir. Onlar için (ahirette) bir korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.»

İşte böyle mü'min kimselere Allah katında büyük mükafatlar vardır. Çünkü onlar Allah (c.c)'ya hakiki manada iman edip amellerini Allah rızası için ve Allah'ın istediği, rasulüne öğrettiği, rasulünün de müslümanlara öğrettiği şekilde yaparlar. Böyle yaptıkları için amelleri Allah katında geçerli olur ve onlar için ahirette bir korku, bir endişe de yoktur. Üstelik onlar Rableri tarafından kendilerine verilecek mükafatlarla sevinç içinde yaşayacaklar, hiçbir üzüntü duymayacaklardır.

YAHUDİLER İLE HRİSTİYANLAR ARASINDAKİ ÇEKİŞME

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَى
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾

113 - Yahudiler: «Hristiyanlar bir esas üzere değiller» dediler. Hristiyanlar da: «Yahudiler bir esas üzere değiller» dediler. (Üstelik) onlar kitabı da okuyorlar. İşte böylece bilmeyen kimseler de onların söyledikleri gibi söylediler. (Muhakkak ki) Allah kıyamet gününde, ihtilaf ettikleri hususlarda hükmünü verecektir.

Allah (c.c) burada yine yahudi ve hristiyanların bir iddiasından bahsediyor.

Yahudiler kendi dinlerinin bir tamamlayıcısı olarak hristiyanlara gelen İsa'yı ve getirdiği İncil'i inkar ederek: Bu gelen rasul ve getirdiği şeylerle hristiyanlar bir esas üzerinde değildir dediler. Onların bu tavırlarına karşılık hristiyanlar da kendi dinlerinin bir parçası olan yahudiliği ve onlara rasul olarak gelen Musa ile kitap olarak verilen Tevrat'ı inkar ederek onlarla tartışmaya girdiler ve dediler ki: Hayır. Asıl size verilen şeylerden dolayı sizler bir esas üzere değilsiniz Halbuki bu iki taife kitaplarında, gelen rasullere ve onlara indirilenlere iman etmek gerektiğine dair haberleri okumuş ve öğrenmişlerdi.

«İşte böylece bilmeyen kimseler de onların söyledikleri gibi söylediler.»

Rasulullah (s.a.s) rasul olarak gönderildiği zaman arab müşrikleri de yahudi ve hristiyanların söyledikleri gibi söylemeye başladılar. Böylece hem Muhammed (s.a.s)'i hem de getirmiş olduğu şeyleri inkar ederek: Muhammed birşey üzere değildir. dediler.

«(Muhakkak ki) Allah kıyamet gününde ihtilaf ettikleri hususlarda hükmünü verecektir.»

Hristiyanların, yahudilerin ve müşriklerin tartışmaları boş ve yersizdir. Çünkü onlar hiçbir delile dayanmadan aralarında gereksiz yere ihtilafa düşmektedirler. Onların ihtilafları bir delille çürütüldüğü zaman onu da kabul etmezler. Fakat Allah (c.c) onların ihtilaf ettikleri konularda ahirette hüküm verecektir. Öyleyse bu konu böylece bilinsin ve hiçbir delile dayanmadan yapılan gereksiz ihtilaflardan kaçınılsın. İhtilafları çözümleyici deliller zikredildiğinde de hemen alınıp kabul edilsin.

Müşriklerle Tartışma Metodu:

Bu ayetten anlaşılıyor ki; müslümanlar sağlam bir delile dayanmayan iddiaları sağlam delillerle çürüttükten sonra bu deliller kendilerinden kabul edilmezse, tartışmayı devam ettirmemeli ve meseleyi Allah (c.c)'ya havale etmelidirler. Tartışmayı devam ettirmek müslümana bir fayda sağlamaz. Çünkü iman etmek istemeyen kişiye ne kadar delil getirilirse getirilsin, üzerinde bulunduğu şeylerin batıl olduğu ne kadar söylenirse söylensin yine de iman etmez.

ALLAH'IN MESCİDLERİNİ HARAB EDENLER

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ،

وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أَؤْتِيكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَن يَدْخُلُوهَا
 إِلَّا خَافِيَةً لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي
 الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

114 - Allah'ın mescidlerinde (O'nun) isminin zikredilmesini engelleyen ve (onu) yıkmaya uğraşandan daha zalim kim vardır? İşte bu kimseler oraya ancak korkarak girerler. Dünyada onlar için zillet, ahirette ise büyük bir azap vardır.

Bu ayetin nuzül sebebi hakkında birçok rivayet vardır. Fakat bu rivayetlerin en sahih olanı şudur:

Rasulullah (s.a.s) hicretin 6. senesinde umre için Mescid-i Haram'a gitmek istediğinde müşrikler ona engel oldular. Bunun üzerine Allah (c.c) bu ayeti kerimesini indirdi.

(İbn Cerir Taberi)

Müşriklerin Rasulullah (s.a.s)'in Ka'be'ye girmesini engellemeleri sanki orayı yıkmaları gibidir. Fakat müslümanlar Kabe'ye hakim oldukları zaman onlar oraya giremeyeceklerdir.

Ayeti kerimedeki «**korkarak girerler**» cümlesi; müslümanların Mescid-i Haram'ı onlardan kurtaracaklarına işaret etmektedir.

Yalnız Allah'a ibadet edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseleri, sadece Allah'a ibadet etmek için inşa edilen mescidlere girmekten alıkoymak Allah'ın mescidlerini yıkmak gibidir.

Allah'ın mescidlerinde yalnız O'na ibadet edip O'na hiçbir şeyi eş koşmayanları oraya girmekten alıkoymayan kimseler bilsinler ki; böyle davranarak çok büyük bir zulüm işlemektedirler. Bu kimseler şunu da iyice bilsinler ki; müslümanlar bu mescidlere hakim olur olmaz, onlara gereken cezayı vereceklerdir. Bunun bilincinde olarak başlarına gelecekleri düşünsünler ve dünyada müslümanların verecekleri cezadan korksunlar.

«Dünyada onlar için zillet, ahirette ise büyük bir azab vardır.»

İşte bu kimseler yaptıkları kötü hareketleri sebebiyle dünyada zillet içinde olacaklar, ahirette ise büyük bir azaba çarptırılacaklardır. Bu kimseler; mescidleri, süslemek, inşa etmek, onarmak gibi birtakım şeyler yapmakla da mescidleri imar ettiklerini zannetmesinler. Çünkü mescidleri imar etmek; onları yükseltmek veya süslemekten ibaret değildir.

Mescidleri imar:

Mescidleri imar; mescidlerde yalnız Allah'a ibadet etmek ve O'na hiçbir şeyi eş koşmamakla olur. Allah'ın mescidlerini ise; oralarda yalnız Allah'a ibadet eden, O'na hiçbir şeyi şirk koşmayan kimseler imar ederler. Bu kimseler Allah'ın mescidlerini Allah'ın istediği şekilde kullanırlar. Allah'ın mescidleri ancak İslam hakim kıldığında Allah'ın istediği gibi kullanılır.

Küfür Düzenindeki Mescidlerin Fonksiyonu:

Kendilerini, insanları İslam kanunları dışındaki kanunlarla yönetmede yetkili gören hakim kadro Allah (c.c)'nin mescidlerinin Allah'ın istediği şekilde kullanılmasına izin vermezler. Çünkü bu kimseler bilirler ki Allah (c.c)'nin istediği şekilde bu mescidlerin kullanılmasına izin vermek kendilerinin yıkımına sebep olur. Bu sebeple mescidlerde ya otoritelerine zarar vermeyen ibadetlerin yapılmasına izin verirler ya da bu mescidleri kendi otoritelerini daha da sağlamlaştırmak için kullanırlar.

Bunun örneklerine günümüzde apaçık şekilde şahit olmaktayız.

Günümüzde öyle tağutlar görüyoruz ki bunlar Kur'an ve sünneti bir kenara itip heva ve heveslerinden kaynak-

lanan kanunlarla insanlara hüküm veriyor ve İslam'ın hakim olmasını önlemek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu amaçlarına ulaşmak için de Allah (c.c)'nun mescidlerini kullanıyor ve bu şekilde cahil insanları kandırıyorlar. Kendilerini Allah'ı ve İslam'ı seven müslümanlar olarak insanlara tanıtıyorlar. Ayrıca cuma ve bayram günleri gibi bazı günlerde mescidlere gelerek namaz kılıyorlar, hatta insanlara namaz da kıldırabiliyorlar. Oysa bu kimseler İslam'a düşmandırlar. Fakat cahil halk bunu anlamaktan aciz duruma getirilmiştir. Yine bu tağutlar Allah'ın mescidlerine kendi istedikleri kişileri tayin ederek kendi istedikleri fetvaları verdiriyorlar. Hatta bu mescidler kendilerini övme yeri olarak kullanıyorlar. Üstelik imam olarak tayin ettikleri kimselere istedikleri şeyleri söylemeleri için maaş da veriyorlar. Bu imamlar da mescidlerde, tağutlara zarar vermeyecek şeyleri anlatıyorlar. Cahil halk da cahillikleri sebebiyle onların hilelerini anlayamıyor, körü körüne onlara bağlanarak gösterdikleri yolda yürüyor, böylece bilmeden de olsa küfre giriyorlar.

Böylece mescidler Allah'ın kelamının ve hükümlerinin yüceltildiği bir yer olmaktan çıkmış, tağutların hükmünü ve otoritesini sağlamlaştıracak bir yer haline getirilmiştir.

Tağutlar Sevinmesin, Müslümanlar Üzülmesin:

Ey tağutlar! Şunu iyice kafalarınıza yerleştirin: Bu saltanatınız fazla uzun sürmeyecek ve bu böyle devam etmeyecektir. İslam'ı gizlemek, yıkmak ve kendi otoritelerinizi sağlamlaştırmak için ne kadar çaba gösterirseniz gösterin, İslam'ı yaşayacak ve insanlara bu dini açıklayacak bir topluluk elbette kıyamete kadar var olacak ve bu kimseler, İslam'ı yeryüzünde hakim kılmak için ellerinden gelen herşeyi yapacaktır. Bundan sonra siz ey tağutlar! Mescidlere korkarak girin. Öyle bir zaman gele-

cek ki artık Allah'ın mescidlerine giremeyeceksiniz. Üstelik siz dünyada zillet içinde kalacak, ahirette ise büyük bir azaba uğrayacaksınız. Öyleyse bu yaptıklarınıza sevinmeyin ve kendinizin akıllı kimseler olduğunuzu zannetmeyin .

DOĞU DA BATI DA ALLAH'INDIR

وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَشَمَّ وَجْهُ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

115 - Doğu da batı da Allah'ındır. Nereye yönelirseniz Allah'ın yüzü oradadır. Muhakkak ki Allah Vasi'dir, Alim'dir.

Bu ayetin nüzul sebebi hakkında çeşitli görüşler vardır. Bu görüşlerin hepsi İbn Cerir Taberi'de geçmektedir.

1 - Kible önceden Kudüs'e doğru idi. sonra Ka'be'ye çevrilince yahudiler itiraz ettiler ve dediler ki: Kible niçin değişti? Madem önceden yanlıştı niçin böyle yapılyordu. Madem doğru birşey idi niçin değiştirildi. Bunun üzerine Allah (c.c) bu ayeti indirdi.

2 - Kible tayin edilemediği ve bilinmediği zaman ne yapmak gerektiğini bildirmek için inmiştir.

3 - Bu ayet nafil namazlar hakkında indirilmiştir.

4 - Necaşi hakkında indirilmiştir.

Necaşi öldüğünde Rasulullah (s.a.s) müslümanlara:

«Kardeşinizin namazını kılın» dediğinde müslümanlar: Ya Rasulallah! O müslüman değildi. O Ka'be' ye doğru değil Kudüs'e doğru namaz kılıyordu. dediler.

(Bu rivayet zayıftır)

5 - Sahabelerin Rasulullah (s.a.s)'e: Allah'a dua edeceğimiz zaman hangi yöne yönelelim? diye sormaları üzerine bu ayet indi.

Kible Niçin Değiştirildi?

Kible ancak Allah'ın belirttiği yönde olur. Kible olarak seçilen yer belli bir özelliğinden dolayı kible seçilmez. Kudüs nasıl ki Allah (c.c)'nun emriyle kible tayin edilmişse, Ka'be'de aynı şekilde Allah (c.c)'nun emriyle kible tayin edilmiştir.

Kible Tesbit Edilemediği Zaman Ne Yapılır?

Kiblenin hangi yönde olduğu bilinmediği zaman içtihad yapılır.

İmam Ebu Hanife'ye göre; araştırarak içtihadına göre kibleyi tayin edip namaz kılan kimse namazı kıldıktan sonra kiblenin yanlış olduğunu anlasa da namazı iade etmesi gerekmez. Eğer kiblenin yanlış olduğunu namaz içinde öğrenirse o zaman namazını bozmadan o yöne döner.

İmam Malik'e göre; araştırarak içtihadına göre kibleyi tayin edip namaz kılan kimse eğer yanlış olduğunu anlarsa vakit çıkmamışsa namazını iade eder, vakit çıkmışsa iade etmesi gerekmez.

İmam Şafii'ye göre; kible tayininde yanlış olduğunu anlayan kimsenin, vakit çıksa da çıkmasa da namazını iade etmesi gerekir.

Hanbeliler'in bir görüşü İmam Malik'in görüşü gibidir. Diğer görüşü de İmam Şafii'nin görüşü gibidir.

Binek Üzerinde Namaz Kılınır mı?

Bu ayetle nafile namazın hayvan üzerinde kılınabileceğine izin vardır. Hayvan nereye yönelirse yönelsin üzerinde namaz kılınır.

İbni Ömer (r.a)'den şöyle bir hadis rivayet edilmiştir:

Rasulullah (s.a.s) devesinin üzerinde iken devesinin gittiği yöne doğru (nafile) namaz kıldı. (Müslim)

Allah'ın Yüzü:

«Nereye yönelirseniz Allah'ın yüzü oradadır.»

Ayetin bu bölümü hakkında da çeşitli görüşler vardır:

İmam Şafii ve bazı alimler Allah'ın yüzü oradadır dan kasıt Allah'ın kiblesidir, demişlerdir.

Bazı alimlere göre ise; Allah'ın yüzü oradadır dan kasıt Allah'ın belli bir yer ve yönde olmadığı, ilmi ve iradesinin her yerde olduğudur.

Sahabelerin görüşü; Allah'ın isimlerini ve sıfatlarını belirten ayetleri mahlukata benzetmeden, iptal etmeden ve saptırmadan olduğu gibi almaktır. Bu ayette de açıktır ki; Allah'ın yüzü vardır. Fakat mahlukatınki gibi değildir. Allah (c.c) hakkındaki sıfatlara teşbih (mahlukata benzetmek), ta'til (iptal etmek) ve sapık teviller yapmadan iman etmek gerekir.

«Muhakkak ki Allah Vasi'dir, Alim'dir.»

Vasi : Cömertliği bütün kainatı, ilmi bütün ilimleri, kudreti bütün kuvvetleri ihata eden demektir.

Alim : Kullanının gizli veya açık bütün yaptıklarını ve söylediklerini bilendir.

ALLAH'A ÇOCUK İSNAD ETMEK

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَانُونَ ﴿١١٦﴾

116 - (Yahudiler, hristiyanlar ve müşrikler) dediler ki: «Allah çocuk edindi.» (Oysa) Allah bütün noksan sıfatlardan ve mahlukata benzemekten münezzehtir ve yücedir. Bilakis göklerde ve yer(ler)de olanlar(ın hepsi) O'nundur. Hepsi O'na (itaat ederek) boyun eğmişlerdir.

Allah (c.c) bu ayeti kerimesinde yahudi, hristiyan ve müşriklerin asılsız bir iddiasından bahsediyor. Bu: Allah çocuk edildi iddiasıdır.

Hristiyanlar: İsa Allah'ın oğludur , Yahudiler: Uzeyr Allah'ın oğludur , Arap müşrikleri ise: Melekler Allah'ın kızlarıdır diyorlardı.

Bu kimseler her ne kadar değişik dinlere mensup iseler de tabiat ve karakterleri temel olarak aynıdır. Bu kimseler bozuk olan tabiatları gereği her zaman heva ve hevesleriyle hareket ederler. Onların heva ve heveslerine göre hareket etmeleri onları Allah hakkında asılsız bir takım şeyler uydurmaya kadar sürükledi ve neticede: «Allah çocuk edildi» dediler. Oysa Allah (c.c) onlara bu konuda bir bilgi vermiş değildi.

Allah(cc) Rasullerin Bildirdiği Kadarıyla Bilinir

«(Oysa) Allah bütün noksan sıfatlardan ve mahlukata benzemekten münezze ve yücedir.»

Bütün mahlukatın yaratıcısı olan Allah (c.c) kendi hakkında birşey bildirmezse yaratılanların onu bilmesi mümkün değildir. Yaratılanlar Allah (c.c) hakkında ancak bildirdiği şeyler kadar bilgi sahibidirler. Bu yüzden müslümanlar Allah'ı kendilerine gelen bilgiler dahilinde vasıflandırır. Allah'ın kendisi hakkında bildirdiği şeyler dışında söylenecek her söz batıl ve yanlıştır. Allah (c.c) da kendisi hakkındaki haberleri ancak rasulleri vasıtasıyla bildirir. Rasullerin Allah (c.c) hakkında vermiş oldukları haberlerin hepsi itirazsız kabul edilmesi gereken hak şeylerdir. Rasullerin Allah hakkında söylemiş oldukları sözler dışında iddialar öne süren kimselerin iddiaları ise asılsız ve batıldır.

Rasuller Allah (c.c) hakkında şöyle diyorlardı:

Allah (c.c) yarattıklarından hiçbirşeye benzemez. Kendisine has isim ve sıfatları vardır. Bu isim

ve sıfatlarının mahiyeti zatının mahiyetine uygundur. Kullar Allah (c.c)'nun zatının mahiyetini kavrayamadıkları için isim ve sıfatlarının da mahiyetini kavrayamazlar. Bu yüzden kullara düşen; Allah (c.c)'nun Kur'an ve sahih hadislerde geçen isim ve sıfatlarının mahiyetinin, kendi zatına uygun olduğuna inanmak, bu konuda hiçbir tevile yanaşmamak ve bu isim ve sıfatları mahlukata benzetmekten kaçınmaktır.

Vahdeti Vücut İnancı:

Kullar şunu iyice idrak etsinler: Varlık olarak iki varlık vardır ve bu iki varlık birbirinden tamamen ayrıdır. Bunların bir tek varlık olması veya bir tek varlıkta birleşmesi mümkün değildir. Bu iki varlık; yaratıcı ve yaratılandır. Vahdeti vücutçuların: Kainatta yalnız Allah vardır, bu kainat Allah'ın bir parçasıdır ve Allah'ın bir görüntüsüdür şeklindeki inançları Kur'an'a zıt olduğu için yanlıştır, sapıklıktır ve küfürdür.

Ayrıca vahdeti vücut inancına sahip olanlar mahlukatı Allah'ın seviyesine çıkarttıkları için kafir olmuşlardır. Bunların küfrü tıpkı İsa (a.s) ve Uzeyr hakkında Allah'ın oğlu diyenlerin durumu gibidir.

Kainatta Bulunan Herşey Allah'a Boyun Eğ

«Göklerde ve yer(ler)de olanlar(ın hepsi) O'nundur. Hepsi O'na (itaat ederek) boyun eğmişlerdir.»

Allah (c.c) nasıl ki insanın yaratıcısı ve sahibi ise aynı şekilde göklerin ve yerlerin de yaratıcısı ve sahibidir. O gökleri ve yerleri dilediği gibi idare eder. Onların içinde bulunan herşey de O'na aittir. Oralarda dilediği gibi tasarruf hakkına sahiptir ve yalnız O'nun hükmü geçerlidir. Allah (c.c) yarattıklarına benzemekten de münezzeh ve yücedir. Çünkü bunlar yaratılmış şeylerdir. Al-

lah (c.c) ise herşeyin yaratıcısı olan yüce Rab'dır. Öyleyse yaratıcıyla yaratan ayrı ayrı varlıklardır. Bunları bir tek varlık olarak düşünmek veya iddia etmek Kur'an ayetlerine muhalif olduğu için küfürdür.

Şu apaçık bir gerçektir ki: Göklerde ve yerlerde ne kadar varlık varsa hepsi isteyerek veya istemeyerek Allah'a boyun eğmişlerdir. Çünkü Allah (c.c) istediği zaman onları değiştirmeye kadirdir. Bütün hareket ve fiilleri Allah'ın koyduğu ölçüler içerisinde. Hepsi Allah'ın koyduğu kanunlara boyun eğmişlerdir. Tüm kainat ve içindekiler, hatta Allah (c.c)'ya gereği gibi iman etmeyen kafirler bile... Çünkü onların hareketleri bile Allah'ın çizdiği sınırlarla sınırlıdır. Onlar her ne kadar Allah'ın emirlerine itaat etmeseler de gözleri, kulakları, kalpleri ve tüm uzuvları hepsi Allah'ın emrine boyun eğmiştir. Allah (c.c)'nun koyduğu kanunlar dahilinde görevlerini yaparlar. Allah (c.c) onların faaliyetlerine son vermeyi emredince de derhal buna itaat ederler.

ALLAH'IN GÖKLERİ VE YERİ YARATMASI

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾

117 - (Rabbiniz olan Allah) gökleri ve yer(ler)i (daha önce hiçbir örneği olmaksızın en güzel şekilde) yaratmıştır. O birşeyin olmasını dilerse ona sadece «Ol» der o da hemen olur.

Allah (c.c) gökleri, yerleri ve içindekileri hiçbir örneğe ihtiyaç duymadan en güzel şekilde yoktan varedendir. Bu ancak Allah (c.c)'ya mahsus birşeydir. Yaratılmışlara böyle bir özellik verilmemiştir. Öyleyse yaratıcıyla yaratılanlar ayrı ayrı varlıklardır. Bunları bir tek varlık olarak görmek doğru değildir. Bu görüşe ancak sapık ve kafir olan kimseler sahip olabilirler.

Yaratıcıyla Yaratılan Arasındaki Fark:

«O birşeyin olmasını dilerse ona sadece «Ol» der o da hemen olur.»

Allah (c.c) herşeyin Rabbi ve yaratıcısıdır. O birşeyi yaratmak istediğinde ona sadece: Ol der o da olur. Allah (c.c)'nin buradaki ol emri sözlü bir emir değildir. Allah'ın birşeye ol emrini yöneltmesi onun olmasını iradesiyle dilemesidir. İşte bu şekilde Allah (c.c) olmasını istediği şeyi irade eder ve o şey olur.

Allah (c.c) birşeyin olmasını istediği zaman onu nasıl irade ettiğini ve o şeyin nasıl olduğunu biz kullara bildirmemiştir. Çünkü bu bilgi bizim dünyada Allah'ın bize yüklemiş olduğu hilafet görevini yürütmemiz için gerekli değildir.

Bizler yeryüzünde Allah'ın halifeleriyiz. Allah (c.c) hilafet görevimizi yerine getirmemiz için gerekli olan tüm bilgileri bizlere vermiş ve bu bilgiler dışındaki bizler için gerekli olmayan bilgileri bizlere bildirmemiştir. Kendi mahiyeti hakkında da aynı sebeble bizlere bilgi vermemiştir.

Felsefeciler Ve Kelamcıların Allah'ın Sıfatları Hakkındaki Yanılgıları:

O halde bizim, hakkında bilgi verilmeyen konulara hiç dalmamamız ve o meseleyi Allah (c.c)'ya havale etmemiz gerekir. Böyle şeylere dalıp felsefeciler ve kelamcılar gibi kafa yormak sonuçta kişiye zarardan başka bir şey vermez. Çünkü Allah (c.c) insana bu konuda kişiyi sonuca götürecek bir bilgi veya araştırarak bir güç vermemiştir. Ne kadar araştırma yapılırsa yapılsın sonuç her zaman için boş olur. Bu gibi konulara dalıp araştırma yapan felsefecilerin ve kelamcılarının yapmış oldukları tefsirlere bakıldığında oldukça gülünç ve tutarsız şeylere rastlamak mümkündür.

MÜŞRİKLERİN ALLAH'LA KONUŞMAK İSTEMELERİ

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ
كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَبَهَتْ
فُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

118 - Bilmeyenler (müşrikler) dediler ki: «(Ey Muhammed!) Allah bizimle konuşsa veya bir ayet indirse (de biz de sana inansak). Böylece kendilerinden önce gelenlerin (yahudilerin) söyledikleri gibi söylediler. (Bu sebeple) kalbleri birbirine benzedi. (İşte biz) ayetleri (ancak) yakinen inanan bir kavim için açıkladık.

Allah (c.c) bu ayette birtakım kimselerden bahsediyor ve onlar için: «bilmeyenler» sözünü kullanıyor. Bu kimseler Rasulullah (s.a.s) zamanındaki arap müşrikleridir.

Cahil arap müşrikleri Rasulullah (s.a.s)'e şöyle demişlerdi: Ey Muhammed! Allah (c.c) meleklerle ve Musa ile konuştuğu gibi bizimle de konuşsa veya bize senin Allah'ın Rasulü olduğunu ispatlayan mucize getirse de biz de sana inansak.

Bu cahil müşriklerin Rasulullah (s.a.s)'den bu gibi şeyleri istemedeki gayeleri aslında iman etmek için değildir. Onlar hak kendilerine sunulduğunda kabul edemeyecek kadar tabiatları bozuk kimselerdir. Bu sebeple gelen hak ne olursa olsun, getiren kim olursa olsun kabul etmezler. Onlar sanki iman edeceklermiş gibi gözükersen hak getiren rasule veya tebliğ eden kimselere birtakım şartlar koşarlar. Bu koştukları şartları ise iman etmek gayesiyle değil sadece ve sadece o hakkı getiren rasulü veya tebliğ eden kişileri zora düşürmek için koşarlar.

«Böylece kendilerinden önce gelenlerin (yahudilerin) söyledikleri gibi söylediler.»

Müşriklerin bu tavırları kendilerinden önce gelen yahudi ve hristiyanların takınmış oldukları tavrın aynısıdır. Bir zamanlar bu iki taife de rasullerine zorluk vermek için çeşitli isteklerde bulunmuşlardı. İsrail oğulları Allah'ı görmek istediler. Onların bu isteklerindeki gayeleri Allah'a iman etmek değil, rasullerini zor duruma düşürmekti.

«(Bu sebeple) kalbleri birbirine benzedi.»

Asıl gayeleri kendilerine gelen hakkı kabul etmek değil de o hakkı getirenleri zora düşürmek olan bu kimselerin kalbleri ile yahudilerin kalpleri birbirlerinin aynısıdır. Bu gibi kimselerin sapıklıkları ve karakterleri aynı olduğu için dinleri, milletleri, yaşadıkları zaman ve yerler ne kadar farklı olursa olsun, kendilerine hakkı getiren ister rasul ister başka bir kimse olsun takındıkları tavır hep aynıdır. Onların bu şekilde tavır takınmaları hep bozuk tabiatları ve kötü karakterleri sebebiyledir. İşte bu özellikleri sebebiyle böyle kimselerin kalbleri sanki birleşmiş gibidir.

Allah (c.c) heva ve hevesleri aynı, tabiatları bozuk olan böyle kimselerin kendilerine hakkı sunan kimselerden bu gibi şeyleri iman etmek için değil, sadece ve sadece hakkı getiren kimseleri zora düşürmek için istediklerini bildiriyor. Çünkü onlar Rasullerin getirmiş olduğu şeylerin hak olduğunu biliyorlardı.

«(İşte biz) ayetleri (ancak) yakinen inanan bir kavim için açıkladık.»

Allah (c.c) ayetlerini ancak tabiatı sağlam olan, hakkı isteyen, heva ve hevesine değil hakka tabi olan ve hakka yakinen inanan kimseler için şüphe edilmeyecek kadar kesin, mazeret beyan edilmeyecek kadar açık ve net bir

şekilde açıklamıştır. Zaten rasulleri de bu gayeyle göndermiştir.

Getirilen deliller ne kadar açık olursa olsun, kalpler imanı istemeyince, heva ve hevesler insana hakim olunca, açıklanan deliller kişiye hiçbir fayda vermez. Bu deliller ancak tabiatı temiz, hakkı isteyen, heva ve hevesine uymayan kimselere fayda verir ve onların iman etmelerini sağlar.

RASULULLAH'IN GÖREVİ

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُشْغِلُ عَنْ
أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

119 - (Ey Muhammed!) **Muhakkak ki biz seni (hakka itaat edenleri) müjdelemen ve (karşı gelenleri ise) korkutman için hakla gönderdik. (Bu sebeple) cehenneme girecek olanlardan sen sorumlu değilsin.**

Allah (c.c) rasulü Muhammed (s.a.s)'e hitap ediyor ve buyuruyor ki: Ey Muhammed! Biz seni hakla gönderdik. Bu konuda hiçbir şüphen olmasın. Sana ve getirdiğin şeylere iman edenler ne kadar az, itiraz edenler de ne kadar çok olursa olsun getirdiğin şey hak, onun dışındakiler ise batıldır. Senin görevin ancak insanları bu hakka davet edip itaat edenleri cennetle müjdelemek, inkar edip karşı gelenleri ise cehennemle korkutmaktır. Küfrü seçtikleri için cehenneme girecek olanlardan sen sorumlu değilsin. Çünkü onlar heva ve heveslerine uymuşlar ve bu yüzden cehennemi haketmişlerdir. Sen görevini tam olarak yerine getirdin. Bu konuda hiçbir endişen olmasın.

İman Edenlerin Azlığından Dolayı Davetçinin Üzülmemesi Gerekir:

Rasulullah (s.a.s) ve ondan önce gelen bütün rasuller hakkı tam olarak insanlara anlatmışlardır. Bu konuda hiçbir gizleme veya ihmal yapmamışlardır. Müslüman davetçilerin görevi; rasullerin yaptığı gibi insanlara İslam'ı apaçık bir şekilde, eksiltme veya arttırma yapmadan ve hiçbir te'vile gitmeden anlatmaktır. İman etmeyenlerin çokluğu ve iman edenlerin azlığından dolayı müslüman davetçinin üzülmemesi gerekir. Şüphesiz hakkı bu şekilde anlatan davetçi kendisine düşen görevi yerine getirmiştir. Davetçi şunu iyi bilmelidir ki; her çağda iman edenlerin sayısı hep az olmuştur. Davetçi hakkı sağlam delillerle bildiği zaman kabul etmeyenlerin çok olması onu etkilemez. Tek başına kalsa bile hak olarak bildiği yolda yürümeye devam etmelidir.

YAHUDİ VE HRİSTİYANLARA İTAAT

وَلَنْ رَضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصْرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهَدَىٰ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾

120 - (Ey Muhammed!) kendi milletlerine (dinlerine) tabi olmadığın müddetçe yahudi ve hristiyanlar senden (hiçbir zaman) razı olmazlar. (Onlara) de ki: «Muhakkak ki yalnız Allah'ın gösterdiği yol doğru yoldur.» (Ey Muhammed!) Sana ilim geldikten sonra eğer onların hevalarına uyarsan senin için Allah'dan başka ne bir veli (dost) ve ne de bir yardımcı vardır.

Allah (c.c) bu ayetinde de Rasulüne sesleniyor ve buyuruyor ki: Ey Muhammed! Yahudiler ve hristiyanlar

senden razı olmazlar. Onlara ne kadar iyilik yaparsan yap, ne kadar faydan dokunursa dokunsun, ta ki kendi dinini terkedip onların dinine girinceye kadar senden asla razı olmazlar. Onların hoşlanmadığı şey ne senin şahsın ne de müslümanların şahsıdır. Onların hoşlanmadığı bir-tek şey vardır; o da sizin akidenizdir. Onlar bu akideye karşı savaş açmışlardır ve savaşlarını müslümanlar akidelerini terkedip onların dinlerine bağlanıncaya kadar sürdürecektirler. Bunu gerçekleştirmek için de ellerinden gelen bütün metod, vesile ve hileleri kullanırlar.

Yahudi ve hristiyanların bu tavrı Rasulullah (s.a.s) zamanında böyle olduğu gibi kıyamete kadar her zaman ve mekanda da böyle olacaktır. Bu sebeble müslümanlar Allah (c.c)'dan gelen bu hakikatı her zaman gözönünde bulundurmalıdırlar. Müslümanlar bu uyarıları dikkate almazlarsa onlar için akidelerini kaybetmeye kadar varacak kötü sonuçlara yol açabilir.

«(Onlara) de ki: «Muhakkak ki yalnız Allah'ın gösterdiği yol doğru yoldur.»

Allah (c.c) bu ayette bizlere sadece bir tek doğru yolun bulunduğunu bildiriyor. İşte bu yol Allah (c.c)'dan gelen ve kendisinde hiçbir eğriliğin bulunmadığı dos-doğru yoldur. İşte bu yol Allah (c.c)'nın hidayet yolu olan İslam'dır. Bu yolun dışındaki bütün yollar ne olursa olsun, ne şekilde olursa olsun, kim tarafından ortaya atılırsa atılsın batıldır, sapıktır. Ayetteki hasr (sınırlandırma) buna delalet etmektedir.

«Ey Muhammed!) Sana ilim geldikten sonra eğer onların hevalarına uyarsan senin için Allah'dan başka ne bir velî(dost) ve ne de bir yardımcı vardır.»

Ayetin bu kısmında Allah (c.c) yine rasulüne sesleniyor ve diyor ki: Ey Muhammed! Sana Allah'tan ilim geldikten sonra, sakın bu hakikatı bildiğin halde yahudi,

hristiyan ve müşriklerin heva ve heveslerine uyma ve Allah'tan gelen şeylerin dışında herhangi birşeye bağlanma. Eğer onların heva ve heveslerine uyar ve böyle şeylere bağlanırsan hakkı terketmiş olursun. O zaman kendine Allah katında bir dost ve bir yardımcı bulamazsın ve hem dünyayı hem de ahireti kaybedersin .

Ayetteki hitap her ne kadar Rasulullah (s.a.s)'e yapılmış ise de bu ayetin hükmü Rasulullah (s.a.s)'in ümmetini de kapsar. Her kim Allah (c.c)'nun hidayetinden başka yollara uyar ve insanların heva ve heveslerine tabi olursa işte o kimselere Allah'tan başka ne bir dost ne de bir yardımcı vardır. Üstelik onlar küfrü imana tercih ettikleri için hem dünyada hem de ahirette kaybedenlerden olacaklardır.

Filistin Meselesi:

Her zaman ve her yerde kafirlerin müslümanlara karşı olan tavırları hep aynıdır. Fikirleri ne kadar farklı olursa olsun, aralarında ne kadar ayrılıklar bulunursa bulunsun, aralarında ne kadar kavgalar, savaşlar çıkarsa çıksın yine de müslümanların akidelerini ortadan kaldırmak gayesiyle birleşirler. Çünkü onlar biliyorlar ki; şayet müslümanlar akidelerine sahip çıkar ve bu akidenin bildirdiği düsturlar dahilinde hareket ederlerse kendileri yok olma-ya mahkum olacaklardır. Bu sebeple müslümanları akidelerinden vazgeçirmek için gerek aralarında gerekse müslümanlara karşı açtıkları savaşlarda asıl gayelerini gizler ve başka gayeler ileri sürerler. Kimi savaşları toprak savaşı, kimini siyaset savaşı, kimini barış savaşı, kimini ekonomik savaş, kimini de güç dengeleme savaşı olarak isimlendirirler.

Zamanımızdaki yahudilerin Filistin'de yapmış oldukları savaş türü bizlere yahudi ve hristiyanların bu tutumlarına ışık olabilecek açık olaylardan bir tanesidir.

Filistin yalnız filistinlilerin değildir. Orası müslümanların toprağıdır ve müslümanlar için manevi değeri büyüktür. Orası müslümanlar için ilk kible ve üçüncü mesciddir. Allah (c.c) ayetinde de belirttiğı gibi Mescid-i Aksa ve çevresini mübarek kılmıştır.

«Çevresini bereketli kıldığımız Mescid-i Aksa..»

(İsra: 1)

Rasulullah (s.a.s) İsra olayında Mescid-i Aksa'ya gelmiş ve oradan semaya yükseltilmiştir.

Bütün bunlar Filistin'in müslümanlar için ne kadar önemli bir yer olduğunu ortaya koyuyor. Fakat kafirler hakiki manada iman etmiş müslümanların Filistin'in bu önemini kavramalarından ve dolayısıyla Filistin meselesini tüm müslümanların meselesi haline getirmelerinden korkmaktadırlar. İşte bu sebeple bu meseleyi bir toprak meselesi haline getirmek için her yolu kullanmışlar ve buradaki cahil halkı kandırarak bunda başarılı da olmuşlardır. Buradaki filistinli halk Allah için değil de bu toprakları kurtarmak için yahudilerle savaşa başlamışlardır. Artık onlar da toprak düşüncesi İslam düşüncesinden daha önde tutulmaktadır.

Oysa burada savaşı ve görünüşte bu savaşlarını toprak savaşı olarak adlandıran yahudilerin mücadelesi, aslında dini bir savaştır. Çünkü Tevrat'ta Filistin'in onların mukaddes toprağı olduğu yazılıdır. Hatta onlar burayı kendi mukaddes toprakları olarak gördükleri için Filistin'de bulunan bazı yerlerin isimlerini Tevrat'taki isimleriyle değiştirmişlerdir. Yahudiler böyle bir dini savaş verirlerken Filistin'de yaşayan ve müslüman olduklarını iddia eden kimselerin çoğı Allah (c.c) için değil toprak için savaşmaya devam etmektedirler. Şayet bu kimseler bir an önce kendilerini İslam'a uygun olarak düzeltmez, bu savaşlarını Allah (c.c) için ve akidelerinin bir gereğı olduğunu düşünerek yapmazlarsa Allah kat'i surette onlara yardım etmez ve devamlı zillet içerisinde bırakır.

KUR'AN'I YAŞAYAN GERÇEK MÜ'MİNLER

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ ۖ أُولَٰئِكَ
يُؤْمِنُونَ بِهِ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِهِ ۚ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾

121 - Kitab verdiğimiz kişiler(den inananlar o kitabı) Allah'ın istediği şekilde okurlar. İşte (kitaba hakkıyla) iman edenler bunlardır. (Artık o kitabı) kim inkar ederse işte onlar hüsrana uğrayanların ta kendisidir.

Allah (c.c) bu ayetinde, verdiği kitabı hakkıyla okuyan kimselerden bahsediyor. Bu kimseler kitabı okuduklarında ondaki emirleri hemen kabul ederler ve hayatlarına tatbik ederler. Kitabın haram dediğini haram, helal dediğini de helal bilirler ve emirlerini hiç eksiksiz yerine getirirler.

Allah (c.c)'nin kullarından istediği de zaten budur; Kitabı hakkıyla okumak, indirdiği şeylere kayıtsız şartsız teslim olmak ve emirlerini harfiyyen yerine getirmek...

Kur'an Okuyan Tağutlar: -

Maalesef zamanımızda Kur'an'ın içindeki emirler bir kenara atılmış ve Kur'an sadece bir takım konferansların açılışında, mevlitlerde, ramazanlarda okunur bir hale gelmiştir. Kur'an'ı tatbik etmediği halde İslam devleti olduklarını iddia eden arap devletleri, televizyon veya radyolarını açıp kapatırken Kur'an okuturlar. Bunu, içindeki hükümleri öğrenmek, uygulamak veya uygulatmak için değil adet olduğu veya halkı kandırmak için yaparlar.

Oysa ne arap devletleri ne de kendilerini İslam'a mal eden diğer devletler İslam devletidirler. Çünkü bu devletler Kur'an'ı yürürlükten kaldırarak bir takım batılı ülkelerden aldıkları heva ve heveslere dayanan kanunları

insanlara tatbik etmektedirler. Buna rağmen bunlara Kur'an hakkında sorulduğunda: Kur'an'ın başımızın üstünde yeri vardır. Biz Kur'an'ı seven kimseleriz. Bizler müslümanlarız. İnsanlara da bu kitabı anlasınlar diye okuyor ve okutuyoruz derler. Hatta televizyon veya radyolardan Kur'an ve İslam hakkında yayınlar yaptırırlar, konferanslar verdirebilirler, cuma ve bayram gibi bazı günlerde bizzat namazlarda bulunurlar. Bu kimseler bunları; Kur'an'a olan bağlılıklarından dolayı cahil halkı kandırmak için yaparlar. Çünkü bu şekilde cahil halkı kandırmak onlar için daha kolaydır. Cahil halk da onların bu gibi İslami hallerini görünce: Allah'a hamd olsun. Allah devletimizden razı olsun. Bakın ne güzel şeyler yapıyor ve yaptırıyor. İslam'ı bu kadar güzel açıklayan bir devlet daha var mı ki? derler. Fakat bu sözü söyleyenler bilmezler ki bu, kendilerini aldatmak için yapılan bir oyun-dan ibarettir. Bu sözleri söyleyip tağutlara tabi olduklarını belirterek onların hükmü altına girmeleri tağutların amaçladıkları şeyin ortaya çıkmış olduğunu göstermektedir ve bu durum tağutların işine gelmektedir.

«İşte (kitaba hakkıyla) iman edenler bunlardır.»

Ancak Allah (c.c)'nin indirdiği kitaba hakkıyla iman eden kişiler Kur'an'ı bir hayat sistemi olarak kabul eder ve ona göre hayatlarını düzenlerler. İşte onlar yalnız Kur'an'dan emir alır ve Kur'an'ı Allah'ın emirlerini tatbik etmek için okurlar.

«(Artık o kitabı) kim inkar ederse işte onlar hüsrana uğrarlar.»

Fakat Allah (c.c)'nin kitabını hayatlarına tatbik etmek için okumayanlar ne kadar Allah (c.c)'nin kitabına inan-dıklarını iddia etseler de pratikte onu inkar etmektedirler. İşte böyle yapan kimseler hem dünyada hem de ahirette kaybedenlerden olacaklardır.

İSRAİL OĞULLARINA VERİLEN NİMETLER

يَبْنِي إِسْرَءِيلَ أَذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ
وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

122 - Ey İsrail oğulları! Size verdiğim nimetimi ve sizi (bir zamanlar) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.

Allah (c.c) İsrail oğullarına sesleniyor ve diyor ki: Size vermiş olduğum nimetimi hatırlayın.

Bu nimetlerden bazıları; Firavun ve askerlerinden kurtulmaları, nebilerin çoğunun onlardan olması, onlara kitaplar indirilmesi, taştan onlar için su çıkartılması, menn ve selvanın onlara verilmesi, bulutun üzerlerine gölge yapılması...

«Ve sizi (bir zamanlar) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın.»

Allah onları Musa (a.s) zamanında bütün insanlardan üstün kıldı. Çünkü İsrailoğulları Musa (a.s)'a ve getirdiklerine iman ederek hakka tabi oldular. Allah'a itaat ettiler ve müslüman oldular. İşte onların hakka tabi olmaları onları alemlerde üstün bir duruma getirdi.

ALLAH'TAN BAŞKA HIÇ BİR VARLIĞIN
YARDIM EDEMEYECEĞİ GÜN

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ
وَلَا تَنْفَعُهَا شَفْعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾

123 - Öyle bir günden sakının ki o günde hiçbir kimse diğer bir kimse için bir fayda sağlayamaz, kim-seden fidiye alınmaz ,kimseye şefaathayda vermez ve onlara (hiçbir şekilde)yardım da yapılmaz.

Allah (c.c) İsrailoğullarına verdiği nimetleri ve onları bir zaman alemlere üstün kıldığını hatırlattıktan sonra onlara çok dehşetli bir günden haber veriyor ve buyuruyor ki:

Size bunca nimetler verdim. Bunları sizler bilmektesiniz. Öyleyse gönderdiğim Rasulüme ve ona indirdiğim Kur'an'a iman edin ve Allah'ın ayetlerine karşı gelmeyin, insanları saptırmayın, ayetleri tahrif etmeyin. Çünkü öyle birgün gelecek ki o günde hiçbir kimse başkasının günahını yüklenip cezasını çekemeyecek. İnkarcılar için kimseden hiçbir şefa'at kabul edilmeyecek. Müslümanlardan ancak şefa'at edilmesine izin verdiğim kimselere şefa'at olunacak. Kafirlerle vereceğim azab o derece dehşetli ve korkunç olacak ki kafirler ondan kurtulmak için bütün dünya nimetlerini fidye olarak vermek isteseler de bu onlardan kabul edilmeyecek. Ve onlar bu azaptan kurtaracak bir yardımcı da bulunmayacaktır.

Şefa'at:

Allah (c.c) bu ayetinde kafirler için hiçbir kimsenin şefa'atının fayda vermeyeceğini ve Allah'ın izni olmadan da kimseye şefa'at olunmayacağını açık bir şekilde bildirmiştir. Her kim kafirler için şefa'at hakkının varolduğunu iddia eder ve günahkar mü'minlere Allah'ın izni olmasa da bazı kişilerin şefa'atçı olacağını söylerse kafir olur. Çünkü kafirlere şefa'at etme ve şefa'at edilme hakkı verilmeyeceği gibi Allah'ın izni olmaksızın günahkar müslüman da olsa hiçbir kimseye şefa'at edilmeyecektir. Kafirlerle şefa'at edilmeyecek kaidesinden sadece Rasulullah'ın amcası olan ve kafir olarak ölen Ebu Talib müstesnadır.

Buhari'nin rivayetine göre, Allah (c.c) Rasulullah (s.a.s)'i müşriklere karşı koruyan Ebu Talib'e şefa'at etmesi için izin verecek. Fakat Rasulullah'ın yapacağı bu şefa'at onun cehennemden çıkmasına değil, azabının ha-

fifletilmesine vesile olacak ve Ebu Talib cehennemde to-puklarına varan bir ateş içerisinde beyni kaynar bir şe-kilde sonsuza kadar azab görecektir.

Günahkar mü'minlere gelince onlara Allah'ın kendisi-ne şefa'at izni verdiği rasuller, nebiler, salihler ve şehidler gibi kişiler ancak şefa'at edebilir. Bu kimseler de ancak Allah'ın izin verdiği kimselere şefa'at edebilirler. Fakat Allah izin vermedikçe bu kimseler de hiç kimseye şefa'at edemezler. Çünkü şefa'at yetkisi ancak Allah'a aittir. Bu sebeble şefa'at sadece Allah'tan istenmelidir.

Ölmüş kimselerden, kim olursa olsun, ister bir nebi, ister salih bir kimse olsun, asla direkt olarak şefa'at iste-nemez. Ancak; Ey Allah'ım falan kimseyi eğer salihler-den ise bana şefa'atçi kıl diyerek, Allah'a dua etmek ca-izdir.

İBRAHİM (A.S)'IN İMTİHANI

وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ
إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ

124 - Hani Rabbi İbrahim'i (birtakım) kelimelerle (emirlerle) imtihan etmiş ti. O da (hiç eksiksiz o emir-leri) yerine getirmişti. (Allah İbrahim'e) dedi ki: «Seni insanlara imam (örnek olacak bir kimse) kılacağım.» (İbrahim) dedi ki: «Zürriyetimden de.... (Allah) dedi ki: «Zalimler benim ahdimе erişemezler.»

Allah (c.c) bu ayetinde İbrahim (a.s)'a birtakım keli-meler yani; emirler vererek onu imtihan ettiğini bildiri-yor. İbrahim (a.s) da Allah'ın emirlerini eksiksiz olarak yerine getirmiş ve imtihanı başarmıştır.

İbrahim (a.s)'a verilen emirler hakkında alimler arasın-da her ne kadar değişik görüşler varsa da bu emirleri

açıklayan sahih bir delil yoktur. Müfessirler bu konuda yalnız kendi görüşlerini aktarmışlardır. En doğru görüş; bu emirler İslam şeriatının bizzat kendisidir. Allah (c.c) İbrahim (a.s)'a bir şeriat vermiş o da bu şeriatı güzel bir şekilde tam olarak insanlara tebliğ etmiş, onda hiçbir eksiklik bırakmamış ve Allah (c.c)'nun kendisine vermiş olduğu görevi hakkıyla yerine getirmiştir.

(Allah İbrahim'e) dedi ki: «**Seni insanlara imam (örnek olacak bir kimse) kılacağım.**»

Allah (c.c) İbrahim (a.s)'a seslenerek onu insanlara imam kılacağını bildiriyor.

Burada Allah (c.c)'nun İbrahim (a.s)'ı imam kılması; büyük imam (halife) yahut namaz imamı kılması demek değil onu insanlara örnek olarak dinde imam kılması demektir. Çünkü İbrahim (a.s); Davud (a.s) ve Süleyman (a.s) gibi hükümdar değildi.

«(İbrahim) dedi ki: «**Zürriyetimden de..**

Müfessirler bu ayeti iki şekilde tefsir ederler:

1 - Zürriyetimi de dinde örnekler yap.

2 - Zürriyetimin hepsi böyle dinde örnek kimseler mi olacaklar?

İbrahim (a.s) Allah (c.c)'ya zürriyeti hakkında soru sorunca Allah (c.c) ona cevap olarak buyurdu ki:

«**Zalimler benim ahdime erişemezler.**»

Bu konuda da iki görüş vardır:

1 - Allah (c.c) İbrahim (a.s)'ın zürriyetimden de örnekler yap sorusuna cevap olarak şöyle diyor: Ey İbrahim! Senin zürriyetinden öyle kimseler çıkacak ki onlar insanlara dinde örnek olabilme mertebesine ulaşamayacaklardır. Çünkü onlar zalim kimselerdir. Onlar; şirk koşarak nefislerine, haksızlık yaparak da insanlara zulmederler. İşte böyle olanlar dinde örnek olmaya layık değildirler.

2 - Allah (c.c) İbrahim (a.s)'ın: Zürriyetimin hepsi böyle dinde örnek kimseler mi olacaklar? sorusuna cevap olarak şöyle dedi: Ey İbrahim! Senin neslinden herkes insanlara örnek olmayacak. Onların içinden; şirk koşarak kendi nefislerine, haksızlık yaparak da insanlara zulmedenler çıkacak. Böyle kimseler insanlara dinde örnek olamazlar.

İslam'da Saltanat Yoktur:

Bu ayet gösteriyor ki insan fıtratı gereği, kendisinden sonra gelecek olan neslinin de kendisi gibi iyi olmasını ister. İbrahim (a.s) da bir insan olarak gelecek nesillerinin kendisi gibi dinde örnek kimseler olmasını istedi. Fakat Allah (c.c) ona dinde örnek olmanın babadan oğula geçen bir hak olmadığını bildirdi. Bu, ister hilafette (büyük imamlıkta), ister namaz imamlığında, ister din konusunda örnek olmada olsun böyledir.

Haketmeyen kimse dinde örnek olma sıfatını kazanamayacağı gibi büyük imamlığa ve namaz imamlığına da layık olamaz. Bu vasfı ancak, Allah (c.c)'nın emirlerine hem zahiren hem de batınen boyun eğerek yerine getiren kimseler hakeder. Yoksa Allah (c.c)'ya şirk koşan ve haklarını yemek suretiyle insanlara zulmeden kimseler dedeleri ve babaları rasul bile olsa bu mertebeyi hakedermezler. Böyle kimselerin barınacakları yer ancak cehennem ateşidir.

Bu ayetten şöyle bir hüküm çıkar: İslam'daki hilafet (büyük emirlik) veya diğer emirlikler babadan oğula geçen bir miras değildir. İslam'da imam olacak kişinin dede veya babasının kim olduğuna değil, özelliklerine bakılır ve layıkça örnek ya da imam olarak seçilir. İlk dört halifeden sonra İslam devletlerindeki emirlikler babadan oğula bir şekilde devam etmiştir. Bu emirliğin hükmü her ne kadar geçerli ise de aslında İslam prensiplerine

aykırıdır. O zamandaki alimlerin bu tür emirlerin karşısında ses çıkartmamalarının sebebi bundan daha büyük zarara yol açacak fitnelerin çıkmasını istememiş olmalarındandır.

KA'BE

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ
لِلطَّائِفِينَ وَالْمُكَفِّينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾

125 - Hani biz Beyti (Ka'be'yi) insanların(toplanıp) devamlı gidip geldiği emin (olan) bir yer kılmıştık. (Öyleyse) İbrahim'in makamında (bir) namazgah edinin (orada namaz kılın demiştik). İbrahim ve İsmail'e; Beyti (Ka'be'yi) tavaf edenler, orada kalanlar, rüku ve secde edenler için (Ka'be'yi, necaset ve şirk gibi her türlü) pislikten temizlemelerini emrettik.

Allah (c.c), İsrail oğulları ve yaptıkları hakkında bizlere daha önce birtakım bilgiler vermişti. İbrahim (a.s) Musa ve İsa'dan önce gelen bir rasuldür. Böyle olmasına rağmen gerek yahudi, gerek hristiyan gerekse arap müşrikleri İbrahim (a.s)'a bağlı olduklarını iddia ettiler. Fakat Allah (c.c) onlara; bu iddialarının boş ve batıl olduğunu, İbrahim (a.s)'ın nasıl bir dine bağlı olduğunu, kendilerinin İbrahim (a.s)'ın yaptığığın tam tersini yaptıklarını, İbrahim (a.s)'ın davet ettiği dinin tevhid dini olduğunu ve kendilerinin türlü türlü şirkler koştuklarını, İbrahim (a.s) Ka'be'nin emin yer olması ve sığınanlara zarar verilmemesi için dua ettiğini ve onların da bunu bildikleri halde İbrahim (a.s)'ın dinine gerçek manada iman edenlere eziyet verdiklerini ve onları oradan kovduklarını bildiriyor.

Ka'be'nin İslam'da büyük yeri ve önemi vardır. Allah (c.c) bu ayetinde buyuruyor ki: Biz Ka'be'yi insanların

ziyaret için gidip geldiği bir toplantı yeri kıldık Yani orayı ziyaret edenler devamlı var olacak ve insanlar orayı tekrar tekrar ziyaret etmek isteyecektir.

Sonra Allah (c.c) burasını emin bir yer kıldığını bildiriyor. Yani oraya sığınan kişiye zarar verilmez, o kişiden intikam alınmaz, o kimse orada kendisine gelecek zararlardan emin olur. Ka' be'nin bu özelliği İbrahim (a.s)'dan Rasulullah (s.a.s)'e kadar böyle devam etmişti. Öyleki arap müşrikleri bile Ka'be'ye sığınan kimselere zarar vermiyorlardı.

Makam-ı İbrahim:

«İbrahim'in makamında (bir) namazgah edinin (orada namaz kılın)»

Allah (c.c) mü'minlere İbrahim (a.s)'ın makamında bir namazgah edinmelerini, yani orada namaz kılmalarını emrediyor.

Alimler «İbrahim'in makamı» ibaresini üç şekilde tefsir etmişlerdir:

1 - Mekke'de İbrahim (a.s)'ın makamı diye anılan yerdir. Bu yer İbrahim (a.s)'ın Ka'be'yi inşa etmek için üzerine çıktığı taşın bulunduğu yerdir. En sahih olan görüş budur.

Şu hadis de bu görüşü desteklemektedir:

Ömer (r.a): Ya Rasulallah! İbrahim'in makamında namaz kılmak için bir yer tayin etseniz. dedi. Ömer'in bu sözü üzerine Allah (c.c) bu ayeti kerimeyi indirdi.

(Buhari, Tirmizi, Nesei, Ahmed)

2 - Ka'be'nin kible olarak tayin edilmesidir.

3 - Ka'be'dir. Bu zayıf bir görüştür.

Ka'be'nin Her Türlü Pislikten Temizlenmesi:

«İbrahim ve İsmail'e; Beyti (Ka'be'yi) tavaf edenler, orada kalanlar, rüku ve secde edenler için (Ka'be'yi, necaset ve şirk gibi her türlü) pislikten temizlemelerini emrettik.»

Allah (c.c) İbrahim ve İsmail (a.s)'a emir veriyor, onlara görev yüklüyor. Onlardan; Mekke'de bulunanların ve dışardan gelenlerin tavaf etmeleri ve içinde namaz kılmaları için Ka'be'yi hem maddi hem de şirk pisliklerinden temizlemelerini istiyor. Ka'be'nin şirk pisliğinden temizlenmesi; Ka'be ve çevresini, Allah'tan başka ibadet edilen tağut, put, taş ve ağaç gibi şeylerden temizleyerek yalnız Allah'a ibadet edenlerin orayı tavaf etmesini sağlar.

Ka'be'yi İşgal Eden Devlet:

Ka'be, kafirlerin kontrolü altında olduğu müddetçe, şirk pisliğinden temizlenmiş sayılmaz. Ancak Allah'ın dinini tam anlamıyla yaşayıp tatbik eden bir devletin kontrolü altında olduğu zaman tam anlamıyla şirkten temiz olur. Zamanımızda Ka'be, tam anlamıyla şirkten temizlenmiş değildir. Ka'be, Suudi Arabistan denen kafir devletin hükmü altındadır. Suudi Arabistan devleti zahiren ne kadar İslam'ı tatbik ettiğini iddia etse de, aslında Allah'ın istediği gibi şeriati tatbik etmemektedir ve müslüman da değildir. Müslüman bir devlet olsaydı ve şeriati Allah'ın istediği gibi tatbik etseydi, açık bir şekilde İslam'ı tatbik etmeyen Irak, Suriye, Ürdün, Mısır ve Türkiye gibi devletlere yardım etmez ve onları müslüman devlet saymazdı.

Suudi Arabistan, Allah'ın istediği şekilde şeriati tatbik etseydi, kendilerine müslüman ismini verdikleri halde İslamla alakası olmayan, Kur'an'ı bir kenara atıp kanunlarını İsviçre ve Fransa'dan alan devletlerin cumhurbaşkanı, başbakan ve diğer bakanlarını İslam devleti temsilcisi olarak misafir edip İslam konferansları yapmazdı. Hatta açık küfürleri olan bu devletlerin reislerine müslüman muamelesi yaparak ikram olsun diye özel olarak Ka'be kapısını açıp içeri girmelerine izin vermezdi.

Suudi devleti, Allah'ın istediği şekilde İslam'ı tatbik etseydi hadleri ve cezaları yalnız fakirlere değil emirler dahil herkese tatbik ederdi. Suudi devleti, Allah'ın istediği şekilde İslam'ı tatbik etseydi, faizle çalışan bankaların açılmasına izin vermezdi.

Suudi devleti, Allah'ın istediği şekilde İslam'ı tatbik etseydi televizyonlarda haram olduğu açık olan şeyleri yayınlamazdı. Suudi devleti şeriatı gerçek manada tatbik etseydi şeriatı Allah'ın istediği şekilde tatbik etmek isteyen ve bu yolda çalışanların kafalarını kesmezdi. Suudi devletin müslüman olmadığını ispatlayacak böyle örnekler çoktur. Ka'be'nin kontrolü kafir olan Suudi devletinin kontrolü altında olduğu müddetçe Allah'ın istediği şekilde bu beyte ibadet edilemez ve bu beyt Allah'ın istediği şekilde şirkten temizlenmiş olunamaz.

Kıyam, Rûku Ve Secde Namazın Rükunlarındandır:

Allah (c.c) bu ayette namazın kıyam, rûku ve secde den ibaret olduğunu bildiriyor. Ayette her ne kadar zikredilmese de kıyamın namazın bir rüknu olduğuna işaret vardır. Çünkü kıyamsız rûku ve secde olamaz.

İBRAHİM (A.S)'IN MEKKE İÇİN DUASI

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ
مِنَ الشَّعَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأُمْتِعْهُ قَلِيلًا ثُمَّ اضْطَرْهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ وَيَنْسِ الْمَصِيرَ

126 - Hani İbrahim (Allah'a dua ederek): «Ey Rab-bim! Bu yeri (Mekke'yi) emin bir yer kıl. Onun ehlin-den (ancak) Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere

rızık olarak ürünler ver» demişti. (Allah) dedi ki: «İnkar eden(ler)e de tayin ettiğim yaşam süresince rızık verir (sonra onu) ateş azabına sokarım. O ne kötü bir dönüş yeridir.

Allah (c.c) İsrail oğulları ve onların geçmişte yaptıklarından bahsettikten sonra İbrahim (a.s)'dan bahsediyor. İbrahim (a.s) Musa ve İsa (a.s)'dan önce gelmiş olmasına rağmen yahudiler, hristiyanlar ve müşrikler ona bağlı olduklarını iddia ediyorlardı. Allah (c.c) onların bu iddialarının yalan bir iddia olduğunu, onların İbrahim (a.s)'ın tam tersine hareket ettiklerini, İbrahim (a.s)'ın davet ettiği din tevhid dini olmasına rağmen onların Allah'a türlü türlü şirkler koştuklarını, İbrahim (a.s) Ka'be'nin emin bir yer olduğunu yani Ka'be'ye sığınanlara eziyet edilemeyeceğini bildirmesine rağmen onların orada müslümanlara eziyet verdiklerini ve onları oradan kovduklarını haber veriyor.

İbrahim (a.s) Allah (c.c)'a dua ederek O'ndan Mekke'yi emin bir yer kılmasını istiyor. Allah (c.c) da İbrahim (a.s)'ın duasına icabet ederek; o yerde insanlara zulmetmeyi, kanlarını akıtmayı, avını avlamayı, ağacını kesmeyi yasaklıyor. Rasulullah (s.a.s)'in şeriatinde de bu böyledir.

Akide Bağı:

«Onun ehlinden (ancak) Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere rızık olarak ürünler ver.» demişti»

İbrahim (a.s) duasında Allah'tan; yalnız Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere rızık vermesini istiyor.

Çünkü müslüman olmak; insana babadan veya dededen miras kalan birşey değildir. İnsan Allah (c.c)'nın istediği İslam'a tam olarak sarılmadıkça babası ve dedesi Allah'ın en sevgili kulu olsa bile azabtan kurtulamaz. Za-

ten küfrü seçen bir kimse bu ameliyle bütün akrabalık bağlarını kesmiş olur. Çünkü Allah (c.c) katındaki en önemli bağ akide bağlıdır.

Kafirlerin Dünya Nimetlerinden İstifadeleri:

«(Allah) dedi ki: «İnkâr eden(ler)e tayin ettiğim yaşam süresince rızık verir (sonra onu) ateş azabına sokarım. O ne kötü bir dönüş yeridir.»

İbrahim (a.s)'ın Allah'tan yalnız Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere rızık vermesini istemesi üzerine Allah ona cevaben: İster iman etsin, ister iman etmeyip kafir olsun, ben bütün yarattığım insanları rızıklandırım. Kafirlerle kendileri için yazdığım hayat süresi boyunca rızık veririm. Sonra kendilerine tayin ettiğim süre bitince küfür amelleri sebebiyle onları cehennem ateşine sokarım. O ne kötü bir dönüş yeridir. buyurdu.

KA'BE'NİN TEMELLERİNİN YÜKSELTİLMESİ

وَإِذْ رَفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ
مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

127 - Hani İbrahim ve İsmail (birlikte) Beytin (Ka'be'nin) temellerini yükseltirlerken: «Ey Rabbimiz! (senin rızan için yaptığımız bu evi) bizden kabul et. Muhakkak ki sen Semî ve Alim'sin»(diye dua ediyorlardı).

İbrahim ve İsmail (a.s) Allah (c.c)'nun emriyle Ka'be'nin temellerini yükselttiler. Bunu yaparlarken amellerinin halis olduğunu ifade etmek için Allah (c.c)'ya şöyle dua ettiler: Ey Rabbimiz! Biz bu ameli senin rızan için yaptık. Bunu bizden kabul et ve dualarımıza icabet et. Çünkü sen Semî'sin ve Alim'sin.

Semi: Yapılan duaları işiten ve bunlara icabet eden, demektir.

Alim: Mahlukatın iç ve dışlarını en ince detayına kadar bilen, demektir.

Ka'be'nin Temelleri Adem (a.s) Zamanında Atılmıştır:

Bu ayette İbrahim ve İsmail (a.s)'ın Ka'be'nin temellerini yükselttikleri zikredilmektedir. Bundan anlaşılıyor ki; Ka'be'nin temeli İbrahim (a.s) zamanında atılmıştır. Ka'be'nin temeli Adem (a.s) zamanında atılmış fakat daha sonra yeri kaybedilmiştir. Çünkü çok önceleri bile insanlar namaz kılmak istediklerinde o temellerin olduğu yöne döndüğünü zannederek namaz kılardı. Allah (c.c) İbrahim ve İsmail (a.s)'a Ka'be'nin yerini bildirince onlar da Ka'be'nin varolan temellerini yükselterek bir ev yaptılar.

GÜNAHLARDAN TEVBE

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ
وَأَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَآدَمَ أَنْ يَقُولُوا رَبِّ ارْحَمْنَاهُ

128 - (İbrahim ve İsmail dualarına şöyle devam ediyorlar): «Ey Rabbimiz! Bizi (senin emirlerine zahiren ve batınen boyun eğen) müslümanlar kıl ve bizim neslimizden de sana teslim olan kimseler çıkar (ki onlar da senin emirlerine zahiren ve batınen boyun eğsinler). Bize nasıl ibadet edeceğimizi göster ve tevbelerimizi kabul et. Çünkü sen Tevvab'sın, Rahim'sin.»

İbrahim ve İsmail (a.s) dualarını şöyle devam ettirdiler: Ey Rabbimiz! Bizi senin emirlerine tam olarak zahiren ve batınen boyun eğenlerden kıl. Bizim neslimiz-

den öyle bir ümmet çıkar ki senin emirlerine zahiren ve batinen teslim olsunlar. Bizlere sana nasıl ibadet etmemiz gerektiğini bildir. Eğer sana karşı bir günah işlemişsek, işlediğimiz günahlarımızı affet. Çünkü sen Tevvabsın, Rahim'sin.

Tevvab: Günah işleyen kimselerin, günahlarından tevbe etmeleri halinde tevbelerini kabul eden, demektir.

Rahim: Dünyada ve ahirette mü'minlere merhamet eden, demektir.

Bu ayeti kerimede İbrahim ve İsmail (a.s) günahahtan masum birer rasul oldukları halde Allah (c.c)'ya tevbe ediyorlar. Böyle yapmalarının sebebi; kendilerinden sonra gelecek nesillere Allah (c.c)'ya nasıl tevbe edeceklerini göstermek içindir.

Gerçek Müslüman:

Bu ayette İbrahim ve İsmail (a.s), müslümanın nasıl olması gerektiği hakkında bize çok önemli bilgiler veriyorlar.

Müslüman; Allah'ın emirlerine zahiren ve batinen, yani hem kalbiyle hem yaşantısıyla boyun eğen kişidir. Müslümanın hidayet üzere kalabilmek için sürekli Allah'a dua etmesi ve hidayetten ayrılmamak için elinden gelen bütün gayreti sarfedip devamlı Allah'tan yardım istemesi gerekir. Ayrıca kendisinin hidayet üzere olmasıyla yetinmemeli, neslinin de hidayet bulup bu hidayet üzere kalması için bütün gayretini göstermeli ve bu konuda hiçbir ihmal yapmamalıdır.

Hidayet üzerinde olan ve Allah'ın kendisinden razı olduğu kimse işte böyle yapar. Onun bütün derdi; hidayet üzere kalmak ve nesline hidayeti gösterip onların da hidayet üzere kalmasını sağlamak olmalıdır. Her müslüman bu görevinin bilincinde olarak üzerine düşeni hakkıyla yerine getirmelidir.

Müslümanlık; kişinin sırf baba veya dedesinin müslüman olmasıyla kazanılacak bir vasıf değildir. Bir kişi ancak hareketlerini, yaşantısını, davranışlarını, düşüncelerini, adetlerini, kanunlarını, değer ve yargı ölçülerini yalnız İslam'dan yani Kur'an ve sünnetten aldığı zaman müslüman olabilir. Aksi halde kişinin baba veya dedesi Allah'ın en sevgili kulu olsa bile, bu şekilde Allah'a teslim olmadıkça müslüman sayılamaz ve ceddinin İslamlığı kendisine Allah katında hiçbir fayda sağlayamaz. Zaten kişi küfrü seçtiği zaman onunla müslüman baba ve dedesi arasındaki akrabalık bağı kopar. Çünkü Allah katındaki en önemli bağ akide bağıdır. Bu bağı kopması demek bütün bağların kopması demektir.

Müslüman, Allah'ın emirlerine zahiren ve batinen yani hem kalbiyle hem diliyle hem de yaşantısıyla boyun eğen kişidir. **Müslüman ümmet**; hareket, düşünce, adet, kanun, değer yargıları ve ölçülerini yalnız İslam'dan alan fertlerden müteşekkil bir topluluktur. Bu topluluğu teşkil eden fertlerin milliyeti, dili, ırkı, şekli, rengi hiç önemli değildir. Bu topluluktaki fertlerin değeri ancak Allah'ın emirlerine bağlılıktaki tavırlarıyla ölçülür.

Sırf babaları ve dedeleri müslüman olduğu için kendilerini müslüman zanneden insanlardan müteşekkil bir toplum müslüman ümmet sayılamaz.

RASULLERİN VASIFLARI

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾

129 - (İbrahim ve İsmail dualarını şöyle bitiriyorlar): «Ey Rabbimiz! Onların içinden, onlara senin ayetlerini okuyan, kitabı (Kur'an'ı), hikmeti (sünneti) öğreten ve onları (şirk pisliğinden) temizleyen bir 'rasul' gönder. Muhakkak ki sen Aziz'sin, Hakim'sin.

İbrahim ve İsmail (a.s) dualarını şöyle bitiriyorlar: Ey Rabbimiz! Bizden sonra gelecek nesillerimizin içinden öyle bir rasul gönder ki o, insanlara senin ayetlerini okusun, senin göndereceğin kitabı ve ona vereceğin sünneti öğretsin. Onları şirkin her türlü pisliğinden temizlesin. Şüphesiz sen Aziz'sin, Hakim'sin.

Aziz : Büyük güç sahibi olan, yenilmeyen, demektir.

Hakim : Yaptıklarını bir hikmet ve bir maslahat üzere yapan, demektir.

Ayette İbrahim (a.s) kendi neslinden bir rasul göndermesi için Allah (c.c)'ya dua ediyor. Allah (c.c)'nun en son rasul olan Rasulullah (s.a.s)'i onun neslinden, kılması İbrahim (a.s)'ın duasına icabet ettiğini göstermektedir. Ayrıca Allah (c.c) Rasululah (s.a.s)'e bir kitap yani; Kur'an'ı ve bir de hikmet yani; sünneti vermiştir. Rasulullah (s.a.s) de kendisine verilen bu iki kaynağı insanlara her yönüyle tebliğ etmiş, onlarda hiçbir eksiklik ve kapalılık bırakmamıştır.

İBRAHİM'İN DİNİNDEN YÜZ ÇEVİRENLER

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ
أَصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾

130 - Nefsini küçük düşüren başkası İbrahim'in milletinden (dininden) yüzçevirmez. Andolsun ki gerçekte biz onu (İbrahim'i) dünyada (rasul olarak) seçtik. O ahiret gününde de salihlerden (kazananlardan) olacaktır.

Allah (c.c) bu ayetinde İbrahim'in milletinden bahsediyor. Nedir İbrahim'in milleti? Kimdir İbrahim'in milletinden olan?

İbrahim'in milleti; onun ırkı veya neşi değildir.

İbrahim'in milleti; İbrahim'in bağlı bulunduğu İslam dinine bağlananlardan meydana gelen topluluktur. İbrahim (a.s)'ın babasını ve kavmini, İslam'ı kabul etmedikleri için tekfir edip onlardan uzaklaşması ve onları kendi milletinden saymaması bunun açık bir delilidir. Bu gösteriyor ki İslam milleti tek bir millettir. Bir kimse uyruğu, rengi, dili ve vatani ne olursa olsun İslam dinine girdiği zaman artık İslam milletinden sayılır. İslam dinine bağlanan kimse artık bu milleti kabul eder. Böylece yalnız onunla övünür ve yalnız bu milleti sevip onu diğer milletlerden hep üstün tutar. İşte böyle fertlerden oluşan millet İslam milletidir. İslam milletini diğer milletlerden üstün tutmayan bir kimse her ne kadar İslam dinine girdiğini ve İslam milletinden olduğunu iddia etse de İslam dinine girmiş ve İslam milletinden olmuş sayılmaz.

Gerek yahudiler, gerek hristiyanlar ve gerekse arap müşrikleri olsun, hepsi İbrahim'in soyundan geldiklerini, onun milletinden olduklarını iddia etmekte idiler. Fakat Allah (c.c) onları ne İbrahim'in milletinden ne de onun dininden saydı. Çünkü onlar İbrahim'in milletinden ve dininden yüzçevirmişlerdi.

İşte onlar gibi İslam'ı kabul etmeyen kimseler İbrahim'in milletinden sayılmazlar. Onlar ancak hakkı istemeyen, heva ve heveslerine uyan, nefsinin küçük düşüren, akli olduğu halde kullanmayan, akli hafif kimselerdir. Onlar asla Allah'ın rahmetine nail olamazlar ve kurtuluşa da eremezler.

Oysa İbrahim (a.s) kesinlikle bu vasıflara sahip değildi. Allah (c.c) İbrahim (a.s)'ı rasul olarak seçip gönderdi ve ona İslam'ı din olarak verdi. O da Allah (c.c)'nin kendisine vermiş olduğu risalet görevini hakkıyla yerine getirip İslam'ı heryönüyle insanlara anlattı ve İslam'ı en güzel şekilde yaşayarak insanlara örnek bir imam ol-

muştı. İşte bu güzel amelleri sebebiyle İbrahim (a.s) ahirette Allah (c.c)'nun rahmetine nail olacak ve kazananlardan olacaktır.

TESLİMİYET

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَتَسْلِمُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

131 - Hani Rabbi ona (İbrahim'e): «teslim ol (kalb ve amellarınla bana boyun eğ)» deyince o: «Ben Alemlerin Rabbine teslim oldum (kalb ve hareketlerimle boyun eğdim)» demişti.

Allah (c.c) İbrahim (a.s)'ı rasul olarak seçtiğinde ona: «Teslim ol» dedi. Yani; ondan kalb ve hareketleriyle yalnızca kendisine boyun eğip müslüman olmasını istedi. İbrahim (a.s) ise hiç beklemeksizin ve tereddüt etmeksizin Rabbinin buyruğuna uyup kalb ve hareketleriyle O'na boyun eğdi. Çünkü yalnız alemlerin rabbi ve yaratıcısı olan zata hem kalb, hem de hareketle boyun eğilir. Yalnız O'nun bütün emirleri, itirazsız hem kalb hem de hareketle kabul edilir.

İBRAHİM (A.S)'IN OĞULLARINA TAVSİYESİ

وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

132 - İbrahim oğullarına da (İslam'ı defalarca) tavsiye etmişti. Yakub da (oğullarına defalarca tavsiye etmişti). (Onlara şöyle vasiyet etmişlerdi): «Ey oğullarım! Allah size (kendisine bağlanıp uymanız için) tek bir din seçti. (Bu sebeple) sizler ancak müslümanlar olarak ölünüz.»

Allah (c.c)'nun kendisine gerçek İslam'ı öğrettikten sonra ona müslüman olmasını emretmesi sonucunda İbrahim (a.s) müslüman oldu ve bu şekilde kalıp sadece kendisiyle yetinmedi. Allah'ın kendisine verdiği dini çocuklarına da anlattı ve bu dine bağlanmaları için onlara defalarca tavsiyede bulundu.

Yakub (a.s) da aynı şekilde İslam'ı din olarak kabul etmiş ve müslüman olmuştu. O da bu dine bağlanmaları için çocuklarına defalarca tavsiyede bulunmuştu.

İbrahim ve Yakub (a.s) çocuklarına şöyle tavsiyede bulunmuşlardı:

Ey çocuklarım! Allah (c.c) kendisine bağlanıp yalnız O'na uyacağınız tek bir din seçti. O din İslam'dır. Bütün hayatınızı bu dinin prensiblerine göre düzenleyin. Eğer bu şekilde yaparsanız ölümünüz de bu din üzere olur. İslam'a sımsıkı sarılın ve İslam dininden başka bir din üzere ölmekten de sakının.

İslam'a bağlılık sadece sözle olacak bir bağlılık değildir. İslam'a bağlılık hem kalp hem söz hem de hareketle olan bağlılıktır. Bu yüzden her kim kalb ve hareketleriyle bu bağlılıklarını göstermezse her ne kadar sözle İslam'a bağlı olduğunu söylese de bu kimse iddiasında yalancıdır. Çünkü bu gibi iddiaları yahudiler, hristiyanlar ve arap müşrikleri de ortaya atmışlardı. Onlar kendilerinin İbrahim (a.s)'ın dinine bağlı kimseler olduklarını iddia etmişlerdi, Şimdi bu iddiayı ortaya atan gerek yahudi, gerek hristiyan ve gerekse arap müşriklerine sesleniyor ve diyoruz ki:

Ey bu iddiayı ortaya atan sizler! Sizler İbrahim'in dini üzere olduğunuzu iddia ediyorsunuz. Oysa İbrahim (a.s) müslümandı ve İslam'a bağlı idi. O, sizin babalarınız ve dedelerinizin bu dine bağlanmaları için defalarca onlara İslam'ı anlattı.

Yakub (a.s) da müslümandı ve İslam'a bağlı idi. O da İbrahim (a.s) gibi sizin dede ve babalarınıza ölünceye

kadar yalnız İslam'a bağlı kalmalarını anlattı ve onlara bu dini tavsiye etti. Fakat siz kitaplarınızda vasıflarını açıkça okuduğunuz ve kendisini çok iyi tanıdığınız Muhammed (s.a.s) sizlere rasul olarak gelip bağlı olduğunuzu iddia ettiğiniz İslam'ın hakikatını sizlere anlatınca hemen onu ve getirdiği şeyleri inkar ettiniz. Ona ve getirdiği şeylere karşı savaş açtınız. Allah'ın rızasını isteyen ve İslam'a gerçek manada bağlı olan bir kimse böyle yapar mı? Sizin ortaya atmış olduğunuz iddianız aynı zamanda ortaya koymuş olduğunuz düşünce ve hareketlerinizle zıtlık arzetmiyor mu?

YAKUB (A.S)'IN OĞULLARINA TAVSİYESİ

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ
مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي ذَالُوا لِمَا تَعْبُدُ إِلَهُكَ وَإِلَهُ آبَائِكَ
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُهَا وَحِدًا وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

133 - (Ey yahudiler!) Yoksa sizler Yakub ölmek üzereyken yanında hazır mı bulundunuz? O oğullarına demişti ki: «Benden sonra neye ibadet edeceksiniz?» (Oğulları): dediler ki: «Biz senin ve babaların İbrahim'in, İsmail'in ve İshak'ın ilahı olan bir tek ilaha ibadet edeceğiz. Bizler O'na (kalb ve hareketlerimizle boyun eğip) teslim olanlarız.»

Allah (c.c), İbrahim'in milletinden ve Yakub (a.s)'ın oğullarından olduklarını iddia edenlere hitaben buyuruyor ki:

Yoksa sizler Yakub ölürken yanında mı idiniz? Hayır! Onun ölümüne ben şahit idim. Öyleyse size ne oldu-

ğunu bildireyim. Yakub ölmek üzereyken çocuklarını topladı ve onlara: Ey çocuklarım! Ben yaşadığım müddetçe sizler Allah'a ibadet ediyordunuz. Ben öldükten sonra kime ibadet edeceksiniz ve çocuklarınızı kime ibadet ettireceksiniz? dedi. Çocukları da: Bizler ölünceye kadar yalnız senin, deden İbrahim'in, amcan İsmail'in ve baban İshak'ın ilahı olan bir tek ilaha ibadet edeceğiz ve çocuklarınıza da bunu tavsiye edeceğiz. Çünkü yalnız O, ibadete layık olan ilahdır. Yalnızca bu zata kalb ve hareketle boyun eğilir. dediler.

Amca Ve Dede Baba Hükmündedir:

Allah (c.c) bu ayette İbrahim, İsmail ve İshak'ı Yakub'un babası olarak vasıflandırmıştır. Oysa İbrahim Yakub'un dedesi, İsmail amcası, İshak da babasıdır. Bu ayetten; amca ve dedenin baba hükmünde olduğu anlaşılmaktadır.

Müslüman Babanın Ailesine Karşı Görevi:

İslam, kalbinde gerçekten yerleşmiş olan bir aile reisi sadece kendisi İslam'ı yaşamakla yetinmez. Aynı zamanda hanımı, çocukları ve sorumluluğu altında bulunan diğer kimselere de İslam'ı yaşatmak için bütün gücünü kullanır. Üzerindeki bu görevi Allah katında geçerli bir mazeret olmayacak şekilde terkeder ve İslam'ı sadece kendisi yaşarsa; kendisinin İslam'ı yaşamış olması onu Allah katında azaptan kurtarmaz.

Kadını en çok etkileyen kocası, çocukları da en çok etkileyen babalarıdır. Bu sebeple gerek hanımını gerek çocuklarını İslam'ı yaşama konusunda eğitmeyen ve yönlendirmeyen babaya Allah katında hesap sorulur.

Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

«Erek ev halkı üzerinde bir çobandır ve onlardan sorumludur.»

(Buhari-Müslim)

Bu hadis aile reisi olan müslüman bir erkeğin sorumlu olduğu kişilerle ilgilenmesi gerektiğini açık bir şekilde göstermektedir.

Müslüman bir baba; hanımına ve çocuklarına İslam'ı en güzel şekilde öğretmelidir. Eğer çocukları bülüğ çağına gelmiş iseler onların İslam'da kalmaları için onlara İslam'ı en güzel bir şekilde anlatmalı ve bilhassa Tevhid üzerinde durmalıdır. Şayet çocukları bülüğ çağına gelmemiş iseler onlara; şirke girmemelerini sağlayacak en uygun ve en temiz ortamı sağlamalı, şirk pisliğiyle dolu ortamlardan uzak tutarak onları şirkten korumalıdır.

Müslüman aile reisi; hanımının ve bülüğ çağına gelmiş olan çocuklarının Tevhid e ve İslam'a sarılmaları için elinden geleni yapmalıdır. Eğer, hanımı ve bülüğ çağına gelmiş çocuklarının İslam'ı yaşamaları için elinden geleni yaptığı halde bir sonuç alamazsa o zaman onlara karşı İslam'ın emrettiği tavrı takınmalıdır.

Müslüman, İslam'ı Allah'ın istediği şekilde yaşamak istemeyen, küfür üzere yaşamaya devam eden hanımını terketmelidir. Çünkü böyle bir hanım hem kendisi hem de çocukları için her zaman bir tehlikedir.

Bülüğ çağına gelmiş erkek çocuklarının; Tevhid i ve farz amelleri yerine getirmeleri için uğraştığı halde bir sonuç alamazsa, onların küfürlerine ve günah işlemelerine göz yummamalı ve evinde barındırmamalıdır.

Bülüğ çağına gelmiş kız çocuklarından da bir sonuç alamazsa onları; İslam devleti kuruluncaya kadar evinde tutmalıdır. Çünkü onları evinden kovacak olursa büyük bir fitne ve zararın meydana gelmesi söz konusudur.

HERKES YAPTIĞINDAN SORUMLUDUR

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا

تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

134 - İşte onlar bir ümmetti (gelip) geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandığınız ise sizindir. Onların yapmış olduklarından sizler sorumlu tutulmazsınız.

Allah (c.c) yahudi, hristiyan, arap müşrikleri ve bunların durumunda olan kimselere seslenerek buyuruyor ki:

İşte bu bahsettiklerimiz geçmiş birer ümmetti. Şimdi onlar artık mevcut değiller. Onların yapmış oldukları hep kendi hesaplarıdır. Eğer bir hayır yapmış iseler karşılığında hayır, bir şer işlemiş iseler karşılığında azap göreceklidir. Onların yaptıkları iyi ve kötü hareketlerden sizler sorumlu değilsiniz. Sizler ancak kendi yaptıklarınızdan sorumlusunuz. Bu yüzden dikkatli olun. İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ve Yakub'un dinine bağlı olduğunuzu sadece sözle söyleyip durmanız size bir fayda sağlamayacaktır. Size gelen İslam dinine ve onu getiren Muhammed'e iman edin. Böylece kendi hesabınıza hayır olacak bu ameli yapın.

HANİF DİNİ

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

135 - (Yahudiler) dediler ki «Ancak yahudi olursanız doğru yol üzere olursunuz.» (Hristiyanlar da) dediler ki: «Ancak hristiyan olursanız doğru yol üzere olursunuz.» (Ey Muhammed) de ki: (Ey müslümanlar! Deyin ki): «Bizler İbrahim'in hanif olan milletine (İslam'a) bağlıyız. O (İbrahim sizin gibi) şirk koşanlardan da değildi.»

Yahudiler, müslümanların üzerinde bulundukları dini beğenmeyerek dediler ki: Ey müslümanlar! Ancak sizler

yahudi olursanız doğru yol üzere olursunuz. Hristiyanlar da yahudiler gibi müslümanların üzerinde bulundukları dini beğenmeyerek dediler ki: Ey müslümanlar! Ancak sizler hristiyan olursanız doğru yol üzere olursunuz. Allah (c.c) da Rasülü Muhammed (s.a.s)'e ve müslümanlara şöyle cevap vermelerini emretti:

Ey Muhammed'e bağlı olanlar! Deyin ki: Biz İbrahim'in hanif dini olan İslam'a bağlıyız. İbrahim sizin gibi şirk koşanlardan değildi. O yalnız ve yalnız Allah'a ibadet ederdi. Sizler ise yalnız Allah'ın hakkı olan ibadetleri Allah (c.c)'dan başkasına yaparak O'na türlü türlü şikâyetler koşturuyorsunuz.

KİTAPLARA VE RASULLERE İMAN

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا

أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ

مِنْ رَبِّهِمْ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

136 - (Allah, Rasulullah'a bağlı olanlara hitab ederek şöyle diyor): «Bizler Allah'a, bize indirilene (Kur'an'a), İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, torunlarına indirilenlere, Musa'ya verilene (Tevrat'a), İsa'ya verilen (İncil'e) ve (bütün) nebilere rableri katından verilen (bütün kitap ve sahilfe)lere iman ettik. (Bu konuda) onların arasında bir fark gözetmeyiz. Bizler O'na (Allah'a kalb ve hareketlerimizle) teslim olanlardanız» deyin.

Allah (c.c) bu ayette mü'minlere; kendisine inanmalarını, bütün kitaplarını, nebilerini ve rasullerini tasdik et-

melerini emrederek şöyle hitap ediyor: Ey müslümanlar! deyin ki: Bizler Allah'a ve bize indirilen Kur'an'a iman ettik. İbrahim (a.s)'a inen sahifelere iman ettik. İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve Yakub'un on iki torununa indirilenlere de iman ettik. Musa'ya verilen tahrif edilmemiş gerçek Tevrat'a, İsa'ya verilen tahrif edilmemiş gerçek İncil'e ve nebilere Allah tarafından verilen bütün sahife ve kitaplara da iman ettik.

İman konusunda onların arasında bir fark gözetmeyiz. Çünkü onların hepsi aynı şeyi getirmiştir. O da; Tevhid dini olan İslam'dır. Bu din bütün nebi ve rasullerin ortak dinidir. Bu nebi, rasul ve onlara bağlananların hepsi İslam dinini kabul etmişler ve onu hakkıyla yaşamışlardır. Onların dinleri bir idi. Yalnız şeriatleri farklıydı.

Bizler ise son gelen rasul Muhammed (s.a.s)'e ve ona indirilen Kur'an'a iman ederek onlar gibi müslüman olduk. Bizler Allah (c.c)'nun emirlerine kalp ve amellerimizle bağlanmış kimseleriz. Allah (c.c)'ya gereği gibi iman etmeyen, O'nun nebilere arasında din bakımından fark gözetken, kitaplarına gereği gibi iman etmeyen ve emirlerine bağlanmayan kimseler bu dini anlamış ve bizim gibi müslüman olmuş sayılmazlar.

Ebu Hureyre (r.a) şöyle demiştir: Ehli Kitap, Tevrat'ı İbranice okur, Arapça olarak da onu müslümanlara tefsir ederlerdi. Rasulullah (s.a.s) bu hususta sahabelerine:

«Sizler ehli kitabı tasdik de etmeyin, yalanlamayın da. Sizler ancak şunu söyleyin» dedi ve Bakara: 136 ayetini okudu.

(Buhari)

HİDAYETE ULAŞMA YOLU

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا

هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

137 - Eğer (yahudi, hristiyan ve müşrikler) **sizin iman ettiğiniz şekilde iman ederlerse** (işte o zaman) **hidayet üzere olurlar. Eğer yüz çevirirlerse şüphesiz onlar büyük bir ayrılık içerisinde dirler.** (Ey Muhammed! Onlara karşı) **Allah size کافی gelecektir** (sizi koruyacaktır). (Çünkü) **O Semi ve Alim' dir.**

Allah (c.c) mü'minlere hitap ederek buyuruyor ki: Ey mü'minler! Yahudi, hristiyan ve arap müşriklerinden olan kimseler eğer sizin iman ettiğiniz gibi iman edilmesi gereken şeylere iman ederlerse, hidayet üzere olurlar. Onların doğru yolda olduklarını iddia etmeleri sizi aldatmasın. Asıl hak ve hidayet üzere olanlar yalnız sizlersiniz. Sizin iman ettiğiniz şeylere iman etmeyen kimselerin dini ne olursa olsun hidayet üzere değildirler. Çünkü bir tek hak yol ve bir tek hidayet vardır. O da sizin iman edip üzerinde yürüdüğünüz yoldur. Eğer bu yoldan yüzçevirirlerse bilinki onlar hakkı istemeyen kimselerdir.

Onların kalbleri size düşmanlık ve kin duygularıyla doludur. Onlar size her zaman zulmetmek isterler. Onların sizden ve haktan yüzçevirmeleri sizin iman ettiğiniz şeylerin hak ve doğru olmağı için değil sadece size muhalefet etmek ve, sizden ayrı olmak içindir. Onların size karşı olan düşmanlıkları, kini, sizden ayrı olmaları ve sizi yoketmek için kullandıkları tuzakları sakın sizi korkutmasın. Çünkü sizleri bizzat koruyacak olan Allah (c.c)'dur. O herşeyi işitmekte ve herşeyi bilmektedir. Düşmanlarınızın sizler için kurduğu tuzakları Allah (c.c) muhakkak bilmekte, görmekte ve duymaktadır. Allah (c.c) sizi onlara karşı muhakkak koruyacaktır. Çünkü O; Semi ve Alim'dir.

Semi: Herşeyi işiten, demektir.

Alim: Herşeyi bilen, demektir.

ALLAH'IN BOYASI

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ
عَبِيدُونَ

138 - Allah'ın boyası ile boyanın. Allah'dan daha güzel boyaması olan kimdir? Bizler (yalnız Allah'ın boyasıyla boyanarak) yalnız O'na ibadet edenlerdeniz.

Allah (c.c) bu ayeti kerimede İslam dinini Allah'ın boyası olarak isimlendirmiştir. Bu da göstermektedir ki; Allah'ın dinine bağlanmak sırf sözde kalan bir iddiadan ibaret değildir. Boya nasıl ki boyanan şeyi değiştiriyor ve devamlı o renkte gösteriyorsa İslam dinine giren kişi de İslam dinine bağlı olduğunu her hareketiyle gösterir. Kişinin, hareketlerini İslam'ın çizmiş olduğu sınırlar dahilinde yapması onun Allah'ın boyası ile boyanmış olduğunu gösterir.

İslam boyası bir tek boyadır ve damla kadar da olsa başka hiçbir boyayı kabul etmez. Üstelik en güzel boya da bu boyadır. Allah'ın boyası İslam; yalnız Allah'a ibadet edip O'na hiçbirşeyi ortak koşmamak, O'ndan başka bütün ibadet edilenleri ve bunlara ibadet edenleri reddetmek esasına dayanır. Boyanın boyanan şeylerde açıkça görülmesi gibi İslam da müslümanların hayatlarında açıkça görünür. Ancak müslümanlar Allah'ın emirlerine uyar ve Allah'ın boyasıyla kendilerini boyayarak hayatlarını Allah'ın dinine göre düzenler ve ibadetlerini yalnız Allah'a has kılarlar.

Allah'a iman ettiklerini, İbrahim'in milletinden olduklarını iddia eden yahudi, hristiyan ve arap müşrikleri ise, bu iddialarına zıt bir hayat yaşayarak Allah'ın boyası dışında başka boyaları da dinlerine karıştırmışlar ve Allah'dan başkalarına ibadet ederek Allah'a şirk koşmuşlardır.

ALLAH HAKKINDA TARTIŞMAK

قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلُنَا
وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾

139 - (Ey Muhammed) de ki: «(Ey yahudiler, hristiyanlar ve arap müşrikleri!) Bizim ve sizin Rabbiniz Allah olduğu halde O'nun hakkında bizimle niçin tartışıyorsunuz? Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz sizedir. Biz O'na muhlis kullanırız.»

Yahudiler: Uzeyr Allah'ın oğludur. dediler. Hristiyanlar: İsa Allah'ın oğludur. dediler. Arap müşrikleri ise: Melekler Allah'ın kızlarıdır ve Allah'ın ortakları vardır dediler.

Bu sebeple Allah (c.c) bu çirkin iddialara cevap olarak rasulüne şöyle söylemesini emrediyor:

Ey yahudiler! Ey hristiyanlar! Ey putperestler! Sizler Allah'ın mahiyeti hakkında bizimle mi tartışıyorsunuz? Allah'a çocuklar mı isnad ediyorsunuz? Bu öne sürdüğünüz iddialar yanlış, çirkin ve batıldır. Çünkü bizim iman ettiğimiz Allah, hem bizim hem de sizin rabbiniz olan Allah'tır. O, noksan sıfatlardan münezze ve yücedir. O, ne eş ne de oğul edinmiştir. Yaratıklarından hiçbir şeye benzemez. O'nun zatına layık isim ve sıfatları vardır. Bizim iman ettiğimiz ilah budur ve bu imanımıza göre amel işleriz. Sizler ise Allah hakkında kendi uydurduğunuz sapık inançlarınıza göre amel ediyor ve Allah'ın istediği şekilde ihlas göstermiyorsunuz. Bizler bütün amellerimizi Allah için ve Allah'ın gösterdiği şekilde yaparız ve bu şekilde Allah'a ihlas gösteririz. Şüphesiz ki Allah (c.c) bizim işlediğimiz amellerin karşılığını bize verecek ve sizin işlediğiniz amellerin karşılığını da size verecektir.

Muhlis : İhlaslı olan, demektir. İhlas ise; bütün amel-leri yalnızca Allah rızası için yapıp her türlü şirkten temizlenip uzak kalmak demektir.

HERŞEYİ EN İYİ BİLEN ALLAH'TIR

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ
بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

140 - Yoksa siz İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve (Yakub'un) torunlarının yahudi ya da hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? (Ey Muhammed! Yahudi ve hristiyanlara) **de ki:** «Siz mi (iyi) biliyorsunuz yoksa Allah mı (iyi) biliyor? Allah tarafından (gönderilip) yanında bulunan şahadeti gizleyenden daha zalim kim vardır? Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.

Gerek yahudiler, gerekse hristiyanlar her zaman; İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve Yakub'un torunları hakkında asılsız bir iddia ortaya atmışlardı. Yahudiler bu kimseler hakkında: Yahudidirler, hristiyanlar. Hristiyanlıklar demişlerdi.

Allah (c.c), Rasulü Muhammed (s.a.s)'e onların iddialarını çürütmek için şöyle demesini emrediyor:

Ey yahudi ve hristiyanlar! Sizler çekinmeden öyle bir iddia ortaya attınız ki sanki o söylediğiniz şeylerden Allah haberdar değildir. Söyleyin bakalım bu meselede sizler mi daha çok şey biliyorsunuz, yoksa Allah (c.c) mu daha çok şey biliyor. Muhakkak ki herşeyin en iyisini ve en doğrusunu bilen Allah (c.c)'dur. Sizin kendi di-

ninizden olduğunu iddia ettiğiniz bu kimseler ne yahudi ne de hristiyandı. Onlar sizden daha önce yaşamış kimse-lerdir ve o zaman yahudilik de hristiyanlık da mevcut değildi. Demek ki siz yalan söylüyorsunuz. Bu saydığınız rasullerin hepsi bir tek dine bağlı idiler o da İslam dini idi. O halde bunları düşünmeden böyle bir iddiayı nasıl ortaya atabiliyorsunuz? Sizler bunu düşünmeden yapıyorsunuz. Çünkü sizler düşüncesiz kimselersiniz. Oysa sizler gelecek olan son rasulün vasıflarını ve kıyamete kadar baki kalacak İslam dinini getireceğini kitapla-rınızda okumuştunuz. Fakat sizler bunu bildiğiniz halde gelecek olan rasul ve getireceği şeyler hakkındaki bilgiyi gizlediniz. Böyle yapmakla onların açığa çıkmayacağını veya doğru kabul edilmeyeceğini sandınız. Bu ise sizin ne kadar akılsız olduğunuzu daha çok ortaya koymak-tadır. Allah (c.c) bu yaptıklarınızdan habersiz değildir. O, şüphesiz ki gizli ve açık her ne yaptı iseniz herşeyi bil-mektedir. Şunu iyi bilin ki böyle yaparak Allah katında en büyük zalimlerden oldunuz. Allah (c.c) kıyamet gününde yaptıklarınıza karşılık sizlere büyük bir ceza verecektir. İşte bunu iyi bilin ve artık kendinize gelip hak olduğunu açıkca bildiğiniz İslam dinine tabi olun.

«Siz mi (iyi) biliyorsunuz yoksa Allah mı (iyi) bili-yor?»

Bu ayet bize çok önemli bir kaideyi bildiriyor: Gaybi meseleler hakkında Allah'ın bildirdiğinin dışında söz söylenmemelidir. Böyle yapıldığı taktirde hem yanlış yapılmış hem de Allah'a iftira edilmiş olunur.

HERKES YAPTIĞINDAN SORUMLUDUR

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا
تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

141 - İşte onlar bir ümmetti (gelip) geçti. Onların kazandıkları kendilerinin sizin kazandığınız ise sizindir. Onların yapmış olduklarından sizler sorumlu tutulmazsınız.

Allah (c.c) yahudi, hristiyan, arap müşrikleri ve bunların durumunda olan kimselere seslenerek buyuruyor ki:

İşte bu bahsettiklerimiz geçmiş birer ümmetti. Şimdi onlar artık mevcut değildir. Onların yapmış oldukları kendi hesaplarıdır. Eğer bir hayır yapmış iseler karşılığında hayır, bir şer işlemiş iseler karşılığında azab göreceklidir. Onların yaptıkları iyi ve kötü hareketlerden sizler sorumlu değilsiniz. Sizler ancak kendi yaptıklarınızdan sorumlusunuz. Bu yüzden dikkatli olun ve İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ve Yakub'un dinine bağlı olduğunuzu sadece sözle söyleyip durmayın. Onların dinine bağlı olduğunuz iddiası sizi ahiret gününde Allah'ın azabından kurtaramaz. 'Öyleyse size gelen İslam dinine ve onu getiren Muhammed (s.a.s)'e iman edin ve hakkı gizlemeyin. Kendi hesabınıza hayır olacak bu ameli yapın. Çünkü sizi Allah (c.c)'nın azabından ancak bu kurtarır.

	Önsöz
	FATIHA SURESİ
	İstiaze (Allah'a Sığınma)
	Euzu, Allah, Şeytan
	Besmele
1	Hamd
	Şükür, Rab, Alem
2	Er-Rahman, Er-Rahim
3	Din Gününün Sahibi
4	İbadet Ve Tevhid
	Yardım İstemek
5	Sırat-ı Mustakim
6	Nimet Verilenler
7	Gazaba Uğrayanlar Ve Sapanlar
	Hayır Ve Şer Allah'tandır
	Fıkhi Hükümler
	Besmele Kur'an'dan Bir Ayet midir?
	Fatiha'nın Namazda Okunmasının Hükümü
	Besmelenin Namazda Okunmasının Hükümü
	İmama Tabi Olanın Fatiha'yı Okumasının Hükümü
	Amin Demenin Hükümü
	Kur'an'a Bırsey Eklemenin Veya Çıkarmanın Hükümü
	BAKARA SURESİ
1	Hurufu'l-Mukattaa
	Ebced Hesabı Ve Gayb
2	Muttakiler
	Hidayet
3	Gaybe İman
	İman, Gaybın Türleri
	Namazı İkame, İnfak
4	Kitaplara Ve Ahiret Gününe İman
5	Hidayet Ve Kurtuluş
6	Kafirler
7	Kafirlerin Nitelikleri
	Allah'ın Küfre Rızası Yoktur
	İnatçı Kafirlerle Tebliğ Yapılmaz mı?
	Kafirlerin Azabı
8	Münafıklar
	Nifak
9	Münafıkların Müslümanları Aldatma Gayeleri
10	Münafıkların Kalplerindeki Hastalık
11	Münafıkların Fesat Çıkarmaları
12	Münafıkların Şuursuzlukları
13	Münafıkları Gerçek İmana Davet
14	Münafıkların Mü'minlerle Alay Etmeleri
15	Allah'ın Münafıklarla Alay Etmesi
	Allah'ın Her Fiilinden Sıfat Türetilmez
	Allah'ın Münafıklara Mühlet Vermesi
16	Hidayeti Dalaletle Değiştirenler
17	Hakiki Münafıkların Durumu
18	Münafıkların Nitelikleri
19	Tereddüt İçindekilerin Durumu
20	Münafıkların Kur'an Karşısındaki Durumu
	Münafıkların Sıfatları
21	Akide Bakımından İnsanların Sınıflandırılması
	İbadet Yaratıcının Hakkıdır

FİHRİST

Ayet No	KONU	Sayfa
22	Tevhid Ve Şirk	59
	Oldükten Sonra Dirilmenin Hak Olduğunun İspatı	60
23	Allah'ın Kur'an'la Meydan Okuması	61
24	Hiç Kimse Kur'an'ın Benzerini Getiremez	62
	Cehennem Ateşinin Şiddeti	63
25	Cennet Ve Nimetleri	64
26	Allah'ın Misal Vermekteki Gayesi	65
	Fasık	67
27	Fasıkların Nitelikleri	67
	Ahid, Misak	68
28	Hayat Ve Ölüm	69
29	Herşey İnsan İçin Yaratılmıştır	70
	Eşyada Aslanan İbahattır	71
	Önce Yerler mi Yoksa Gökler mi Yaratıldı?	71
	Yedi Gökler	71
	Allah Nerededir?	72
30	Adem (a.s)'ın Halife Olarak Yaratılması	73
	Meleklerin Adem (a.s)'ın Yaratılış Sebebinin Sormaları	73
	Melekler İnsanın Fesad Çıkaracağını Bilmeleri	74
	Hilafet	75
	Halifeyi Tayin Şekilleri	75
	İlk Halife Nasıl Seçilmiştir?	76
	Halife Olacak Kişide Aranacak Sıfatlar	88
	Halifenin Görevleri	90
	Müslümanların Halifeye Karşı Olan Sorumlulukları	90
	Halifeye Karşı Çıkmanın Hükümü	93
	Aynı Anda İki Halife Tayin Edilebilir mi?	94
	Halifelik İçin Aday Olma Veya Propaganda Yapma	94
	Halifenin Referandumla Götmesi	95
	Halife Kendi İsteğiyle İstifade Edebilir mi?	96
	Halifenin Görev Süresi	97
31	Adem (a.s)'a Öğretilenler	97
	Dillerin Ortaya Çıkışı	98
32	Meleklerle Verilen İlimin Sınırı	98
33	Adem (a.s)'ın Eşyanın İsimlerini Meleklerle Bildirmesi	99
	Allah, Gizleneni De Açığa Vurulana da Bilendir	100
34	Meleklerin Adem'e Secde Etmeleri	101
	Meleklerle İnsanlar Arasındaki Üstünlük Sırası	102
	İblis'in Secde Etmemesi	102
	İblis Melek miydi Cin miydi?	103
35	Adem (a.s)'ın Cennete Yerleştirilmesi	104
	Havva'nın Yaratılması	104
	Adem Ve Eşinin Yerleştiği Cennetin Yeri	105
	Yaklaşılması Yasaklanan Ağaç	105
	Zulüm	105
36	Şeytanın Cennete Girip Adem İle Eşini Kandırması	106
	Adem Ve Eşinin Yasak Ağaçtan Yemeleri	108
	Adem, Eşi Ve İblis'in Yeryüzüne İndirilişi	109
37	Adem (a.s)'ın Tövbesi	110
	Adem Hangi Kelimelerle Tövbe Etti?	110
	Niçin İblis Kafir Oldu da Adem Olmadı?	111
38	Adem (a.s)'ın Cennetten Çıkarılması	112
	Adem (a.s)'ın İmtihan Ediliş Sebebi	113
	Allah'tan Gelen Hidayete Tabi Olmak	113
	Adem Kıssası İle İlgili Zayıf Rivayetlerin Tenkidi	114
39	İnkarcıların Hali	115

	Ayet	115
40	İsrailoğulları Kıssası	116
	Korkmak	117
41	Yahudileri Kur'an'a İnanmaya Davet	118
	Allah'ın Ayetlerini Satanlar, Sakınmak	118
42	Hakkı Gizleyenler	119
43	Namaz Ve Zekat	119
44	Hakkı Tavsiye Edip Kendisi Yaşamayanlar	120
45	Sabır Ve Namaz	123
46	Şeksiz Şüphesiz İman	125
47	İsrailoğullarına Verilen Nimetler	126
48	Allah'tan Başka Kimsenin Yardım Edemeyeceği Gün	126
49	Fıravn'un Zulmü	128
	İsrailoğullarının Erkek Çocuklarının Öldürülüş Sebebi	129
	Bela Ve İmtihan	129
50	Fıravn'un Zulmünden Kurtulmaları	130
	Müslümanları Oldüren Emri Veren Gibi Suçludur	130
	Aşure Günü Orucu	131
51	Buzagiya Tapmaları	131
52	Buzagiya Tapanların Affedilmesi	132
53	Musa (a.s.)'a Tevrat'ın Verilmesi	132
54	Buzagiya Tapanların Tevbesi	133
55	Allah'ı Açıkça Görmek İstemeleri	134
56	Öldükten Sonra Diriltilmeleri	135
57	Bulut, Menn Ve Selva Nimetleri	136
58	Şehre Giriş Emri Verilmesi	137
59	Verilen Emri Değiştirmeleri	138
	Kur'an'ı Hevalarına Göre Yorumlayanlar	139
60	Taştan Suyun Çıkarılma Mucizesi	140
	Rızık	140
61	Nimete Nankörlük Etmeleri	141
	Nebi, Allah Katındaki Üstünlük	144
62	Yahudi, Hristiyan Ve Sabiilerin İmanı	144
63	Tur Dağının Uzerlerine Kaldırılması	149
	Kimler İslam'a Girmek İçin Zorlanır?	150
64	İsrailoğullarının Ahdi Bozmaları	150
65	Cumartesi Günü Yasağını İhlal Etmeleri	151
66	Allah'ın Ceza Vermesinin Hikmeti	152
	Bakara Kıssası	153
67	İnek Kesmekle Emrolunmaları	154
	İnek Kesmekle Emrolunmalarındaki Hikmetler	155
68	İneğin Mahiyeti Hakkında Soru Sormaları	156
69	İneğin Rengi Hakkında Sormaları	157
70	İneğin Mahiyeti Hakkında İkinci Kez Soru Sormaları	158
71	İneği Kesmeleri	158
72	İnek Kesmekle Emrolunmalarının Sebebi	160
73	İneğin Bir Parçasıyla Ölüye Vurmaları	160
74	Kalpplerinin Taştan Daha Katı Hale Gelmesi	161
75	Yahudilerin Tevratı Tahrif Etmeleri	162
76	Yahudilerden Olan Münafıklar	163
77	Allah, Gizliyi de Açığı da Bilendir	164
78	Taklitçi Ümmi Yahudiler	165
79	Allah'ın Kelamını Tahrif Edenler	166
	Satılmış Alim Taslakları Ve Taklitçiler	167
80	Ahiret Azabının Sayılı Gün Olacağı	169
	Cennet Tacirleri	171

FİHRİST

Ayet No	KONU	Sayfa
81	Günah İşleyen Kimselerin Durumu	171
	Günah İşleyen Kişi Ne Zaman Kafır Olur?	172
82	Salih Amel İşleyenlerin durumu	174
83	İsrailoğullarından Alınan Ahid	175
84	Birbirlerini Öldürmemelerine Dair Alınan Ahid	176
85	İsrailoğullarının Ahdi Bozmaları	177
	Kur'an'ın Bir Kısımına İnanıp Bir Kısımını İnkâr edenler	179
86	Dinini Dünya Metai Karşılığında Satanlar	180
87	Musa'dan Sonra Rasuller Gönderilmesi	181
	Ruhu'l Kudüs	181
	Yalnız Allah'ın Kanunları Fıtrata Uygun	182
88	Kalpleri Kilitli Olanlar	183
89	Kur'an'ı İnkâr Etmeleri	184
	Tevesşül	185
90	Gazab Üstüne Gazaba uğramaları	187
	İrkçilik	189
91	Nebileri Haksız Yere Öldürmeleri	190
92	Musa'nın Mucizelerle Gelmesi	191
93	İsrailoğullarının Ahdi Bozmaları	191
94	Ölümü Temenni Etmeleri İçin Meydana Okuma	193
95	Ölümü Temenni Etmek İstemeyişleri	194
96	Hayata Olan Aşırı Düşkünlükleri	195
97	Cibril'e Düşmanlıkları	197
98	Allah'a, Meleklerine Ve Rasullerine Düşman Olanlar	198
99	İnkarcı Fasıklar	199
100	İsrailoğullarının Ahdi Bozmaları	200
101	Rasulullah'ı İnkâr Etmeleri	201
102	Sihir	202
	Rasulullah (s.a.s)'e Sihir Yapılması	206
	Sihrin Gerçekten Teşiri Var mıdır?	207
	Sihri Öğrenmek Ve Öğretmek, Sihirbaz Öldürülür mü?	208
	Sihirden Sayılan Şeyler, Sihri bozmak	210
103	Gerçek Mü'min sihir Yapmaz	211
104	Kâfirlere Benzemekten Sakınmak	211
105	Ehli Kitap Müşriklerin Mü'minlere Olan Düşmanlıkları	214
	Ehli Kitabın Müşriklerden Ayrı Tutulmaları	216
106	Nasih Mensuh	217
	Nesh Hangi Konularda Olur?	218
	Kur'an'da Mensuh'un Kısımları	218
	Nesh Neyle Olur	219
	Neshi İnkâr Edenlerin Hükümü	219
	Mekki Ve Medeni Ayetlerin Tespiti	220
	Nesh, Tahsis, İstisna	221
	Nesh İle Bida Arasındaki Fark	221
107	Mülkün Sahibi Allah'tır	223
	Allah'tan Başka Dost Ve Yardımcı Yoktur	224
108	Caiz Olmayan Sorular Sorulmamalıdır	224
	İmanı Küfürle Değiştirenler	225
109	Ehli Kitabın Mü'minlere Olan Kını	226
	Merhale Gereği Kitap Ehline Mühlet Verilmesi	226
110	Namaz Ve Zekat	227
	Amellerin Karşılığının Verilmesi	227
111	Yahudi Ve Hristiyanların Cennet Hayali	228
	Delilsiz İddia Geçersizdir	229
112	Amellerin Kabul Şartı	230
113	Yahudilerle Hristiyanlar Arasındaki Çekişme	232

	Müşriklerle Tartışma Metodu	234
114	Allah'ın Mescidlerini Harab Edenler	234
	Allah'ın Mescidlerini İman Edenler	236
	Küfür Düzenindeki Mescidlerin Fonksiyonu	236
	Tagutlar Sevinmesin, Müslümanlar Üzülmesin	237
115	Doğu da Batı da Allah'ındır	238
	Kible Niçin Değiştirildi?	239
	Kible Tespit Edilemediği Zaman Ne Yapılır?	239
	Binek Üzerinde Namaz Kılınır mı?	239
	Allah'ın Yüzü	240
116	Allah'a Çocuk İsnad Etmek	240
	Allah, Rasullerin Bildirdiği Kadarıyla Bilinir	241
	Vahdeti Vücut İnancı	242
	Kainatta Bulunan Herşey Allah'a Boyun Eğer	242
117	Allah'ın Gökleri Ve Yeri Yaratması	243
	Yaratıcıyla Yaratılan Arasındaki Fark	244
	Felsefeciler Ve Kelamcıların Allah Hakkındaki Hatası	244
118	Müşriklerin Allah'a Konuşmak İstemeleri	245
119	Rasulullah'ın Görevi	247
	İman Edenlerin Azlığından Dolayı Davetçi Üzülmemeli	248
120	Yahudi Ve Hristiyanlara İtaat	248
	Filistin Meselesi	250
121	Kur'an'ı Yaşayan Gerçek Mü'minler	252
	Kur'an Okuyan Tagutlar	252
122	İsrailoğullarına Verilen Gerçek Nimetler	254
123	Allah'tan Başka Kimsenin Yardım Edemeyeceği Gün	254
	Sefaât	255
124	İbrahim (a.s.)'in İmtihanı	256
	İslam'da Saltanat Yoktur	258
125	Ka'be	259
	Makam-ı İbrahim	260
	Ka'be'nin Her Türlü Pislikten Temizlenmesi	260
	Ka'be'yi İşgal Eden Devlet	261
	Kıyam, Rûku Ve Secde Namazın Rükunlarından	262
126	İbrahim (a.s.)'in Mekke İçin Duası	262
	Akide Bağı	263
	Kafirlerin Dünya Nimetlerinde İstifadeleri	264
127	Ka'be'nin Temellerinin Yükseltilmesi	264
	Ka'be'nin Temeli Adem (a.s.) Zamanında Atılmıştır	265
128	Günahlardan Tevbe	265
	Gerçek Müslüman	266
129	Rasullerin Vasıfları	267
130	İbrahim'in Dininden Yüzçevirenler	268
131	Teslimiyet	270
132	İbrahim (a.s.)'in Oğullarına Tavsiyesi	270
133	Yakub (a.s.)'in Oğullarına Tavsiyesi	272
	Amca Ve Dede Baba Hükmündedir	273
	Müslüman Babanın Ailesine Karşı Görevi	273
134	Herkes Yaptığından Sorumludur	274
135	Hanif Dini	275
136	Kitaplara Ve Rasullere İman	276
137	Hidayete Ulaşma Yolu	277
138	Allah'ın Boyası	279
139	Allah Hakkında Tartışmak	280
140	Herşeyi En İyi Bilen Allah'tır	281
141	Herkes Yaptığından Sorumludur	282

